

Įstatymas skelbtas: Žin., 2002, Nr. [37-1341](#), Nr. 46
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
**BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO**
ĮSTATYMAS

2002 m. kovo 14 d. Nr. IX-785
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso patvirtinimas
Šiuo įstatymu Seimas patvirtina Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą.

2 straipsnis. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso įsigaliojimas
Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso įsigaliojimo data nustatoma atskiru įstatymu.

3 straipsnis. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso įgyvendinimo tvarka
Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso įgyvendinimo tvarka nustatoma atskiru įstatymu.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO**

K O D E K S A S

**I DALIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

**I SKYRIUS
BAUDŽIAMOJO PROCESO PASKIRTIS IR PAGRINDINĖS TAISYKLĖS**

1 straipsnis. Baudžiamojo proceso paskirtis

1. Baudžiamojo proceso paskirtis yra ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas.

2. Baudžiamojo proceso taisyklės yra suderintos su Europos Sąjungos teisės aktu, nurodytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso priede, nuostatomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

2 straipsnis. Pareiga atskleisti nusikalstamas veikas

Prokuroras ir ikiteisminio tyrimo įstaigos kiekvienu atveju, kai paaiškėja nusikalstamos veikos požymių, privalo pagal savo kompetenciją imtis visų įstatymų numatytų priemonių, kad per trumpiausią laiką būtų atliktas tyrimas ir atskleista nusikalstama veika.

3 straipsnis. Aplinkybės, dėl kurių baudžiamasis procesas negalimas

1. Baudžiamasis procesas negali būti pradedamas, o pradėtas turi būti nutrauktas:

1) jeigu nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių;

2) jeigu suėjo baudžiamosios atsakomybės senaties terminai;

3) jeigu nusikalstamą veiką padarė asmuo, pagal tarptautinės teisės normas turintis imunitetą nuo baudžiamosios jurisdikcijos, arba nėra kompetentingos institucijos leidimo patraukti baudžiamojon atsakomybės asmenį, kai šis leidimas pagal įstatymus būtinas;

4) asmeniui, kuris nusikalstamos veikos padarymo metu dar nebuvo tokio amžiaus, nuo kurio jis atsako pagal baudžiamuosius įstatymus;

5) jeigu nukentėjusysis susitaikė su asmeniu, kaltinamu šio Kodekso 407 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos padarymu;

6) jeigu nėra nukentėjusiojo skundo ar jo teisėto atstovo pareiškimo arba prokuroro reikalavimo pradėti procesą tais atvejais, kai procesas gali būti pradėtas tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą arba prokuroro reikalavimą;

7) mirusiajam, išskyrus tuos atvejus, kai byla reikalinga mirusiajam reabilituoti arba kitų asmenų bylai atnaujinti dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių;

8) asmeniui, kuriam įsiteisėjo teismo nuosprendis dėl to paties kaltinimo arba teismo nutartis ar prokuroro nutarimas nutraukti procesą tuo pačiu pagrindu;

9) jeigu egzistuoja Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso V skyriuje numatyta baudžiamąją atsakomybę šalinanti aplinkybė.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta aplinkybė paaiškėja nagrinėjimo teisme metu, teismas baigia nagrinėti bylą ir priima išteisinamąjį nuosprendį.

3¹ straipsnis. Ikiteisminio tyrimo sustabdymas nenustačius nusikalstamą veiką padariusio asmens

1. Kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir išnaudotos visos galimybės nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, tačiau toks asmuo nenustatytas, ikiteisminis tyrimas prokuroro motyvuotu nutarimu gali būti sustabdytas. Prokuroro nutarimas sustabdyti ikiteisminį tyrimą per septynias dienas nuo nutarimo nuorašo įteikimo nukentėjusiajam ar jo atstovui dienos gali būti skundžiamas šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Jeigu išnyko šio straipsnio 1 dalyje numatyti pagrindai, ikiteisminis tyrimas atnaujinamas be atskiuro nutarimo, atlikus bent vieną proceso veiksmą.

3. Proceso dalyvių prašymai atlikti šio Kodekso XII ir XIV skyriuose numatytus veiksmus sprendžiami šio Kodekso 178 straipsnyje nustatyta tvarka.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso galiojimo laikas ir teritorija

1. Proceso tvarką nustato Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas, galiojantis proceso veiksmų atlikimo metu.

2. Nesvarbu, kur padaryta nusikalstama veika, baudžiamasis procesas Lietuvos Respublikos teritorijoje vyksta pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą.

3. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias taisykles negu šis Kodeksas, taikomos tarptautinės sutarties taisyklės.

5 straipsnis. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso galiojimas užsienio piliečiams ir asmenims be pilietybės

1. Procesas dėl nusikalstamų veikų, kurias padarė užsienio piliečiai ir asmenys be pilietybės, Lietuvos Respublikos teritorijoje vyksta pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą.

2. Asmenų, kurie pagal tarptautinės teisės normas naudojasi imunitetu nuo baudžiamosios jurisdikcijos ir padarė nusikalstamą veiką Lietuvos valstybės teritorijoje, baudžiamosios atsakomybės klausimas sprendžiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu.

3. Asmenys, kurie pagal tarptautinės teisės normas naudojasi imunitetu nuo baudžiamosios jurisdikcijos, negali būti sulaikyti ar suimti. Su tokiais asmenimis galima atlikti šio Kodekso numatytus proceso veiksmus tik jų sutikimu ar prašymu. Šių asmenų sutikimas gaunamas per Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją.

6 straipsnis. Teisingumą vykdo tik teismas

1. Baudžiamąsias bylas nagrinėja tik teismai.

2. Teisingumas baudžiamosiose bylose vykdomas vadovaujantis principu, kad įstatymui ir teismui visi asmenys lygūs nepaisant kilmės, socialinės ir turtinės padėties, tautybės, rasės, lyties, išsilavinimo, kalbos, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių.

3. Draudžiama kam nors teikti privilegijų arba daryti apribojimus dėl kokių nors aplinkybių bei žmogaus asmeninių savybių, socialinės bei turtinės padėties.

7 straipsnis. Bylą nagrinėjimas laikantis rungimosi principo

1. Bylos teisme nagrinėjamos laikantis rungimosi principo.

2. Kaltinimo ir gynybos šalys bylą nagrinėjimo teisme metu turi lygias teises teikti įrodymus, dalyvauti tiriant įrodymus, pateikti prašymus, ginčyti kitos šalies argumentus ir pareikšti savo nuomonę visais klausimais, kylančiais nagrinėjant bylą ir turinčiais reikšmės jos teisingam išsprendimui.

8 straipsnis. Proceso kalba

1. Lietuvos Respublikoje baudžiamasis procesas vyksta valstybine kalba.
2. Lietuvių kalbos nemokantiems baudžiamojo proceso dalyviams užtikrinama teisė daryti pareiškimus, duoti parodymus ir paaiškinimus, paduoti prašymus ir skundus, kalbėti teisme gimtąja kalba arba kita kalba, kurią jie moka. Visais šiais atvejais, taip pat susipažindami su bylos medžiaga proceso dalyviai turi teisę naudotis vertėjo paslaugomis šio Kodekso nustatyta tvarka.
3. Bylos dokumentai, kurie šio Kodekso nustatytais atvejais įteikiami įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam, taip pat kitiems proceso dalyviams, turi būti išversti į jų gimtąją kalbą arba į kitą kalbą, kurią jie moka.

9 straipsnis. Bylų nagrinėjimo teisme viešumas

1. Bylos visuose teismuose nagrinėjamos viešai, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja valstybės, tarnybos, profesinės ar komercinės paslapties saugojimo interesams.
2. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų atvejų, leidžiama neviešai nagrinėti teisme bylas dėl nusikalstamų veikų, kuriomis kaltinami jaunesni kaip aštuoniolikos metų asmenys, nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui bylas, taip pat kitas bylas, kai siekiama užkirsti kelią paskelbti žinias apie privatų proceso dalyvių gyvenimą arba kai apklausiamas liudytojas ar nukentėjusysis, kuriems taikomas anonimiškumas.
3. Neviešai byla gali būti nagrinėjama tik remiantis teismo nutartimi. Nutartis nagrinėti bylą neviešai gali būti priimta dėl viso bylos nagrinėjimo teisme arba tik dėl atskirų jo dalių. Neviešame teismo posėdyje bylos nagrinėjamos laikantis visų proceso taisyklių.
4. Jaunesni kaip šešiolikos metų asmenys, kurie nėra byloje kaltinamieji, nukentėjusieji ar liudytojai, į teismo posėdžių salę neįleidžiami.
5. Teismų nuosprendžių, priimtų neviešai išnagrinėjus bylą, rezoliucinės dalys visais atvejais paskelbiamos viešai.

10 straipsnis. Įtariamojo, kaltinamojo ir nuteistojo teisės į gynybą užtikrinimas

1. Įtariamasis, kaltinamasis ir nuteistasis turi teisę į gynybą. Ši teisė jiems užtikrinama nuo sulaikymo arba pirmosios apklausos.
2. Teismas, prokuroras, ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo užtikrinti galimybę įtariamajam, kaltinamajam ir nuteistajam įstatymų nustatytais priemonėmis ir būdais gintis nuo įtarimų bei kaltinimų ir imtis reikiamų priemonių užtikrinti jų asmeninių ir turtinių teisių apsaugą.

11 straipsnis. Proporcingumo principo laikymasis taikant procesines prievartos priemones ir atliekant tyrimo veiksmus

1. Procesinės prievartos priemonės turi būti taikomos tik tais atvejais, kai be jų negalima pasiekti reikiamų proceso tikslų. Bet kokios procesinės prievartos priemonės taikymas turi būti nedelsiant nutrauktas, kai tai tampa nereikalinga.
2. Taikant procesines prievartos priemones bei atliekant šiame Kodekse numatytus tyrimo veiksmus, draudžiama naudoti smurtą, grasinti, atlikti žmogaus orumą žeminančius bei sveikatai kenkiančius veiksmus. Panaudoti fizinę jėgą leidžiama tik tiek, kiek tai būtina proceso veiksmo atlikimo trukdymams pašalinti.

II SKYRIUS PAGRINDINĖS ŠIO KODEKSO SĄVOKOS

12 straipsnis. Apeliacinė instancija

Apeliacinė instancija yra Lietuvos apeliacinis teismas ir apygardos teismas, kai šie teismai nagrinėja bylas pagal skundus dėl neįsiteisėjusių pirmosios instancijos teismų nuosprendžių ir nutarčių.

13 straipsnis. Apeliacinis skundas

Apeliacinis skundas yra skundas, įstatymų nustatyta tvarka paduodamas dėl neįsiteisėjusio nuosprendžio ar nutarties, priimtų nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme.

14 straipsnis. Apeliantas

Apeliantas yra apeliacinį skundą padavęs asmuo.

15 straipsnis. Artimieji giminaičiai

Artimieji giminaičiai yra Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 248 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys.

16 straipsnis. Aukštesnysis teismas

Aukštesnysis teismas yra teismas, kuris šio Kodekso nustatyta specialia tvarka nagrinėja ir sprendžia klausimus dėl žemesniojo teismo nutarčių. Dėl apylinkės teismo nutarčių aukštesnysis teismas yra apygardos teismas, dėl apygardos teismo nutarčių – Lietuvos apeliacinis teismas.

17 straipsnis. Gynėjas

1. Gynėju laikomas asmuo, kuris įstatymų nustatyta tvarka teikia teisinę pagalbą įtariamajam, kaltinamajam, nuteistajam ar išteisintajam, gina jų teises ir teisėtus interesus.
2. Gynėju gali būti advokatas ir įstatymų numatytomis sąlygomis – advokato padėjėjas.

17⁽¹⁾ straipsnis. Europos arešto orderis

1. Europos arešto orderis yra Europos Sąjungos valstybės narės teisminės institucijos sprendimas, kuriuo kita Europos Sąjungos valstybė narė įpareigojama suimti ir perduoti šiame sprendime nurodytą asmenį siekiant pradėti šio asmens baudžiamąjį persekiojimą ar vykdyti jam paskirtą su laisvės atėmimu susijusią bausmę ir kuris atitinka 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir valstybių narių tarpusavio perdavimo procedūrų 8 straipsnio 1 dalyje nurodytus formos ir turinio reikalavimus.

2. Europos arešto orderiu pripažįstamas ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sprendimas, perduotas faksimilinio ryšio ar kitokiais elektroninių ryšių galiniais įrenginiais, jeigu yra užtikrintas perduodamos informacijos vientisumas ir autentiškumas.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

17² straipsnis. Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos paskirta piniginė sankcija

Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos paskirta piniginė sankcija – tai fiziniam ar juridiniam asmeniui už padarytą nusikalstamą veiką Europos Sąjungos valstybės narės teismo ar kitos kompetentingos institucijos priimtu sprendimu nustatyta pareiga sumokėti:

- 1) sprendime nustatytą pinigų sumą (baudą);
- 2) sprendime nustatytą kompensaciją nukentėjusiajam, kai nukentėjusysis baudžiamajame procese neturi teisės pareikšti civilinio ieškinio dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo, o teismas šią kompensaciją priteisė vykdydamas jam priskirtą baudžiamąją jurisdikciją;
- 3) pinigų sumą už proceso išlaidas;
- 4) sprendime nustatytą sumą (įmoką) į visuomeninį fondą arba nukentėjusių asmenų paramos organizacijai.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1368](#), 2007-12-13, *Žin.*, 2007, Nr. 140-5748 (2007-12-29)

18 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas

1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas yra ikiteisminio tyrimo įstaigoje dirbantis asmuo, kuris šios įstaigos ar jos padalinio vadovo ar jų įgaliotų asmenų pavedimu atlieka šio Kodekso

numatytus ikiteisminio tyrimo veiksmus: siekia nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį ir tokios veikos aplinkybes.

2. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas yra ikiteisminio tyrimo pareigūnas, atsakingas už jam pavaldžių įstaigos ar jos padalinio, kurių pagrindinė ar viena iš funkcijų yra atlikti ikiteisminį tyrimą, pareigūnų darbo organizavimą ir jų veiklos kontrolę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

19 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo teisėjas

Ikiteisminio tyrimo teisėjas yra apylinkės teismo teisėjas, apylinkės teismo pirmininko paskirtas atlikti įstatymų numatytus proceso veiksmus bei priimti sprendimus.

20 straipsnis. Įrodymai

1. Įrodymai baudžiamajame procese yra įstatymų nustatyta tvarka gauti duomenys.

2. Ar gauti duomenys laikytini įrodymais, kiekvienu atveju sprendžia teisėjas ar teismas, kurio žinioje yra byla.

3. Įrodymais gali būti tik tokie duomenys, kurie patvirtina arba paneigia bent vieną aplinkybę, turinčią reikšmės bylai išspręsti teisingai.

4. Įrodymais gali būti tik teisėtais būdais gauti duomenys, kuriuos galima patikrinti šiame Kodekse numatytais proceso veiksmais.

5. Teisėjai įrodymus įvertina pagal savo vidinį įsitikinimą, pagrįstą išsamiu ir nešališku visų bylos aplinkybių išnagrinėjimu, vadovaudamiesi įstatymu.

21 straipsnis. Įtariamasis

1. Įtariamasis yra ikiteisminio tyrimo dalyvis.

2. Įtariamuoju laikomas asmuo, sulaikytas įtariant, kad jis padarė nusikalstamą veiką, arba asmuo, apklausiamas apie veiką, kurios padarymu jis įtariamasis, arba į apklausą šaukiamas asmuo, kuriam yra surašytas šio Kodekso 187 straipsnyje numatytas pranešimas apie įtarimą.

3. Kai asmuo slapstosi ar jo buvimo vieta nežinoma, įtariamuoju jis pripažįstamas prokuroro nutarimu ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi, o neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu.

4. Įtariamasis turi teisę: žinoti, kuo jis įtariamasis; nuo sulaikymo ar pirmosios apklausos momento turėti gynėją; duoti parodymus; pateikti tyrimui reikšmingus dokumentus ir daiktus; pateikti prašymus; pareikšti nušalinimus; susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga; apskusti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo veiksmus bei sprendimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

22 straipsnis. Kaltinamasis

1. Kaltinamasis yra nagrinėjimo teisme dalyvis.

2. Kaltinamuoju laikomas asmuo, dėl kurio šio Kodekso nustatyta tvarka yra prokuroro priimtas kaltinamasis aktas arba prokuroro pareiškimas nubausti asmenį teismo baudžiamojo įsakymo tvarka, taip pat asmuo, prieš kurį teisme nagrinėjama byla privataus kaltinimo ar pagreitinoto proceso tvarka.

3. Kaltinamasis turi teisę: žinoti, kuo jis kaltinamas, ir gauti kaltinamojo akto nuorašą; susipažinti teisme su byla; nustatyta tvarka pasidaryti reikiamų dokumentų išrašus arba nuorašus; turėti gynėją; pateikti prašymus; pareikšti nušalinimus; teikti įrodymus ir dalyvauti juos tiriant; nagrinėjimo teisme metu užduoti klausimus; duoti paaiškinimus apie teismo tiriamas bylos aplinkybes ir pareikšti savo nuomonę dėl kitų nagrinėjimo teisme dalyvių pareiktų prašymų; dalyvauti baigiamosiose kalbose, kai nėra gynėjo; kreiptis į teismą paskutiniu žodžiu; apskusti teismo nuosprendį ir nutartį.

4. Kaltinamasis, dėl kurio yra priimtas apkaltinamasis nuosprendis, tampa nuteistuoju, o kaltinamasis, dėl kurio priimtas išteisinamasis nuosprendis, tampa išteisintuoju.

23 straipsnis. Kaltinamasis aktas

Kaltinamasis aktas yra prokuroro priimtas dokumentas, kuriuo baigiamas ikiteisminis tyrimas, aprašoma nusikalstama veika, nurodomi duomenys, kuriais grindžiamas kaltinimas, ir baudžiamasis įstatymas, numatantis tą veiką.

24 straipsnis. Kasacinė instancija

Kasacinė instancija yra Lietuvos Aukščiausiasis Teismas. Jis nagrinėja bylas pagal skundus dėl įsiteisėjusių nuosprendžių ar nutarčių.

25 straipsnis. Kasacinis skundas

Kasacinis skundas yra skundas, paduodamas įstatymų nustatyta tvarka dėl įsiteisėjusio nuosprendžio ar nutarties.

26 straipsnis. Kasatorius

Kasatorius yra kasacinį skundą padavęs asmuo.

27 straipsnis. Nakties metas

Nakties metas yra paros laikas nuo 22 iki 6 valandos.

28 straipsnis. Nukentėjusysis

1. Nukentėjusiuoju pripažįstamas fizinis asmuo, kuriam nusikalstama veika padarė fizinės, turtinės ar moralinės žalos. Asmuo pripažįstamas nukentėjusiuoju ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi.

2. Nukentėjusysis ir jo atstovas turi teisę: teikti įrodymus; pateikti prašymus; pareikšti nušalinimus; ikiteisminio tyrimo metu ir teisme susipažinti su byla; dalyvauti bylą nagrinėjant teisme; apskųsti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ir teismo veiksmus, taip pat apskųsti teismo nuosprendį ar nutartį; pasakyti baigiamąją kalbą.

3. Nukentėjusysis privalo duoti parodymus. Jis prisiekia ir atsako už melagingus parodymus kaip liudytojas.

29 straipsnis. Nuosprendis

1. Nuosprendis yra: pirmosios instancijos teismo teisiamejame posėdyje priimtas dokumentas, kuriuo kaltinamasis pripažįstamas kaltu ar nekaltu ir, jeigu kaltinamasis pripažįstamas kaltu, jam skiriama bausmė arba jis atleidžiamas nuo bausmės; dokumentas, kuriuo apeliacinės instancijos teismas pakeičia arba panaikina pirmosios instancijos teismo nuosprendį; dokumentas, kuriuo pirmosios instancijos ar apeliacinės instancijos teismas nutraukia bylą.

2. Nuosprendžiu laikomas ir teismo baudžiamasis įsakymas.

30 straipsnis. Nutarimas

Nutarimas yra nusikalstamą veiką tiriančio ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro motyvuotas dokumentas, išskyrus kaltinamąjį aktą.

31 straipsnis. Nutartis

Nutartis yra baudžiamojoje byloje priimtas teisėjo ar teismo sprendimas, išskyrus nuosprendį ir teismo baudžiamąjį įsakymą.

32 straipsnis. Pirmosios instancijos teismas

Pirmosios instancijos teismas yra apylinkės teismas ar apygardos teismas, priimančys byloje nuosprendį, išskyrus apygardos teismą, kompetentingą nagrinėti bylą apeliacine tvarka.

33 straipsnis. Priesaika

1. Priesaika yra teismui duotas iškilmingas pasižadėjimas sakyti tiesą, pateikti teisingą išvadą ar teisingai išversti.

2. Teisme įstatymų nustatytais žodžiais prisiekia liudytojas, nukentėjusysis, ekspertas, specialistas ir vertėjas.

34 straipsnis. Privatus kaltintojas

1. Privatus kaltintojas yra nukentėjusysis arba jo atstovas, palaikantis kaltinimą šio Kodekso numatytoje privatus kaltinimo byloje.

2. Privatus kaltintojas, dalyvaudamas nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme, palaiko kaltinimą, pateikia įrodymus ir dalyvauja juos tiriant, dalyvauja baigiamosiose kalbose, pateikia pasiūlymų dėl teisiamejame posėdyje ištirtų įrodymų vertinimo, baudžiamųjų įstatymų taikymo, bausmės rūšies ir dydžio, nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo.

3. Privatus kaltintojas turi teisę dalyvauti apeliaciniame procese.

35 straipsnis. Prokuroras

Prokuroras yra Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras ir jam pavaldūs prokurorai, dalyvaujantys baudžiamajame procese pagal savo kompetenciją.

36 straipsnis. Protokolas

Protokolas yra dokumentas, kuriame šio Kodekso nustatyta tvarka patvirtinamas ikiteisminio tyrimo arba teismo veiksmų atlikimo faktas, jų turinys bei rezultatai.

37 straipsnis. Svarbios asmens nedalyvavimo baudžiamajame procese priežastys

1. Svarbiomis asmens nedalyvavimo baudžiamajame procese priežastimis laikomos šios:

1) laisvės atėmimas dėl administracinio arešto, sulaikymo, suėmimo ar bausmės atlikimo;

2) nutrūkęs susisiektis dėl epidemijos, prieš užpuolimo, nepaprastai didelio potvynio ar panašios nenugalimos jėgos;

3) išvykimas į tolimąjį plaukiojimą;

4) šaukiamam asmeniui netikėta jo stambaus turto netektis;

5) ikiteisminio tyrimo įstaigai, prokurorui ar teismui adresuota sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos pažyma patvirtinta liga, dėl kurios asmuo negali atvykti pagal šaukimą;

6) šeimos narių ar artimųjų giminių mirtis arba staiga susidariusi pavojinga jų gyvybei būklė;

7) šaukimo negavimas arba pavėluotas gavimas.

2. Ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo sprendimu svarbia asmens nedalyvavimo priežastimi gali būti pripažinta ir kitokia neatvykimo priežastis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

38 straipsnis. Šeimos nariai

Asmens šeimos nariais laikomi kartu su tuo asmeniu gyvenantys tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai, seserys ir jų sutuoktiniai, asmens sutuoktinis arba asmuo, su kuriuo asmuo bendrai gyvena neįregistravęs santuokos, arba asmuo, su kuriuo tas asmuo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka susitarė sudaryti santuoką, taip pat sutuoktinio tėvai, buvę sutuoktiniai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

39 straipsnis. Teisėjas

Teisėjas yra Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo skyriaus pirmininkas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas; Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas, Lietuvos apeliacinio teismo skyriaus pirmininkas, Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas; apygardos teismo pirmininkas, apygardos teismo skyriaus pirmininkas,

apygardos teismo teisėjas; apylinkės teismo pirmininkas, apylinkės teismo pirmininko pavaduotojas, apylinkės teismo teisėjas.

40 straipsnis. Teismas

1. Teismai yra Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, apygardos teismas, apylinkės teismas.

2. Teismas yra: apylinkės teismo teisėjas ar apylinkės teismo teisėjų kolegija, apygardos teismo teisėjas ar apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija, Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas ar šio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų ar išplėstinė septynių teisėjų kolegija arba Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinė sesija, nagrinėjantys ir priimančys sprendimus šiame Kodekse numatytais klausimais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

41 straipsnis. Teismo baudžiamasis įsakymas

Teismo baudžiamasis įsakymas yra nuosprendis, kurį teismas priima nerengdamas bylos nagrinėjimo teisme.

41⁽¹⁾ straipsnis. Turto ar įrodymų arešto aktas

Turto ar įrodymų arešto aktas – bet koks procesinis dokumentas, kurį išdavė Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga teisminė institucija siekdama laikinai apsaugoti daiktus, dokumentus ar kitą turtą, kurie galėtų būti konfiskuoti arba pripažinti turinčiais įrodomąją reikšmę baudžiamajame procese, nuo sunaikinimo, pakeitimo, išvežimo iš vykdančiosios valstybės, pardavimo ar kitokio perleidimo.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

42 straipsnis. Valstybinis kaltinimas

Valstybinis kaltinimas yra prokuroro veikla, kuria įrodinėjama, kad nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo yra kaltas.

43 straipsnis. Vertėjas

Vertėjas yra vertimui reikiamas kalbas mokantis arba nebylio ar kurčiojo ženklus suprantantis asmuo, ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo pakviestas dalyvauti procese šio Kodekso nustatyta tvarka.

III SKYRIUS PROCESO DALYVIŲ TEISIŲ UŽTIKRINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS ASMENS TEISIŲ UŽTIKRINIMO PAGRINDAI

44 straipsnis. Asmens teisių apsauga baudžiamojo proceso metu

1. Niekam negali būti atimta laisvė kitaip kaip šio Kodekso numatytais atvejais ir nustatyta tvarka.

2. Kiekvienam sulaikytajam ar suimtajam nedelsiant jam suprantama kalba turi būti pranešama, dėl ko jis sulaikomas ar suimamas.

3. Kiekvienas sulaikytasis ar suimtas turi teisę kreiptis į teismą, skųsdamasis, kad neteisingai sulaikytas ar suimtas.

4. Kiekvienas asmuo, kuris buvo nepagrįstai sulaikytas ar suimtas, turi teisę į žalos atlyginimą įstatymų nustatyta tvarka.

5. Kiekvienas nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kuo trumpiausią laiką lygybės ir viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas.

6. Kiekvienas nusikalstamos veikos padarymu įtariamasis ar kaltinamas asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas šio Kodekso nustatyta tvarka ir nepripažintas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu.

7. Kiekvienas nusikalstamos veikos padarymu įtariamasis ar kaltinamas asmuo turi teisę, kad jam suprantama kalba būtų skubiai ir nuodugniai pranešta apie jam pareikšto kaltinimo pobūdį bei pagrindą, turėti pakankamai laiko bei galimybių pasirengti gynybai, pats apklausti liudytojus arba prašyti, kad liudytojai būtų apklausti, nemokamai naudotis vertėjo paslaugomis, jeigu nesupranta ar nekalba lietuviškai.

8. Kiekvienas nusikalstamos veikos padarymu įtariamasis ar kaltinamas asmuo gali gintis pats arba per pasirinktą gynėją, o neturėdamas pakankamai lėšų gynėjui atsilyginti turi nemokamai gauti teisinę pagalbą įstatymo, reglamentuojančio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą, nustatyta tvarka.

9. Kiekvienas asmuo turi teisę, kad būtų gerbiamas jo ir jo šeimos privatus gyvenimas, taip pat teisę į būsto neliečiamybę, susirašinėjimo, telefoninių pokalbių, telegrafo pranešimų ir kitokio susižinojimo slaptumą. Šios asmens teisės baudžiamojo proceso metu gali būti apribotos šio Kodekso numatytais atvejais ir tvarka.

10. Kiekvienas asmuo, pripažintas nukentėjusiuoju, turi teisę reikalauti, kad būtų nustatytas ir teisingai nubaustas nusikalstamą veiką padaręs asmuo, gauti dėl nusikalstamos veikos padarytos žalos atlyginimą, o įstatymų numatytais atvejais – ir kompensaciją iš Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondo, taip pat įstatymo nustatyta tvarka nemokamai gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

45 straipsnis. Pareiga išaiškinti proceso dalyviams jų teises ir jas užtikrinti

Teisėjas, prokuroras ir ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo išaiškinti proceso dalyviams jų procesines teises ir užtikrinti galimybę jomis pasinaudoti.

46 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ir teisėjo pareiga išaiškinti asmeniui neteisėtais veiksmais pažeistų teisių atkūrimo ir žalos atlyginimo tvarką

1. Kai baudžiamasis procesas nutraukiamas dėl to, kad nenustatyta nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių, o asmuo buvo suimtas, taip pat kai priimamas išteisinamasis nuosprendis, prokuroras ir teisėjas privalo išaiškinti asmeniui dėl neteisėto sulaikymo, suėmimo ar nuteisimo pažeistų teisių atkūrimo ir žalos atlyginimo tvarką.

2. Jeigu asmuo, pripažintas nukentėjusiuoju, patyrė žalos dėl smurtinio nusikaltimo, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras iš karto po asmens pripažinimo nukentėjusiuoju privalo jį informuoti apie teisę gauti kompensaciją pagal Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

ANTRASIS SKIRSNIS GYNĖJA

47 straipsnis. Gynėjas

1. Gynėjai yra advokatai. Tas pats advokatas negali būti dviejų ar daugiau asmenų gynėju, jeigu vieno iš jų gynybos interesai prieštarauja kito gynybos interesams.

2. Advokato pavedimu gynėju gali būti advokato padėjėjas, jeigu tam neprieštarauja ginamasis. Advokato padėjėjas negali būti gynėju nagrinėjant teisme bylą dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo.

3. Vienas asmuo gali turėti kelis gynėjus. Tais atvejais, kai įtariamasis ar kaltinamasis turi kelis gynėjus ir bent vienas iš jų atvyksta dalyvauti procese, procesas gali vykti.

48 straipsnis. Gynėjo teisės ir pareigos

1. Gynėjas turi teisę:

1) susipažinti su įtariamojo sulaikymo protokolu;
2) dalyvauti įtariamojo apklausoje;
3) matytis su sulaikytu arba suimtu įtariamuoju be pašaliečių. Šių pasimatymų skaičius ir trukmė neribojami;

4) dalyvauti veiksmuose, kurie atliekami su įtariamuoju, taip pat įtariamojo arba jo gynėjo prašymu atliekamuose veiksmuose;

5) ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teisėjo leidimu dalyvauti bet kokiuose kituose įrodymų rinkimo veiksmuose;

6) savarankiškai rinkti gynybai reikalingus duomenis, kuriuos gynėjas gali gauti nesinaudodamas procesinėmis prievartos priemonėmis: gauti iš įmonių, įstaigų ir organizacijų bei asmenų gynybai reikalingus dokumentus ir daiktus, kalbėtis su asmenimis apie jiems žinomas įvykio aplinkybes, apžiūrėti ir fotografuoti įvykio vietą, transporto priemones ar kitaip fiksuoti gynybai reikalingą informaciją;

7) ikiteisminio tyrimo metu susipažinti su proceso veiksmų dokumentais šio Kodekso nustatytais atvejais ir tvarka;

8) pateikti prašymus ir pareikšti nušalinimus;

9) šio Kodekso nustatyta tvarka apskusti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ir teismo veiksmus bei sprendimus ir dalyvauti teismo posėdžiuose nagrinėjant šiuos skundus.

2. Gynėjas privalo:

1) panaudoti visas įstatymuose nurodytas gynybos priemones ir būdus, kad būtų nustatytos aplinkybės, teisinančios ginamąjį ar lengvinančios jo atsakomybę, ir teikti ginamajam reikiamą teisinę pagalbą;

2) nurodytu laiku atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ir į teismą; negalėdamas atvykti apie neatvykimą ir jo priežastis iš anksto pranešti ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui; be svarbios priežasties neatvykusiam gynėjui gali būti skiriama šio Kodekso 163 straipsnyje numatyta bauda;

3) laikytis įstatymų nustatytos proceso veiksmų ir teismo posėdžio tvarkos, vykdyti teisėtus ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo ir teismo reikalavimus;

4) saugoti profesinę paslaptį; advokatas ir jo padėjėjas neturi teisės paskelbti žinių, kurias sužinojo vykdydami gynėjo pareigas;

5) neatsisakyti ginti įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo, kurį jau apsiėmė ginti, išskyrus tuos atvejus, kai paaiškėja šio Kodekso 61 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės arba kai gynėjo dalyvavimas keliose bylose tampa nesuderinamas;

6) nenaudoti neteisėtų gynybos priemonių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

49 straipsnis. Neteisėtas gynybos priemonės naudojančio gynėjo nušalinimas

1. Ikiteisminio tyrimo metu prokuroras, o teismo proceso metu bylą nagrinėjantis teismas, nustatę, kad gynėjas naudoja neteisėtas gynybos priemones, turi teisę nušalinti gynėją. Tokiu atveju šio Kodekso 50 straipsnyje nustatyta tvarka kviečiamas ar paskiriamas kitas gynėjas.

2. Gynėjas ir įtariamasis prokuroro nutarimą dėl gynėjo nušalinimo gali apskusti ikiteisminio tyrimo teisėjui; šis privalo skundą išnagrinėti per tris dienas. Teismo nutartį dėl gynėjo nušalinimo gynėjas ir kaltinamasis gali apskusti šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

50 straipsnis. Gynėjo kvietimas ir paskyrimas

1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ir teismas privalo išaiškinti įtariamajam ir kaltinamajam jo teisę turėti gynėją nuo sulaikymo ar pirmosios apklausos momento ir suteikti galimybę šia teise pasinaudoti. Dėl įtariamojo ar kaltinamojo prašymo turėti gynėją arba dėl gynėjo atsisakymo surašomas protokolą.

2. Įtariamasis, kaltinamasis ir nuteistasis turi teisę pasirinkti ir pasikviesti sau tinkamą gynėją. Įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo pavedimu gynėją gali pakviesti jų atstovai pagal įstatymą arba kiti asmenys, kuriems įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis tai paveda.

3. Jei įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis prašo užtikrinti gynėjo dalyvavimą ir gynėjo dalyvavimas nėra būtinas pagal šio Kodekso 51 straipsnį ar privalomas kitais įstatymų numatytais atvejais, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas išaiškina įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam teisės į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įgyvendinimo tvarką.

4. Tais atvejais, kai įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo pasirinktas gynėjas daugiau kaip tris dienas iš eilės negali dalyvauti procese, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ir teisėjas turi teisę pasiūlyti įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam pasikviesti kitą gynėją, o jei šie to nepadaro, privalo šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka paskirti gynėją. Jeigu įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo pasirinktas gynėjas negali per šešias valandas atvykti dalyvauti pirmojoje apklausoje arba apklausoje dėl suėmimo pagrįstumo, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas turi teisę pasiūlyti įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam į šią apklausą pasikviesti kitą gynėją, o jei šie to nepadaro, privalo šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka paskirti gynėją. Pagal šią dalį gynėjas yra paskiriamas neatsižvelgiant į ginamojo norus turėti konkretų advokatą. Naujo gynėjo paskyrimas netrukdo bylos procese dalyvauti asmens anksčiau pasirinktam gynėjui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

Nr. [X-1493](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1842 (2008-04-30)

51 straipsnis. Būtinasis gynėjo dalyvavimas

1. Gynėjo dalyvavimas būtinas:

- 1) nagrinėjant bylas dėl veikų, kuriomis įtiriamas ar kaltinamas nepilnametis;
- 2) nagrinėjant neregijų, kurčių, nebylių ir kitų asmenų, dėl fizinių ar psichinių trūkumų negalinčių pasinaudoti savo teise į gynybą, bylas;
- 3) nagrinėjant nemokančių proceso kalbos asmenų bylas;
- 4) kai yra įtariamųjų ar kaltinamųjų gynybos interesų prieštaravimų, jeigu bent vienas iš jų turi gynėją;
- 5) nagrinėjant bylas dėl nusikaltimų, už kuriuos gali būti skiriamas laisvės atėmimas iki gyvos galvos;
- 6) šio Kodekso XXXII skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant;
- 7) tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas;
- 8) kai sprendžiama dėl asmens išdavimo (ekstradicijos) arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį;
- 9) nagrinėjant bylą teisme pagreitinoto proceso tvarka.

2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras motyvuotu nutarimu ar teismas motyvuota nutartimi turi teisę pripažinti, kad gynėjo dalyvavimas būtinas ir kitais atvejais, jeigu, jų nuomone, be gynėjo pagalbos įtariamojo ar kaltinamojo teisės ir teisėti interesai nebūtų reikiamai ginami.

3. Šiame straipsnyje nurodytais atvejais, jeigu gynėjo nėra pasikvietęs pats įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis arba jų pavedimu ar sutikimu nėra pakvietę kiti asmenys, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas privalo pranešti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančiai institucijai ar jos nurodytam koordinatoriui apie tai, kad įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam būtinas gynėjas, ir paskirti šios institucijos parinktą gynėją. Gynėją poilsio ir švenčių dienomis bei valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančios institucijos ne darbo valandomis ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar

teismas paskiria remdamasis šios institucijos sudarytais advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, budėjimo sąrašais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

Nr. [X-1493](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1842 (2008-04-30)

52 straipsnis. Atsisakymas gynėjo

1. Įtariamasis ar kaltinamasis bet kuriuo proceso metu turi teisę atsisakyti gynėjo, išskyrus šio Kodekso 433 straipsnyje numatytą atvejį. Atsisakyti gynėjo leidžiama tik paties įtariamojo ar kaltinamojo iniciatyva. Dėl gynėjo atsisakymo surašomas protokolas.

2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ir teismui neprivalomas nepilnamečio arba asmens, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, taip pat proceso kalbos nemokančio asmens ar asmens, įtariamo ar kaltinamo sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymu, kai dėl bylos sudėtingumo ar didelės apimties arba kitais atvejais kyla abejonių dėl šio asmens galimybės pasinaudoti teise į gynybą, pareikštas atsisakymas gynėjo.

3. Atsisakymas gynėjo neatima iš įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo teisės vėliau bet kuriuo proceso metu vėl turėti gynėją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

TREČIASIS SKIRSNIS ATSTOVAVIMAS

53 straipsnis. Atstovai pagal įstatymą

1. Įtariamojo, kaltinamojo, nuteistojo arba nukentėjusiojo atstovai pagal įstatymą gali dalyvauti procese ir ginti savo atstovaujamų proceso dalyvių interesus, jeigu šie yra nepilnamečiai arba nustatyta tvarka pripažinti neveiksniais, išskyrus atvejus, kai tai prieštarautų nepilnamečio ar neveiksnaus asmens interesams.

2. Atstovais pagal įstatymą gali būti nepilnamečio arba neveiksnaus įtariamojo, kaltinamojo, nuteistojo ir nukentėjusiojo tėvai, tėviai, globėjai, rūpintojai arba įstaigos, kuri globoja ar rūpinasi įtariamuoju, kaltinamuoju, nuteistuoju ar nukentėjusiuoju, įgalioti asmenys.

3. Atstovui pagal įstatymą, pateikusiam rašytinį ar žodinį prašymą, leidžiama dalyvauti procese, kai ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras priima dėl to nutarimą, o teismas – nutartį. Atstovas pagal įstatymą paprastai dalyvauja procese kartu su asmeniu, kuriam atstovauja. Ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu bei teismo nutartimi gali būti atsisakyta leisti atstovui pagal įstatymą dalyvauti procese kaip atstovui, jeigu tai prieštarautų nepilnamečio ar neveiksnaus asmens interesams. Tokiu atveju ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas turi užtikrinti, kad procese dalyvautų kitas atstovas pagal įstatymą, o kai tokios galimybės nėra, – laikinai, kol bus išspręstas naujo atstovo pagal įstatymą klausimas, paskirti atstovu bet kokį kitą asmenį, galintį tinkamai atstovauti nepilnamečio ar neveiksnaus asmens interesams.

4. Prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi atstovo pagal įstatymą teisėmis procese gali būti leidžiama dalyvauti asmens, kuris nustatyta tvarka nėra pripažintas neveiksnium, tačiau dėl senatvės, neįgalumo, ligos ar kitų svarbių priežasčių negali tinkamai pasinaudoti įstatymų suteiktomis teisėmis, šeimos nariui ar artimajam giminei, pateikusiam rašytinį ar žodinį prašymą.

5. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys gali būti apklausiamo nepilnamečio liudytojo atstovais pagal įstatymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

54 straipsnis. Atstovo pagal įstatymą teisės ir pareigos

1. Atstovas pagal įstatymą turi teisę dalyvauti atliekant proceso veiksmus, kuriuose dalyvauja jo atstovaujamas asmuo, ir padėti šiam asmeniui pasinaudoti įstatymų suteiktomis

teisėmis. Jeigu atstovaujamas asmuo yra suimtas, atstovas pagal įstatymą gali su juo pasimatyti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo leidimu.

2. Atstovas pagal įstatymą šaukiamas privalo atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ir į teismą, ikiteisminio tyrimo ir nagrinėjimo teisme metu laikytis nustatytos tvarkos.

3. Atstovas pagal įstatymą gali būti apklaustas kaip liudytojas, taip pat įtraukiamas į procesą kaip civilinis atsakovas. Šiais atvejais jis turi ir liudytojo ar civilinio atsakovo teises bei pareigas.

55 straipsnis. Įgaliotieji atstovai

1. Nukentėjusiojo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo, liudytojo, užstato davėjo, asmens, kurio nuosavybės teisės laikinai apribotos ar konfiskuotas turtas, įgaliotuoju atstovu laikomas asmuo, teikiantis teisinę pagalbą šiems proceso dalyviams, ginantis jų teises ir teisėtus interesus.

2. Įgaliotuoju atstovu gali būti advokatas arba advokato pavedimu advokato padėjėjas, o ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teisėjo leidimu – ir kitas aukštąjį teisinį išsilavinimą turintis asmuo, kurį proceso dalyvis įgaliojo atstovauti savo interesams. Juridinio asmens atstovu gali būti juridinio asmens vadovas arba įgaliotas darbuotojas ar advokatas.

3. Įgaliotajam atstovui leidžiama dalyvauti procese, kai ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras dėl atstovo dalyvavimo procese priima nutarimą, o teismas – nutartį. Atstovas gali dalyvauti procese kartu su atstovaujamu asmeniu. Atstovas, išskyrus liudytojo atstovą, taip pat gali dalyvauti vietoj atstovaujamo asmens. Liudytojo įgaliotojo atstovo neatvykimas netrukdo toliau tęsti proceso veiksmus. Atstovaujamas asmuo gali bet kuriuo metu atsisakyti atstovo paslaugų arba pasirinkti kitą atstovą.

4. Įstatymų, reglamentuojančių valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą, numatytais atvejais nukentėjusysis ir civilinis ieškovas turi teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [X-1493](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1842 (2008-04-30)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

56 straipsnis. Atstovo teisės ir pareigos

1. Įgaliotasis atstovas turi tas pačias teises kaip jo atstovaujamas proceso dalyvis.

2. Nukentėjusiojo atstovas turi teisę dalyvauti nukentėjusiojo apklausose bei visuose nukentėjusiojo prašymu atliekamuose proceso veiksmuose.

3. Įgaliotasis atstovas privalo teikti atstovaujama asmeniui teisinę pagalbą, atstovauti jo teisėms ir teisėtiems interesams; šaukiamas atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ir į teismą; ikiteisminio tyrimo ir nagrinėjimo teisme metu laikytis nustatytos tvarkos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

KETVIRTASIS SKIRSNIS NUŠALINIMAS

57 straipsnis. Nušalinimo teisė

1. Nušalinimą gali pareikšti įtariamasis, kaltinamasis, nuteistasis, išteisintasis, gynėjas, prokuroras, taip pat nukentėjusysis, privatus kaltintojas, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas arba jų atstovai.

2. Nušalinimas gali būti pareikštas ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui, ikiteisminio tyrimo teisėjui, teisėjui, teisiamojo posėdžio sekretoriui, vertėjui, ekspertui ir specialistui.

58 straipsnis. Nušalinimo pagrindas

1. Šio Kodekso 57 straipsnio 2 dalyje nurodytas asmuo negali dalyvauti procese, jeigu:

1) jis toje byloje yra nukentėjusysis, privatus kaltintojas, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas, bet kurio iš šių asmenų šeimos narys ar giminaitis, įtariamojo, kaltinamojo bei nuteistojo ar atstovo pagal įstatymą, teisėjo, ikiteisminio tyrimo teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar gynėjo toje byloje šeimos narys ar giminaitis;

2) jis yra dalyvavęs toje byloje kaip liudytojas, įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo atstovas pagal įstatymą, nukentėjusiojo, privataus kaltintojo, civilinio ieškovo ar civilinio atsakovo atstovas;

3) jis pats arba jo šeimos nariai ar giminaičiai yra suinteresuoti bylos baigtimi;

4) proceso dalyviai motyvuotai nurodo kitokias aplinkybes, keliančias pagrįstą abejonių šio Kodekso 57 straipsnio 2 dalyje nurodyto asmens nešališkumui.

2. Be to, teisėjas negali dalyvauti procese ar pakartotinai nagrinėti tą pačią bylą:

1) jeigu jis tame procese dalyvavo kaip ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar gynėjas;

2) jeigu jis sprendė įtariamojo suėmimo ar suėmimo pratęsimo klausimą, sankcionavo procesinių prievartos priemonių taikymą arba nagrinėjo proceso dalyvių skundus toje pačioje byloje;

3) jeigu jis priėmė nuosprendį pirmosios instancijos teisme, negali nagrinėti tą pačią bylą apeliacine tvarka ir kasacine tvarka, taip pat iš naujo nagrinėti tą bylą pirmosios instancijos teisme tuo atveju, kai panaikintas jo priimtas nuosprendis;

4) jeigu jis priėmė sprendimą apeliacinės instancijos teisme, negali nagrinėti tos bylos kasacine tvarka;

5) jeigu jis priėmė sprendimą kasacinės instancijos teisme, negali dalyvauti nagrinėjant tą bylą apeliacine tvarka;

6) jeigu jis priėmė sprendimą apeliacinės arba kasacinės instancijos teisme, negali iš naujo nagrinėti tą bylą pirmosios instancijos teisme.

3. Vertėjas, ekspertas ir specialistas negali dalyvauti procese ir tais atvejais, kai paaiškėja jų nekompetentingumas.

4. Ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teismo posėdžio sekretoriaus, vertėjo, eksperto ar specialisto pirmesnis dalyvavimas procese atitinkamai ikiteisminio tyrimo pareigūnu, prokuroru, teismo posėdžio sekretoriumi, vertėju, ekspertu ar specialistu nėra pagrindas juos nušalinti.

59 straipsnis. Nušalinimas teisme

1. Teisėjas, teismo posėdžio sekretorius, vertėjas, ekspertas, specialistas ar prokuroras privalo nusišalinti šio Kodekso 58 straipsnyje nurodytais pagrindais. Advokatas arba advokato padėjėjas privalo nusišalinti, jei yra šio Kodekso 61 straipsnyje nurodyti pagrindai. Tokiu pat pagrindu jų nušalinimą gali pareikšti šio Kodekso 57 straipsnio 1 dalyje išvardyti asmenys. Nušalinimas turi būti pareikštas ir motyvuotas iki įrodymų tyrimo teisme pradžios. Vėliau pareikšti nušalinimą leidžiama tik tais atvejais, kai nušalinimą pareiškiantis asmuo nušalinimo pagrindą sužino pradėjus įrodymų tyrimą.

2. Kai bylą nagrinėja trijų ar išplėstinė septynių teisėjų kolegija, teisėjo nušalinimo tvarka tokia:

1) teisėjui pareikštą nušalinimą šiam nedalyvaujant svarsto kiti teisėjai. Jeigu balsai pasidalija pusiau, teisėjas laikomas nušalintu;

2) dėl keliems teisėjams ar visai teisėjų kolegijai pareikšto nušalinimo nusprendžia tą bylą nagrinėjanti teisėjų kolegija paprasta balsų dauguma;

3) teisėjai, kuriems pareikštas nušalinimas, turi teisę viešai pasisakyti dėl šio nušalinimo;

4) dėl nusišalinimo ar nušalinimo teismas nusprendžia pasitarimų kambaryje.

3. Jeigu bylą nagrinėja vienas teisėjas, dėl jam pareikšto nušalinimo nusprendžia jis pats. Jis turi teisę padaryti pareiškimą dėl šio nušalinimo.

4. Teisėjo nusišalinimą turi patvirtinti teismo pirmininkas ar to teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas. Jeigu teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas teisėjo nusišalinimo nepatvirtina, nepagrįstą nusišalinimą pareiškęs teisėjas privalo nagrinėti bylą iš esmės.

5. Dėl teismo posėdžio sekretoriaus, vertėjo, eksperto, specialisto ar prokuroro nušalinimo nusprendžia bylą nagrinėjantis teismas.

60 straipsnis. Nušalinimas ikiteisminio tyrimo metu

1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, ikiteisminio tyrimo teisėjas, vertėjas, ekspertas ar specialistas privalo nusišalinti šio Kodekso 58 straipsnyje nurodytais pagrindais. Advokatas arba advokato padėjėjas privalo nusišalinti, jei yra šio Kodekso 61 straipsnyje nurodyti pagrindai. Tokiu pat pagrindu jų nušalinimą gali pareikšti šio Kodekso 57 straipsnio 1 dalyje išvardyti asmenys.

2. Nušalinimas turi būti pareiškiamas ir motyvuojamas raštu.

3. Dėl vertėjo, eksperto ar specialisto nušalinimo nusprendžia ikiteisminį tyrimą atliekantis ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras. Dėl nušalinimo nusprendžiama per įmanomai trumpiausią laiką. Jeigu nušalinimas atmetamas, priimamas nutarimas, kuris pareiškėjui paskelbiamas pasirašytinai.

4. Dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno nušalinimo nusprendžia prokuroras. Dėl prokuroro nušalinimo nusprendžia ikiteisminio tyrimo teisėjas. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras per vieną dieną nuo to momento, kai gautas nušalinimo pareiškimas, perduoda jį atitinkamai prokurorui ar ikiteisminio tyrimo teisėjui. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo teisėjas privalo per dvi dienas išspręsti pareikšto nušalinimo klausimą. Jeigu nušalinimas atmetamas, prokuroras priima nutarimą, o ikiteisminio tyrimo teisėjas – nutartį. Šie dokumentai pareiškėjui paskelbiami pasirašytinai.

5. Dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo nušalinimo nusprendžia apylinkės teismo pirmininkas šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

6. Pareiškimo dėl nušalinimo padavimas proceso nesustabdo.

61 straipsnis. Advokato arba advokato padėjėjo nušalinimas

1. Advokatas arba advokato padėjėjas neturi teisės dalyvauti procese kaip gynėjas arba nukentėjusiojo, civilinio ieškovo ir civilinio atsakovo atstovas, jeigu jis toje pačioje byloje teikia arba anksčiau teikė teisinę pagalbą asmeniui, kurio interesai prieštarauja teisinės pagalbos prašančio asmens interesams, arba jeigu anksčiau dalyvavo kaip teisėjas, prokuroras, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, ekspertas, specialistas, vertėjas ar liudytojas, taip pat jeigu tiriant arba nagrinėjant bylą dalyvauja pareigūnas, su kuriuo tas advokatas arba advokato padėjėjas turi giminystės ryšių.

2. Dėl advokato arba advokato padėjėjo nušalinimo teisme nusprendžia nagrinėjantis bylą teismas šio Kodekso 59 straipsnyje nustatyta tvarka, o dėl nušalinimo ikiteisminio tyrimo metu – ikiteisminio tyrimo teisėjas šio Kodekso 60 straipsnyje nustatyta tvarka.

PENKTASIS SKIRSNIS

APSKUNDIMAS IKITEISMINIO TYRIMO METU

62 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo pareigūno proceso veiksmų ir nutarimų apskundimas

1. Ikiteisminio tyrimo pareigūno proceso veiksmus ir nutarimus proceso dalyviai arba asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, gali apskusti ikiteisminį tyrimą organizuojančiam ir jam vadovaujančiam prokurorui. Jei prokuroras atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Skundas paduodamas prokurorui tiesiogiai arba per ikiteisminio tyrimo pareigūną, dėl kurio proceso veiksmų ar nutarimų skundžiamasi. Skundai gali būti tiek rašytiniai, tiek žodiniai. Dėl žodinių skundų ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras surašo protokolą. Jį pasirašo pareiškėjas ir skundą priėmęs ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras.

3. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas gautą skundą kartu su savo paaiškinimais privalo per vieną dieną nuo skundo gavimo perduoti prokurorui.

4. Skundo padavimas iki jo išsprendimo nesustabdo skundžiamo veiksmo ar nutarimo vykdymo, išskyrus atvejus, jeigu tai padaryti pripažįsta esant reikalinga pats ikiteisminio tyrimo pareigūnas arba prokuroras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

63 straipsnis. Prokuroro proceso veiksmų ir nutarimų apskundimas

1. Prokuroro proceso veiksmus ir nutarimus proceso dalyviai arba asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, gali apskusti aukštesniajam prokurorui. Jei aukštesnysis prokuroras atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui.

2. Skundas paduodamas aukštesniajam prokurorui tiesiogiai arba per prokurorą, dėl kurio veiksmų ar nutarimų skundžiamasi. Skundai gali būti tiek rašytiniai, tiek žodiniai. Dėl žodinių skundų prokuroras surašo protokolą. Jį pasirašo pareiškėjas ir skundą priėmęs prokuroras.

3. Skundo padavimas iki jo išsprendimo nesustabdo skundžiamo veiksmo ar nutarimo vykdymo, išskyrus atvejus, jeigu tai padaryti pripažįsta esant reikalinga prokuroras.

4. Neteko galios nuo 2007 m. rugsėjo 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

64 straipsnis. Skundų dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro proceso veiksmų ir nutarimų išsprendimas

1. Skundai dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro proceso veiksmų ir nutarimų gali būti paduodami, kol vyksta ikiteisminis tyrimas, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.

2. Prokuroras ir ikiteisminio tyrimo teisėjas per septynias dienas nuo skundo ir jam išnagrinėti reikiamos medžiagos gavimo privalo skundą išnagrinėti ir priimti nutarimą ar nutartį. Jei skundas patenkinamas, nutarime ar nutartyje nurodomi ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro padaryti pažeidimai ir pasiūloma juos pašalinti, jei skundas atmetamas, – motyvai, dėl kurių skundas pripažintas nepagrįstu ir atmetas.

3. Nagrinėdami skundą, prokuroras ir ikiteisminio tyrimo teisėjas turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo dokumentais ir pareikalauti ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro paaiškinimų, jeigu jie nebuvo pateikti anksčiau.

4. Ikiteisminio tyrimo teisėjui nagrinėjant skundą, gali būti rengiamas posėdis, į kurį turi būti kviečiamas prokuroras, įtariamasis, įtariamojo gynėjas, skundą padavęs asmuo ir jo atstovas. Suimtas įtariamasis pristatomas ikiteisminio tyrimo teisėjui, jeigu tai būtina.

5. Apie prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtą sprendimą dėl skundo pranešama skundą padavusiam asmeniui. Jeigu prokuroras ar ikiteisminio tyrimo teisėjas patenkina skundą, nutarimas ar nutartis nusiunčiami ikiteisminį tyrimą atliekančiam pareigūnui ar prokurorui vykdyti.

6. Ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimas, priimtas šio straipsnio nustatyta tvarka, yra galutinis ir neskundžiamas, išskyrus atvejus, kai šis Kodeksas numato jo apskundimo galimybę.

7. Šio Kodekso 62 ir 63 straipsniai netaikomi tais atvejais, kuriems šis Kodeksas numato kitokią ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro proceso veiksmų ar nutarimų apskundimo tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

65 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo teisėjo proceso veiksmų ir nutarčių apskundimas ir skundų išsprendimas

1. Ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekamus proceso veiksmus ir jo priimtas nutartis, išskyrus nutartis, kurios pagal šio Kodekso 64 straipsnį yra neskundžiamos, prokuroras, proceso dalyviai ir asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, gali apskusti šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

2. Šio straipsnio nuostatos netaikomos tais atvejais, kuriems šis Kodeksas numato kitokią ikiteisminio tyrimo teisėjo proceso veiksmų ar nutarčių apskundimo tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

IV SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ IR PROKURATŪROS SUSIŽINOJIMAS SU UŽSIENIO VALSTYBIŲ ĮSTAIGOMIS IR TARPTAUTINĖMIS ORGANIZACIJOMIS

66 straipsnis. Lietuvos Respublikos teismų ir prokuratūros susižinojimo su užsienio valstybių įstaigomis ir tarptautinėmis organizacijomis tvarka

1. Lietuvos Respublikos teismų ir prokuratūros susižinojimo su užsienio valstybių įstaigomis ir tarptautinėmis organizacijomis tvarką, taip pat šių įstaigų ir organizacijų prašymų vykdymo tvarką nustato šis Kodeksas ir Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.

2. Lietuvos Respublikos teismai ir prokuratūra prašymus užsienio valstybių įstaigoms ir tarptautinėms organizacijoms siunčia per Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją ar Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais Lietuvos Respublikos teismai, prokuratūra ir ikiteisminio tyrimo įstaigos prašymus užsienio valstybių įstaigoms ir tarptautinėms organizacijoms gali siųsti tiesiogiai.

67 straipsnis. Užsienio valstybių įstaigų ir tarptautinių organizacijų prašymų dėl proceso veiksmų atlikimo vykdymas

1. Lietuvos Respublikos teismai, prokuratūra ar ikiteisminio tyrimo įstaigos, vykdydamos užsienio valstybių įstaigų ir tarptautinių organizacijų prašymus, atlieka šiame Kodekse nustatytus proceso veiksmus. Vykdam užsienio valstybių įstaigų ir tarptautinių organizacijų prašymus, Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais atvejais gali būti atliekami ir šiame Kodekse nenumatyti proceso veiksmai, jei tokių veiksmų atlikimas nepažeidžia Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir neprieštarauja esminiems baudžiamojo proceso Lietuvos Respublikoje principams.

2. Lietuvos Respublikos teismai, prokuratūra, ikiteisminio tyrimo įstaigos užsienio valstybių įstaigų ir tarptautinių organizacijų prašymus gauna per Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją ar Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą. Lietuvos Respublikos teismas, prokuratūra ar ikiteisminio tyrimo įstaiga tiesiogiai gautą užsienio valstybės įstaigos ar tarptautinės organizacijos prašymą vykdo tik gavę Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ar Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros leidimą, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje nurodytus atvejus.

3. Užsienio valstybės įstaigos ar tarptautinės organizacijos prašymas, kuris negali būti įvykdytas, grąžinamas tai įstaigai per Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją ar Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą ir nurodomos prašymo neįvykdymo priežastys.

4. Užsienio valstybių teismų, prokuratūros ir ikiteisminio tyrimo įstaigų arba Tarptautinio baudžiamojo teismo ar kitų tarptautinių organizacijų pareigūnams Lietuvos Respublikos teritorijoje leidžiama atlikti proceso veiksmus tik Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais atvejais ir dalyvaujant Lietuvos Respublikos pareigūnams.

5. Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais atvejais Lietuvos Respublikos teismai, prokuratūra, ikiteisminio tyrimo įstaigos vykdo tiesiogiai gautus užsienio valstybių įstaigų ir tarptautinių organizacijų prašymus bei tiesiogiai užsienio valstybėms ir tarptautinėms organizacijoms siunčia atsakymus į prašymus.

68 straipsnis. Prašymas pradėti arba perimti baudžiamąjį persekiojimą

1. Baudžiamojo persekiojimo pradžios ir perėmimo pagrindus, sąlygas ir tvarką nustato šis Kodeksas ir Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.

2. Užsienio valstybės įstaigos ar tarptautinės organizacijos prašymą pradėti arba perimti nusikalstamą veiką užsienio valstybėje padariusio ir į Lietuvos Respubliką grįžusio Lietuvos

Respublikos piliečio baudžiamąjį persekiojimą nagrinėja Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra patikrindama to prašymo pagrįstumą. Apie patikrinimo rezultatus pranešama prašymą atsiuntusiai užsienio valstybės įstaigai ar tarptautinei organizacijai. Jeigu dėl užsienio valstybės įstaigos ar tarptautinės organizacijos prašyme nurodyto asmens veikos Lietuvos Respublikoje jau išnagrinėta baudžiamoji byla, priimtas nuosprendis ir jis įsiteisėjo, kartu su pranešimu išsiunčiamas išverstas į užsienio kalbą ir reikiamai patvirtintas to nuosprendžio nuorašas.

3. Jeigu Lietuvos Respublikos teritorijoje nusikalstamą veiką padarė užsienio valstybės pilietis ar kitas asmuo ir po to išvyko iš Lietuvos Respublikos, ikiteisminio tyrimo įstaigų surinkti apie šį asmenį duomenys perduodami Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, kuri sprendžia, ar reikia siųsti užsienio valstybės įstaigai prašymą pradėti arba perimti baudžiamąjį persekiojimą.

69 straipsnis. Prašymas užsienio valstybei išduoti asmenį

1. Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais ir tvarka Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra arba Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija kreipiasi į užsienio valstybės įstaigą prašydama išduoti Lietuvos Respublikos pilietį arba kitą asmenį, jeigu pradėtas jo baudžiamasis persekiojimas arba priimtas apkaltinamasis nuosprendis.

2. Lietuvos Respublikos prašyme išduoti asmenį nurodoma: įtariamojo (kaltinamojo, nuteistojo) pavardė, vardas, gimimo metai, asmens kodas, pilietybė; padarytos nusikalstamos veikos aplinkybės; Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsnio, numatančio padarytą nusikalstamą veiką, tekstas; įtariamojo (kaltinamojo, nuteistojo) išorės požymiai. Prie prašymo pridedama prašomo išduoti asmens nuotrauka, į užsienio kalbą išverstas ir reikiamai patvirtintas nuosprendžio nuorašas, taip pat kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatyti dokumentai.

69⁽¹⁾ straipsnis. Europos arešto orderio išdavimas dėl asmens perdavimo Lietuvos Respublikai

1. Siekdama iš Europos Sąjungos valstybės narės perimti Lietuvos Respublikos pilietį arba kitą asmenį, kurio baudžiamasis persekiojimas yra pradėtas Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, gavusi teismo nutartį suimti asmenį, išduoda Europos arešto orderį ir kreipiasi į kompetentingą Europos Sąjungos valstybės narės instituciją, kad ši perduotų Europos arešto orderyje nurodytą asmenį.

2. Dėl Lietuvos Respublikos piliečio ar kito asmens, kuris Lietuvos Respublikoje įsiteisėjusiu apkaltinamuoju nuosprendžiu nuteistas laisvės atėmimo bausme, tačiau nuo bausmės atlikimo pasislėpė Europos Sąjungos valstybėje narėje, Europos arešto orderį išduoda ir į kompetentingą šios valstybės instituciją kreipiasi Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

3. Europos arešto orderio išdavimo ir asmens perėmimo pagal Europos arešto orderį tvarką nustato Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministras.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

70 straipsnis. Užsienio valstybės išduoto ar perduoto asmens baudžiamosios atsakomybės ribos

1. Užsienio valstybės išduotas ar perduotas asmuo negali būti Lietuvos Respublikoje sulaikytas, traukiamas baudžiamojon atsakomybėn ir nuteistas už iki jo išdavimo ar perdavimo padarytą nusikalstamą veiką, už kurią nebuvo išduotas ar perduotas, išskyrus atvejus, kai:

1) gautas asmenį išdavusios ar perdavusios užsienio valstybės sutikimas;

2) asmuo, turėdamas galimybę išvykti iš Lietuvos Respublikos, ja nepasinaudojo per keturiasdešimt penkias dienas ar per kitą Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje nurodytą terminą arba palikęs Lietuvos Respublikos teritoriją vėl į ją sugrįžo;

3) asmuo prieš perdavimą pagal Europos arešto orderį sutiko, kad jis gali būti persekiojamas ir dėl kitų nusikalstamų veikų, padarytų iki jo perdavimo;

4) asmuo, perduotas pagal Europos arešto orderį, raštu sutinka, kad jis gali būti persekiojamas ir dėl kitų nusikalstamų veikų, padarytų iki jo perdavimo;

5) asmuo buvo perduotas pagal Europos arešto orderį, bet už nusikalstamą veiką, padarytą iki asmens perdavimo, Lietuvos Respublikos įstatymai nenumato laisvės atėmimo ar arešto bausmės arba negali būti taikoma kardomoji priemonė – suėmimas;

6) kitais Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais.

2. Užsienio valstybės išduotas ar perduotas asmuo už nusikalstamas veikas, dėl kurių jis buvo išduotas ar perduotas, ir kitas nusikalstamas veikas, padarytas iki jo išdavimo ar perdavimo, gali būti išduodamas ar perduodamas trečiajai valstybei tik tuo atveju, jei yra jį išdavusios ar perdavusios valstybės sutikimas. Jeigu asmuo buvo perduotas Lietuvos Respublikai pagal Europos arešto orderį, kitai Europos Sąjungos valstybei narei už nusikalstamas veikas, padarytas iki jo perdavimo, jis gali būti perduotas ir šio straipsnio 1 dalies 2–4 punktuose numatytais atvejais.

3. Prireikus Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra kreipiasi į asmenį išdavusią ar perdavusią užsienio valstybę dėl šio straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyto sutikimo gavimo.

4. Jeigu užsienio valstybės pagal Europos arešto orderį perduotas asmuo raštu sutinka dėl jo baudžiamojo persekiojimo už kitas nusikalstamas veikas, padarytas iki jo perdavimo pagal Europos arešto orderį, ikiteisminiam tyrimui vadovaujantis prokuroras su pareiškimu kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją. Ikiteisminio tyrimo teisėjas per dešimt dienų turi surengti posėdį, kuriame privalo dalyvauti pagal Europos arešto orderį perduotas asmuo, jo gynėjas ir prokuroras. Posėdžio metu ikiteisminio tyrimo teisėjas patikrina, ar asmuo savo noru sutinka būti persekiojamas už nusikalstamas veikas, dėl kurių jis nebuvo perduotas pagal Europos arešto orderį, ir žino teises tokio sutikimo pasekmes. Nustatęs, kad asmuo savo noru sutinka būti persekiojamas už tokias nusikalstamas veikas ir žino teises tokio sutikimo pasekmes, ikiteisminio tyrimo teisėjas priima nutartį dėl asmens baudžiamojo persekiojimo už nusikalstamas veikas, dėl kurių jis nebuvo perduotas pagal Europos arešto orderį.

5. Jeigu užsienio valstybės pagal Europos arešto orderį perduotas asmuo sutinka būti išduotas ar perduotas trečiajai valstybei už nusikalstamas veikas, padarytas iki jo perdavimo Lietuvos Respublikai, jis išduodamas (perduodamas) trečiajai valstybei šio Kodekso 75 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

71 straipsnis. Asmenų išdavimas iš Lietuvos Respublikos (ekstradicija) arba perdavimas Tarptautiniam baudžiamajam teismui

1. Lietuvos Respublikos pilietis, įtariamas padaręs nusikalstamą veiką, gali būti išduotas užsienio valstybei arba perduotas Tarptautiniam baudžiamajam teismui tik tuo atveju, jei šį įpareigojimą nustato Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis ar Jungtinių Tautų Organizacijos Saugumo Tarybos rezoliucija.

2. Užsienietis, įtariamas padaręs nusikalstamą veiką Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės teritorijoje, išduodamas atitinkamai valstybei arba perduodamas Tarptautiniam baudžiamajam teismui tik tuo atveju, jei šį įpareigojimą nustato Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis ar Jungtinių Tautų Organizacijos Saugumo Tarybos rezoliucija.

3. Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis gali būti neišduodamas, jeigu:

1) padaryta veika pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą nelaikoma nusikaltimu ar baudžiamuoju nusižengimu;

2) nusikalstama veika padaryta Lietuvos valstybės teritorijoje;

3) asmuo persekiojamas už politinio pobūdžio nusikaltimą;

4) asmuo už padarytą nusikalstamą veiką buvo nuteistas, išteisintas ar atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės ar bausmės;

5) asmeniui už padarytą nusikaltimą kitoje valstybėje gali būti taikoma mirties bausmė;

6) suėjo apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo ar vykdymo senaties terminas;

7) asmuo atleistas nuo bausmės pagal amnestijos aktą arba malonės tvarka;

8) yra kitų Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytų pagrindų.

4. Asmenys, kuriems pagal Lietuvos Respublikos įstatymus suteiktas prieglobstis, už nusikalstamas veikas, dėl kurių jie buvo persekiojami užsienyje, pagal Lietuvos Respublikos baudžiamuosius įstatymus nebaudžiami ir užsienio valstybėms neišduodami, išskyrus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 7 straipsnyje numatytus atvejus.

71⁽¹⁾ straipsnis. Asmens perdavimas pagal Europos arešto orderį

1. Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis, Europos arešto orderį išdavusioje valstybėje įtariamą padaręs nusikalstamą veiką arba neatlikęs šioje valstybėje paskirtos su laisvės atėmimu susijusios bausmės, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 9⁽¹⁾ straipsnyje numatytais pagrindais ir sąlygomis perduodamas Europos arešto orderį išdavusiai valstybei.

2. Asmuo Europos arešto orderį išdavusiai valstybei perduodamas šio Kodekso 72–77 straipsniuose nustatyta tvarka. Jeigu asmuo sutiko būti perduotas Europos arešto orderį išdavusiai valstybei, sprendimas dėl jo perdavimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo jo rašytinio sutikimo dienos. Kitais atvejais sprendimas dėl asmens perdavimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per šešiasdešimt dienų nuo jo suėmimo dienos.

3. Išimtiniais atvejais šio straipsnio 2 dalyje nustatyti terminai gali būti pratęsti iki trisdešimties dienų, tačiau apie pratęsimo priežastis būtina nedelsiant pranešti Europos arešto orderį išdavusios valstybės institucijai. Jeigu ypatingais atvejais ir pratęstas terminas nėra pakankamas, apie uždelimo priežastis turi būti pranešama Europos Sąjungos baudžiamojo persekiojimo institucijai (*Eurojustui*).

4. Jeigu Europos arešto orderis išduotas dėl asmens, pagal tarptautinės teisės normas turinčio imunitetą nuo baudžiamosios jurisdikcijos, arba jeigu nėra kompetentingos institucijos leidimo patraukti baudžiamajon atsakomybėn asmenį, kai šis leidimas pagal įstatymus būtinas, šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyti terminai prasideda nuo to laiko, kada šis asmuo prarado imunitetą ar kada gautas kompetentingos institucijos leidimas. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra privalo kreiptis į kompetentingą Lietuvos Respublikos instituciją dėl tokio leidimo suteikimo ar imuniteto panaikinimo.

5. Asmuo Europos arešto orderį išdavusiai valstybei perduodamas tik dėl baudžiamojo persekiojimo už tame orderyje nurodytą nusikalstamą veiką ar paskirtos bausmės vykdymo. Jeigu užsienio valstybė kartu su išduotu Europos arešto orderiu pateikia prašymą perduoti asmenį ir dėl jo baudžiamojo persekiojimo ar paskirtos bausmės vykdymo už nusikalstamą veiką, dėl kurios negali būti išduodamas Europos arešto orderis, šis prašymas nagrinėjamas kartu su Europos arešto orderiu. Sprendimą dėl asmens perdavimo pagal Europos arešto orderį priimančias teismas gali sutikti, kad asmuo būtų perduotas ir dėl šios nusikalstamos veikos, jeigu ji pripažįstama nusikalstama pagal Lietuvos Respublikos baudžiamuosius įstatymus.

6. Jeigu užsienio valstybė po to, kai Lietuva Respublika jai perdavė asmenį pagal Europos arešto orderį, pateikia prašymą dėl šio asmens baudžiamojo persekiojimo ar paskirtos bausmės vykdymo už nusikalstamą veiką, dėl kurios jis nebuvo perduotas pagal Europos arešto orderį, arba prašymą dėl šio asmens perdavimo ar išdavimo trečiajai valstybei, šį prašymą nagrinėja ir sutikimą duoda Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra gali motyvuotai nesutikti dėl asmens baudžiamojo persekiojimo ar bausmės vykdymo už nusikalstamą veiką, dėl kurios nebuvo išduotas Europos arešto orderis, arba dėl asmens perdavimo kitai Europos Sąjungos valstybei narei, jeigu yra Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 9⁽¹⁾ straipsnyje nustatyti Europos arešto orderio nevykdymo pagrindai ir (ar) sąlygos. Sutikimas pagal Europos arešto orderį užsienio valstybei perduotą asmenį išduoti trečiajai (ne Europos Sąjungos) valstybei gali būti duodamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra sutikimą arba nesutikimą dėl asmens baudžiamojo persekiojimo, paskirtos bausmės vykdymo arba asmens perdavimo ar išdavimo trečiajai valstybei turi duoti per dvidešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros sutikimą dėl pagal Europos arešto orderį užsienio valstybei perduoto asmens baudžiamojo persekiojimo ar paskirtos bausmės vykdymo už nusikalstamą veiką, dėl kurios jis nebuvo

perduotas pagal Europos arešto orderį, arba dėl šio asmens perdavimo ar išdavimo trečiajai valstybei per dešimt dienų nutartimi patvirtina Vilniaus apygardos teismo teisėjas.

7. Europos arešto orderį išdavusios valstybės prašymu Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra užtikrina daiktų ir dokumentų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti, ir asmens, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, nusikalstamu būdu įgyto turto paėmimą ir perdavimą Europos arešto orderį išdavusiai valstybei. Jeigu šie daiktai turi būti konfiskuojami ar perduodami teisėtiems savininkams pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra juos gali perduoti tik laikinai, kol jie reikalingi baudžiamajam procesui Europos arešto orderį išdavusioje valstybėje.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

72 straipsnis. Kardomosios priemonės asmenims, kuriuos prašoma išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį

1. Asmenys, kuriuos prašoma išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, suimami Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir šiame Kodekse numatytais pagrindais.

2. Asmenims, kuriuos prašoma išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, suėmimo skyrimo bei apskundimo tvarką nustato šis Kodeksas.

3. Asmenų, kuriuos prašoma išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, suėmimo trukmę nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys bei šis Kodeksas.

4. Asmenims, kuriuos prašoma išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, gali būti taikomos ir kitos šiame Kodekse numatytos kardomosios priemonės, jeigu jų pakanka užtikrinti, kad asmuo nepabėgtų (nepasislėptų) nuo Lietuvos Respublikos teisėsaugos institucijų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

73 straipsnis. Asmenų išdavimo (perdavimo) iš Lietuvos Respublikos tvarka

1. Remdamasis Lietuvos Respublikos tarptautine sutartimi ar išduotu Europos arešto orderiu Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras su pareiškimu dėl asmens išdavimo iš Lietuvos Respublikos arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį kreipiasi į Vilniaus apygardos teismą.

2. Vilniaus apygardos teismo teisėjas per septynias dienas turi surengti posėdį, kuriame privalo dalyvauti išduotinas (perduotinas) asmuo, jo gynėjas ir prokuroras. Posėdis protokoluojamas.

3. Jei Vilniaus apygardos teismas nusprendžia asmenį išduoti iš Lietuvos Respublikos ar perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, tokiam asmeniui suėmimo skyrimo ar pratęsimo klausimai sprendžiami bendra šio Kodekso 127 straipsnyje numatyta tvarka apylinkės ar apygardos teisme, atsižvelgiant į reikalingą skirti suėmimui terminą. Teisėjas, nusprendęs išduoti ar atsisakyti išduoti asmenį, priima nutartį. Nutartis atsisakyti perduoti asmenį pagal Europos arešto orderį turi būti motyvuota.

4. Jeigu gautos informacijos nepakanka sprendimui dėl asmens išdavimo iš Lietuvos Respublikos arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį priimti, Vilniaus apygardos teismo teisėjas paveda Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai nedelsiant kreiptis į prašymą pateikusią instituciją dėl reikalingos papildomos informacijos suteikimo.

5. Jeigu dėl vieno asmens gaunami keli prašymai išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, sprendimą dėl jų priima Vilniaus apygardos teismas, vadovaudamasis šiomis taisyklėmis:

1) prašymas perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui turi viršenybę prieš kitus prašymus;

2) prašymas dėl baudžiamojo persekiojimo turi viršenybę prieš prašymą dėl paskirtos bausmės vykdymo;

3) likusiais atvejais atsižvelgiama į visas asmens išdavimui reikšmingas aplinkybes, ypač į padarytos nusikalstamos veikos pavojingumo pobūdį ir mastą, veikos padarymo vietą ir atitinkamų prašymų išduoti (perduoti) asmenį datas. Teisės aktuose numatytais atvejais teismas atsižvelgia ir į tarptautinių baudžiamojo persekiojimo institucijų (įskaitant *Eurojustą*) konsultacijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

74 straipsnis. Nutarties apskundimas

1. Asmuo, dėl kurio priimta nutartis, ar jo gynėjas, nesutikdami su nutartimi išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, arba prokuroras, nesutikdamas su nutartimi atsisakyti išduoti asmenį iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, turi teisę per septynias dienas nuo nutarties priėmimo dienos paduoti skundą Lietuvos apeliaciniam teismui.

2. Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas privalo išnagrinėti skundą ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo jo padavimo dienos. Skundai nagrinėti gali būti surengtas posėdis, į kurį šaukiami išduotinas (perduotinas) asmuo ir jo gynėjas arba tik gynėjas. Prokuroro dalyvavimas tokiam posėdyje būtinas. Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas gali priimti nutartį panaikinti Vilniaus apygardos teismo nutartį arba palikti ją galioti.

3. Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo nutartis yra galutinė ir kasacine tvarka neskundžiama.

4. Paduotas skundas dėl Vilniaus apygardos teismo teisėjo nutarties sustabdo šios nutarties vykdymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

75 straipsnis. Supaprastinta asmenų išdavimo (perdavimo) iš Lietuvos Respublikos tvarka

1. Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais atvejais arba gavus Europos arešto orderį gali būti taikoma supaprastinta asmens išdavimo (perdavimo) iš Lietuvos Respublikos tvarka.

2. Supaprastinta asmens išdavimo (perdavimo) iš Lietuvos Respublikos tvarka taikoma tik tuo atveju, kai yra rašytinis išduotino (perduotino) asmens sutikimas, o ekstradicijos atvejais – ir Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pritarimas. Pagal Europos arešto orderį prašomas perduoti asmuo taip pat gali raštu sutikti būti perduodamas ir dėl kitų nusikalstamų veikų, dėl kurių nebuvo išduotas Europos arešto orderis. Gavęs asmens rašytinį sutikimą, Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras su pareiškimu dėl asmens išdavimo (perdavimo) iš Lietuvos Respublikos kreipiasi į Vilniaus apygardos teismą.

3. Vilniaus apygardos teismo teisėjas per tris dienas turi surengti posėdį, kuriame privalo dalyvauti išduotinas (perduotinas) asmuo, jo gynėjas ir prokuroras. Posėdžio metu teisėjas patikrina, ar išduotinas (perduotinas) asmuo savo noru sutiko būti išduotas (perduotas) iš Lietuvos Respublikos ir žino teisines išdavimo (perdavimo) pasekmes, o ekstradicijos atvejais – taip pat ar Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra pritaria supaprastintos išdavimo iš Lietuvos Respublikos tvarkos taikymui. Posėdis protokoluojamas.

4. Vilniaus apygardos teismo teisėjas, nustatęs, kad išduotinas (perduotinas) asmuo savo noru sutiko būti išduotas (perduotas) iš Lietuvos Respublikos ir žino teisines išdavimo (perdavimo) pasekmes, o ekstradicijos atvejais – taip pat kad yra Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pritarimas taikyti supaprastintą išdavimo iš Lietuvos Respublikos tvarką, priima nutartį išduoti (perduoti) asmenį. Jeigu išduotinas (perduotinas) asmuo atsisako

savo sutikimo, teisėjas turi priimti nutartį taikyti šio Kodekso 73 straipsnyje numatytą išdavimo (perdavimo) tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

76 straipsnis. Asmens, dėl kurio yra įsiteisėjusi nutartis išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, perdavimo tvarka

1. Asmens, dėl kurio yra įsiteisėjusi nutartis išduoti iš Lietuvos Respublikos arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, perdavimo užsienio valstybės institucijai ar Tarptautiniam baudžiamajam teismui tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ir kiti teisės aktai.

2. Asmuo, dėl kurio yra įsiteisėjusi nutartis perduoti pagal Europos arešto orderį, perduodamas Europos arešto orderį išdavusiai valstybei ne vėliau kaip per dešimt dienų. Jeigu susidaro nenumatytos aplinkybės, dėl kurių perduoti tokį asmenį per šį terminą neįmanoma, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra ir atitinkama užsienio valstybės institucija nedelsdamos nustato kitą perdavimo dieną. Tokiu atveju asmuo turi būti perduotas ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo šios dienos.

3. Išimtiniais atvejais, kai pagrįstai manoma, kad asmens perdavimas keltų pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, arba kai yra kitų svarbių humanitarinių priežasčių, asmens perdavimas pagal Europos arešto orderį kitai valstybei gali būti atidėtas. Tokioms priežastims išnykus, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra ir atitinkama užsienio valstybės institucija nedelsdamos nustato kitą asmens perdavimo dieną. Tokiu atveju asmuo turi būti perduotas ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo šios dienos.

4. Asmens perdavimas pagal Europos arešto orderį taip pat gali būti atidedamas, kol bus baigtas su šiuo asmeniu susijęs Lietuvos Respublikoje pradėtas baudžiamasis procesas arba kol šis asmuo atliks Lietuvos Respublikoje jam paskirtą bausmę. Tačiau asmuo šio Kodekso 77 straipsnyje numatyta tvarka gali būti laikinai perduotas kitai valstybei proceso veiksmams atlikti.

5. Jeigu asmuo nebuvo perduotas per šio straipsnio 2 ar 3 dalyje numatytus terminus, jam paskirta kardomoji priemonė panaikinama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

77 straipsnis. Suimto arba nuteisto asmens laikinas perdavimas kitai valstybei ar Tarptautiniam baudžiamajam teismui proceso veiksmams atlikti

1. Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais atvejais ir tvarka suimtas arba nuteistas asmuo gali būti laikinai perduotas kitai valstybei ar Tarptautiniam baudžiamajam teismui proceso veiksmams atlikti.

2. Sprendimą dėl suimto arba nuteisto asmens laikino perdavimo kitai valstybei ir šio perdavimo sąlygų priima Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra.

77⁽¹⁾ straipsnis. Suimtų asmenų vežimas tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją

1. Užsienio valstybės suimti asmenys tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją gali būti vežami tik gavus Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ar Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros sutikimą.

2. Suimtą asmenį vežti tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją draudžiama šiais atvejais:

1) užsienio valstybės suimtas asmuo yra Lietuvos Respublikos pilietis, o Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ir kiti teisės aktai draudžia Lietuvos Respublikos piliečius išduoti (perduoti) valstybei, į kurią suimtas asmuo vežamas;

2) užsienio valstybės suimtas asmuo yra Lietuvos Respublikos pilietis, vežamas į trečiąją valstybę atlikti su laisvės atėmimu susijusios bausmės, kai nebuvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos ar šio asmens prašymą leisti su laisvės atėmimu susijusią bausmę atlikti Lietuvos Respublikoje;

3) kitais tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais.

3. Užsienio valstybės suimtą Lietuvos Respublikos pilietį vežti tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją į trečiąją valstybę baudžiamojo persekiojimo tikslais gali būti leidžiama tuo atveju, kai nuteistas asmuo galės atlikti paskirtą su laisvės atėmimu susijusią bausmę Lietuvos Respublikoje, jei to pageidautų.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

77⁽²⁾ straipsnis. Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos teisminės institucijos išduoto turto ar įrodymų arešto akto pripažinimas ir vykdymas Lietuvos Respublikoje

1. Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos teisminės institucijos išduoto turto ar įrodymų arešto akto pripažinimą ir vykdymą organizuoja Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra.

2. Turto ar įrodymų arešto aktas pripažįstamas Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroro nutarimu.

3. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras, gavęs turto ar įrodymų arešto aktą, jo nepripažįsta, jeigu:

1) turto ar įrodymų arešto akto vykdymas pažeistų pagrindines žmogaus teises ir (ar) laisves;

2) turto ar įrodymų arešto akto ar su juo susijusio teisinės pagalbos prašymo vykdymas pažeistų draudimą bausti asmenį už tą pačią nusikalstamą veiką antrą kartą;

3) turto ar įrodymų arešto aktas skirtas daiktams, dokumentams ar kitam turtui, kuriems pagal tarptautinės ar nacionalinės teisės normas taikomas imunitetas nuo baudžiamosios jurisdikcijos, arba kai Lietuvos Respublikos įstatymai draudžia tokių daiktų, dokumentų ar kito turto paėmimą;

4) turto ar įrodymų arešto aktas išduotas dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos baudžiamuosius įstatymus nėra laikoma nusikaltimu ar baudžiamuoju nusižengimu, išskyrus atvejus, kai turto ar įrodymų arešto aktas išduotas dėl 2003 m. liepos 22 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2003/577/TVR dėl turto arba įrodymų arešto aktų vykdymo Europos Sąjungoje 3 straipsnio 2 dalyje numatytos nusikalstamos veikos ir šį aktą išdavusios valstybės baudžiamieji įstatymai už šią nusikalstamą veiką numato ne mažesnę negu trejų metų su laisvės atėmimu susijusią bausmę.

4. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras, gavęs turto ar įrodymų arešto aktą, jo gali nepripažinti ir tada, kai nėra gautas 2003 m. liepos 22 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2003/577/TVR dėl turto arba įrodymų arešto aktų vykdymo Europos Sąjungoje 9 straipsnyje numatytas liudijimas arba jis yra neišsamus, arba aiškiai neatitinka turto ar įrodymų arešto akto, arba gauti dokumentai nėra išversti į lietuvių ar anglų kalbą. Tokiu atveju prokuroras gali nustatyti galutinį liudijimo ar kitų dokumentų pateikimo ar patikslinimo terminą, vietoj liudijimo priimti lygiavertį dokumentą arba atleisti turto ar įrodymų arešto aktą išdavusią instituciją nuo šio reikalavimo, jeigu pakanka pateiktos informacijos.

5. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras, pripažinęs turto ar įrodymų arešto aktą, gali nuspręsti jo vykdymą laikinai atidėti, jeigu:

1) turto ar įrodymų arešto akto vykdymas pakenktų vykstančiam operatyviniam tyrimui arba baudžiamajam procesui;

2) turto ar įrodymų arešto aktas išduotas daiktams, dokumentams ar kitam turtui, į kuriuos jau laikinai apribota nuosavybės teisė arba jie paimti šio Kodekso nustatyta tvarka.

6. Nutarimas pripažinti turto ar įrodymų arešto aktą arba nutarimas atsisakyti pripažinti turto ar įrodymų arešto aktą, arba nutarimas laikinai atidėti jo vykdymą paprastai priimamas ne vėliau kaip per 24 valandas nuo turto ar įrodymų arešto akto gavimo. Apie priimtą sprendimą ir jo motyvus nedelsiant raštu informuojama turto ar įrodymų arešto aktą išdavusi institucija. Išnykus priežastims, dėl kurių buvo atidėtas turto ar įrodymų arešto akto vykdymas, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra savarankiškai imasi veiksmų vykdyti turto ar įrodymų arešto aktą, apie tai raštu informuodama jį išdavusią instituciją.

7. Priėmęs nutarimą pripažinti turto ar įrodymų arešto aktą, Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras jį vykdo laikinai apribodamas asmens nuosavybės teisę į turto ar įrodymų arešto akte nurodytą turtą, darydamas kratą ar poėmį arba imdamasis kitų šiame Kodekse numatytų proceso veiksmų. Turto ar įrodymų arešto akto vykdymo veiksmai gali būti pavedami atlikti teritorinėms prokuratūroms ar ikiteisminio tyrimo įstaigoms. Jeigu turto ar įrodymų arešto akto neįmanoma įvykdyti dėl to, kad jame nurodyti daiktai, dokumentai ar kitas turtas yra dingę, sunaikinti arba jų negalima rasti nurodytoje vietoje, Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras priima nutarimą nutraukti turto ar įrodymų arešto akto vykdymą ir apie tai raštu informuojama jį išdavusi institucija.

8. Prokuroro nutarimas pripažinti turto ar įrodymų arešto aktą arba jo veiksmai vykstant turto ar įrodymų arešto aktą gali būti skundžiami ikiteisminio tyrimo teisėjui šio Kodekso nustatyta tvarka. Apie skundo padavinimą, taip pat apie skundo nagrinėjimo rezultatus raštu informuojama turto ar įrodymų arešto aktą išdavusi institucija.

9. Kartu su turto ar įrodymų arešto aktu atsiųsti ar vėliau gauti kitų valstybių prašymai perduoti turto ar įrodymų arešto akte nurodytus daiktus, dokumentus ar kitą turtą arba juos konfiskuoti nagrinėjami šio Kodekso ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka.

10. Laikinas nuosavybės teisės apribojimas ar kitoks daiktų, dokumentų ar kito turto, dėl kurių buvo išduotas turto ar įrodymų arešto aktas, paėmimas taikomas tol, kol šio straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka bus nuspręsta dėl jų perdavimo prašančiajai valstybei ar jų konfiskavimo arba kol turto ar įrodymų arešto aktą išdavusi institucija informuos apie turto ar įrodymų arešto akto atšaukimą, arba kol sueis procesinių prievartos priemonių taikymo maksimalūs terminai, kuriuos analogiškais atvejais nustato šis Kodeksas. Apie būsimą laikino nuosavybės teisės apribojimo panaikinimą ar kitus veiksmus, kuriais nutraukiamas turto ar įrodymų arešto akto vykdymas, iš anksto raštu informuojama jį išdavusi institucija.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

V SKYRIUS LIUDYTOJAI, EKSPERTAI IR SPECIALISTAI

PIRMASIS SKIRSNIS LIUDYTOJAI

78 straipsnis. Liudytojas

Kaip liudytojas gali būti šaukiamas kiekvienas asmuo, apie kurį yra duomenų, kad jis gali žinoti kokių nors reikšmės bylai išspręsti turinčių aplinkybių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

79 straipsnis. Asmenys, kurie negali būti liudytojais

Liudytoju negali būti asmuo, kuris pagal sveikatos priežiūros įstaigos pažymą arba teismo psichiatro ar teismo mediko išvadą dėl fizinių ar psichinių trūkumų nesugeba teisingai suvokti reikšmingų bylai aplinkybių ir duoti dėl jų parodymus.

80 straipsnis. Aplinkybės, dėl kurių asmenys negali būti apklausiami kaip liudytojai

Kaip liudytojas negali būti apklausiamas:

1) asmuo, kuris gali duoti parodymus apie savo paties galimai padarytą nusikalstamą veiką, išskyrus atvejus, kai jis sutinka duoti tokius parodymus, taikant šio Kodekso 82 straipsnio 3 dalyje numatytus liudijimo ypatumus;

2) teisėjas – apie teismo pasitarimų kambario paslaptį;

3) įtariamojo, kaltinamojo, išteisintojo ar nuteistojo gynėjas, nukentėjusiojo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo atstovai – dėl aplinkybių, kurias jie sužinojo atlikdami gynėjo arba atstovo pareigas;

4) dvasininkai – dėl to, kas jiems buvo patikėta per išpažintį;

5) viešosios informacijos rengėjai, platintojai, viešosios informacijos rengėjo ir (ar) platintojo savininkai, žurnalistai – dėl to, kas pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą sudaro informacijos šaltinio paslaptį, išskyrus atvejus, kai šie asmenys patys sutinka duoti parodymus arba kai yra priimtas teismo sprendimas, kad būtina atskleisti informacijos šaltinio paslaptį dėl gyvybiškai svarbių ar kitų ypač reikšmingų visuomenės interesų, taip pat siekiant užtikrinti, kad būtų apgintos asmenų konstitucinės teisės ir laisvės ir kad būtų vykdomas teisingumas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

80⁽¹⁾ straipsnis. Sprendimo atskleisti informacijos šaltinio paslaptį priėmimas

Šio Kodekso 80 straipsnio 5 punkte numatyto atveju dėl būtinybės atskleisti informacijos šaltinio paslaptį ikiteisminio tyrimo metu pagal prokuroro gautą prašymą priimdamas nutartį nusprendžia ikiteisminio tyrimo teisėjas, o perdavus bylą į teismą – bylą nagrinėjantis teismas.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

81 straipsnis. Liudytojo teisės

Liudytojas turi teisę:

- 1) duoti parodymus savo gimtąja kalba ir naudotis vertėjo paslaugomis, jei apklausa vyksta jam nesuprantama kalba;
- 2) susipažinti su savo parodymų protokolu ir daryti jame pakeitimus bei pataisas;
- 3) prašyti, kad būtų daromi jo parodymų garso ir vaizdo įrašai;
- 4) pats surašyti parodymus;
- 5) įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka prašyti taikyti jam apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones;
- 6) gauti turėtų išlaidų atlyginimą;
- 7) turėti atstovą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

82 straipsnis. Liudijimo ypatumai

1. Respublikos Prezidentą jo sutikimu apklausia ikiteisminio tyrimo teisėjas Respublikos Prezidento rezidencijoje. Į teismo posėdį Respublikos Prezidentas nešaukiamas.

2. Įtariamojo ir kaltinamojo šeimos nariai ar artimieji giminaičiai gali neduoti parodymų arba neatsakyti į kai kuriuos pateiktus klausimus.

3. Asmuo, kuris prokuroro nutarimu yra apklausiamas apie savo galimai padarytą nusikalstamą veiką, turi teisę apklausos metu turėti įgaliotąjį atstovą, reikalauti būti pripažintas įtariamuoju. Tokiam asmeniui netaikoma atsakomybė, numatyta šio Kodekso 83 straipsnio 2 ir 4 dalyse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

83 straipsnis. Liudytojo pareigos ir atsakomybė

1. Kiekvienas šaukiamas kaip liudytojas asmuo privalo atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ir į teismą bei duoti teisingus parodymus apie tai, kas jam žinoma apie reikšmės bylai išspręsti turinčias aplinkybes.

2. Liudytojui, kuris be svarbios priežasties neatvyksta pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą arba be teisėto pagrindo atsisako ar vengia duoti parodymus, gali būti taikomos šio Kodekso 163 straipsnyje numatytos procesinės prievartos priemonės.

3. Liudytojui, kuris be svarbios priežasties neatvyksta į teismą arba be teisėto pagrindo atsisako ar vengia duoti parodymus, teisėjas ar teismas taip pat gali paskirti šio Kodekso 163 straipsnio 1 dalyje numatytą areštą.

4. Už melagingų parodymų davimą liudytojas atsako pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį.

ANTRASIS SKIRSNIS EKSPERTAI

84 straipsnis. Ekspertas

1. Ekspertu gali būti skiriamas asmuo, turintis reikiamų specialių žinių ir įrašytas į Lietuvos Respublikos ekspertų sąrašą.

2. Jeigu Lietuvos Respublikos ekspertų sąrašė nėra reikiamos specialybės ekspertų, ekspertu gali būti skiriamas į šį ekspertų sąrašą neįrašytas asmuo.

3. Prireikus ekspertu gali būti skiriamas asmuo, turintis teisę būti ekspertu Europos Sąjungos valstybėje narėje arba valstybėje, su kuria Lietuvos Respublika yra sudariusi teisinės pagalbos sutartį.

85 straipsnis. Lietuvos Respublikos ekspertų sąrašas

1. Asmenys į Lietuvos Respublikos ekspertų sąrašą įrašomi įstatymų nustatyta tvarka.

2. Į Lietuvos Respublikos ekspertų sąrašą įrašyti ekspertai yra įspėti dėl atsakomybės už melagingos išvados pateikimą ir proceso metu atskirai neįspėjami.

86 straipsnis. Eksperto teisės

1. Ekspertas turi teisę:

1) susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su ekspertizės dalyku;

2) prašyti pateikti papildomą medžiagą, reikalingą išvadai pateikti;

3) dalyvauti atliekant su ekspertizės dalyku susijusius tyrimo veiksmus ir nagrinėjant bylą teisme.

2. Ekspertas atsisako pateikti išvadą, jeigu jam pateiktos medžiagos nepakanka išvadai padaryti arba ta medžiaga neatitinka specialių jo žinių. Šiais atvejais ekspertas surašo aktą, kad negalima pateikti išvados.

87 straipsnis. Eksperto pareigos ir atsakomybė

1. Ekspertas privalo šaukiamas atvykti į teismą ir pateikti nešališką išvadą jam pateiktais klausimais.

2. Ekspertui, kuris be svarbios priežasties neatvyksta į teismą arba be teisėto pagrindo atsisako atlikti savo pareigas, gali būti taikomos šio Kodekso 163 straipsnyje numatytos procesinės prievartos priemonės.

3. Už melagingos išvados pateikimą ekspertas atsako pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį.

88 straipsnis. Ekspertizės akto turinys

1. Atlikęs reikiamus tyrimus, ekspertas surašo ekspertizės aktą. Jis susideda iš įžanginės dalies, tiriamosios dalies ir išvadų.

2. Ekspertizės akto įžanginėje dalyje nurodoma: akto surašymo data ir vieta; nutartis skirti ekspertizę; ekspertizei pateikta medžiaga ir klausimai; eksperto asmens duomenys – vardas, pavardė, išsilavinimas, specialybė, kvalifikacija, darbo ekspertu stažas; tyrimų pradžios ir pabaigos datos; atliekant ekspertizę dalyvavę asmenys.

3. Ekspertizės akto tiriamojoje dalyje nurodoma: tyrimo objektų būklė; jų apžiūros rezultatai; atlikti tyrimai, naudoti metodai ir priemonės; gauti rezultatai ir jų vertinimas.

4. Išvadose suformuluojami atsakymai į pateiktus klausimus. Eksperto išvados negali peržengti jo specialių žinių ribų.

TREČIASIS SKIRSNIS SPECIALISTAI

89 straipsnis. Specialistas

1. Specialistas yra reikiamų specialių žinių ir įgūdžių turintis asmuo, kuriam pavedama atlikti objektų tyrimą ir pateikti išvadą arba paaiškinimus jo kompetencijos klausimais.

2. Specialistu gali būti ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas arba šioje įstaigoje nedirbantis asmuo. Specialistai, kurie yra ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnai, pagal pareigas yra įspėti dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingos išvados ar paaiškinimo pateikimą. Specialistai, kurie nėra ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnai, kiekvienu atveju, kai jie yra kviečiami dalyvauti procese, įspėjami dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingos išvados ar paaiškinimo pateikimą.

3. Teismo medikai yra specialistai, atliekantys žmogaus kūno arba lavono tyrimą.

4. Teismo psichiatrai, teismo psichologai yra specialistai, atliekantys asmens psichinės būklės tyrimą.

5. Specialistas šaukiamas privalo atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą ir pateikti nešališką išvadą ar paaiškinimus jam pateiktais klausimais. Specialistui, kuris be svarbios priežasties neatvyksta arba be teisėto pagrindo atsisako atlikti savo pareigas, gali būti taikomos šio Kodekso 163 straipsnyje numatytos procesinės prievartos priemonės. Už melagingos išvados ar paaiškinimo pateikimą specialistas atsako pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį.

90 straipsnis. Specialisto išvada

1. Atlikęs pavestą objektų tyrimą, specialistas pateikia išvadą.

2. Specialisto išvada surašoma atskiru dokumentu arba gali būti įrašoma į tyrimo veiksmo protokolą. Po išvada, įrašyta į tyrimo veiksmo protokolą, specialistas pasirašo.

3. Specialisto išvadoje, kuri surašoma kaip atskiras dokumentas, nurodoma: specialisto asmens duomenys – vardas, pavardė, išsilavinimas, specialybė, kvalifikacija; tirti objektai; naudoti tyrimo metodai ir techninės priemonės; specialisto nustatytos aplinkybės, turinčios reikšmės nusikalstamai veikai tirti. Prie specialisto išvados pridedama vaizdinė medžiaga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

VI SKYRIUS DAIKTAI IR DOKUMENTAI

PIRMASIS SKIRSNIS DAIKTAI

91 straipsnis. Daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti

Daiktais, turinčiais reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, laikomi materialūs objektai, kurie buvo nusikalstamos veikos padarymo įrankiais ar priemonėmis, nusikalstamos veikos rezultatais arba ant kurių išliko nusikalstamos veikos pėdsakų, arba kurie buvo kaltininko nusikalstamų veikų objektais, taip pat visi kiti daiktai, kurie gali būti priemonėmis nusikalstamai veikai atskleisti ir kaltininkams nustatyti arba kaltinimui paneigti ar atsakomybei palengvinti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

92 straipsnis. Daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, procesinis įforminimas ir laikymo tvarka

1. Daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, jeigu jų nereikia tirti šio Kodekso 205 straipsnyje nustatyta tvarka, turi būti apžiūrimi pagal šio Kodekso 207 straipsnyje nustatytas taisykles.

2. Daiktai, kuriuos būtina tirti, apžiūrimi ir aprašomi specialisto išvadoje.

3. Daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, laikomi ir perduodami kartu su nusikalstamos veikos tyrimo medžiaga.

4. Daiktai, kurių dėl gremėzdiškumo ar kitų priežasčių negalima laikyti ir perduoti kartu su nusikalstamos veikos tyrimo medžiaga, turi būti, jei įmanoma, nufotografuojami, užantspauduojami ir laikomi ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo nurodytoje vietoje.

93 straipsnis. Daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, laikymo terminai

1. Daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, laikomi iki nuosprendžio įsiteisėjimo arba iki termino, per kurį gali būti apskūstas nutarimas ar nutartis nutraukti procesą, pabaigos. Kai ginčas dėl teisės į daiktus yra sprendžiamas ieškinio tvarka, daiktai laikomi iki sprendimo, priimto toje byloje civilinio proceso tvarka, įsiteisėjimo.

2. Daiktai gali būti grąžinti jų savininkams šio Kodekso 108 straipsnio 2 dalyje numatytu atveju ir tvarka ir nesuėjus šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems terminams, jeigu tai nepakenks procesui.

3. Daiktai, kurie gali greitai sugesti ar prarasti vertę arba kurių saugojimo, priežiūros ir laikymo išlaidos būtų aiškiai per didelės ir kurie negali būti grąžinami savininkui, tuojau parduodami (perduodami) Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta areštuotam turtui realizuoti tvarka. Įstatymų nustatytais atvejais savininkui atlyginama parduotų (perduotų) arba sunaikintų daiktų vertė. Priimančio sprendimą parduoti (perduoti) arba sunaikinti daiktus prokuroras privalo užtikrinti, kad jie būtų reikiamai ištirti, o tais atvejais, kai įmanoma, būtų paimti ir iki šio straipsnio 1 dalyje nustatytų terminų pabaigos būtų laikomi jų pavyzdžiai.

4. Tam tikrų rūšių daiktų saugojimo, pardavimo (perdavimo) ir sunaikinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliotos institucijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

94 straipsnis. Priemonės, kurių imamasi dėl daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, nutraukiant procesą ir priimant nuosprendį

1. Priimant nuosprendį ar nutraukiant procesą, daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, klausimas išsprendžiamas taip:

1) Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 ir 72³ straipsniuose nurodytas turtas konfiskuojamas;

2) daiktai, kurių apyvarta uždrausta, perduodami valstybės institucijoms arba sunaikinami;

3) dokumentai, turintys šio Kodekso 91 straipsnyje numatytų požymių, saugomi kaip nusikalstamos veikos tyrimo medžiaga arba perduodami suinteresuotoms įmonėms, įstaigoms, organizacijoms ar fiziniams asmenims jų prašymu; laikmenos su informacija, gauta šio Kodekso 160 straipsnyje nustatyta tvarka atliekant slapta sekimą, grąžinamos jų lydimuosius dokumentus surašiusioms ikiteisminio tyrimo įstaigoms be jų prašymo;

4) daiktai, kurie yra menkaverčiai ir negali būti sunaudoti, sunaikinami arba gali būti atiduodami suinteresuotoms įmonėms, įstaigoms, organizacijoms ar fiziniams asmenims, jeigu jie to prašo;

5) kiti daiktai grąžinami teisėtiems savininkams, o jeigu šie nenustatyti, – pereina į valstybės nuosavybę. Dėl šių daiktų priklausomybės kilę ginčai sprendžiami civilinio proceso tvarka.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus sprendimus ikiteisminio tyrimo metu priima prokuroras ar ikiteisminio tyrimo teisėjas, nutraukiantys ikiteisminį tyrimą, vėlesnėse proceso stadijose – bylą nagrinėjantis teismas.

3. Jeigu nutraukiant ikiteisminį tyrimą turi būti išspręstas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 ar 72³ straipsnyje nurodyto turto konfiskavimo klausimas, ikiteisminis tyrimas nutraukiamas ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimu, kuriuo patvirtinamas prokuroro nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą. Sprendžiant turto konfiskavimo arba išplėstinio turto konfiskavimo klausimą, rengiamas posėdis, į kurį turi būti kviečiamas prokuroras, asmuo, dėl

kurio turto konfiskavimo priimtas nutarimas, šio asmens atstovas. Ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimu į posėdį gali būti kviečiami ir kiti asmenys. Prokuroro ir asmens, dėl kurio turto konfiskavimo priimtas nutarimas, atstovo dalyvavimas tokiaame posėdyje būtinas. Ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimas gali būti skundžiamas šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

4. Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais pagrindais ir tvarka, kai yra užsienio valstybės įstaigos prašymas, teismas gali nuspręsti, kad po nuosprendžio įsiteisėjimo daiktai ir vertybės, įgyti nusikalstamu būdu, gali būti perduoti užsienio valstybės įstaigai, kad ji grąžintų teisėtiems savininkams, jeigu šie yra nustatyti ir jeigu tai nepažeidžia kitų asmenų teisėtų interesų. Užsienio valstybės įstaigai neperduodami daiktai, kurių apyvarta yra uždrausta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

ANTRASIS SKIRSNIS DOKUMENTAI

95 straipsnis. Dokumentai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti

Dokumentais, turinčiais reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, yra materialūs objektai, kuriuose įmonė, įstaiga, organizacija, pareigūnas ar fizinis asmuo tam tikrais ženklais užfiksuoja informaciją, galinčią padėti atskleisti nusikalstamą veiką ir nustatyti su šia veika susijusias aplinkybes.

96 straipsnis. Dokumentų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, rūšys

1. Dokumentai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, yra:

1) apžiūros, kratos, poėmio, parodymo atpažinti, parodymų patikrinimo vietoje, eksperimento ir kitų proceso veiksmų protokolai, taip pat teismo teisiamojo posėdžio protokolai;

2) įstaigų, įmonių, organizacijų dokumentai: raštai, pažymos, apskaitos dokumentai, posėdžių protokolai ir kiti oficialūs dokumentai;

3) privatus fizinių asmenų raštai, pareiškimai, prašymai, skundai, laiškai, dienoraščiai ir kiti asmeninio pobūdžio rašiniai;

4) magnetiniai, lazeriniai ir elektroniniai įrašai: garso ir vaizdo juostos, kompaktinės plokštelės ir kitos elektroninės informacijos laikmenos;

5) kiti materialūs objektai, kuriuose grafiniais arba kitokiais ženklais užfiksuota informacija, turinti reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti.

2. Dokumentai ir kiti įrašai laikomi daiktais, jeigu jie turi šio Kodekso 91 straipsnyje nurodytų požymių.

TREČIASIS SKIRSNIS DAIKTŲ IR DOKUMENTŲ, TURINČIŲ REIKŠMĖS NUSIKALSTAMAI VEIKAI TIRTI IR NAGRINĖTI, IŠREIKALAVIMAS IR PATEIKIMAS

97 straipsnis. Daiktų ir dokumentų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, išreikalavimas

Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ir teismas turi teisę reikalauti iš fizinių ir juridinių asmenų pateikti daiktus ir dokumentus, turinčius reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti.

98 straipsnis. Daiktų ir dokumentų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, pateikimas

Įtariamasis, kaltinamasis, atstovas pagal įstatymą, gynėjas, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas, jų atstovai, taip pat bet koks fizinis ar juridinis asmuo gali savo iniciatyva pateikti daiktus ir dokumentus, turinčius reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti.

VII SKYRIUS BAUDŽIAMOJO PROCESO TERMINAI

99 straipsnis. Terminų paskirtis

Baudžiamojo proceso terminai nustato procesinę reikšmę turinčių veiksmų pradžios, įvykdymo ar pabaigos laiką. Įstatymų numatytais atvejais terminus gali nustatyti ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, teisėjas ir teismas.

100 straipsnis. Terminų skaičiavimas

1. Baudžiamojo proceso terminai skaičiuojami valandomis, dienomis ir mėnesiais. Skaičiuojant terminus, neįskaitoma valanda ir diena, kuria prasideda terminas.

2. Dienomis skaičiuojamas terminas pasibaigia paskutinės dienos dvidešimt ketvirtą valandą. Jeigu proceso veiksmas turi būti atliekamas pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar teisme, terminas pasibaigia nustatytu darbo pabaigos metu.

3. Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia paskutinio mėnesio atitinkamą dieną. Jeigu paskutinis mėnuo atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

4. Jeigu terminas pasibaigia ne darbo dieną, paskutine termino diena laikoma pirmoji po jos einanti darbo diena.

5. Sulaikymo, suėmimo ir priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo terminai skaičiuojami nuo faktinio šių priemonių taikymo momento. Kai pasibaigia šio Kodekso 127 straipsnyje numatyti laisvės apribojimo terminai, asmuo turi būti nedelsiant paleistas. Tai privaloma net ir tuo atveju, kai terminas baigiasi ne darbo dieną.

101 straipsnis. Terminų laikymasis

1. Proceso veiksmai atliekami laikantis šio Kodekso nustatytų terminų. Terminas nelaikomas praleistu, jeigu skundas ar kitoks dokumentas iki termino pabaigos įteiktas paštui, o sulaikytų arba suimtų asmenų paduotas skundas ar kitoks dokumentas įteiktas kalinimo vietos administracijai.

2. Kai yra pagrindas, terminai šio Kodekso nustatyta tvarka gali būti sustabdyti arba pailginti.

102 straipsnis. Praleisto termino atnaujinimas

1. Dėl svarbių priežasčių praleistas terminas gali būti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu arba teismo nutartimi atnaujinamas.

2. Suinteresuoto asmens prašymu sprendimo, kuris apskūstas praleidus nustatytą terminą, vykdymas gali būti sustabdytas šiame Kodekse numatytais atvejais iki to laiko, kai bus išspręstas praleisto termino atnaujinimo klausimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

VIII SKYRIUS PROCESO IŠLAIDOS IR JŲ ATLYGINIMAS

103 straipsnis. Proceso išlaidos

Proceso išlaidas sudaro:

1) liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokami pinigai, skirti jų kelionės į iškvietyto vietą ir gyvenimo joje išlaidoms atlyginti;

2) liudytojams ir nukentėjusiesiems išmokami pinigai, skirti atlyginti už jų atitraukimą nuo įprastinio darbo;

3) ekspertams, specialistams, vertėjams išmokami pinigai, skirti atlyginti už jų darbą, išskyrus tuos atvejus, kai jie šias pareigas atlieka kaip tarnybines užduotis;

4) (neteko galios nuo 2005 m. gegužės 1 d.);

5) daiktų laikymo ar persiuntimo išlaidos;

6) kitos išlaidos, kurias ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, teisėjas ar teismas pripažįsta proceso išlaidomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

104 straipsnis. Proceso išlaidų atlyginimas

1. Proceso išlaidos liudytojui, nukentėjusiajam, ekspertui, specialistui, vertėjui atlyginamos iš ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokuratūros ar teismo lėšų. Šių išlaidų atlyginimo tvarką ir jų dydžius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Proceso dalyvis, kuris savo nuožiūra pakvietė dalyvauti procese ekspertą, specialistą, gynėją ar atstovą arba turėjo kitų išlaidų, jas apmoka pats iš savo lėšų. Proceso dalyvis gali prašyti teismo, kad šios išlaidos būtų pripažintos proceso išlaidomis ir išieškotos iš nuteistojo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

105 straipsnis. Proceso išlaidų išieškojimas

1. Teismas, priimdamas nuosprendį, turi teisę nuspręsti išieškoti iš nuteistojo proceso išlaidas, išskyrus išlaidas, skirtas mokėti vertėjui.

2. Teismas turi teisę nuspręsti išieškoti proceso išlaidas ir iš kaltinamojo, kuris pripažintas kaltu, bet nuo bausmės atleistas arba kuriam bausmė nepaskirta.

3. Jeigu byloje pripažinti kaltais keli kaltinamieji, teismas, atsižvelgdamas į šių asmenų kaltę, jų atsakomybės dydį ir pobūdį, nusprendžia, kiek proceso išlaidų turi būti išieškota iš kiekvieno.

4. Išlaidos, atsiradusios dėl tyrimo ar nagrinėjimo atidėjimo, nes kas nors iš proceso dalyvių be svarbios priežasties neatvyko, išieškomos iš neatvykusio proceso dalyvio.

5. Kai procesas nutraukiamas ar kaltinamasis išteisinamas, taip pat kai asmuo, iš kurio turi būti išieškotos proceso išlaidos, neišgali mokėti, proceso išlaidos apmokamos iš valstybės lėšų teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Kai kaltinamasis išteisinamas baudžiamojoje byloje, pradėtoje tik pagal nukentėjusiojo pareiškimą, teismas turi teisę nuspręsti, kad visas proceso išlaidas ar jų dalį apmoka asmuo, pagal kurio pareiškimą buvo pradėtas procesas.

7. Kai procesas nutraukiamas, nes nukentėjusysis susitaikė su įtariamuoju ar kaltinamuoju, prokuroras ar teismas turi teisę nuspręsti, kad proceso išlaidas turi sumokėti įtariamasis, kaltinamasis ir nukentėjusysis arba vienas iš jų.

106 straipsnis. Advokato darbo apmokėjimas

1. Kai įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam buvo paskirta valstybės garantuojama teisinė pagalba, advokatui apmokama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatyta tvarka. Kitais atvejais advokatui moka įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis arba jų pavedimu ar sutikimu – kiti asmenys.

2. Pripažinęs kaltinamąjį kaltu, teismas, priimdamas nuosprendį, turi teisę nuspręsti iš kaltinamojo išieškoti nukentėjusiojo ir civilinio ieškovo turėtas išlaidas advokato, kuris dalyvavo byloje kaip nukentėjusiojo ar civilinio ieškovo atstovas, paslaugoms apmokėti. Teismas, atsižvelgdamas į nuteistojo turtinę padėtį, gali šių išlaidų kaltinamajam nepriteisti ar jų dydį sumažinti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

II DALIS

NUSIKALSTAMA VEIKA PADARYTOS ŽALOS ATLYGINIMAS

IX SKYRIUS ŽALOS ATLYGINIMAS, KAI CIVILINIS IEŠKINYS BAUDŽIAMOJOJE BYLOJE NEPAREIŠKIAMAS

107 straipsnis. Savanoriškas žalos atlyginimas

Įtariamasis ar kaltinamasis arba už jo veikas materialiai atsakingas asmuo gali bet kuriuo proceso metu savanoriškai atlyginti nukentėjusiajam nusikalstama veika padarytą žalą. Kai gaunamas pareiškimas, kad nusikalstama veika padaryta žala atlyginta, procesas dėl civilinio ieškinio baudžiamajoje byloje nepradedamas, o pradėtas nutraukiamas ir dėl to paskirtas laikinas nuosavybės teisių apribojimas panaikinamas.

108 straipsnis. Daiktų ir vertybių grąžinimas

1. Teismas, įsitikinęs, kad proceso metu rasti ir paimti daiktai ar vertybės priklauso nukentėjusiajam ar kitam asmeniui, nusprendžia šiuos daiktus ar vertybes po nuosprendžio įsiteisėjimo grąžinti jų savininkui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus daiktus ar vertybes savininkui jo prašymu gali grąžinti ir prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas dar nesibaigus procesui, bet tik po to, kai šie daiktai ar vertybės yra pakankamai išsamiai ištirti ir aprašyti. Atsiimdamas šia tvarka grąžinamus daiktus ar vertybes, savininkas paprastai turi raštu pasižadėti saugoti juos tol, kol byla bus baigta nagrinėti teisme.

3. Daiktai, kurių apyvarta uždrausta, negrąžinami.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

X SKYRIUS ŽALOS ATLYGINIMAS, KAI CIVILINIS IEŠKINYS BAUDŽIAMOJOJE BYLOJE PAREIŠKIAMAS

109 straipsnis. Civilinis ieškinys baudžiamajame procese

Asmuo, dėl nusikalstamos veikos patyręs turtinės ar neturtinės žalos, turi teisę baudžiamajame procese pareikšti įtariamajam ar kaltinamajam arba už įtariamojo ar kaltinamojo veikas materialiai atsakingiems asmenims civilinį ieškinį. Teismas jį nagrinėja kartu su baudžiamąja byla.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

110 straipsnis. Civilinis ieškovas

1. Civiliniu ieškovu pripažįstamas fizinis arba juridinis asmuo, kuris baudžiamajoje byloje reikalauja atlyginti dėl įtariamojo arba kaltinamojo nusikalstamos veikos patirtą turtinę ar neturtinę žalą. Asmuo pripažįstamas civiliniu ieškovu ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi.

2. Civilinis ieškovas turi teisę:

- 1) duoti paaiškinimus dėl civilinio ieškinio esmės;
- 2) teikti įrodymus;
- 3) pateikti prašymus ir pareikšti nušalinimus;
- 4) ikiteisminio tyrimo metu ir teisme susipažinti su bylos medžiaga, nustatyta tvarka pasidaryti reikiamų dokumentų išrašus ar nuorašus;
- 5) dalyvauti bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme;
- 6) skųsti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo ar teismo veiksmus bei sprendimus, kiek jie susiję su civiliniu ieškiniu;
- 7) dalyvauti nagrinėjant bylą apeliacine tvarka.

3. Civilinis ieškovas privalo:

- 1) kviečiamas dalyvauti bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme;
- 2) teismo reikalavimu pateikti turimus dokumentus, susijusius su pareikštu ieškiniu;

3) laikytis nustatytos teismo proceso tvarkos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

111 straipsnis. Civilinis atsakovas

1. Civiliniais atsakovais gali būti tėvai, globėjai, rūpintojai ar kiti asmenys, taip pat įmonės, įstaigos ir organizacijos, kurie pagal įstatymus materialiai atsako už nusikalstama įtariamąjį arba kaltinamąjį veika padarytą žalą. Asmuo įtraukiamas į bylą kaip civilinis atsakovas ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu, teisėjo ar teismo nutartimi.

2. Civilinis atsakovas turi šio Kodekso 110 straipsnio 2 dalyje nustatytas civilinio ieškovo teises.

3. Civilinis atsakovas privalo:

1) kviečiamas dalyvauti nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme;

2) laikytis nustatytos teismo proceso tvarkos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

112 straipsnis. Civilinio ieškinio pareiškimas

1. Civilinis ieškinys pareiškiamas paduodant ieškinį ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui bet kuriuo proceso metu, tačiau ne vėliau kaip iki įrodymų tyrimo teisme pradžios. Nukentėjusysis, nepareiškęs civilinio ieškinio baudžiamojoje byloje, turi teisę pareikšti ieškinį civilinio proceso tvarka.

2. Civilinis ieškinys, pareikštas baudžiamojoje byloje, atleidžiamas nuo žyminio mokesčio.

3. Civilinis ieškovas turi teisę atsisakyti pareikšto ieškinio iki to laiko, kol teismas neišjėjęs į pasitarimų kambarį priimti nuosprendžio.

4. Jei civilinis ieškinys atmestas nuosprendžiu baudžiamojoje byloje, civilinis ieškovas netenka teisės pareikšti tą patį ieškinį civilinio proceso tvarka. Jei ieškinys atmetamas civilinio proceso tvarka, ieškovas netenka teisės pareikšti tą patį civilinį ieškinį baudžiamojoje byloje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

113 straipsnis. Civilinio ieškinio nagrinėjimas

1. Civilinis ieškinys, pareikštas baudžiamojoje byloje, įrodinėjamas pagal šio Kodekso nuostatas.

2. Kai nagrinėjant civilinį ieškinį baudžiamojoje byloje kyla klausimų, kurių sprendimo šis Kodeksas nereglamentuoja, taikomos atitinkamos civilinio proceso normos, jeigu jos neprieštarauja baudžiamojo proceso normoms.

114 straipsnis. Civilinio ieškinio perdavimas bankroto bylą nagrinėjančiam teismui

Jeigu į baudžiamąją bylą kaip civilinis atsakovas įtraukta įmonė, kuriai iškelta bankroto byla, civilinis ieškinys šioje baudžiamojoje byloje gali būti nenagrinėjamas, o visi su civiliniu ieškiniu susiję dokumentai prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi gali būti perduodami bankroto bylą nagrinėjančiam teismui. Apie tai turi būti pranešta civiliniam ieškovui ir jam turi būti išaiškintos jo teisės bankroto byloje.

115 straipsnis. Civilinio ieškinio išsprendimas

1. Priimdamas apkaltinamąjį nuosprendį, teismas, remdamasis įrodymais dėl civilinio ieškinio pagrįstumo ir dydžio, visiškai ar iš dalies patenkina pareikštą civilinį ieškinį arba jį atmeta. Tenkindamas civilinį ieškinį, teismas gali nesilaikyti ieškinio ribų, jeigu ieškinio dydis neturi įtakos nusikalstamos veikos kvalifikavimui ir bausmės dydžiui.

2. Išimtiniais atvejais, kai negalima civilinio ieškinio tiksliai apskaičiuoti neatidėjus baudžiamosios bylos nagrinėjimo ar negavus papildomos medžiagos, teismas, priimdamas apkaltinamąjį nuosprendį, gali pripažinti civiliniam ieškovui teisę į ieškinio patenkinimą, o klausimą dėl ieškinio dydžio perduoti nagrinėti civilinio proceso tvarka.

3. Priimdamas išteisinamąjį nuosprendį, teismas:

1) atmeta civilinį ieškinį, jeigu neįrodyta, kad kaltinamasis dalyvavo darant nusikalstamą veiką;

2) palieka civilinį ieškinį nenagrinėtą, jeigu kaltinamasis išteisinamas, nes nėra nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčios veikos. Šiuo atveju civilinis ieškovas turi teisę pareikšti ieškinį civilinio proceso tvarka.

116 straipsnis. Civilinio ieškinio užtikrinimas

Proceso metu ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas turi imtis priemonių galimam civiliniam ieškiniui užtikrinti: surasti įtariamajam ar kaltinamajam arba už įtariamojo ar kaltinamojo veiksmus materialiai atsakingiems asmenims priklausantį turtą ir laikinai apriboti nuosavybės teisę į jį.

117 straipsnis. Prokuroro pareiga pareikšti civilinį ieškinį

Prokuroras, palaikantis kaltinimą, privalo pareikšti teisme civilinį ieškinį, jeigu šis nepareikštas, tais atvejais, kai nusikalstama veika padaryta žalos valstybei arba asmeniui, kuris dėl nepilnametystės, ligos, priklausomybės nuo kaltinamojo ar dėl kitų priežasčių negali ginti teisme teisėtų savo interesų.

118 straipsnis. Žalos kompensavimas iš valstybės lėšų

Jeigu kaltinamasis arba už jo veiksmus materialiai atsakingi asmenys neturi lėšų žalai atlyginti, įstatymų numatytais atvejais ir tvarka žala gali būti kompensuojama iš valstybės tam skirtų lėšų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

III DALIS

PROCESINĖS PRIEVARTOS PRIEMONĖS

XI SKYRIUS

KARDOMOSIOS PRIEMONĖS

119 straipsnis. Kardomųjų priemonių paskirtis

Kardomosios priemonės gali būti skiriamos siekiant užtikrinti įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo dalyvavimą procese, netrukdomą ikiteisminį tyrimą, bylos nagrinėjimą teisme ir nuosprendžio įvykdymą, taip pat siekiant užkirsti kelią naujoms nusikalstamoms veikoms.

120 straipsnis. Kardomųjų priemonių rūšys

1. Kardomosios priemonės yra šios: suėmimas, namų areštas, įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo, užstatas, dokumentų paėmimas, įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje, rašytinis pasižadėjimas neišvykti.

2. Kariui kaip kardomoji priemonė gali būti skiriamas karinio dalinio, kuriame jis tarnauja, vadovybės stebėjimas, o nepilnamečiui – atidavimas tėvams, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie rūpinasi vaikais, prižiūrėti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2553](#), 2004-11-09, *Žin.*, 2004, Nr. 171-6307 (2004-11-26)

121 straipsnis. Kardomųjų priemonių skyrimo bendrosios nuostatos

1. Suėmimas, namų areštas ir įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo gali būti paskirti tik ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi, kitos kardomosios priemonės prokuroro nutarimu, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi, o kardomosios priemonės: dokumentų paėmimas, įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje, rašytinis pasižadėjimas neišvykti, kario karinio dalinio, kuriame jis tarnauja, vadovybės stebėjimas ir nepilnamečio atidavimas tėvams, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims,

kurie rūpinasi vaikais, prižiūrėti, – neatidėliotinais atvejais gali būti paskirtos ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu. Tokiu atveju ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo nedelsdamas raštu apie paskirtą kardomąją priemonę pranešti prokurorui.

2. Kardamosios priemonės gali būti skiriamos tik tuo atveju, kai yra pakankamai duomenų, leidžiančių manyti, kad įtariamasis padarė nusikalstamą veiką.

3. Vienu metu gali būti skiriamos kelios švelnesnės už suėmimą kardamosios priemonės.

4. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, teisėjas ar teismas, sprenddamas, ar reikia skirti kardomąją priemonę, ir parinkdamas jos rūšį, turi atsižvelgti į įtariamojo nusikalstamos veikos sunkumą, įtariamojo asmenybę, į tai, ar jis turi nuolatinę gyvenamąją vietą ir darbą ar kitoki legalų pragyvenimo šaltinį, į įtariamojo amžių, sveikatos būklę, šeiminių padėčių ir kitas aplinkybes, galinčias turėti reikšmės sprendžiant dėl kardamosios priemonės.

5. Kardomoji priemonė taip pat gali būti skiriama kaltinamajam ir nuteistajam.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2553](#), 2004-11-09, *Žin.*, 2004, Nr. 171-6307 (2004-11-26)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

122 straipsnis. Suėmimo skyrimo pagrindai ir sąlygos

1. Suėmimo pagrindas yra pagrįstas manymas, kad įtariamasis:

- 1) bėgs (slėpsis) nuo ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuroro ar teismo;
- 2) trukdys procesui;
- 3) darys šio straipsnio 4 dalyje nurodytus naujus nusikaltimus.

2. Kai pagrįstai manoma, kad įtariamasis bėgs (slėpsis) nuo ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuroro ar teismo, suėmimas gali būti paskirtas atsižvelgiant į įtariamojo šeiminių padėčių, nuolatinę gyvenamąją vietą, darbo santykius, sveikatos būklę, ankstesnį teistumą, ryšius užsienyje ir kitas aplinkybes.

3. Kai pagrįstai manoma, kad įtariamasis trukdys procesui, suėmimas gali būti paskirtas, jei yra duomenų, jog įtariamasis pats ar per kitus asmenis gali bandyti:

1) paveikti nukentėjusiuosius, liudytojus, ekspertus, kitus įtariamuosius, kaltinamuosius ar nuteistuosius;

2) sunaikinti, paslėpti ar suklastoti daiktus bei dokumentus, turinčius reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti teisme.

4. Kai pagrįstai manoma, kad įtariamasis darys naujus nusikaltimus, suėmimas gali būti paskirtas, jei yra duomenų, jog asmuo, įtariamasis padaręs vieną ar kelis labai sunkius ar sunkius nusikaltimus arba Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 178 straipsnio 2 dalyje, 180 straipsnio 1 dalyje, 181 straipsnio 1 dalyje, 187 straipsnio 2 dalyje numatytus apysunkius nusikaltimus, iki nuosprendžio priėmimo gali padaryti naujų labai sunkių, sunkių ar šioje dalyje nurodytų apysunkių nusikaltimų, taip pat jei yra duomenų, kad būdamas laisvėje asmuo, įtariamasis grasinimu ar pasikėsiniu padaryti nusikaltimą, gali tą nusikaltimą padaryti.

5. Be to, suėmimo pagrindas yra prašymas išduoti asmenį užsienio valstybei arba perduoti Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį, taip pat užsienio valstybės prašymas laikinai sulaikyti ieškomą asmenį, kol bus atsiųstas prašymas dėl asmens ekstradicijos ar Europos arešto orderis.

6. Skiriant suėmimą turi būti nurodytas jo skyrimo pagrindas ir motyvai.

7. Suėmimas gali būti skiriamas tik tais atvejais, kai švelnesnėmis kardamosiomis priemonėmis negalima pasiekti šio Kodekso 119 straipsnyje numatytų tikslų.

8. Suėmimas gali būti skiriamas tik tiriant ir nagrinėjant bylas dėl nusikaltimų, už kuriuos baudžiamasis įstatymas numato griežtesnę negu vienerių metų laisvės atėmimo bausmę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

123 straipsnis. Suėmimo skyrimo tvarka

1. Suėmimas gali būti skiriamas įtariamajam, kuris nėra sulaikytas, ar įtariamajam, kuris yra sulaikytas šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Prokuroras, manydamas, kad įtariamajam, kuris nėra sulaikytas, būtina skirti suėmimą, kreipiasi su pareiškimu į tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėją.

Prokuroro pareiškime turi būti nurodyti šio Kodekso 125 straipsnio 2 dalyje nustatyti duomenys. Teisėjas, nusprendęs patenkinti prokuroro pareiškimą, priima nutartį skirti suėmimą, nusprendęs atsisakyti pareiškimą patenkinti, – nutartį atsisakyti skirti suėmimą.

3. Remiantis šio straipsnio 2 dalyje nurodyta nutartimi suimtą asmenį ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo suėmimo momento prokuroras pristato ikiteisminio tyrimo teisėjui, o jeigu tokių galimybių nėra, – kitam tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatytą asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Suimto asmens apklausoje gali dalyvauti gynėjas ir prokuroras. Apklausęs suimtą asmenį, teisėjas priima vieną iš šių sprendimų: nutartį skirti suėmimą palikti galioti (šiuo atveju teisėjas nustato konkretų suėmimo terminą) arba pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.

4. Šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka sulaikytą asmenį, kuriam reikia skirti suėmimą, prokuroras ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo sulaikymo momento kartu su pareiškimu dėl suėmimo pristato tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatytą asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Sulaikyto asmens apklausoje gali dalyvauti gynėjas ir prokuroras. Apklausęs sulaikytą asmenį, teisėjas patenkina prokuroro pareiškimą ir priima nutartį skirti suėmimą, kurioje nustatomas konkretus suėmimo terminas, arba atsisako patenkinti pareiškimą ir priima nutartį atsisakyti skirti suėmimą.

5. Teisėjas, priimdamas nutartį skirti suėmimą arba palikdamas šią nutartį galioti, gali pavesti prokurorui per nustatytą terminą surinkti papildomą medžiagą. Gavęs šią medžiagą, teisėjas gali nutartį skirti suėmimą palikti galioti ir nustatyti naują suėmimo terminą arba pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.

6. Kai byla perduota į teismą, paskirti, palikti galioti, pratęsti ar panaikinti suėmimą arba pakeisti jį kita kardomąja priemone gali teismas, kurio žinioje yra byla, vadovaudamasis šio Kodekso 122 straipsnio reikalavimais.

7. Teisėjui nagrinėjant suėmimo skyrimo klausimą, rašomas posėdžio protokolas. Jame užrašomi pristatyto teisėjui asmens paaiškinimai, prokuroro ir gynėjo pareiškimai bei pastabos.

124 straipsnis. Suimto asmens pristatymas kitos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui

1. Suimtas asmuo, kurio per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo suėmimo neįmanoma pristatyti suėmimą paskyrusiam ikiteisminio tyrimo teisėjui arba kitam tos pačios apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui, pristatomas kitos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui. Apklausęs suimtą asmenį, teisėjas palieka nutartį skirti suėmimą galioti ir nustato konkretų suėmimo terminą arba priima nutartį pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.

2. Jeigu suimto asmens apklausoje negali dalyvauti gynėjas arba teismui negali būti pateikta visa suėmimo klausimui išspręsti reikalinga medžiaga, o teisėjas nemano, kad reikia šią kardomąją priemonę pakeisti ar ją panaikinti, jis laikinai palieka galioti nutartį skirti suėmimą ir nustato terminą, per kurį suimtas turi būti pristatytas teisėjui pagal šio Kodekso 123 straipsnio 3 dalį sprendimui dėl tolesnio suėmimo.

125 straipsnis. Nutarimo ar nutarties skirti kardomąją priemonę turinys

1. Skirdamas kardomąją priemonę, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras priima motyvuotą nutarimą, o teisėjas ar teismas – motyvuotą nutartį.

2. Nutarime ar nutartyje skirti kardomąją priemonę turi būti nurodoma:

1) įtariamojo vardas, pavardė, gimimo data, gyvenamoji vieta, darbo vieta;
2) nusikalstama veika, kurios padarymu asmuo įtariamas, šios veikos padarymo vieta, laikas, būdas ir kitos aplinkybės, atsakomybė už tą nusikalstamą veiką numatantis baudžiamasis įstatymas;

3) duomenys, leidžiantys manyti, kad įtariamasis padarė tą nusikalstamą veiką;

4) tikslas, kurio siekiama skiriant kardomąją priemonę, o kai priimama nutartis skirti suėmimą, – suėmimo skyrimo sąlygos, vienas ar keli šio Kodekso 122 straipsnyje nustatyti suėmimo skyrimo pagrindai ir motyvai.

3. Nutarimas ar nutartis skirti kardomąją priemonę paskelbiami įtariamajam pasirašytinai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

126 straipsnis. Nutarties atsisakyti skirti suėmimą, namų areštą ar įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo turinys

Nutartyje atsisakyti skirti suėmimą, namų areštą ar įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo turi būti nurodoma šio Kodekso 125 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose išvardyti duomenys, taip pat motyvai, dėl kurių atsisakoma skirti suėmimą, namų areštą ar įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2553](#), 2004-11-09, *Žin.*, 2004, Nr. 171-6307 (2004-11-26)

127 straipsnis. Suėmimo taikymo trukmė ir jo termino pratęsimas

1. Suėmimas negali būti taikomas ilgiau kaip šešis mėnesius. Konkretų suėmimo terminą nustato ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartyje skirti suėmimą, tačiau iš karto suėmimas negali būti paskirtas ilgesnis kaip trys mėnesiai. Šį terminą pratęsti, bet ne ilgiau kaip iki šešių mėnesių gali tas pats arba kitas tos pačios ar kitos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjas.

2. Dėl ypatingo bylos sudėtingumo ar didelės apimtys šio straipsnio 1 dalyje numatytą suėmimo terminą apygardos teismo teisėjas gali pratęsti, bet ne ilgiau kaip iki trijų mėnesių. Suėmimo terminas gali būti pratęstas pakartotinai, bet ikiteisminio tyrimo metu terminas negali tęstis ilgiau kaip aštuoniolika mėnesių, o nepilnamečių suėmimo terminas – ne ilgiau kaip dvylika mėnesių.

3. Dėl suėmimo termino pratęsimo ikiteisminio tyrimo metu prokuroras likus ne mažiau kaip dešimčiai dienų, o kai suėmimas paskirtas ar pratęstas trumpesniai negu vieno mėnesio terminui, – likus ne mažiau kaip penkioms dienoms iki anksčiau paskirto ar pratęsto suėmimo termino pabaigos turi su pareiškimu kreiptis į ikiteisminio tyrimo teisėją, o jei pratęsus suėmimo terminą bendra suėmimo trukmė viršytų šešis mėnesius arba jei suėmimas trunka ilgiau kaip šešis mėnesius, – į apygardos teismą.

4. Prokuroro pareiškime dėl suėmimo termino pratęsimo turi būti nurodyti šio Kodekso 125 straipsnio 2 dalyje išvardyti duomenys. Jei pratęsus suėmimo terminą bendra suėmimo trukmė viršytų šešis mėnesius arba jei suėmimas trunka ilgiau kaip šešis mėnesius, pareiškime turi būti pateikti motyvai, kodėl byla laikytina ypač sudėtinga ar didelės apimtys, ir išvardyti pagrindiniai ikiteisminio tyrimo veiksmai, atlikti po suėmimo paskyrimo ar suėmimo termino paskutinio pratęsimo.

5. Teismas negali atsisakyti patenkinti prokuroro pareiškimą dėl suėmimo termino pratęsimo vien dėl tos priežasties, kad toks pareiškimas paduotas praleidus šio straipsnio 3 dalyje numatytus terminus.

6. Suėmimo termino pratęsimo ikiteisminio tyrimo metu klausimui išspręsti ikiteisminio tyrimo teisėjas ar apygardos teismo teisėjas privalo surengti posėdį, į kurį šaukiami gynėjas ir prokuroras. Šių asmenų dalyvavimas tokiaame posėdyje būtinas. Prireikus į posėdį gali būti pristatomas suimtas. Suimtąjį privaloma pristatyti į posėdį tuo atveju, kai sprendžiamas ilgiau kaip šešis mėnesius trunkančio suėmimo termino pratęsimo klausimas.

7. Teisėjas šio straipsnio 6 dalyje nurodytame posėdyje priima nutartį pratęsti suėmimo terminą arba šio termino nepratęsti. Teisėjas priima nutartį nepratęsti suėmimo termino, jei nustato, kad per paskutinius du kardamosios priemonės – suėmimo taikymo mėnesius jokie ikiteisminio tyrimo veiksmai nebuvo atliekami ir prokuroras nenurodė jokių objektyvių priežasčių, dėl kurių tai nebuvo daroma. Teisėjo priimamos nutarties turinį nustato šio Kodekso 125 straipsnis.

8. Jei teisėjas priima nutartį nepratęsti suėmimo termino, suimtas į laisvę paleidžiamas tik pasibaigus anksčiau paskirtam ar pratęstam terminui. Teisėjas gali nuspręsti paleisti asmenį tuoj pat, jei nustato, kad suėmimas buvo paskirtas ar pratęstas, nors aiškiai tam nebuvo būtinų sąlygų ar pagrindo.

9. Kai byla perduota teismui, suėmimo termino pratėsimą klausimą teismas, kurio žinioje yra byla, sprendžia nepaisydamas to, ar dėl to gautas prokuroro pareiškimas. Jei teismas perdavė bylą prokurorui, suėmimo terminas teismo gali būti pratėstas ne ilgiau kaip iki trijų mėnesių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

128 straipsnis. Pranešimas apie įtariamąjo suėmimą

1. Paskiriant suėmimą dalyvavęs prokuroras privalo apie įtariamąjo suėmimą pranešti vienam iš suimtojo nurodytų šeimos narių ar artimųjų giminaičių. Jeigu suimtasis jokio asmens nenurodo, prokuroras savo nuožiūra turi pranešti vienam iš įtariamąjo šeimos narių ar artimųjų giminaičių, jei šį pavyksta nustatyti. Prokuroras gali atsisakyti pranešti, jei suimtasis motyvuotai paaiškina, kad toks pranešimas gali pakenkti jo šeimos narių ar artimųjų giminaičių saugumui. Be to, įtariamajam turi būti sudaryta galimybė pačiam pranešti šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams apie suėmimo paskyrimą.

2. Prokuroras nutarties skirti suėmimą arba pratęsti suėmimo terminus nuorašus išsiunčia į suėmimo vietą.

3. Apie tai, kad suėmimas paskirtas kitos valstybės piliečiui, prokuroras nedelsdamas praneša Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai ir, jeigu suimtasis pageidauja, – jo valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai.

4. Apie įtariamąjo suėmimą prokuroras arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo pranešti nukentėjusiajam ir išsiaiškinti, ar nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą įtariamąjo paleidimą į laisvę. Pranešti apie įtariamąjo suėmimą nebūtina, jeigu nukentėjusiojo gyvenamoji vieta nežinoma. Jeigu nukentėjusiųjų yra daug, apie įtariamąjo suėmimą pakanka pranešti jų interesams atstovaujančiam asmeniui (asmenims). Dėl pranešimo nukentėjusiajam surašomas protokolas. Jeigu nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą įtariamąjo paleidimą į laisvę, prokuroras arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas surašo pažymą. Šią pažymą prokuroras arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas išsiunčia į įtariamąjo suėmimo vietą. Įtariamajam ir jo gynėjui neleidžiama susipažinti su šios pažymos turiniu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-636](#), 2006-06-01, *Žin.*, 2006, Nr. 68-2494 (2006-06-17)

129 straipsnis. Priemonės pasirūpinti suimtojo vaikais ir jo turtui apsaugoti

1. Jeigu suimtasis turi vaikų iki aštuoniolikos metų, kurie lieka be reikalingos priežiūros, prokuroras arba teismas privalo atiduoti juos šeimos nariams, artimiesiems giminaičiams, kitiems asmenims ar įstaigoms globoti ar rūpintis.

2. Jeigu suimtasis turi turtą arba būstą, liekantį be priežiūros, prokuroras arba teismas privalo aptarti su suimtuojų priemonės turtui ar būstui apsaugoti ir jų imtis.

3. Apie šio straipsnio 1 ar 2 dalyje nurodytas priemones prokuroras arba teismas praneša suimtajam.

130 straipsnis. Suimtojo arba jo gynėjo teisė apskųsti nutartį paskirti suėmimą arba nutartį pratęsti suėmimo terminą

1. Suimtasys arba jo gynėjas turi teisę aukštesniajam teismui paduoti skundą dėl suėmimo paskyrimo bei dėl šios kardomosios priemonės termino pratėsimą. Skundą dėl suėmimo paskyrimo ar šios kardomosios priemonės termino pratėsimą galima paduoti per dvidešimt dienų nuo atitinkamos nutarties priėmimo. Skundas paduodamas per suėmimą paskyrusį ar jo terminą pratėsusį teismą, o šis privalo nedelsdamas perduoti skundą aukštesniajam teismui. Aukštesniojo teismo teisėjas privalo išnagrinėti skundą ne vėliau kaip per septynias dienas nuo jo gavimo dienos. Skundui dėl suėmimo paskyrimo nagrinėti rengiamas posėdis; į jį šaukiami suimtasys ir gynėjas ar vien tik gynėjas. Prokuroro dalyvavimas tokiaame posėdyje būtinas. Prokuroras turi pateikti aukštesniajam teismui skundui nagrinėti reikalingą ikiteisminio tyrimo medžiagą. Jei skundas paduotas nagrinėjant bylą teisme, teismas, kurio nutartis apskūsta, privalo aukštesniajam teismui perduoti skundui nagrinėti reikalingą bylos medžiagą.

2. Aukštesniojo teismo teisėjo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

3. Jei suėmimas paskiriamas ar jo terminas pratęsiamas nagrinėjant bylą Lietuvos apeliaciniame teisme, skundus dėl suėmimo paskyrimo ir pratęsimo nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo trijų teisėjų kolegija, į kurios sudėtį negali įeiti tą bylą nagrinėjantys teisėjai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

131 straipsnis. Prokuroro teisė apskųsti teisėjo nutartį

1. Prokuroras ikiteisminio tyrimo arba bylos nagrinėjimo teisme metu ne vėliau kaip per tris dienas nuo atitinkamos nutarties priėmimo turi teisę aukštesniajam teismui paduoti skundą dėl suėmimo nepaskyrimo arba suimtojo paleidimo į laisvę, arba suėmimo termino nepratęsimo. Skundas paduodamas per suėmimo nepaskyrusį, suimtąjį paleidusį arba suėmimo termino nepratęsusį teismą, o šis privalo nedelsdamas perduoti skundą aukštesniajam teismui. Aukštesniojo teismo teisėjas privalo išnagrinėti skundą ne vėliau kaip per septynias dienas nuo jo gavimo dienos. Skundui nagrinėti rengiamas posėdis; į jį šaukiami įtariamasis ar kaltinamasis ir gynėjas. Šių asmenų neatvykimas netrukdo teismui nagrinėti skundą. Prokuroro dalyvavimas tokiam posėdyje būtinas. Prokuroras turi pateikti aukštesniajam teismui skundui nagrinėti reikalingą ikiteisminio tyrimo medžiagą. Jei skundas paduotas nagrinėjant bylą teisme, teismas, kurio nutartis apskūsta, privalo aukštesniajam teismui perduoti skundui nagrinėti reikalingą bylos medžiagą.

2. Aukštesniojo teismo teisėjo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

3. Jei suėmimas paskiriamas ar jo terminas pratęsiamas nagrinėjant bylą Lietuvos apeliaciniame teisme, skundus dėl suėmimo paskyrimo ir pratęsimo nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo trijų teisėjų kolegija, į kurios sudėtį negali įeiti tą bylą nagrinėjantys teisėjai.

4. Prokuroro paduotas skundas nesustabdo teismo priimtos nutarties vykdymo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

132 straipsnis. Namų areštas

1. Namų areštas – tai įpareigojimas įtariamajam nustatytu metu būti savo gyvenamojoje vietoje, nesilankyti viešosiose vietose ir nebendrauti su tam tikrais asmenimis.

2. Namų areštą ikiteisminio tyrimo metu prokuroro prašymu skiria ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi. Namų arešto paskyrimo klausimas sprendžiamas posėdyje, į kurį kviečiami prokuroras, įtariamasis ir jo gynėjas. Įtariamąjo ar jo gynėjo neatvykimas be svarbių priežasčių nėra kliūtis skirti namų areštą.

3. Skiriant namų areštą, nustatomos šios kardamosios priemonės sąlygos. Įtariamasis įspėjamas, kad už namų arešto sąlygų pažeidimą jam gali būti paskirtas suėmimas, jei tam būtų pagrindas.

4. Namų arešto terminą nustato ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartyje skirti namų areštą, tačiau iš karto namų areštas negali būti paskirtas ilgesnis kaip šeši mėnesiai. Šis terminas ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi gali būti pratęstas trimis mėnesiais. Pratęsimų skaičius neribojamas. Kai byla perduota į teismą, dėl namų arešto paskyrimo ar jo taikymo termino pratęsimo priimdamas nutartį nusprendžia teismas, kurio žinioje yra byla.

5. Ikiteisminio tyrimo teisėjo ir teismo nutartys dėl namų arešto paskyrimo, jo termino pratęsimo ar atsisakymo paskirti namų areštą ar pratęsti terminą skundžiamos šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

132⁽¹⁾ straipsnis. Įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo

1. Įtariamasis gali būti įpareigojamas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo, jeigu pagrįstai manoma, kad jis, gyvendamas kartu su nukentėjusiuoju, bandys neteisėtai paveikti nukentėjusįjį arba nukentėjusiajam ar kartu su juo gyvenantiems asmenims darys naujas nusikalstamas veikas. Skiriant įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo, įtariamasis taip pat gali būti įpareigojamas nebendrauti ir neieškoti ryšių su nukentėjusiuoju ir kartu su juo gyvenančiais

asmenimis, taip pat nesilankyti nurodytose vietose, kuriose būna nukentėjusysis ar kartu su juo gyvenantys asmenys.

2. Ikiteisminio tyrimo metu įpareigojamą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo prokuroro prašymu skiria ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi.

3. Skiriant kardomąją priemonę – įpareigojamą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo, įtariamasis išpėjamas, kad už šio įpareigojimo nesilaikymą jam gali būti paskirta kita kardomoji priemonė.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-2553](#), 2004-11-09, *Žin.*, 2004, Nr. 171-6307 (2004-11-26)

133 straipsnis. Užstatas

1. Užstatas – tai piniginė įmoka, kurią į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą sumoka įtariamasis, jo šeimos nariai ar giminaičiai, taip pat kiti asmenys, įmonės ar organizacijos ir kuri skiriama šio Kodekso 119 straipsnyje nurodytiems tikslams.

2. Užstato dydį nustato šią kardomąją priemonę skiriantis pareigūnas ar teismas, atsižvelgdamas į nusikalstamą veiką, įtariamajam gresiančios bausmės dydį, įtariamojo ir užstato davėjo turtinę padėtį bei jų asmenybes.

3. Priimant užstatą, užstato davėjui turi būti išaiškinta jo, kaip užstato davėjo, atsakomybė.

4. Nutarime ar nutartyje skirti kardomąją priemonę – užstatą nurodoma, kad įtariamajam išaiškinta jo pareiga šaukiamam atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar į teismą, nekliudyti proceso eigos, nedaryti naujų nusikalstamų veikų ir kad jis pasižada šią pareigą vykdyti, o užstato davėjas išpėtas, kad jei įtariamasis nevykdys šios pareigos, užstatas pereis valstybei. Be to, nutarime ar nutartyje pažymima, kokioje banko įstaigoje įtariamasis ar užstato davėjas sumokėjo nustatyto dydžio piniginę įmoką, ir nurodomas įmokos dokumento (kvito) numeris. Įmokos dokumentas (kvitas) pridedamas prie baudžiamosios bylos. Įtariamajam ir užstato davėjui pasirašytinai įteikiami nutarimo ar nutarties skirti kardomąją priemonę – užstatą nuorašas.

5. Jei įtariamasis pažeidžia kardomąją priemonę – užstatą, jam kaip kardomoji priemonė skiriamas suėmimas, kai tam yra pagrindas, o užstatas pereina valstybei. Dėl to, kad kaip užstatas sumokėta piniginė įmoka pereina valstybei, priimamas nutarimas ar nutartis arba tai pažymima nuosprendžio rezoliucinėje dalyje. Prokuroro nutarimas gali būti apskųstas ikiteisminio tyrimo teisėjui, o teisėjo ar teismo nutartis – aukštesniajam teismui per penkias dienas nuo pranešimo apie tokio nutarimo ar nutarties priėmimą gavimo dienos.

6. Jeigu priimtas sprendimas nutraukti procesą, įsiteisėjo nuosprendis arba nuspręsta, kad taikyti užstatą kaip kardomąją priemonę netikslinga, užstatas grąžinamas užstato davėjui.

134 straipsnis. Dokumentų paėmimas

Dokumentų paėmimas kaip kardomoji priemonė gali būti skiriamas prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi, o neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu. Iš įtariamojo gali būti paimtas pasas, asmens tapatybės kortelė, vairuotojo pažymėjimas. Paėmus dokumentus, įtariamajam išduodama generalinio prokuroro nustatytos formos pažyma, kurioje nurodomi paimti dokumentai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

135 straipsnis. Įtariamojo įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje

1. Prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi, o neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu įtariamasis gali būti įpareigotas registruotis policijos įstaigoje. Nutarime ar nutartyje turi būti nurodytas įstaigos adresas, kokiomis savaitės ar mėnesio dienomis ir kokią valandą įtariamasis privalo atvykti į policijos įstaigą registruotis. Jei įtariamasis nustatytu laiku neatvyksta registruotis, policijos įstaigos pareigūnas privalo nedelsdamas pranešti prokurorui ir imtis priemonių įtariamojo buvimo vietai nustatyti.

2. Pažeidusiam įpareigojimą periodiškai registruotis policijos įstaigoje įtariamajam gali būti paskirta griežtesnė kardomoji priemonė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

136 straipsnis. Rašytinis pasižadėjimas neišvykti

1. Rašytinis pasižadėjimas neišvykti yra rašytinis įtariamojo įsipareigojimas neišvykti iš Lietuvos Respublikos, nepasišalinti iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos be ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro arba teismo leidimo.

2. Rašytiniu pasižadėjimu neišvykti įtariamasis taip pat gali būti įpareigotas nesilankyti tam tikrose vietose ir nebendrauti bei neieškoti ryšių su tam tikrais asmenimis.

3. Įtariamajam, kuris rašytinį pasižadėjimą neišvykti pažeidžia, gali būti skiriama griežtesnė kardomoji priemonė. Priimant rašytinį pasižadėjimą, įtariamasis turi būti įspėjamas apie galimą griežtesnės kardomosios priemonės paskyrimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

137 straipsnis. Karinio dalinio vadovybės stebėjimas

1. Karinio dalinio vadovybės atliekamas įtariamojo kario stebėjimas yra Lietuvos Respublikos kariuomenės statutuose numatytos priemonės, skirtos užtikrinti, kad įtariamasis deramai elgtųsi ir šaukiamas atvyktų pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, ikiteisminio tyrimo teisėją ar į teismą.

2. Nutarimas arba nutartis skirti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą kardomąją priemonę siunčiami karinio dalinio vadovybei.

3. Apie stebėjimo vykdymą karinio dalinio vadovybė raštu praneša ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui, paskyrusiems šią kardomąją priemonę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

138 straipsnis. Nepilnamečio atidavimas prižiūrėti

1. Nepilnamečio įtariamojo atidavimas tėvams, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie rūpinasi vaikais, prižiūrėti yra kurio nors iš nurodytų asmenų rašytinis įsipareigojimas užtikrinti, kad nepilnametis įtariamasis deramai elgsis ir šaukiamas atvyks pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą.

2. Priimant rašytinį įsipareigojimą, asmenims, kuriems nepilnametis atiduodamas prižiūrėti, turi būti išdėstoma nusikalstamos veikos, dėl kurios nepilnamečiui įtariamajam skiriama ši kardomoji priemonė, esmė. Be to, asmenims, kuriems nepilnametis atiduodamas prižiūrėti, išaiškinama jų atsakomybė, jeigu nepilnametis įtariamasis vengs ikiteisminio tyrimo ar teismo.

3. Jeigu nepilnametis įtariamasis vengia atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą, asmenims, įsipareigojusiems jį prižiūrėti, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi gali būti paskirta iki penkių minimalių gyvenimo lygių (MGL) dydžio bauda.

139 straipsnis. Kardomosios priemonės panaikinimas ar pakeitimas

1. Paskirta kardomoji priemonė panaikinama, kai ji tampa nebereikalinga, arba pakeičiama griežtesne ar švelnesne, kai to reikalauja bylos aplinkybės. Kardomąją priemonę panaikina arba pakeičia prokuroras nutarimu arba teismas nutartimi.

2. Jeigu ikiteisminio tyrimo metu išnyksta suėmimo, namų arešto ar įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo pagrindai ar šioms kardomosios priemonės taikyti reikalingos sąlygos, prokuroras privalo nedelsdamas priimti nutarimą paleisti į laisvę suimtą įtariamąjį arba panaikinti jam taikomą kardomąją priemonę – namų areštą ar įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo, arba sušvelninti šių kardomųjų priemonių taikymo sąlygas. Tokio nutarimo nuorašas yra siunčiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui, paskyrusiam suėmimą, namų areštą ar įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo arba pratęsusiam šių kardomųjų priemonių terminą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

XII SKYRIUS KITOS PROCESINĖS PRIEVARTOS PRIEMONĖS

140 straipsnis. Laikinas sulaikymas

1. Prokuroras, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar kiekvienas asmuo gali sulaikyti asmenį, užkluptą darant nusikalstamą veiką ar tuoj po jos padarymo. Jei asmenį sulaiko ne prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, apie sulaikymą tuoj pat turi būti pranešta policijai.

2. Laikinas sulaikymas, neužklupus asmens nusikalstamos veikos padarymo vietoje ar tuoj po nusikalstamos veikos padarymo, galimas prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu tik išimtiniais atvejais, kai yra visos šios sąlygos:

1) paaiškėja, kad yra šio Kodekso 122 straipsnyje numatyti suėmimo skyrimo pagrindai ir sąlygos;

2) tuoj pat būtina suvaržyti asmeniui laisvę siekiant šio Kodekso 119 straipsnyje numatytų tikslų;

3) nėra galimybės šio Kodekso 123 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka itin skubiai kreiptis į teismą dėl suėmimo skyrimo.

3. Apie kiekvieną ikiteisminio tyrimo pareigūno ar kito asmens sulaikytą asmenį per įmanomai trumpiausią laiką turi būti pranešta prokurorui išsiunčiant laikino sulaikymo protokolo nuorašą.

4. Laikinas sulaikymas negali trukti ilgiau, negu tai būtina asmens tapatybei nustatyti ir būtiniems proceso veiksmams atlikti. Maksimalus laikino sulaikymo terminas yra keturiasdešimt aštuonios valandos. Jei šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais sulaikomas asmuo anksčiau procese buvo apklaustas kaip įtariamasis, laikinas sulaikymas gali trukti ne ilgiau kaip dvidešimt keturias valandas, prokuroro nutarimu šis terminas gali būti pratęstas iki maksimalaus laikino sulaikymo termino. Jei sulaikytam asmeniui reikia skirti suėmimą, jis ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas turi būti pristatytas teisėjui, kuris šio Kodekso nustatyta tvarka išsprendžia suėmimo skyrimo klausimą. Laikino sulaikymo terminas skaičiuojamas nuo asmens faktinio sulaikymo nusikalstamos veikos padarymo ar kitoje vietoje.

5. Apie asmens sulaikymą per įmanomai trumpiausią laiką ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras surašo laikino sulaikymo protokolą.

6. Laikinai sulaikytas asmuo po jo pristatymo į ikiteisminio tyrimo įstaigą ar prokuratūrą ne vėliau kaip per dvidešimt keturias valandas turi būti apklaustas kaip įtariamasis, prieš tai atlikus šio Kodekso 187 straipsnyje numatytus veiksmus.

7. Apie sulaikymą nedelsiant pranešama šio Kodekso 128 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

8. Sulaikytas asmuo turi būti nedelsiant paleistas, jeigu:

1) nepasitvirtino įtarimas, kad jis padarė nusikalstamą veiką;

2) nustatyta, kad nėra šio Kodekso 122 straipsnyje numatytų suėmimo skyrimo pagrindų ir sąlygų ar suėmimas nėra būtinas;

3) baigėsi įstatymo numatytas sulaikymo terminas;

4) teismas priima nutartį atsisakyti skirti suėmimą.

9. Laikino sulaikymo laikas įskaitomas į suėmimo ir bausmės laiką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

141 straipsnis. Atidavimas į sveikatos priežiūros įstaigą

1. Jeigu tiriant ar nagrinėjant baudžiamąją bylą prireikia įtariamajam daryti teismo medicinos ar teismo psichiatrijos ekspertizę, įtariamasis ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi gali būti atiduotas į ekspertizės įstaigą ir laikomas ten iki ekspertizės akto pateikimo prokurorui arba teismui. Buvimo ekspertizės įstaigoje laikas įskaitomas į suėmimo laiką.

2. Jei teismo psichiatrijos ekspertizė nustato, kad įtariamasis dėl psichinės ligos yra pavojingas visuomenei, teisėjo nutartimi jo buvimo laikas ekspertizės įstaigoje gali būti pratęstas arba įtariamasis gali būti perkeltas į kitą specialią įstaigą, kol teismas nuspręs dėl priverčiamųjų medicinos priemonių skyrimo. Buvimo kitoje specialioje įstaigoje laikas pratęsiamas teisėjo nutartimi ir yra įskaitomas į suėmimo laiką.

3. Įtariamasis atiduodamas į ekspertizės įstaigą, taip pat laikymo joje terminai nustatomi ar pratęsimi laikantis tos pačios tvarkos kaip ir skiriant, pratęsiant ar apskundžiant suėmimą.

4. Suimtas įtariamasis į ekspertizės įstaigą ikiteisminio tyrimo metu atiduodamas prokuroro nutarimu.

5. Į ekspertizės įstaigą gali būti atiduotas ir kaltinamasis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

142 straipsnis. Atvesdinimas

1. Įtariamasis, kaltinamasis, nukentėjusysis ir kiekvienas šaukiamas kaip liudytojas asmuo privalo šaukiami atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą. Be pateisinamos priežasties neatvykęs pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą įtariamasis, kaltinamasis, nukentėjusysis ar liudytojas gali būti atvesdinami. Jeigu įtariamojo ar kaltinamojo buvimo vieta nežinoma, ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi skelbiama įtariamojo ar kaltinamojo paieška. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo apie įtariamojo paieškos paskelbimą nedelsdamas raštu pranešti prokurorui.

2. Asmenį atvesdina policija ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

143 straipsnis. Asmens apžiūra

1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras turi teisę atlikti įtariamojo, nukentėjusiojo ar kito asmens kūno apžiūrą, prireikus nustatyti, ar ant jo kūno yra nusikalstamos veikos pėdsakų arba ypatingų žymių.

2. Jeigu asmuo nesutinka, kad būtų atlikta jo kūno apžiūra, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras priima nutarimą, kuris tam asmeniui privalomas.

3. Jeigu apžiūra yra susijusi su asmens kūno apnuoginimu, ją atlieka tos pačios lyties ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras arba gydytojas.

4. Dėl asmens apžiūros atlikimo surašomas protokolas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

144 straipsnis. Pavyzdžių lyginamajam tyrimui paėmimas

1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras turi teisę paimti iš įtariamojo pavyzdžius lyginamajam tyrimui. Tokius pavyzdžius iš nukentėjusiojo ar liudytojo galima paimti tik prireikus patikrinti, ar šie asmenys nėra palikę pėdsakų įvykio vietoje arba ant daiktų.

2. Jeigu asmuo atsisako duoti pavyzdžius lyginamajam tyrimui, prokuroras priima nutarimą, kuris tam asmeniui privalomas.

3. Dėl pavyzdžių lyginamajam tyrimui paėmimo surašomas protokolas.

145 straipsnis. Krata

1. Kai yra pagrindas manyti, kad kokioje nors patalpoje ar kitokioje vietoje yra nusikalstamos veikos įrankių, nusikalstamu būdu gautų ar įgytų daiktų bei vertybių, taip pat daiktų ar dokumentų, galinčių turėti reikšmės nusikalstamai veikai tirti, arba kad koks nors asmuo jų turi, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras jiems surasti ir paimti gali daryti kratą.

2. Krata gali būti daroma ir siekiant surasti ieškomus asmenis, taip pat lavonus.

3. Krata daroma motyvuota ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi. Nutartyje turi būti nurodyta, kokių iš šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų objektų bus ieškoma. Neatidėliotinais atvejais krata gali būti daroma ir ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu, tačiau šiuo atveju per tris dienas nuo kratos atlikimo turi būti gaunamas ikiteisminio tyrimo teisėjo patvirtinimas dėl kratos darymo teisėtumo. Jei ikiteisminio tyrimo teisėjo patvirtinimas per šį terminą negautas, visi kratos metu paimti daiktai, vertybės ir dokumentai turi būti grąžinami asmenims, iš kurių jie paimti, o kratos rezultatais tolesniame procese negali būti remiamasi kaip įtariamojo ar kaltinamojo kaltumą pagrindžiančiais duomenimis.

4. Darant kratą, turi dalyvauti buto, namo ar kitų patalpų, kuriose daroma krata, savininkas, nuomotojas, valdytojas, pilnametis jų šeimos narys ar artimasis giminaitis, o darant kratą įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje, – tos įmonės, įstaigos ar organizacijos atstovas. Kai nėra galimybės užtikrinti šių asmenų dalyvavimą, krata daroma kviestinio ar savivaldybės institucijos atstovo akivaizdoje. Prireikus kviestiniai gali būti kviečiami dalyvauti atliekant kratą ir kitais atvejais.

5. Krata žemėje, miške, vandens telkiniuose gali būti daroma ir nedalyvaujant savininkui, nuomotojui ar valdytojui, tačiau šiems asmenims vėliau pranešama raštu apie darytą kratą.

146 straipsnis. Asmens krata

1. Asmens krata daroma pagal tas pačias taisykles kaip ir buto, namo ar kitų patalpų krata.

2. Asmens krata, dėl to nepriėmus atskiros nutarties, gali būti daroma:

1) sulaikant ar suimant;

2) kai yra pakankamas pagrindas manyti, kad patalpoje ar kitoje vietoje, kur daromas poėmis ar krata, esantis asmuo slepia prie savęs daiktus ar dokumentus, galinčius turėti reikšmės nusikalstamai veikai tirti.

3. Asmens kratą gali daryti tik tos pačios lyties asmuo.

4. Darant asmens kratą, neprivalo dalyvauti šio Kodekso 145 straipsnio 4 dalyje nurodyti asmenys.

147 straipsnis. Poėmis

1. Jeigu reikia paimti daiktus ar dokumentus, turinčius reikšmės nusikalstamai veikai tirti, ir tiksliai žinoma, kur jie yra ar kas juos turi, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras gali daryti poėmį. Poėmis daromas motyvuota ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi. Neatidėliotinais atvejais poėmis gali būti daromas ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu, tačiau šiuo atveju per tris dienas nuo poėmio padarymo turi būti gaunamas ikiteisminio tyrimo teisėjo patvirtinimas dėl padaryto poėmio teisėtumo. Jei ikiteisminio tyrimo teisėjo patvirtinimas per šį terminą negautas, visi paimti daiktai ir dokumentai turi būti grąžinami asmenims, iš kurių jie paimti, o poėmio rezultatais tolesniame procese negali būti remiamasi kaip įtariamojo ar kaltinamojo kaltumą pagrindžiančiais duomenimis.

2. Asmenys, turintys paimtinus daiktus ar dokumentus, privalo nekliudyti poėmį atliekantiems pareigūnams. Nevykdantiems šios pareigos asmenims remiantis šio Kodekso 163 straipsniu gali būti paskirta bauda.

3. Darant poėmį, turi dalyvauti šio Kodekso 145 straipsnio 4 dalyje nurodyti asmenys.

4. Jeigu asmenys, turintys paimtinus daiktus ar dokumentus, jų neatiduoda, daiktai ar dokumentai gali būti paimami prievarta.

148 straipsnis. Pašto siuntų poėmis

1. Daryti pašto siuntų poėmį leidžiama tik ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi. Pašto siuntų poėmį darančio pareigūno nurodymai pašto įstaigos darbuotojams privalomi. Nevykdantiems šių nurodymų asmenims remiantis šio Kodekso 163 straipsniu gali būti paskirta bauda.

2. Teisę tikrinti paimtų pašto siuntų turinį turi prokuroras, teisėjas ir teismas.

149 straipsnis. Kratos ir poėmio tvarka

1. Pareigūnas, pradėdamas kratą ir poėmį, privalo paskelbti nutartį ar nutarimą dėl kratos ar poėmio, po to pareikalauti atiduoti nutartyje ar nutarime nurodytus daiktus ar dokumentus arba nurodyti besislapstančio asmens buvimo vietą.

2. Darydamas kratą ar poėmį, pareigūnas turi teisę atidaryti užrakintas patalpas ir talpyklas, jeigu atidaryti jas atsisakoma. Pareigūnas turi vengti nereikalingo užraktų, durų ir kitų daiktų gadinimo.

3. Pareigūnas turi teisę uždrausti patalpoje ar vietoje, kur daroma krata ar poėmis, esantiems, taip pat į šią patalpą ar vietą ateinantiems asmenims išeiti iš jos, susižinoti tarpusavyje arba su kitais asmenimis iki kratos ar poėmio pabaigos.

4. Patalpa ar vieta, kur daroma krata ar poėmis, gali būti pareigūnų apsupta.

5. Daryti kratas ar poėmius nakties metu, išskyrus neatidėliotinus atvejus, draudžiama.

6. Darantis kratą ar poėmį pareigūnas turi teisę paimti tik tuos daiktus ir dokumentus, kurie gali turėti reikšmės tyrimui. Daiktai ir dokumentai, kurių apyvarta įstatymų uždrausta, turi būti paimami neatsižvelgiant į jų ryšį su tyrimu.

7. Visi paimtieji daiktai ir dokumentai parodomi dalyvaujantiems asmenims ir išvardijami kratos ar poėmio protokole arba prie protokolo pridedamame apyraše (nurodoma jų kiekis, svoris, individualios žymės, susidėvėjimas). Paimti daiktai ir dokumentai kratos ar poėmio vietoje turi būti kaip įmanoma supakuojami ir užantspauduojami.

8. Darantis kratą ar poėmį pareigūnas privalo imtis priemonių, kad nebūtų paskelbtos gyvenančio toje patalpoje asmens ir kitų asmenų privataus gyvenimo aplinkybės, paaiškėjusios darant kratą ar poėmį.

9. Dėl kratos ar poėmio surašomas protokolas. Protokole turi būti nurodyti paimti daiktai ir dokumentai ir aprašyti pagrindiniai jų požymiai. Jei kratos metu jokie daiktai ir dokumentai nebuvo paimti, tai nurodoma protokole. Vienas kratos bei poėmio protokolo egzempliorius paliekamas asmeniui, pas kurį buvo daroma krata ar poėmis.

150 straipsnis. Kratos ir poėmio diplomatinų atstovybių patalpose sąlygos

1. Daryti kratas ir poėmius patalpoje, kurioje yra diplomatinė atstovybė arba kurioje gyvena diplomatinės atstovybės nariai ir jų šeimos, galima tik diplomatinų atstovų prašymu ar sutikimu. Diplomatinio atstovo sutikimas kratai ir poėmiui daryti gaunamas per Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją.

2. Darant kratas ir poėmius šio straipsnio 1 dalyje nurodytose patalpose, būtinas prokuroro ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos atstovo dalyvavimas.

151 straipsnis. Laikinas nuosavybės teisės apribojimas

1. Civiliniam ieškiniui, galimam turto konfiskavimui arba išplėstiniam turto konfiskavimui užtikrinti prokuroro nutarimu įtariamajam ar pagal įstatymus materialiai atsakingam už įtariamojo veiksmus fiziniui asmeniui arba fiziniams asmenims, kurie turi nusikalstamu būdu gautą ar įgytą arba Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72³ straipsnyje nurodytus požymius atitinkantį konfiskuotiną turtą, gali būti skiriamas laikinas nuosavybės teisės apribojimas. Laikinas nuosavybės teisės apribojimas gali būti skiriamas kartu su poėmiu ar krata.

2. Juridinio asmens nuosavybės teisė gali būti laikinai apribota prokuroro nutarimu, kai:

1) siekiama užtikrinti galimą turto konfiskavimą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 straipsnyje numatytais atvejais ir galimą išplėstinį turto konfiskavimą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72³ straipsnyje numatytais atvejais;

2) siekiama užtikrinti civilinį ieškinį, jei yra pakankamas pagrindas juridinį asmenį įtraukti civiliniu atsakovu.

3. Asmens, kurio nuosavybės teisė laikinai apribojama, turtas aprašomas dalyvaujant šio Kodekso 145 straipsnio 4 dalyje nurodytiems asmenims. Visas aprašomas turtas turi būti parodomas aprašant dalyvaujantiems asmenims. Laikino nuosavybės teisės apribojimo protokole ar atskirai surašomame šio protokolo priede – turto apyraše nurodomas aprašytų daiktų kiekis ir individualūs požymiai. Draudžiama laikinai apriboti nuosavybės teisę į daiktus, kurie pagal

Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą sąrašą yra būtini įtariamajam ar jo šeimos nariams ir jo išlaikomiems asmenims.

4. Turtas, į kurį nuosavybės teisė laikinai apribota, prokuroro nuožiūra perduodamas saugoti savivaldybės institucijos atstovui arba šio turto savininkui ar jo šeimos nariui, ar artimajam giminaičiui, arba kitam asmeniui. Jiems turi būti išaiškinta atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 246 straipsnį už šio turto iššvaistymą ar paslėpimą. Dėl to iš tokių asmenų paimamas rašytinis pasižadėjimas. Prireikus toks turtas gali būti paimamas. Kai laikinai apribota nuosavybės teisė į piniginius indėlius, visos operacijos su jais nutraukiamos, jei nutarime dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo nenurodyta kitaip.

5. Asmuo, kurio nuosavybės teisė laikinai apribota, turi teisę prokuroro nutarimą apskųsti ikiteisminio tyrimo teisėjui. Šį skundą ikiteisminio tyrimo teisėjas privalo išnagrinėti ne vėliau kaip per septynias dienas nuo skundo gavimo dienos. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis skundžiama aukštesniajam teismui; šio teismo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

6. Prokuroro nutarimu paskirtas laikinas nuosavybės teisės apribojimas negali trukti ilgiau kaip šešis mėnesius. Šis terminas ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi gali būti pratęstas, tačiau ne daugiau kaip du kartus po tris mėnesius. Nutartis, kuria pratęsimas laikinas nuosavybės teisės apribojimas, ir ikiteisminio tyrimo teisėjo atsisakymas pratęsti laikino nuosavybės teisės apribojimo terminą skundžiami šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka. Kai byla perduota į teismą, dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo paskyrimo ar jo taikymo termino pratęsimo priimdamas nutartį nusprendžia teismas, kurio žinioje yra byla. Teismo nutartis skundžiama šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

7. Baudžiamosiose bylose dėl sunkių ar labai sunkių nusikaltimų arba kai įtariamasis yra pasislėpęs laikino nuosavybės teisės apribojimo termino pratęsimų skaičius neribojamas.

8. Laikinas nuosavybės teisių apribojimas panaikinamas prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi, jeigu ši priemonė tampa nebereikalinga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-1637](#), 2003-06-19, *Žin.*, 2003, Nr. 68-3070 (2003-07-09)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

152 straipsnis. Nutarimas skirti laikiną nuosavybės teisės apribojimą

1. Nutarime skirti laikiną nuosavybės teisės apribojimą nurodoma:

- 1) nutarimo priėmimo laikas ir vieta;
- 2) nutarimą priėmęs prokuroras;
- 3) nutarimo priėmimo motyvai ir laikino nuosavybės teisės apribojimo pagrindas;
- 4) asmuo, kurio nuosavybės teisė laikinai apribota (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas);
- 5) asmuo, kurio ieškinio reikalavimo įvykdymui užtikrinti laikinai apribojama nuosavybės teisė (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas), – kai laikinai nuosavybės teisė apribojama siekiant užtikrinti civilinį ieškinį;
- 6) turto, į kurį laikinai apribojama nuosavybės teisė, pavadinimas, kodas (jei turtas registruojamas turto registre), trumpas aprašymas, buvimo vieta ir kiti turtą identifikuojantys duomenys;
- 7) turto, į kurį laikinai apribojamos nuosavybės teisės, savininkas (bendraturčiai) – fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas;
- 8) laikino nuosavybės teisės apribojimo būdai (ar visiškai apribojama nuosavybės teisė, ar atskiros šios teisės sudedamosios dalys) ir mastas;
- 9) turto saugotojas ar administratorius (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas);
- 10) nutarimo vykdymo tvarka;

11) nutarimo apskundimo tvarka.

2. Nutarimas nedelsiant ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną šio Kodekso nustatyta tvarka paskelbiamas asmeniui, kurio nuosavybės teisė laikinai apribojama, ir visiems turto, į kurį laikinai apribojamos nuosavybės teisės, savininkams (bendraturčiams). Nutarimo skirti laikiną nuosavybės teisės apribojimą nuorašas įteikiamas turto, į kurį laikinai apribojama nuosavybės teisė, savininkui (bendraturčiams). Jeigu nėra galimybės nedelsiant paskelbti nutarimą, laikoma, kad nutarimas paskelbtas, kai jis įregistruojamas turto arešto aktų registre.

3. Nutarimo skirti laikiną nuosavybės teisės apribojimą nuorašas nedelsiant ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną turi būti išsiųstas turto arešto aktų registro tvarkytojui.

4. Jeigu nutarimo skirti laikiną nuosavybės teisės apribojimą priėmimo metu nežinoma asmens, kurio nuosavybės teisė laikinai apribojama, turto sudėtis, buvimo vieta, šiame nutarime konkretus turtas gali būti nenurodytas. Šiuo atveju nutarimą priėmęs prokuroras privalo imtis priemonių asmens, kurio nuosavybės teisė laikinai apribojama, turto sudėčiai, buvimo vietai nustatyti ir tai padaręs turi priimti papildomą nutarimą.

5. Papildomas nutarimas priimamas, paskelbiamas ir registruojamas šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Panaikinęs laikiną nuosavybės teisės apribojimą, prokuroras ar teismas apie tai nedelsdamas turi pranešti turto arešto aktų registro tvarkytojui ir pateikti nutarimą ar nutartį panaikinti laikiną nuosavybės teisės apribojimą.

153 straipsnis. Dokumentų dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo perdavimas bankroto bylą nagrinėjančiam teismui

1. Jeigu baudžiamojoje byloje, užtikrinant civilinį ieškinį, šio Kodekso 151 straipsnyje nustatyta tvarka laikinai apribota įmonės, kuriai iškelta bankroto byla, nuosavybės teisė, visi su laikinu nuosavybės teisės apribojimu susiję dokumentai gali būti perduoti bankroto bylą nagrinėjančiam teismui. Bankroto bylą nagrinėjantis teismas sprendžia visus su apribota nuosavybės teise susijusius klausimus.

2. Baudžiamojoje byloje paskirtam turto saugotojui ar administratoriui išlieka visos teisės ir pareigos, kol laikinas nuosavybės teisės apribojimas bus panaikintas.

154 straipsnis. Elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolė, jos fiksavimas ir kaupimas

1. Kai pagal prokuroro prašymą yra priimta ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis, ikiteisminio tyrimo pareigūnas gali klausytis asmenų pokalbių, perduodamų elektroninių ryšių tinklais, daryti jų įrašus, kontroliuoti kitą elektroninių ryšių tinklais perduodamą informaciją ir ją fiksuoti bei kaupti, jeigu yra pagrindas manyti, kad tokiu būdu galima gauti duomenų apie rengiamą, daromą ar padarytą labai sunkų, sunkų ar apysunkį nusikaltimą arba apie nesunkius nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 170 straipsnyje, 198(2) straipsnio 1 dalyje, 226 straipsnio 1 dalyje, 227 straipsnio 1 dalyje, arba jeigu yra pavojus, kad nukentėjusiajam, liudytojui ar kitiems proceso dalyviams arba jų artimiesiems bus panaudotas smurtas, prievartavimas ar kitokios neteisėtos veikos. Neatidėliotinais atvejais šie ikiteisminio tyrimo pareigūno veiksmai gali būti atliekami ir prokuroro nutarimu. Šiuo atveju per tris dienas nuo tokių veiksmų pradžios turi būti gautas ikiteisminio tyrimo teisėjo sutikimas. Jei toks sutikimas negaunamas, pradėti veiksmai turi būti nutraukti, o visi įrašai nedelsiant sunaikinami.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka gali būti kontroliuojama ir fiksuojama elektroninių ryšių tinklais perduodama informacija, išskyrus jos turinį, jeigu yra pagrindas manyti, kad tokiu būdu galima gauti duomenų apie nesunkius nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 166, 170, 198(1) straipsniuose, 309 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

3. Asmenų pokalbių, perduodamų elektroninių ryšių tinklais, klausymas, įrašų darymas ar kitos elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolė, jos fiksavimas ir kaupimas negali trukti ilgiau kaip šešis mėnesius. Tiriant sudėtingą ar didelio masto nusikalstamą veiką, šios priemonės taikymas gali būti vieną kartą pratęstas trimis mėnesiams.

4. Ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, privalo sudaryti sąlygas klausytis asmenų pokalbių, perduodamų elektroninių ryšių tinklais, daryti jų įrašus ar

kontroliuoti kitą elektroninių ryšių tinklais perduodamą informaciją, ją fiksuoti ir kaupiti. Ūkio subjekto, teikiančio elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, darbuotojai, nevykdantys šios pareigos ar trukdantys atlikti šiame straipsnyje nurodytus veiksmus, gali būti remiantis šio Kodekso 163 straipsniu nubausti bauda.

5. Nukentėjusiųjų, liudytojų ar kitų proceso dalyvių pokalbių, perduodamų elektroninių ryšių tinklais, galima klausytis, daryti jų įrašus, kontroliuoti kitą šių asmenų elektroninių ryšių tinklais perduodamą informaciją, ją fiksuoti ir kaupiti šių asmenų prašymu arba jų sutikimu, nors ir nėra tuo reikalu priimtos ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties, jei nesinaudojama ūkio subjekto, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) paslaugas, paslaugomis ir įrenginiais.

6. Draudžiama klausytis gynėjo pokalbių su įtariamuoju ar kaltinamuoju, perduodamų elektroninių ryšių tinklais, daryti jų įrašus, kontroliuoti kitą elektroninių ryšių tinklais tarp jų perduodamą informaciją, ją fiksuoti ir kaupiti.

7. Dėl pokalbių, perduodamų elektroninių ryšių tinklais, ar kitos elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos turinio kontrolės fakto ikiteisminio tyrimo pareigūno surašytame protokole išdėstomas tik tyrimui reikšmingas duomenų bei garso įrašo turinys. Tyrimui reikšmės neturintys duomenys ir garso įrašai, kurie nėra bendroje laikmenoje su reikšmingais bylai duomenimis ir įrašais, prie bylos nepridedami ir tuoj pat prokuroro nutarimu sunaikinami surašius atitinkamą aktą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1993](#), 2004-01-29, *Žin.*, 2004, Nr. 25-761 (2004-02-14)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

155 straipsnis. Prokuroro teisė susipažinti su informacija

1. Prokuroras, priėmęs nutarimą ir gavęs ikiteisminio tyrimo teisėjo sutikimą, turi teisę atvykti į bet kokią valstybės ar savivaldybės, viešąją ar privačią įstaigą, įmonę ar organizaciją ir pareikalauti, kad jam būtų leista susipažinti su reikiamais dokumentais ar kita reikiama informacija, daryti įrašus ar kopijuoti dokumentus bei informaciją arba gauti nurodytą informaciją raštu, jei tai reikalinga tiriant nusikalstamą veiką.

2. Asmenys, atsisakantys pateikti prokurorui reikalaujamą informaciją ar dokumentus, gali būti remiantis šio Kodekso 163 straipsniu nubausti bauda.

3. Prokuroras šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka gautą informaciją gali panaudoti tik nusikalstamai veikai tirti. Nusikalstamos veikos tyrimui nereikalingą informaciją prokuroras privalo nedelsdamas sunaikinti.

4. Prokuroro pavedimu susipažinti su informacija šiame straipsnyje nustatyta tvarka gali ir ikiteisminio tyrimo pareigūnas.

5. Lietuvos Respublikos įstatymai gali nustatyti prokuroro teisės susipažinti su informacija apribojimus.

156 straipsnis. Fotografavimas, filmavimas, matavimas, rankų atspaudų ir pavyzdžio genetinei daktiloskopijai paėmimas

1. Ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu įtariamasis, o teismo nutartimi kaltinamasis, nors jie tam ir prieštarautų, gali būti fotografuojami, filmuojami, matuojami, gali būti paimami jų rankų atspaudai ir pavyzdžiai genetinei daktiloskopijai.

2. Kai atsiranda su tyrimu susijusi būtinybė, šio straipsnio 1 dalyje nurodyti veiksmai gali būti atliekami ir kitiems asmenims. Jei tokie asmenys nesutinka, kad jiems būtų atliekami tokie veiksmai, šiuos veiksmus galima atlikti priverstiniu būdu, bet tik tuo atveju, kai yra prokuroro nutarimas.

157 straipsnis. Laikinas nušalinimas nuo pareigų ar laikinas teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymas

1. Nusikalstamos veikos tyrimo metu ikiteisminio tyrimo teisėjas, gavęs prokuroro prašymą, nutartimi turi teisę laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla, jei tai būtina, kad būtų greičiau ir nešališkiau ištirta nusikalstama veika

ar užkirsta įtariamajam galimybė daryti naujas nusikalstamas veikas. Nutartis laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų siunčiama įtariamojo darbdaviui vykdyti.

2. Laikinas nušalinimas nuo pareigų ar laikinas teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymas negali trukti ilgiau kaip šešis mėnesius. Prireikus šios priemonės taikymas gali būti pratęstas dar iki trijų mėnesių. Pratęsimų skaičius neribojamas.

3. Nutartį laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla, taip pat nutartį pratęsti šios priemonės taikymo terminą per septynias dienas nuo nutarties paskelbimo įtariamajam dienos įtariamasis ar jo gynėjas gali apskųsti aukštesniajam teismui. Šio teismo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

4. Kai byla perduota į teismą, dėl laikino nušalinimo nuo pareigų ar laikino teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymo nusprendžia teismas, kurio žinioje yra byla.

5. Ikiteisminio tyrimo metu prokuroras, o perdavus bylą teismui – teismas privalo panaikinti laikiną nušalinimą nuo pareigų ar laikiną teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymą, kai ši priemonė pasidaro nebereikalinga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

158 straipsnis. Savo tapatybės neatskleidžiančių ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmai

1. Tiriant labai sunkius ir sunkius nusikaltimus, taip pat Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso XXVIII ir XXXVII skyriuose numatytus apysunkius nusikaltimus, be to, nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 225 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 226 straipsnio 1 dalyje, 227 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 228 straipsnyje, ikiteisminio tyrimo pareigūnai tyrimą gali atlikti, neatskleisdami savo tapatybės. Šie pareigūnai šio Kodekso 159 straipsnyje nustatyta tvarka gali atlikti nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus.

2. Savo tapatybės neatskleidžiančių ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmai leidžiami tik ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi ir tik tuo atveju, kai yra pakankamai duomenų apie asmens, dėl kurio atliekamas tyrimas, nusikalstamą veiką. Ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartį dėl slaptos veiklos priima gavęs prokuroro prašymą, kurio turinys turi atitikti šio straipsnio 3 dalyje nurodytą nutarties turinį.

3. Nutartyje leisti savo tapatybės neatskleidžiantiems ikiteisminio tyrimo pareigūnams atlikti veiksmus turi būti nurodyta:

- 1) asmenys, atliksiantys slaptus veiksmus;
- 2) asmuo, prieš kurį veiksmai turi būti atlikti;
- 3) duomenys apie asmens nusikalstamą veiką;
- 4) konkretūs veiksmai, kuriuos leidžiama atlikti;
- 5) siekiamas rezultatas;
- 6) slaptų veiksmų trukmė.

4. Atliekant tyrimą šiame straipsnyje nustatyta tvarka, draudžiama provokuoti asmenį padaryti nusikalstamą veiką.

5. Ikiteisminio tyrimo pareigūnai, atlikdami tyrimą šiame straipsnyje nustatyta tvarka, negali taikyti procesinių prievartos priemonių, jeigu dėl to šio Kodekso III dalyje nustatyta tvarka nepriimtas atskiras nutarimas ar nutartis, išskyrus šiame Kodekse numatytus neatidėliotinus atvejus.

6. Ypatingais atvejais, kai nėra kitų galimybių nustatyti nusikaltimus darančius asmenis, šiame straipsnyje nustatyta tvarka tyrimą gali atlikti ir asmenys, kurie nėra ikiteisminio tyrimo pareigūnai.

7. Šiame straipsnyje nustatyta tvarka tyrimą atlikę asmenys prireikus gali būti apklausiami kaip liudytojai. Kai yra šio Kodekso XIV skyriaus ketvirtajame skirsnyje numatyti pagrindai, tokiems asmenims gali būti suteiktas anonimiškumas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

159 straipsnis. Leidimas atlikti nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus

1. Prokuroras, iš asmens gavęs informaciją, kad tam asmeniui siūloma padaryti nusikaltimą ar dalyvauti jį darant, gali kreiptis į ikiteisminio tyrimo teisėją su prašymu leisti tam asmeniui atlikti nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus, kad būtų įmanoma išaiškinti nusikaltimus darančius asmenis. Prokuroro prašymo turinys turi atitikti šio straipsnio 2 dalyje nurodytos nutarties turinį.

2. Leisdamas atlikti nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus, ikiteisminio tyrimo teisėjas turi priimti nutartį. Šioje nutartyje turi būti nurodyta:

- 1) asmuo, kuriam leidžiama atlikti nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus;
- 2) asmuo, prieš kurį veiksmai turi būti atlikti;
- 3) duomenys apie asmenį, prieš kurį veiksmai turi būti atlikti, nusikalstamą veiką;
- 4) konkretūs veiksmai, kuriuos leidžiama atlikti;
- 5) siekiamas rezultatas;
- 6) veiksmų atlikimo trukmė.

3. Atliekant nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus, draudžiama provokuoti asmenį padaryti nusikalstamą veiką.

4. Asmuo, šio straipsnio nustatyta tvarka atlikęs nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus, laikomas vykdydžiusiu teisėsaugos institucijos užduotį pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 32 straipsnį ir negali būti traukiamas baudžiamajon atsakomybėn už tų veiksmų atlikimą.

160 straipsnis. Slaptas sekimas

1. Ikiteisminio tyrimo teisėjas, gavęs prokuroro prašymą, gali paskirti asmens ar transporto priemonės arba objekto sekimą. Neatidėliotinais atvejais šie veiksmai gali būti atliekami ir ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu. Šiuo atveju per tris dienas nuo tokių veiksmų pradžios turi būti gautas ikiteisminio tyrimo teisėjo sutikimas. Jei toks sutikimas negaunamas, pradėti veiksmai turi būti nutraukti, o jų metu gauti duomenys nedelsiant sunaikinami. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarime paskirti asmenį ar transporto priemonės arba objekto sekimą turi būti nurodyta:

- 1) asmuo ar transporto priemonė arba objektas, kuris bus sekamas;
- 2) duomenys, pagrindžiantys būtinybę taikyti šią priemonę;
- 3) slapto sekimo trukmė.

2. Jei slapto sekimo metu norima daryti vaizdo ar garso įrašą arba filmuoti, tai taip pat turi būti numatyta ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarime.

3. Slapto sekimo protokolai ir kiti su slapto sekimu susiję bylos dokumentai surašomi vadovaujantis šio Kodekso 201 straipsnyje nustatytais taisyklėmis.

4. Slaptą sekimą atlikęs pareigūnas gali būti apklausiamas kaip liudytojas. Apklausą gali būti atliekama vadovaujantis šio Kodekso 203 ir 282 straipsniuose, o parodymas atpažinti ir akistata – šio Kodekso 204 straipsnyje nustatytais taisyklėmis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

161 straipsnis. Pranešimas asmeniui apie jam taikytas priemones

1. Asmeniui, kuriam buvo taikoma bent viena šiame skyriuje numatyta priemonė jam nežinant, baigus tokią priemonę taikyti turi būti pranešta apie ją. Pranešti būtina iškart, kai tai įmanoma padaryti nepakenkiant tyrimo sėkmei.

2. Jei baudžiamasis procesas nutraukiamas, visa apie privatų asmens gyvenimą surinkta informacija turi būti nedelsiant sunaikinama. Sprendimą dėl tokios informacijos sunaikinimo priima vyriausiasis apylinkės prokuroras arba vyriausiasis apygardos prokuroras, arba Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras ar jo pavaduotojas.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka turi būti sunaikinama ir tam tikra informacija, kai nusprendžiama, kad ji ar jos dalis baudžiamajame procese nebus naudojama kaip neturinti su juo ryšio, nors baudžiamasis procesas ir nenutraukiamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

162 straipsnis. Informacijos panaudojimas kitose baudžiamosiose bylose

Vienoje baudžiamojoje byloje taikant šiame Kodekse numatytas procesinės prievartos priemonės surinkta informacija apie privatų asmens gyvenimą gali būti panaudota kitoje baudžiamojoje byloje tik ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo sutikimu.

163 straipsnis. Teisėtų ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nurodymų nevykdantiems asmenims taikomos prievartos priemonės

1. Liudytojas, be svarbios priežasties neatvykstantis dalyvauti procese, ar bet koks asmuo, nevykdantis ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo teisėtų nurodymų, duodamų remiantis šiuo Kodeksu ar kitais įstatymais, ar trukdantis tirti bei nagrinėti baudžiamąją bylą, gali būti nubaustas iki trisdešimties minimalių gyvenimo lygių (MGL) dydžio bauda, o šiame Kodekse numatytais atvejais – areštu iki vieno mėnesio. Teisę skirti baudą turi prokuroras, ikiteisminio tyrimo teisėjas ar teismas, o areštą – tik ikiteisminio tyrimo teisėjas ar teismas. Įtariamasis ar kaltinamasis šiame straipsnyje nustatyta bauda gali būti nubaustas tik už neatvykimą dalyvauti procese be svarbios priežasties.

2. Prokuroras skiria baudą nutarimu savo iniciatyva arba remdamasis ikiteisminio tyrimo pareigūno pareiškimu. Ikiteisminio tyrimo teisėjas ar teismas nutartimi skiria baudą ar areštą savo iniciatyva arba gavęs prokuroro prašymą.

3. Prokuroro nutarimas skirti baudą gali būti skundžiamas šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Ikiteisminio tyrimo teisėjo ar bylą nagrinėjančio teismo nutartį paskirti baudą ar areštą nubaustas asmuo per septynias dienas nuo nutarties nuorašo gavimo gali apskųsti nutartį priėmusiam ikiteisminio tyrimo teisėjui ar teismui prašydamas paskirtą baudą ar areštą panaikinti arba baudos ar arešto trukmę sumažinti. Toks skundas nagrinėjamas teismo posėdyje, jei apie tai yra pranešta skundą padavusiam asmeniui. Dėl skundo priimta nutartis gali būti skundžiama aukštesniajam teismui šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

IV DALIS IKITEISMINIS TYRIMAS

XIII SKYRIUS IKITEISMINIO TYRIMO BENDROSIOS NUOSTATOS

164 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo subjektai

1. Ikiteisminį tyrimą atlieka ikiteisminio tyrimo pareigūnai. Ikiteisminį tyrimą organizuoja ir jam vadovauja prokuroras. Prokuroras gali nuspręsti pats atlikti visą ikiteisminį tyrimą ar jo dalį.

2. Šiame Kodekse numatytais atvejais tam tikrus ikiteisminio tyrimo veiksmus atlieka ikiteisminio tyrimo teisėjas.

165 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo įstaigos

1. Ikiteisminio tyrimo įstaiga yra policija. Ikiteisminio tyrimo įstaigomis taip pat yra Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Karo policija, Valstybės saugumo departamentas, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Lietuvos Respublikos muitinė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, kai tiriamos nusikalstamos veikos, išaiškėjusios šioms institucijoms atliekant tiesiogines funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

1 dalies redakcija nuo 2011 m. vasario 1 d.:

1. Ikiteisminio tyrimo įstaiga yra policija. Ikiteisminio tyrimo įstaigomis taip pat yra Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Karo policija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Lietuvos Respublikos muitinė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, kai tiriamos nusikalstamos veikos, išaiškėjusios šioms institucijoms atliekant tiesiogines funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

2. Ikiteisminį tyrimą taip pat atlieka esančių tolimajame plaukiojime jūros laivų kapitonai – dėl laivo įgulos narių ir keleivių nusikalstamų veikų, padarytų tolimojo plaukiojimo metu, Kalėjimų departamento pareigūnai, areštinių, kardomojo kalinimo ir pataisos įstaigų direktoriai arba jų įgalioti pareigūnai – dėl šiose įstaigose padarytų nusikalstamų veikų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-971](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 141-5402 (2006-12-28)

Nr. [XI-1264](#), 2010-12-23, *Žin.*, 2011, Nr. 2-37 (2011-01-06)

166 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo pradžia

1. Ikiteisminis tyrimas pradedamas:

1) gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką;
2) prokurorui ar ikiteisminio tyrimo pareigūnui patiems nustačius nusikalstamos veikos požymius.

2. Šio Kodekso nustatytais atvejais ikiteisminis tyrimas pradedamas tik tuo atveju, kai yra nukentėjusiojo skundas.

3. Kiekvienas ikiteisminio tyrimo pradžios atvejis užregistruojamas Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro nustatyta tvarka.

4. Apie pradėtą ikiteisminį tyrimą pranešama skundą, pareiškimą arba pranešimą padavusiam asmeniui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

167 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo pradžia tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimą

1. Dėl nusikalstamų veikų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 145 straipsnyje, 149 straipsnio 1 dalyje, 150 straipsnio 1 dalyje, 151 straipsnio 1 dalyje, 178 straipsnio 1 ir 4 dalyse, 179 straipsnio 1 ir 3 dalyse, 182 straipsnio 1 ir 3 dalyse, 183 straipsnio 1 ir 3 dalyse, 184 straipsnio 1 ir 3 dalyse, 186 straipsnyje, 294 straipsnio 1 dalyje, ikiteisminis tyrimas pradedamas tik tuo atveju, kai yra nukentėjusiojo skundas ar jo teisėto atstovo pareiškimas. Šiais atvejais procesas vyksta bendra tvarka.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytos nusikalstamos veikos turi visuomeninę reikšmę ar jomis padaryta žala asmeniui, kuris dėl svarbių priežasčių negali ginti teisėtų savo interesų, ir nėra nukentėjusiojo skundo ar jo teisėto atstovo pareiškimo, ikiteisminis tyrimas dėl šių veikų privalo būti pradėtas prokuroro reikalavimu.

3. Jeigu ikiteisminio tyrimo metu nustatyta, kad įtariamojo veikoje yra ir tokios nusikalstamos veikos, dėl kurios tyrimas daromas tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimą, požymių, tai ikiteisminis tyrimas dėl tos veikos daromas tik gavus atitinkamą skundą, pareiškimą ar reikalavimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

168 straipsnis. Atsisakymas pradėti ikiteisminį tyrimą

1. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, gavęs skundą, pareiškimą ar pranešimą, o reikiamais atvejais – ir jų patikslinimą, atsisako pradėti ikiteisminį tyrimą tik tuo atveju, kai nurodyti duomenys apie nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi ar yra aiškos šio Kodekso 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės. Gautu skundo, pareiškimo ar pranešimo duomenų patikslinimui gali būti atlikta įvykio vietos apžiūra, įvykio liudytojų apklausos, taip pat iš valstybės ar savivaldybės įmonių, įstaigų, organizacijų, pareiškėjo ar asmens, kurio interesais

pateiktas skundas, pareiškimas ar pranešimas, reikalaujami duomenys ar dokumentai, atliktos pareiškėjo ar asmens, kurio interesais pateiktas skundas, pareiškimas ar pranešimas, apklausos. Tokie proceso veiksmai turi būti atlikti per kuo trumpesnius terminus.

2. Atsisakydamas pradėti ikiteisminį tyrimą, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas surašo motyvuotą nutarimą. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali tik ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens sutikimu.

3. Nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašas siunčiamas skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas nutarimo nuorašą per dvidešimt keturias valandas privalo išsiųsti prokurorui.

4. Ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiamas prokurorui, o prokuroro nutarimas – ikiteisminio tyrimo teisėjui. Jeigu prokuroras nepanaikina nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, jo sprendimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtas sprendimas skundžiamas šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka. Skundai gali būti paduodami per septynias dienas nuo nutarimo ar nutarties nuorašo gavimo dienos. Turintys teisę paduoti skundą asmenys, kurie dėl svarbių priežasčių praleido apskundimo terminą, turi teisę prašyti turinčio įgaliojimus nagrinėti skundą prokuroro arba ikiteisminio tyrimo teisėjo atnaujinti praleistą terminą. Prašymas atnaujinti minėtą terminą negali būti paduodamas praėjus daugiau kaip šešioms mėnesiams po skundžiamo sprendimo priėmimo.

5. Atsisakius pradėti ikiteisminį tyrimą šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais ir esant duomenų apie administracinę teisės pažeidimą ar kituose teisės aktuose numatytą nusižengimą, prokuroras, ikiteisminio tyrimo pareigūnas nutarimu atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą perduoda šį skundą, pareiškimą ar pranešimą ir patikslinimą išspręsti Administracinių teisės pažeidimų kodekse ar kituose teisės aktuose nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1637](#), 2003-06-19, *Žin.*, 2003, Nr. 68-3070 (2003-07-09)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

169 straipsnis. Prokuroro veiksmai pradedant ikiteisminį tyrimą

1. Gavęs skundą, pareiškimą ar pranešimą apie padarytą nusikalstamą veiką arba pats nustatęs nusikalstamos veikos požymius, prokuroras tuoj pat pradeda ikiteisminį tyrimą.

2. Pradėjęs ikiteisminį tyrimą, prokuroras arba pats atlieka visus reikalingus ikiteisminio tyrimo veiksmus, arba tai padaryti paveda ikiteisminio tyrimo įstaigai.

170 straipsnis. Prokuroro įgaliojimai atliekant ikiteisminį tyrimą

1. Prokuroras turi teisę pats atlikti visą ikiteisminį tyrimą ar atskirus ikiteisminio tyrimo veiksmus.

2. Kai ikiteisminį tyrimą ar atskirus jo veiksmus atlieka ikiteisminio tyrimo pareigūnai, prokuroras privalo kontroliuoti, kaip vyksta ikiteisminis tyrimas.

3. Prokuroras duoda ikiteisminio tyrimo pareigūnams privalomus nurodymus, panaikina neteisėtus ar nepagrįstus jų nutarimus.

4. Tik prokuroras priima sprendimus:

1) dėl tyrimų sujungimo ir atskyrimo;

2) dėl ikiteisminio tyrimo sustabdymo;

3) dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo;

4) dėl nutraukto ikiteisminio tyrimo atnaujinimo;

5) dėl tyrimo užbaigimo ir kaltinamojo akto surašymo.

5. Tik prokuroras gali kreiptis į ikiteisminio tyrimo teisėją dėl šio teisėjo kompetencijai priskirtų veiksmų atlikimo. Šio Kodekso 214 ir 217 straipsniuose numatytais atvejais prokuroro nutarimus dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo ir dėl nutraukto ikiteisminio tyrimo atnaujinimo turi patvirtinti ikiteisminio tyrimo teisėjas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

170¹ straipsnis. Prokuroro įgaliojimai užtikrinant turto konfiskavimą

Proceso metu prokuroras turi imtis priemonių turto, kuris atitinka Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 ar 72³ straipsnyje nurodytus požymius, suradimui ir jo galimam konfiskavimui užtikrinti.

Kodeksas papildytas straipsniu :

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

171 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų veiksmai pradedant ikiteisminį tyrimą

1. Jeigu skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką gauna ikiteisminio tyrimo įstaiga arba jeigu ikiteisminio tyrimo įstaiga pati nustato nusikalstamos veikos požymius, ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas tuoj pat pradeda ikiteisminį tyrimą ir kartu apie tai praneša prokurorui.

2. Gavęs ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūno pranešimą, prokuroras sprendžia, kas turi atlikti tyrimą. Prokuroras gali nuspręsti:

1) pats atlikti visą ikiteisminį tyrimą ar atskirus jo veiksmus;

2) pavesti atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmus ikiteisminio tyrimo įstaigai, kuri praneša prokurorui apie pradėtą ikiteisminį tyrimą;

3) pavesti atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmus kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

3. Prokuroras turi teisę sudaryti tyrimo grupę iš kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

172 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų teisės ir pareigos

1. Ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, atlikdamas ikiteisminį tyrimą, turi teisę atlikti visus šiame Kodekse numatytus veiksmus, išskyrus tuos, kuriuos gali atlikti tik prokuroras ar ikiteisminio tyrimo teisėjas.

2. Ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas privalo:

1) vykdyti visus prokuroro nurodymus;

2) prokuroro nustatytu laiku pranešti šiam apie ikiteisminio tyrimo eigą.

173 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo teisėjo įgaliojimai

1. Ikiteisminio tyrimo teisėjas šio Kodekso nustatyta tvarka:

1) skiria ir sankcionuoja procesinių prievartos priemonių taikymą;

2) prisaikdina ir apklausia liudytojus ir nukentėjusiuosius;

3) apklausia įtariamuosius;

4) tvirtina prokuroro nutarimus nutraukti ikiteisminį tyrimą šio Kodekso 214 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais;

5) tvirtina prokuroro nutarimus atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą šio Kodekso numatytais atvejais;

6) nagrinėja proceso dalyvių skundus dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir prokuroro veiksmų;

7) atlieka kitus šiame Kodekse numatytus veiksmus.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose numatytus veiksmus ikiteisminio tyrimo teisėjas atlieka gavęs prokuroro prašymą. Šį prašymą prokuroras pateikia savo ar proceso dalyvio iniciatyva. Ikiteisminio tyrimo teisėjas negali atsisakyti nagrinėti prokuroro prašymą. Atsisakęs įvykdyti prokuroro prašymą, ikiteisminio tyrimo teisėjas dėl to priima motyvuotą nutartį. Šią nutartį prokuroras gali skųsti šio Kodekso 65 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Be to, ikiteisminio tyrimo teisėjas atlieka proceso veiksmus teismo, kurio žinioje yra baudžiamoji byla, pavedimu.

4. Savo iniciatyva ikiteisminio tyrimo teisėjas jokių veiksmų neatlieka.

174 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo vieta

1. Ikiteisminį tyrimą atlieka tos vietovės, kurioje padaryta nusikalstama veika, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo įstaigos, kurios veiklos teritorijoje padaryta nusikalstama veika, pareigūnas.

2. Siekiant užtikrinti, kad nusikalstama veika būtų ištirta kuo greičiau ir išsamiau, tyrimas gali būti pavestas kitos vietovės prokurorui arba ikiteisminio tyrimo įstaigai.

3. Kitos vietovės prokurorui ar ikiteisminio tyrimo įstaigai atlikti nusikalstamos veikos tyrimą paveda aukštesnysis prokuroras.

175 straipsnis. Atskirieji pavedimai

1. Prireikus tyrimo veiksmus atlikti kitoje vietovėje, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas gali patys juos atlikti arba pavesti tai padaryti atitinkamam prokurorui ar ikiteisminio tyrimo įstaigai.

2. Prokuroras turi teisę pavesti tyrimo veiksmus atlikti kitos vietovės prokurorui arba bet kokiai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

3. Ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę pavesti tyrimo veiksmus atlikti tik tokiai pat kitos vietovės ikiteisminio tyrimo įstaigai. Jeigu atlikti atskirus veiksmus reikia pavesti kitos vietovės kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai, su atitinkamu prašymu kreipiamasi į prokurorą.

4. Šiame straipsnyje nustatyta tvarka duotus pavedimus privaloma vykdyti per kuo trumpiausius terminus.

176 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo terminai

1. Ikiteisminis tyrimas turi būti atliktas per kuo trumpiausius terminus, bet ne ilgiau kaip:

1) dėl baudžiamojo nusižengimo – per tris mėnesius;

2) dėl nesunkių, apysunkių ir neatsargių nusikaltimų – per šešis mėnesius;

3) dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų – per devynis mėnesius.

2. Dėl bylos sudėtingumo, didelės apimties ar kitų svarbių aplinkybių šio straipsnio 1 dalyje numatytus terminus ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro prašymu gali pratęsti aukštesnysis prokuroras rezoliucija. Ikiteisminis tyrimas turi būti prioritetas bylose, kuriose įtariamieji yra suimti, taip pat bylose, kuriose įtariamieji ar nukentėjusieji yra nepilnamečiai.

3. Jeigu ikiteisminis tyrimas tęsiasi per ilgai, ikiteisminio tyrimo teisėjas, gavęs įtariamojo ar jo gynėjo skundą, gali priimti šio Kodekso 215 straipsnyje numatytus sprendimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

177 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo duomenų neskelbtinumas

1. Ikiteisminio tyrimo duomenys neskelbtini. Šie duomenys iki bylos nagrinėjimo teisme gali būti paskelbti tik prokuroro leidimu ir tik tiek, kiek pripažįstama leistina. Draudžiama skelbti duomenis apie nepilnamečius įtariamuosius ir nukentėjusiuosius.

2. Reikiamais atvejais prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas įspėja proceso dalyvius ar kitus asmenis, mačiusius atliekamus ikiteisminio tyrimo veiksmus, kad draudžiama be prokuroro leidimo paskelbti ikiteisminio tyrimo duomenis. Tokiais atvejais asmuo pasirašytinai įspėjamas dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 247 straipsnį.

XIV SKYRIUS

IKITEISMINIO TYRIMO VEIKSMAI

PIRMASIS SKIRSNIS

IKITEISMINIO TYRIMO VEIKSMŲ BENDROSIOS NUOSTATOS

178 straipsnis. Prokuroro ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų atliekami veiksmai

1. Laikydami šį Kodeksą nustatytos tvarkos, prokuroras ir ikiteisminio tyrimo pareigūnas gali apklausti įtariamąjį, liudytojus, taikyti procesines priemones, atlikti kitus šio Kodekso numatytus veiksmus.

2. Įtariamasis, jo gynėjas, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai turi teisę raštu prašyti prokurorą atlikti šio Kodekso XII ir XIV skyriuose numatytus veiksmus. Gavęs tokį prašymą, prokuroras gali:

- 1) pats atlikti prašomus veiksmus;
- 2) įpareigoti ikiteisminio tyrimo įstaigą atlikti prašomus veiksmus;
- 3) atsisakyti atlikti prašomus veiksmus.

3. Nusprendęs atsisakyti atlikti prašomus veiksmus, prokuroras privalo surašyti nutarimą. Šį nutarimą per septynias dienas nuo jo gavimo prašymą pateikęs asmuo turi teisę apskųsti ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjas skundą privalo išnagrinėti ne vėliau kaip per septynias dienas nuo jo gavimo. Teisėjo priimtas sprendimas yra galutinis. Jeigu teisėjas nusprendžia, kad veiksmai, kurių prašo įtariamasis, jo gynėjas ar nukentėjusysis, turi būti atlikti, prokuroras privalo per kuo trumpiausią laiką juos atlikti ar įpareigoti tai padaryti ikiteisminio tyrimo įstaigą.

4. Jeigu įtariamasis, jo gynėjas, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai prašo atlikti veiksmą, kurį atlikti turi teisę tik ikiteisminio tyrimo teisėjas, ikiteisminio tyrimo teisėjas, išnagrinėjęs skundą dėl prokuroro atsisakymo kreiptis į teisėją dėl šio veiksmo, gali pavesti prokurorui organizuoti tokio veiksmo atlikimą.

5. Įtariamasis, jo gynėjas, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai turi teisę dalyvauti jų prašymu atliekamuose tyrimo veiksmuose, apklausų metu užduoti klausimus, susipažinti su jų prašymu atliktų tyrimo veiksmų protokolais, teikti pastabas dėl šių protokolų turinio.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

179 straipsnis. Tyrimo veiksmų eigos ir rezultatų fiksavimas

1. Atliekant tyrimo veiksmus, rašomi protokolai. Tyrimo veiksmų metu taip pat gali būti fotografuojama, filmuojama, daromas garso ir vaizdo įrašas, daromi pėdsakų atspaudai ir išliejos, sudaromi planai ir schemos bei naudojami kitokie fiksavimo būdai.

2. Protokolą rašo tyrimo veiksmą atliekantis arba jam padedantis asmuo tyrimo veiksmo metu arba tuojau pat jį pabaigus. Protokole turi būti nurodyta tyrimo veiksmo atlikimo vieta ir laikas (data ir valanda); tyrimo veiksmą atliekantis asmuo ir visi asmenys, kurie dalyvauja ar kurių akivaizdoje tai atliekama; apklaustų asmenų parodymai arba kitų tyrimo veiksmų aprašymas ir rezultatai; asmenų, kurie dalyvavo atliekant tyrimo veiksmą ar kurių akivaizdoje jis atliktas, pareiškimai. Jeigu atliekant tyrimo veiksmą buvo panaudotos techninės priemonės, protokole turi būti nurodytos jų naudojimo sąlygos ir tvarka.

3. Protokolą pasirašo atlikęs tyrimo veiksmą asmuo, protokolą surašęs asmuo ir visi kiti asmenys, dalyvavę atliekant tyrimo veiksmą. Apie tai, kad dalyvavęs atliekant tyrimo veiksmą asmuo atsisako pasirašyti tyrimo veiksmo protokolą arba dėl fizinių trūkumų ar kitokių priežasčių negali jo pasirašyti, pažymima protokole ir tyrimo veiksmą atlikęs asmuo tai patvirtina parašu.

4. Protokole daromi pakeitimai, pataisymai ir papildymai turi būti aptariami.

5. Nuotraukos, negatyvai, skaitmeninės informacijos laikmenos, garso, vaizdo įrašai ir kiti techninių priemonių panaudojimo atliekant tyrimo veiksmus rezultatai yra tyrimo veiksmo protokolo priedai.

180 straipsnis. Specialisto dalyvavimas atliekant tyrimo veiksmus

1. Dalyvauti atliekant tyrimo veiksmus gali būti pasitelkiami specialistai.

2. Jeigu dalyvauti atliekant tyrimo veiksmą pasitelkiamas specialistas, kuris nėra ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, prieš tyrimo veiksmo pradžią įsitikinama jo asmens tapatybe ir kompetentingumu, išsiaiškinami jo santykiai su įtariamuoju ir nukentėjusiuoju,

patikrinama, ar nėra pagrindo specialistą nušalinti. Prieš pradėdamas vykdyti savo pareigas, toks specialistas pasirašo rašytinį pasižadėjimą sąžiningai atlikti jam pavedamas užduotis; be to, jis įspėjamas dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingos išvados ar paaiškinimo pateikimą.

181 straipsnis. Įtariamąjo ir jo gynėjo, nukentėjusiojo ir jo atstovo teisė susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis

1. Įtariamasis ir jo gynėjas, nukentėjusysis ir jo atstovas ikiteisminio tyrimo metu bet kuriuo momentu turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis, taip pat daryti ikiteisminio tyrimo medžiagos kopijas ar išrašus. Prašymas susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ar daryti ikiteisminio tyrimo medžiagos kopijas ar išrašus pateikiamas prokurorui. Prokuroras turi teisę neleisti susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis ar jų dalimi, jei toks susipažinimas, prokuroro manymu, galėtų pakenkti ikiteisminio tyrimo sėkmei. Atsisakydamas leisti susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis ar jų dalimi, taip pat atsisakydamas leisti daryti ikiteisminio tyrimo medžiagos kopijas ar išrašus, prokuroras privalo surašyti motyvuotą nutarimą. Šis nutarimas per septynias dienas gali būti apskūstas ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjas privalo tokį skundą išnagrinėti per septynias dienas nuo jo gavimo ir priimti nutartį. Ikiteisminio tyrimo teisėjo priimta nutartis neskundžiama.

2. Prokuroras neturi teisės neleisti susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis ar daryti ikiteisminio tyrimo medžiagos kopijas ar išrašus, jei ikiteisminis tyrimas baigtas ir yra rašomas kaltinamasis aktas.

3. Jeigu įtariamasis yra suimtas, teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis bei teisę daryti ikiteisminio tyrimo medžiagos kopijas ar išrašus turi jo gynėjas, o atsisakius gynėjo – įtariamasis.

4. Jeigu įtariamasis – užsienio valstybės pilietis yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindais, duomenimis ir teisę daryti ikiteisminio tyrimo medžiagos kopijas ar išrašus turi jo gynėjas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

Nr. [XI-1269](#), 2010-12-23, *Žin.*, 2010, Nr. 157-7981 (2010-12-31)

ANTRASIS SKIRSNIS

APKLAUSA IKITEISMINIO TYRIMO METU

182 straipsnis. Šaukimas į apklausą

1. Asmuo iškviečiamas į apklausą šaukimu. Jame nurodoma: kas ir dėl ko šaukiamas, kur ir pas ką atvykti, atvykimo data ir valanda, šio Kodekso 163 straipsnyje numatytos neatvykimo pasekmės.

2. Asmuo į apklausą taip pat gali būti šaukiamas telefonu ar kitais būdais. Šiais atvejais už neatvykimą negali būti taikomos šio Kodekso 163 straipsnyje numatytos procesinės prievartos priemonės.

183 straipsnis. Liudytojo apklausa

1. Prieš pradėdamas liudytojo apklausą, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas įsitikina liudytojo asmens tapatybe, išsiaiškina reikiamus duomenis apie liudytojo asmenybę ir jo santykius su įtariamuoju, išaiškina jam šio Kodekso 81 ir 83 straipsniuose numatytas liudytojo teises ir pareigas ir įspėja dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą. Visa tai pažymima protokole ir patvirtina liudytojas savo parašu.

2. Apklausa pradedama pasiūlymu liudytojui papasakoti visa, kas jam žinoma apie aplinkybes, turinčias reikšmės bylai išspręsti. Po to liudytojui gali būti užduodami klausimai. Draudžiama užduoti atsakymą menančius klausimus.

3. Liudytojo apklausos protokolas surašomas laikantis šio Kodekso 179 straipsnyje numatytų reikalavimų. Liudytojo parodymai užrašomi pirmuoju asmeniu ir kiek galima pažodžiui. Jeigu reikia, nurodomi liudytojui užduoti klausimai ir jo atsakymai.

4. Liudytojas, kuriam įstatymų nustatyta tvarka taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, gali būti apklausiamas garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo priemonėmis.

184 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekama liudytojo apklausa

1. Prokuroras kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją dėl liudytojo apklausos manydamas, kad:

1) liudytojo nebus įmanoma apklausti nagrinėjimo teisme metu;

2) liudytojas nagrinėjimo teisme metu gali pakeisti parodymus arba pasinaudoti teise atsisakyti duoti parodymus;

3) liudytojas ikiteisminio tyrimo teisėjui duos išsamesnius parodymus.

2. Prieš pradėdamas liudytojo apklausą, ikiteisminio tyrimo teisėjas privalo jį prisaikdinti. Apklausiamas asmuo neprisaikdinamas šio Kodekso 278 straipsnyje numatytais atvejais.

3. Ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekamoje liudytojo apklausoje privalo dalyvauti prokuroras. Apklausos metu prokuroras turi teisę užduoti apklausiamam asmeniui papildomų klausimų. Kai apklausa baigta, prokuroras turi teisę susipažinti su apklausos protokolu ir prašyti jį papildyti.

4. Apie ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekamos apklausos vietą ir laiką, kai ji atliekama šio straipsnio 1 dalies numatytais atvejais, prokuroras privalo pranešti įtariamajam ir jo gynėjui. Suimtas įtariamasis pristatomas į apklausos vietą. Įtariamasis ir jo gynėjas turi teisę dalyvauti tokioje apklausoje, užduoti apklausiamam asmeniui klausimus, kai apklausa baigta, – susipažinti su apklausos protokolu ir teikti dėl jo pastabas.

5. Laisvėje esančio įtariamojo ar jo gynėjo neatvykimas į liudytojo apklausą netrukdo apklausą atlikti.

185 straipsnis. Nukentėjusiojo apklausa

Nukentėjusysis šaukiamas ir apklausiamas kaip liudytojas.

186 straipsnis. Nepilnamečio liudytojo ir nukentėjusiojo apklausa

1. Jaunesnius kaip aštuoniolikos metų liudytoją ar nukentėjusįjį apklausia ikiteisminio tyrimo teisėjas šio Kodekso 184 straipsnio 3, 4, 5 dalyse nustatyta tvarka, kai vaiko interesais to prašo jo atstovas, prokuroras ar gynėjas arba šio Kodekso 184 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais.

2. Jaunesni kaip aštuoniolikos metų liudytojas ar nukentėjusysis ikiteisminio tyrimo metu paprastai apklausiami ne daugiau kaip vieną kartą. Jų apklausos metu gali būti daromas vaizdo ir garso įrašas. Jeigu jaunesnių kaip aštuoniolikos metų liudytojo ar nukentėjusiojo apklausoje dalyvauja įtariamasis ar jo gynėjas, ikiteisminio tyrimo teisėjas privalo užtikrinti, kad tokiam liudytojui ar nukentėjusiajam nebūtų daromas neleistinas poveikis. Jaunesni kaip aštuoniolikos metų liudytojas ir nukentėjusysis į teismą kviečiami tik išimtiniais atvejais.

3. Jei jaunesniam kaip aštuoniolikos metų liudytojui ar nukentėjusiajam įtariamasis gali daryti poveikį, ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi įtariamajam apklausoje dalyvauti neleidžia. Prokuroras apie ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtą nutartį neleisti dalyvauti apklausoje įtariamąjį ir jo gynėją informuoja įteikdamas šios nutarties nuorašą.

4. Jaunesnio kaip aštuoniolikos metų liudytojo ar nukentėjusiojo apsaugos interesais ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi įtariamajam ir kitiems proceso dalyviams, išskyrus valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovą arba psichologą, gali būti neleista dalyvauti patalpoje, kurioje atliekama apklausa. Tokiu atveju privalomai turi būti daromas garso ir vaizdo įrašas, o įtariamajam ir kitiems proceso dalyviams turi būti sudaromos sąlygos stebėti ir girdėti apklausą iš kitos patalpos bei per ikiteisminio tyrimo teisėją užduoti apklausiamam asmeniui klausimus. Jei neįmanoma įtariamajam ir kitiems proceso dalyviams sudaryti sąlygų stebėti ir girdėti apklausą iš kitos patalpos, apklausa atliekama įtariamajam ir kitiems proceso dalyviams nedalyvaujant. Tokios apklausos metu padarytas garso ir vaizdo įrašas tuoj po apklausos parodomas įtariamajam ir kitiems proceso dalyviams, kurie per ikiteisminio tyrimo teisėją turi teisę užduoti apklausiamam asmeniui klausimus.

5. Jaunesnio kaip aštuoniolikos metų liudytojo ar nukentėjusiojo apklausoje turi teisę dalyvauti jo atstovas. Proceso dalyvių prašymu arba ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo iniciatyva į jaunesnių kaip aštuoniolikos metų liudytojo arba nukentėjusiojo apklausą privalo būti kviečiamas valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas arba psichologas, kurie padeda apklausti nepilnametį, atsižvelgdami į jo socialinę ir psichologinę brandą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1637](#), 2003-06-19, *Žin.*, 2003, Nr. 68-3070 (2003-07-09)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

187 straipsnis. Pranešimas apie įtarimą

1. Prieš pirmąją apklausą įtariamajam turi būti pasirašytinai įteiktas pranešimas apie įtarimą ar prokuroro nutarimas pripažinti įtariamuoju. Kai užsienio valstybės pilietis, įtariamasis dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindais, yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais negali būti išduotas ar perduotas Lietuvos Respublikai, prokuroro prašymu jis įtariamuoju pripažįstamas ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi. Pranešime apie įtarimą, prokuroro nutarime ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje pripažinti įtariamuoju turi būti nurodyta nusikalstama veika (padarymo vieta, laikas, kitos aplinkybės) ir baudžiamasis įstatymas, numatantis tą nusikalstamą veiką, taip pat išvardytos įtariamojo teisės.

2. Prieš kitas apklausas naujas pranešimas apie įtarimą turi būti įteiktas tik tuo atveju, kai keičiasi įtarimo turinys.

3. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis pripažinti įtariamuoju užsienio valstybės pilietį dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindais, siunčiamas Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytoms centrinėms susižinojimo įstaigoms užsienio valstybėje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1269](#), 2010-12-23, *Žin.*, 2010, Nr. 157-7981 (2010-12-31)

188 straipsnis. Įtariamojo apklausa ikiteisminio tyrimo metu

1. Ikiteisminio tyrimo metu, iki kaltinamojo akto surašymo, įtariamasis turi būti apklaustas.

2. Įtariamasis visada apklausiamas prieš jam skiriant kardomąją priemonę.

3. Apklausos pradžioje įtariamojo paklausiama, ar jis prisipažįsta padaręs nusikalstamą veiką, kurios padarymu įtiriamas. Po to pasiūloma duoti parodymus apie įtarimo esmę. Vėliau įtariamajam gali būti užduodami klausimai.

4. Įtariamojo apklausos protokolas surašomas laikantis šio Kodekso 179 straipsnyje nustatytų reikalavimų. Įtariamojo parodymai protokole užrašomi pirmuoju asmeniu ir kiek galima pažodžiui. Jeigu reikia, nurodomi įtariamajam užduoti klausimai ir jo atsakymai.

5. Proceso dalyvių prašymu arba ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo iniciatyva į jaunesnio kaip aštuoniolikos metų įtariamojo apklausą gali būti kviečiamas valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas arba psichologas, kurie padeda apklausti nepilnametį, atsižvelgdami į jo socialinę ir psichologinę brandą.

6. Įtariamasis – užsienio valstybės pilietis ikiteisminio tyrimo dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindais, metu gali būti neapklaustas tik tuo atveju, kai yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais negali būti išduotas ar perduotas Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1269](#), 2010-12-23, *Žin.*, 2010, Nr. 157-7981 (2010-12-31)

189 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekama įtariamojo apklausa

1. Gavęs prokuroro prašymą, kurį prokuroras gali pateikti įtariamojo, jo gynėjo ar savo iniciatyva, ikiteisminio tyrimo metu įtariamąjį gali apklausti ikiteisminio tyrimo teisėjas.

2. Įtariamojo prašymu prokuroras privalo per kiek įmanoma trumpesnę laiką po tokio prašymo pateikimo pristatyti suimtą įtariamąjį pas ikiteisminio tyrimo teisėją ir dalyvauti jo apklausoje.

3. Prokuroro iniciatyva įtariamąjį apklausia ikiteisminio tyrimo teisėjas tuo atveju, kai manoma, kad bylos nagrinėjimo teisme metu kaltinamasis gali pakeisti savo parodymus arba pasinaudoti teise atsisakyti duoti parodymus.

4. Prokuroro iniciatyva atliekamos įtariamojo apklausos metu taikomos šio Kodekso 188 straipsnio 4 dalies nuostatos.

5. Įtariamojo prašymu atliekamos apklausos metu turi dalyvauti jo gynėjas. Įtariamojo apklausa pradedama pasiūlymu įtariamajam papasakoti apie aplinkybes, dėl kurių jis norėjo būti apklaustas teisėjo. Po to įtariamajam klausimus gali užduoti gynėjas bei prokuroras.

190 straipsnis. Akistata

1. Į akistatą gali būti suvedami du pirmiau apklausti asmenys, kurių parodymai iš esmės prieštarauja vieni kitiems, siekiant sužinoti prieštaravimų priežastis ir juos pašalinti.

2. Apklausiant į akistatą suvestus asmenis, turi būti laikomasi šiame Kodekse numatytų bendrųjų liudytojo ir įtariamojo apklausos taisyklių.

3. Suvestų į akistatą asmenų apklausos pradžioje paklausiama, ar jie pažįsta vienas kitą ir kokie jų tarpusavio santykiai. Po to šiems asmenims iš eilės pasiūloma duoti parodymus apie tas aplinkybes, kurioms nustatyti jie suvesti į akistatą. Kai kiekvienas iš apklaustųjų davė parodymus, jiems gali būti užduodami klausimai. Jeigu apklausiamas akistatos metu asmuo pakeičia savo ankstesnius parodymus, reikia jo paklausti apie parodymų pakeitimo priežastis.

4. Suvesti į akistatą asmenys gali užduoti vienas kitam klausimų. Suvestiems į akistatą asmenims klausimų gali užduoti ir kiti dalyvaujantys akistatoje asmenys.

5. Paskelbti akistatos dalyvių parodymus, užfiksuotus pirmesnių apklausų protokoluose, taip pat perklausti ir peržiūrėti tų apklausų garso ir vaizdo įrašus leidžiama tik po to, kai akistatos dalyviai davė parodymus akistatos metu ir jie surašyti į protokolą.

TREČIASIS SKIRSNIS PARODYMŲ PATIKRINIMO VEIKSMAI

191 straipsnis. Parodymas atpažinti

1. Apklaustojo asmens parodymams apie tam tikrą asmenį, daiktą ar kitokį materialų objektą patikrinti gali būti daromas parodymas atpažinti.

2. Atpažįstantis asmuo pirmiau turi būti apklaustas apie aplinkybes, kuriomis jis matė ar kitaip įsidėmėjo atpažintiną asmenį, daiktą ar kitokį objektą, taip pat apie žymes ir ypatybes, pagal kurias jis gali atpažinti tą asmenį, daiktą ar kitokį objektą.

192 straipsnis. Asmens parodymo atpažinti tvarka

1. Atpažintinas asmuo parodomas atpažįstančiajam drauge su kitais tos pačios lyties asmenimis, pagal išorę kuo panašesniais į atpažintiną. Parodymo atpažinti protokole nurodoma visų parodomų atpažinti asmenų pavardės, vardai, gimimo metai, ūgis, kūno sudėjimas, gyvenamoji vieta, drabužiai, kuriais jie apsirengę.

2. Parodomų atpažinti asmenų turi būti ne mažiau kaip trys. Ši taisyklė netaikoma lavono atpažinimo atvejais.

3. Parodymo atpažinti pradžioje atpažintinam asmeniui pasiūloma užimti bet kokią vietą tarp parodomų asmenų. Tai pažymima protokole.

4. Parodomų asmenų grupė nufotografuojama arba kitaip vizualiai užfiksuojama.

5. Jeigu parodyti asmens negalima, atpažinimas gali būti daromas pagal jo nuotrauką. Ji parodoma kartu su ne mažiau kaip trimis kitų asmenų nuotraukomis. Pagal nuotraukas asmuo gali būti parodomas atpažinti ir tais atvejais, kai to reikia liudytojo ar nukentėjusiojo asmens saugumui užtikrinti.

6. Asmuo gali būti parodomas atpažinti ir iš vaizdo įrašo, padaryto laikantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų taisyklių.

7. Asmenį šiame straipsnyje nustatyta tvarka taip pat gali būti pasiūloma atpažinti ir pagal kitus jutimo organais suvokiamus požymius.

193 straipsnis. Daiktų ir kitų objektų parodymo atpažinti tvarka

1. Daiktai ir kiti objektai parodomi atpažinti tarp kitų tos rūšies daiktų ar kitų objektų. Parodomų atpažinti daiktų ar kitų objektų turi būti ne mažiau kaip trys. Ši taisyklė netaikoma unikalų daiktų bei objektų atpažinimo atvejais.

2. Parodomų atpažinti daiktų bei objektų požymiai aprašomi parodymo atpažinti protokole. Parodomų atpažinti daiktų bei objektų grupė nufotografuojama arba kitaip vizualiai užfiksuojama.

3. Daiktai bei kiti objektai gali būti pateikiami atpažinti ir pagal kitus jutimo organais suvokiamus požymius.

194 straipsnis. Parodymas atpažinti iš kolekcijų ir kartotekų

1. Siekiant nustatyti nežinomą įtariamąjį, daiktą ar kitą objektą, liudytojui ar nukentėjusiajam gali būti parodomas ikiteisminio tyrimo įstaigoje surinktos asmenų nuotraukų ar vaizdo įrašų kartotekos, daiktų ar kitų objektų kolekcijos.

2. Parodymo atpažinti iš kolekcijų ir kartotekų pradžioje atpažįstantis asmuo turi būti apklaustas apie aplinkybes, kuriomis jis matė ar kitaip įsidėmėjo atpažintiną asmenį, daiktą ar kitą objektą, taip pat apie žymes ir ypatybes, pagal kurias jis gali atpažinti tą asmenį, daiktą ar kitą objektą.

3. Parodymo atpažinti iš kolekcijų ir kartotekų eiga turi būti fotografuojama arba kitaip vizualiai fiksuojama.

4. Jeigu atpažįstantis asmuo parodo vieną iš kartotekoje užfiksuotų asmenų, daiktų ar kitų objektų, jam pasiūloma paaiškinti, pagal kokias žymes ar ypatybes jis pažino tą asmenį, daiktą ar kitą objektą.

195 straipsnis. Apklausa parodymo atpažinti metu

1. Apklausiant parodymo atpažinti metu, turi būti laikomasi šiame Kodekse numatytų bendrųjų liudytojo ir įtariamojo apklausos taisyklių.

2. Parodžius atpažįstančiam asmeniui parinktą asmenų, daiktų ar kitų objektų grupę, pasiūloma nurodyti asmenį, daiktą ar kitą objektą, apie kurį jis davė parodymus.

3. Jeigu atpažįstantis asmuo nurodo vieną iš parodytų asmenų, daiktų ar kitų objektų, jam pasiūloma paaiškinti, pagal kokias žymes ar ypatybes jis tą asmenį, daiktą ar kitą objektą pažino.

4. Jeigu atpažįstantis asmuo pareiškia, kad pateiktoje atpažinti grupėje nėra to asmens, daikto ar kito objekto, apie kurį jis davė parodymus, jam pasiūloma paaiškinti, kuo skiriasi jo parodymuose minėtas asmuo, daiktas ar kitas objektas nuo parodytųjų atpažinti.

196 straipsnis. Parodymų patikrinimas vietoje

1. Siekiant patikrinti ar patikslinti liudytojo, nukentėjusiojo ar įtariamojo parodymus dėl įvykio vietos arba situacijos, įvykio dalyvių veiksmų ar kitų aplinkybių, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai ištirti, galima atvykti su asmeniu, kurio parodymai tikrinami ar tikslinami, į šio asmens nurodytą vietą ir sugretinti parodymus su aplinkybėmis vietoje.

2. Asmuo, kurio parodymai tikrinami ar tikslinami, savarankiškai parodo vietą, apie kurią davė parodymus, paaiškina savo ankstesnius parodymus akivaizdžiai juos susiedamas su aplinkybėmis vietoje ir atsako į užduodamus klausimus. Parodymų tikrinimo vietoje metu turi būti laikomasi šiame Kodekse numatytų bendrųjų liudytojo ir įtariamojo apklausos taisyklių.

3. Pagal apklausiamo asmens parodymus gali būti atkurama įvykio situacija ir šis asmuo gali pademonstruoti parodymuose minimus veiksmus.

4. Jeigu tikrinant parodymus vietoje randama kokių nors objektų, galinčių turėti reikšmės nusikalstamai veikai ištirti, jie turi būti paimami ir šis faktas nurodomas parodymų patikrinimo vietoje protokole.

197 straipsnis. Eksperimentas

Liudytojų, nukentėjusiųjų, įtariamųjų parodymams ar versijoms patikrinti galima atkurti tiriamo įvykio situaciją, aplinką, asmenų veiksmus ar kitas aplinkybes ir atlikti reikiamus bandymus.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

PROCESO VEIKSMŲ SU NUKENTĖJUSIUOJU AR LIUDYTOJU, KURIEMS TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS, YPATUMAI

198 straipsnis. Nukentėjusiojo ar liudytojo teisė prašyti taikyti anonimiškumą

1. Nukentėjusysis ar liudytojas šio Kodekso nustatyta tvarka gali prašyti prokurorą ar ikiteisminio tyrimo pareigūną taikyti jam anonimiškumą.

2. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, kai tam yra pagrindas, taiko nukentėjusiajam ar liudytojui anonimiškumą, taip pat imasi šiame Kodekse nustatytų priemonių nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančių duomenų slaptumui užtikrinti.

3. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, turėdamas duomenų, kad yra šio Kodekso 199 straipsnyje numatyti anonimiškumo taikymo pagrindai, anonimiškumą gali taikyti savo iniciatyva.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, Žin., 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

199 straipsnis. Anonimiškumo taikymo nukentėjusiajam ir liudytojui pagrindai

1. Nukentėjusiajam ir liudytojui anonimiškumas gali būti taikomas, jeigu:

1) gresia realus pavojus nukentėjusiojo, liudytojo ar jų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui, taip pat tarnybos, verslo ar kitiems teisėtiems interesams;

2) nukentėjusiojo ar liudytojo parodymai yra svarbūs baudžiamajame procese;

3) nukentėjusysis ar liudytojas dalyvauja procese dėl labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo.

2. Nukentėjusiajam ar liudytojui anonimiškumas taikomas, jeigu yra visi šiame straipsnyje išvardyti pagrindai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

199¹ straipsnis. Dalinis anonimiškumas

1. Kai yra šio Kodekso 199 straipsnyje numatyti pagrindai, taip pat kitais atvejais, kai yra duomenų, kad tam tikrų liudytojo ar nukentėjusiojo duomenų atskleidimas gali turėti neigiamų padarinių jų, jų šeimos narių ar artimųjų giminaičių teisėms ir teisėtiems interesams ir šių teisių ir interesų apsaugai užtikrinti pakanka dalies duomenų apie liudytoją ar nukentėjusįjį slaptumo, gali būti taikomas dalinis anonimiškumas.

2. Kai yra šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas nutarimu taikyti dalinį anonimiškumą nustato įslaptinamų duomenų apimtį. Gali būti įslaptinami liudytojo ar nukentėjusiojo vardas ir pavardė, gimimo data, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas, profesija, darbo ar mokymosi vieta, giminystės ryšiai, taip pat kiti liudytojo ar nukentėjusiojo duomenys (išskyrus duomenis apie liudytojo ar nukentėjusiojo santykius su įtariamuoju), kurių įslaptinimas yra grindžiamas šio straipsnio 1 dalyje nurodytomis aplinkybėmis.

3. Nukentėjusysis ir liudytojas, kuriems taikomas dalinis anonimiškumas įslaptinant jų vardą ir pavardę, tyrimo veiksmų ir kituose bylos dokumentuose įvardijamas numeriu.

4. Dalinio anonimiškumo taikymo atvejais tyrimo veiksmai atliekami ir bylos dokumentai surašomi bendra šio Kodekso nustatyta tvarka, įslaptinti duomenys surašomi, saugomi ir naudojami šio Kodekso 201 straipsnyje nustatyta tvarka, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis.

Kodeksas papildytas straipsniu :

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

200 straipsnis. Nukentėjusiojo ar liudytojo anonimiškumo nustatymo tvarka

1. Nukentėjusysis ar liudytojas prieš apklausą gali prašyti taikyti anonimiškumą.

2. Nustatęs, kad yra pagrindas taikyti anonimiškumą, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas dar turi patikrinti, ar nukentėjusysis bei liudytojas:

1) neturi fizinių ar psichinių trūkumų, dėl kurių negalėtų teisingai suvokti turinčių bylai reikšmės dalykų ir duoti apie juos teisingų parodymų;

2) nebuvo anksčiau teisti už melagingų parodymų davimą;

3) dėl asmeninių arba savanaudiškų motyvų gali duoti melagingus parodymus prieš įtariamąjį.

3. Jeigu yra pagrindas taikyti anonimiškumą ir nėra šio straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas priima motyvuotą nutarimą taikyti anonimiškumą. Ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimą turi patvirtinti prokuroras.

4. Nutarimas taikyti anonimiškumą laikomas atskirai nuo bylos ir saugomas šio Kodekso 201 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

201 straipsnis. Tyrimo veiksmų ir kitų bylos dokumentų turinio ypatumai, kai nukentėjusiajam ir liudytojui taikomas anonimiškumas

1. Nukentėjusysis ir liudytojas, kuriems taikomas anonimiškumas, tyrimo veiksmų ir kituose bylos dokumentuose įvardijamas numeriu.

2. Tikrieji asmens tapatybės duomenys surašomi specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede. Šis priedas laikomas voke. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas voką užantspauduoja, pasirašo ir saugo atskirai nuo baudžiamosios bylos. Su voke esančiu specialiu tyrimo veiksmo protokolo priedu gali susipažinti prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, ar ikiteisminio tyrimo teisėjas. Susipažinę su dokumentu, šie asmenys voką vėl užantspauduoja ir pasirašo.

3. Vokas saugomas pas prokurorą ar bylą tiriančioje ikiteisminio tyrimo įstaigoje. Teismui pareikalavus, vokas perduodamas tiesiogiai teisėjui.

4. Anonimiškumo taikymo atvejais tyrimo veiksmo protokolą, nutarimą ar kitokį bylos dokumentą surašo ir jį pasirašo tą veiksmą atlikęs, nutarimą ar kitokį bylos dokumentą surašęs prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, ar ikiteisminio tyrimo teisėjas. Po kiekvieno tyrimo veiksmo atlikimo ar nutarimo priėmimo šio straipsnio 2 dalyje nurodytame specialiame protokolo priede pažymima, kad nukentėjusysis ar liudytojas susipažino su tyrimo veiksmo protokolu ir nutarimu. Tai jie patvirtina savo parašais.

5. Tyrimo veiksmų protokoluose, nutarimuose, nutartyse bei kituose bylos dokumentuose nerašoma informacija, iš kurios būtų galima nustatyti tyrimo veiksmo dalyvavusio ar kitame dokumente paminėto nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę.

202 straipsnis. Atsakomybė už nukentėjusiajam ar liudytojui taikomo anonimiškumo atskleidimą

Nukentėjusiojo ir liudytojo asmens tapatybę nurodantys duomenys, įforminti ir įslaptinti šio Kodekso 201 straipsnyje nustatyta tvarka, sudaro valstybės paslaptį. Susipažinti su tapatybę nurodančiais duomenimis turi teisę tik byloje dalyvaujantis prokuroras, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ir teisėjas. Už įslaptintų duomenų paskelbimą jie atsako pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 125 straipsnį.

203 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekama nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausa

1. Ikiteisminio tyrimo teisėjas nukentėjusįjį ar liudytoją, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausia vadovaudamasis šio Kodekso 183 ir 184 straipsniuose nustatytomis taisyklėmis su išimtimis, kurias nustato šis straipsnis.

2. Nukentėjusysis ar liudytojas, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausiami sudarius akustines ir vizualines kliūtis, trukdančias nustatyti apklausiamo asmens tapatybę, arba šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

3. Ikiteisminio tyrimo teisėjas gali pripažinti, kad apklausa turi būti atliekama gynėjui ir įtariamajam nedalyvaujant apklausos vietoje. Tokiu atveju ikiteisminio tyrimo teisėjas, apklausęs asmenį, su gautais parodymais supažindina gynėją ir įtariamąjį. Po to gynėjas ir įtariamasis turi teisę per ikiteisminio tyrimo teisėją užduoti klausimus nukentėjusiajam ar liudytojui. Jeigu iš užduotų klausimų būtų galima atskleisti apklausiamo asmens anonimiškumą, ikiteisminio tyrimo teisėjas turi teisę klausimų nepateikti arba juos reformuluoti. Atsakymai į gynėjo ir įtariamąjo klausimus įrašomi į apklausos protokolą. Su juo po apklausos gynėjas turi teisę susipažinti.

4. Nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausoje gali dalyvauti prokuroras.

204 straipsnis. Nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, parodymo atpažinti ir akistatos ypatumai

1. Jeigu atpažįstantysis yra asmuo, kuriam taikomas anonimiškumas, parodymas atpažinti atliekamas sudarant akustines ir vizualines kliūtis, trukdančias nustatyti atpažįstančio asmens tapatybę.

2. Jeigu suvedamam į akistatą asmeniui taikomas anonimiškumas, akistata daroma naudojant šio straipsnio 1 dalyje numatytas priemones.

PENKTASIS SKIRSNIS OBJEKTŲ TYRIMAS IR APŽIŪRA

205 straipsnis. Objektų tyrimo tvarka

1. Siekiant surasti nusikalstamos veikos pėdsakus ir kitus objektus, turinčius reikšmės tyrimui, nustatyti įvykio situaciją ir kitas reikšmingas bylai aplinkybes, atliekamas įvykio vietos, žmogaus kūno, lavono, vietovės, patalpų, dokumentų ir kitokių objektų tyrimas.

2. Daiktai, dokumentai ir kitokie objektai tiriami jų radimo vietoje. Daiktai, dokumentai ar kitokie objektai, kuriems ištirti reikia daug laiko arba kuriuos būtina tirti techninėmis priemonėmis, gali būti tiriami laboratorijoje arba kitoje vietoje, kur yra tam reikalingos sąlygos.

3. Objektų tyrimą atlieka specialistai. Specialistui, kuris nėra ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, užduotis atlikti objektų tyrimą duodama raštu.

206 straipsnis. Tam tikrų objektų tyrimo ypatumai

1. Žmogaus kūno ir lavono tyrimą atlieka teismo medikas ar kitas gydytojas.

2. Asmens psichinės būklės tyrimą atlieka teismo psichiatras, teismo psichologas.

3. Oficialiai palaidotas lavonas gali būti iškastas (ekshumuotas) tik tuo atveju, kai yra priimta ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis. Ekshumuotą lavoną turi atpažinti jį pažinoję asmenys arba kitaip nustatoma jo tapatybė. Ekshumacijoje turi teisę dalyvauti mirusiojo šeimos nariai ar artimieji giminaičiai.

4. Asmens būsto ar tarnybinių patalpų, kurios nėra įvykio vieta, tyrimas gali būti atliekamas tik būsto savininko ar įmonės, įstaigos, organizacijos atstovo sutikimu arba ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi. Tokiame tyrime turi teisę dalyvauti būsto savininkas ar pilnametis jo šeimos narys arba įmonės, įstaigos, organizacijos atstovas.

207 straipsnis. Apžiūra

1. Turinčius reikšmės nusikalstamai veikai ištirti daiktus ar kitus objektus, kurių nereikia tirti šio Kodekso 205 straipsnyje nustatyta tvarka, apžiūri prokuroras, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar specialistas.

2. Dėl apžiūros surašomas protokolas. Apžiūros protokole smulkiai aprašomi apžiūrėti objektai, nurodomi jų požymiai, turintys reikšmės nusikalstamos veikos aplinkybėms nustatyti. Apžiūrimi daiktai kiek galima nufotografuojami arba nufilmuojami.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS EKSPERTIZĖ

208 straipsnis. Ekspertizės skyrimo pagrindai

Ekspertizė skiriama tais atvejais, kai ikiteisminio tyrimo teisėjas ar teismas nusprendžia, jog nusikalstamos veikos aplinkybėms nustatyti būtina atlikti specialų tyrimą, kuriam reikalingos mokslo, technikos, meno ar kitos specialios žinios.

209 straipsnis. Ekspertizės skyrimo tvarka

1. Prokuroras, pripažinęs būtinumą skirti ekspertizę, raštu apie tai praneša įtariamajam, jo gynėjui ir kitiems ekspertizės rezultatais suinteresuotiems proceso dalyviams ir nurodo terminą, per kurį šie asmenys gali pateikti prašymus dėl klausimų ekspertui, dėl konkretaus eksperto skyrimo ir pateikti papildomą medžiagą ekspertizei. Po to prokuroras su pareiškimu dėl ekspertizės kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją. Prie pareiškimo pridedami proceso dalyvių prašymai arba jame nurodoma, kad prašymų negauta.

2. Ikiteisminio tyrimo teisėjas, nusprendęs, jog būtina skirti ekspertizę, priima nutartį skirti ekspertizę, o nusprendęs, jog ekspertizės skirti nebūtina, – nutartį atsisakyti skirti ekspertizę.

3. Nutartyje skirti ekspertizę nurodoma: nusikalstamos veikos aplinkybės; pagrindas ekspertizei skirti; atlikti ekspertizę paskiriama ekspertizės įstaiga arba ekspertas; klausimai ekspertui; ekspertui pateikiama medžiaga.

4. Nutartis skirti ekspertizę nusiunčiama į ekspertizės įstaigą arba įteikiama ekspertui. Ekspertizės įstaigose ekspertizės atliekamos laikantis šių įstaigų nuostatuose nustatytos tvarkos.

210 straipsnis. Pavedimas asmeniui, neįtrauktam į ekspertų sąrašą, atlikti ekspertizę

1. Jeigu ekspertizė pavedama atlikti asmeniui, neįtrauktam į ekspertų sąrašą, ikiteisminio tyrimo teisėjas pakviečia prokuroro pasiūlytą asmenį, įsitikina jo asmens tapatybe, specialybe ir

kompetentingumu, išsiaiškina jo santykius su įtariamuoju ir kitais proceso dalyviais, taip pat patikrina, ar nėra pagrindo ekspertą nušalinti.

2. Į ekspertų sąrašą neįtraukti asmenys šaukiami ekspertais tik savanoriško susitarimo pagrindu.

3. Prieš skirdamas ekspertizę, ikiteisminio tyrimo teisėjas išaiškina asmeniui, neįtrauktam į ekspertų sąrašą, eksperto teises ir pareigas, priima jo priesaiką ir įspėja jį dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingos išvados pateikimą. Asmuo, skiriamas ekspertu, prisiekia ir po priesaikos tekstu pasirašo. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti eksperto pareigas. Tepadedu man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti eksperto pareigas.“

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-418](#), 2005-11-22, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5180 (2005-12-08)

211 straipsnis. Proceso dalyvių supažindinimas su ekspertizės aktu

1. Ekspertizės aktas pateikiamas prokurorui, kurio prašymu buvo atlikta ekspertizė.

2. Gavęs ekspertizės aktą, prokuroras apie tai raštu praneša įtariamajam, jo gynėjui ir kitiems proceso dalyviams, kurių prašymu buvo skirta ekspertizė arba kurie buvo pateikę prašymų skiriant ekspertizę, ir nurodo, kur ir kada galima susipažinti su ekspertizės aktu. Dėl susipažinimo su ekspertizės aktu surašomas protokolas.

XV SKYRIUS

IKITEISMINIO TYRIMO NUTRAUKIMAS

212 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo nutraukimo atvejai

Ikiteisminis tyrimas nutraukiamas:

1) kai ikiteisminio tyrimo metu paaiškėja, kad yra šio Kodekso 3 straipsnyje numatytų aplinkybių;

2) kai ikiteisminio tyrimo metu nesurenkama pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo;

3) kai remiantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 36 straipsniu pripažįstama, jog asmuo ar jo padaryta veika dėl aplinkybių pasikeitimo tapo nepavojingi;

4) kai remiantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 37 straipsniu pripažįstama, kad nusikalstama veika yra mažareikšmė;

5) kai įtariamasis ir nukentėjusysis susitaiko Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 38 straipsnyje numatytais atvejais;

6) kai įtariamasis perduodamas asmeniui, kuris vertas teismo pasitikėjimo, pagal laidavimą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 40 straipsnyje numatytais atvejais;

7) kai įtariamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 39⁽¹⁾ straipsnyje nurodytomis sąlygomis padeda atskleisti organizuotos grupės ar nusikalstamo susivienijimo padarytas nusikalstamas veikas;

8) kai yra Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 93 straipsnyje, 114 straipsnio 3 dalyje, 189¹ straipsnio 2 dalyje, 226 straipsnio 6 dalyje, 227 straipsnio 5 dalyje, 259 straipsnio 3 dalyje, 291 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyti atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės sąlygos ir pagrindai;

9) dėl atskirų veikų, kelių nusikalstamų veikų padarymo, kai yra šio Kodekso 213 straipsnyje numatytos sąlygos;

10) šio Kodekso 215 straipsnyje numatytu atveju dėl pernelyg ilgos ikiteisminio tyrimo trukmės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

213 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo nutraukimas kelių nusikalstamų veikų padarymo atveju

Kai asmuo įtariamas padaręs kelias nusikalstamas veikas, iš kurių viena ar kelios yra baudžiamieji nusižengimai ar nesunkūs nusikaltimai, o kita ar kitos – sunkūs ar labai sunkūs nusikaltimai, prokuroras gali nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų. Šį sprendimą prokuroras gali priimti, jei manoma, kad tokiu atveju procesas dėl sunkių ar labai sunkių nusikaltimų galės vykti sparčiau. Ikiteisminis tyrimas dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų negali būti nutrauktas, jei šiomis veikomis yra padaryta žalos ir dėl jos atlyginimo pareikštas civilinis ieškinys.

214 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo nutraukimo tvarka

1. Šio Kodekso 212 straipsnio 1 ir 2 punktuose numatytais atvejais ikiteisminį tyrimą nutraukia prokuroras nutarimu.

2. Šio Kodekso 212 straipsnio 3–9 punktuose numatytais atvejais ikiteisminis tyrimas nutraukiamas ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimu, kuris patvirtina prokuroro nutarimą dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo.

3. Apie ikiteisminio tyrimo nutraukimą ar ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimą nepatvirtinti prokuroro nutarimo dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo pranešama įtariamajam, jo atstovui, gynėjui, nukentėjusiajam ir civiliniam ieškovui bei jų atstovams išsiunčiant sprendimų nuorašus.

4. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas nutarimas gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui. Jei aukštesnysis prokuroras atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimas dėl skundo, taip pat šio straipsnio 2 dalyje numatytas ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimas gali būti skundžiami šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

5. Skundai dėl prokuroro nutarimo gali būti paduodami per keturiolika dienų nuo nutarimo ar nutarties nuorašo gavimo dienos. Turintys teisę paduoti skundą asmenys, kurie dėl svarbių priežasčių praleido apskundimo terminą, turi teisę prašyti turinčio įgaliojimus nagrinėti skundą prokuroro arba ikiteisminio tyrimo teisėjo atnaujinti praleistą terminą. Prašymas atnaujinti minėtą terminą negali būti paduodamas praėjus daugiau kaip šešioms mėnesiams po skundžiamo sprendimo priėmimo.

6. Jeigu ikiteisminio tyrimo medžiagoje yra duomenų apie administracinę teisės pažeidimą ar kituose teisės aktuose numatytą nusižengimą, prokuroras nutarimu nutraukti ikiteisminį tyrimą perduoda šią medžiagą spręsti Administracinių teisės pažeidimų kodekse ar kituose teisės aktuose nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

215 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo nutraukimas dėl pernelyg ilgos ikiteisminio tyrimo trukmės

1. Jei per šešis mėnesius po pirmosios įtariamojo apklausos ikiteisminis tyrimas nebaigiamas, įtariamasis, jo atstovas ar gynėjas gali paduoti skundą ikiteisminio tyrimo teisėjui dėl ikiteisminio tyrimo vilkinimo.

2. Skundai nagrinėti ikiteisminio tyrimo teisėjas surengia posėdį, į kurį kviečiami įtariamasis ar jo gynėjas ir prokuroras.

3. Išnagrinėjęs skundą, ikiteisminio tyrimo teisėjas priima vieną iš šių nutarčių:

1) skundą atmesti;

2) įpareigoti prokurorą užbaigti ikiteisminį tyrimą per nustatytą terminą;

3) ikiteisminį tyrimą nutraukti.

4. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis gali būti apskūsta šio Kodekso 65 straipsnyje nustatyta tvarka. Jei skundas atmetamas, pakartotinį skundą šio straipsnio 1 dalyje nurodyti proceso dalyviai gali paduoti ne anksčiau kaip praėjus trims mėnesiams po ankstesnio skundo išnagrinėjimo.

5. Per ikiteisminio tyrimo teisėjo nustatytą terminą prokuroras privalo užbaigti ikiteisminį tyrimą ir surašyti kaltinamąjį aktą arba surašyti nutarimą dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo. Prokuroras gali kreiptis į ikiteisminio tyrimo teisėją, prašydamas pratęsti ikiteisminiam tyrimui užbaigti nustatytą terminą. Termino pratęsimo klausimas sprendžiamas posėdyje, į kurį kviečiami šio straipsnio 2 dalyje nurodyti proceso dalyviai.

216 straipsnis. Nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą turinys

1. Nutarime nutraukti ikiteisminį tyrimą išdėstoma nusikalstamos veikos esmė, tyrimo nutraukimo pagrindai ir motyvai.

2. Nutarime turi būti šio Kodekso 94 straipsnyje nustatyta tvarka išspręstas daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai ištirti, klausimas. Be to, nutarime nurodoma, kad panaikinama kardomoji priemonė, taip pat civilinio ieškinio, turto konfiskavimo ir išplėstinio turto konfiskavimo užtikrinimo priemonės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, Žin., 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

217 straipsnis. Nutraukto ikiteisminio tyrimo atnaujinimo tvarka

1. Pagal proceso dalyvių skundus ar savo iniciatyva prokuroras gali atnaujinti ikiteisminį tyrimą, jei tam yra pagrindas. Ikteisminis tyrimas atnaujinamas prokuroro nutarimu. Ikteisminis tyrimas, kuris buvo nutrauktas šio Kodekso 212 straipsnio 3–9 punktuose numatytais atvejais, atnaujinamas, kai ikiteisminio tyrimo teisėjas patvirtina prokuroro nutarimą atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą. Ikteisminio tyrimo teisėjo nutartis atsisakyti patvirtinti prokuroro nutarimą atnaujinti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiama šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

2. Jei įtariamasis, dėl kurio padarytos veikos ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas šio Kodekso 212 straipsnio 5 punkte numatytu atveju, per vienerius metus nuo ikiteisminio tyrimo nutraukimo padaro naują nusikalstamą veiką, prokuroras Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 38 straipsnio 3 dalyje nurodytomis sąlygomis gali, o to paties straipsnio 4 dalyje nurodytomis sąlygomis privalo priimti nutarimą atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą.

3. Jei įtariamasis, dėl kurio padarytos veikos ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas šio Kodekso 212 straipsnio 6 punkte numatytu atveju, kol nesibaigė laidavimo terminas, padaro naują nusikalstamą veiką arba jei laiduotojas atsisako laidavimo, prokuroras Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 40 straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytomis sąlygomis gali, o to paties straipsnio 8 dalyje nurodytomis sąlygomis privalo priimti nutarimą atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą.

4. Jei įtariamasis, dėl kurio padarytos veikos ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas šio Kodekso 212 straipsnio 7 punkte numatytu atveju, tolesnio proceso metu vengia duoti parodymus, prokuroras gali priimti nutarimą atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą.

5. Apie ikiteisminio tyrimo atnaujinimą pranešama įtariamajam, jo atstovui, gynėjui, nukentėjusiajam ir civiliniam ieškovui bei jų atstovams. Šie asmenys turi teisę apskųsti sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo atnaujinimo. Skundai paduodami ir nagrinėjami šio Kodekso 63, 64 ir 65 straipsniuose nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

XVI SKYRIUS

IKITEISMINIO TYRIMO PABAIGA KALTINAMOJO AKTO SURAŠYMU

218 straipsnis. Ikteisminio tyrimo pabaiga

1. Prokuroras, įsitikinęs, jog ikiteisminio tyrimo metu surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo, paskelbia įtariamajam, o jo gynėjui, nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams praneša, kad ikiteisminis tyrimas pabaigtas ir jie turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei pateikti prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą. Jeigu procese yra daug nukentėjusiųjų ar civilinių ieškovų, apie ikiteisminio tyrimo pabaigą jiems gali būti pranešama per spaudą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatyti proceso dalyviai turi teisę per prokuroro nustatytą terminą pateikti prašymą susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Jeigu yra toks jų prašymas, jie supažindinami su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Gali būti supažindinama įteikiant ikiteisminio tyrimo medžiagos kopiją. Tais atvejais, kai kopija neįteikiama, prokuroras nustato terminą, per kurį proceso dalyviai turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir pateikti prašymus dėl ikiteisminio tyrimo papildymo.

3. Kai ikiteisminį tyrimą ar daugumą jo veiksmų atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, įsitikinęs, jog ikiteisminio tyrimo metu surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo, gali jam pavesti atlikti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus veiksmus.

4. Gautus prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą motyvuotu nutarimu išsprendžia prokuroras. Jeigu prokuroras nusprendė atlikti papildomus proceso veiksmus, šio straipsnio 1 dalyje numatyti proceso dalyviai supažindinami tik su medžiaga, gauta atlikus papildomus proceso veiksmus.

5. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas pateikia trumpą rašytinę atliktų ikiteisminio tyrimo veiksmų ataskaitą, jeigu prokuroras nenurodo kitaip.

6. Atlikus šiame straipsnyje numatytus veiksmus, prokuroras surašo kaltinamąjį aktą.

7. Jeigu įtariamasis – užsienio valstybės pilietis yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, prokuroras siunčia pranešimą apie ikiteisminio tyrimo dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindais, pabaigą Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytoms centrinėms susižinojimo įstaigoms užsienio valstybėje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [XI-1269](#), 2010-12-23, *Žin.*, 2010, Nr. 157-7981 (2010-12-31)

219 straipsnis. Kaltinamojo akto turinys

Kaltinamajame akte nurodoma:

- 1) teismo, kuriam teisminga byla, pavadinimas;
- 2) įtariamojo vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas, šeiminė padėtis, profesija, darbovietė, duomenys apie ankstesnę teistumą; prokuroro nuožiūra gali būti nurodyti ir kiti duomenys;
- 3) nusikalstamos veikos aprašymas: padarytos nusikalstamos veikos vieta, laikas, būdai, padariniai ir kitos svarbios aplinkybės; duomenys apie nukentėjusįjį; įtariamojo atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės;
- 4) pagrindiniai duomenys, kuriais grindžiamas kaltinimas;
- 5) Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsnis (jo dalis ir punktas), numatantis atsakomybę už padarytą veiką;
- 6) įtariamojo gynėjo vardas ir pavardė, jei įtariamasis ikiteisminio tyrimo metu turėjo gynėją;
- 7) įtariamojo pozicija, jeigu įtariamasis nesutinka su įtarimu.

220 straipsnis. Kaltinamojo akto perdavimas teismui

1. Kaltinamąjį aktą kartu su visa bylos medžiaga prokuroras perduoda teismui, kuriam ta byla teisminga.

2. Neteko galios nuo 2010 m. gruodžio 31 d.

3. Atskirai nuo bylos medžiagos prokuroras pateikia teismui liudytojų ir ekspertų, kurie turėtų būti apklausti teisiamejame posėdyje, adresų sąrašą.

4. Kaltinamojo akto nuorašą prokuroras taip pat įteikia kaltinamajam.

5. Jeigu įtariamasis yra suimtas, prokuroras privalo kaltinamąjį aktą su bylos medžiaga teismui perduoti likus ne mažiau kaip dešimčiai dienų iki suėmimo termino pabaigos.

6. Jeigu kaltinamasis – užsienio valstybės pilietis yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, prokuroras siunčia kaltinamojo akto dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindais,

nuorašą Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytoms centrinėms susižinojimo įstaigoms užsienio valstybėje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [XI-1240](#), 2010-12-16, *Žin.*, 2010, Nr. 157-7974 (2010-12-31)

Nr. [XI-1269](#), 2010-12-23, *Žin.*, 2010, Nr. 157-7981 (2010-12-31)

V DALIS

BYLŲ PROCESAS PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISME

XVII SKYRIUS

TEISMO SUDĖTIS IR TEISMINGUMAS

221 straipsnis. Teismo sudėtis

1. Apylinkių teismuose baudžiamąsias bylas nagrinėja vienas teisėjas, išskyrus atvejus, kai bylai nagrinėti apylinkės teismo pirmininkas sudaro trijų teisėjų kolegiją.

2. Apygardų teismuose baudžiamąsias bylas nagrinėja šio Kodekso 225 straipsnio 2 dalyje numatytos sudėties teismas.

222 straipsnis. Atsarginis teisėjas

1. Jeigu baudžiamajai bylai nagrinėti reikia daug laiko, gali būti paskirtas atsarginis teisėjas. Atsarginis teisėjas būna teismo posėdžio salėje nuo bylos nagrinėjimo pradžios ir, kai procese negali dalyvauti bylą nagrinėjantis teisėjas, šį pakeičia.

2. Jeigu atsarginis teisėjas, stojęs į pasitraukusiojo vietą trijų teisėjų kolegijoje, nereikalauja kartoti teismo veiksmų arba vieno teisėjo nagrinėjamoje byloje to nenusprendžia pats, byla nagrinėjama toliau.

223 straipsnis. Teismo sudėties nekeičiamumas nagrinėjant baudžiamąją bylą

Kiekvieną baudžiamąją bylą turi išnagrinėti tos pačios sudėties teismas. Jeigu kuris nors iš teisėjų dėl kokios nors priežasties negali toliau dalyvauti posėdyje, jį turi pakeisti kitas teisėjas ir byla turi būti pradėdama nagrinėti iš pradžių, išskyrus šio Kodekso 222 straipsnyje numatytus atvejus.

224 straipsnis. Apylinkės teismui teisingos baudžiamosios bylos

Apylinkės teismui teisingos visos baudžiamosios bylos, išskyrus tas, kurios teisingos apygardos teismui.

225 straipsnis. Apygardos teismui teisingos baudžiamosios bylos

1. Apygardos teismui teisingos baudžiamosios bylos, kuriose asmenys kaltinami padarę sunkius ir labai sunkius nusikaltimus, išskyrus bylas, kuriose asmenys kaltinami padarę nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 135 straipsnio 1 dalyje, 149 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 150 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 178 straipsnio 3 dalyje, 180 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 182 straipsnio 2 dalyje ir 260 straipsnio 1 ir 2 dalyse, taip pat bylos, kuriose kaltinamieji nusikalstamos veikos padarymo metu buvo Respublikos Prezidentu, Seimo ar Vyriausybės nariais, Konstitucinio Teismo teisėjais, teisėjais ar prokurorais.

2. Baudžiamąsias bylas, kuriose asmenys kaltinami padarę labai sunkius nusikaltimus, už kuriuos numatyta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, taip pat bylas, kuriose kaltinamieji nusikalstamos veikos metu buvo Respublikos Prezidentu, Seimo ar Vyriausybės nariais, Konstitucinio Teismo teisėjais, teisėjais ar prokurorais, nagrinėja apygardos teismo trijų teisėjų kolegija. Kitas baudžiamąsias bylas apygardos teisme nagrinėja vienas teisėjas, išskyrus atvejus, kai bylai nagrinėti apygardos teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas sudaro trijų teisėjų kolegiją.

3. Apygardos teismas turi teisę priimti savo žinion kiekvieną baudžiamąją bylą, kuri teisinga tos apygardos apylinkės teismui.

4. Apygardos teismas priverčiamųjų medicinos priemonių skyrimo, numatyto šio Kodekso XXIX skyriuje, bylas nagrinėja pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas teisingumo taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

226 straipsnis. Teritorinis baudžiamųjų bylų teisingumas

1. Baudžiamoji byla teisinga tam teismui, kurio veiklos teritorijoje padaryta nusikalstama veika.

2. Jeigu nusikalstama veika padaryta Lietuvos Respublikos jūrų laive ar orlaivyje ir šio straipsnio 1 dalies taisyklės negalima pritaikyti, byla teisinga tam teismui, kurio veiklos teritorijoje yra laivo ar orlaivio registravimo uostas.

3. Kai nusikalstamos veikos vietos negalima nustatyti arba nusikalstama veika padaryta užsienyje, byla teisinga tam teismui, kurio veiklos teritorijoje nuolat gyvena kaltinamasis, o jeigu jis Lietuvos Respublikoje neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, – teismui, kurio veiklos teritorijoje užbaigtas bylos ikiteisminis tyrimas.

227 straipsnis. Teisingumo nustatymas kelių nusikalstamų veikų atvejais

1. Jeigu nusikalstamos veikos padarytos kelių teismų veiklos teritorijose, baudžiamąją bylą nagrinėja tas teismas, kurio veiklos teritorijoje užbaigtas ikiteisminis tyrimas.

2. Kai byla, kurioje vienas ar keli asmenys kaltinami padarę kelias nusikalstamas veikas, yra teisinga apygardos teismui dėl bent vienos nusikalstamos veikos ar įtariamojo, ji nagrinėjama apygardos teisme.

228 straipsnis. Baudžiamosios bylos perdavimas pagal teisingumą

1. Teismas, iki bylos nagrinėjimo teisiamejame posėdyje nustatęs, kad gauta baudžiamoji byla jam neteisinga, tą bylą perduoda pagal teisingumą.

2. Teismas, teisiamejame posėdyje nustatęs, kad nagrinėjama byla teisinga kitam tos pačios pakopos teismui, ją išnagrinėja neperduodamas kitam teismui.

3. Apygardos teismo teisiamejame posėdyje pradėta nagrinėti byla negali būti perduota apylinkės teismui. Apylinkės teismas, teisiamejame posėdyje nustatęs, kad byla teisinga apygardos teismui, visais atvejais ją perduoda pagal teisingumą.

229 straipsnis. Baudžiamosios bylos perdavimas iš teismo, kuriam ji teisinga, kitam teismui

1. Siekiant užtikrinti svarbius valstybės saugumo, viešosios tvarkos ar teisingumo interesus, baudžiamoji byla gali būti perduota iš teismo, kuriam ji teisinga, kitam teismui. Šiuo pagrindu bylą perduoti kitam teismui leidžiama tik tol, kol ji nepradėta nagrinėti teisiamejame posėdyje.

2. Klausimą dėl bylos perdavimo iš vieno teismo kitam teismui išsprendžia:

1) apygardos teismo, kurio veiklos teritorijoje yra šie teismai, pirmininkas ar šio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, – kai byla perduodama iš vieno apylinkės teismo kitam apylinkės teismui;

2) Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas ar šio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, – kai byla perduodama iš vienos apygardos apylinkės teismo kitos apygardos apylinkės teismui arba iš vieno apygardos teismo kitam apygardos teismui.

230 straipsnis. Teismų ginčų dėl bylų teisingumo sprendimas

Teismų ginčą dėl bylų teisingumo išsprendžia aukštesniojo teismo pirmininkas ar šio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas.

XVIII SKYRIUS BYLOS PARENGIMAS NAGRINĖTI TEISME

231 straipsnis. Teisėjų paskyrimas nagrinėti bylą

1. Teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas per dvi dienas nuo bylos gavimo teisme paskiria teisėją, kuris rengs bylą nagrinėti teisme ir po jos perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje nagrinės šią bylą. Paskirtas teisėjas, susipažinęs su byla, priima vieną iš šio Kodekso 232 straipsnyje numatytų nutarčių, išskyrus šio Kodekso 235 straipsnio 2 dalyje numatytą atvejį.

2. Jeigu bylą teisiamejame posėdyje turi nagrinėti trijų teisėjų kolegija, tai kiti teisėjai, taip pat ir atsarginis, gali būti paskiriami ir po šio straipsnio 1 dalyje numatyto termino, tačiau ne vėliau kaip likus septynioms dienoms iki teisiamojo posėdžio pradžios.

232 straipsnis. Bylos parengimo nagrinėti teisme metu priimamos nutartys

Bylos parengimo nagrinėti teisme metu priimamos šios nutartys:

- 1) perduoti bylą nagrinėti teisiamejame posėdyje;
- 2) perduoti bylą pagal teisingumą;
- 3) perduoti bylą prokurorui;
- 4) išskirti bylą į kelias ar kelias bylas sujungti į vieną;
- 5) atidėti bylos nagrinėjimą;
- 6) pavesti ikiteisminio tyrimo teisėjui ar prokurorui atlikti šio Kodekso XIV skyriaus antrajame, trečiajame, ketvirtajame ir penktajame skirsniuose numatytą proceso veiksmą ar organizuoti šio proceso veiksmo atlikimą;
- 7) nutraukti bylą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

233 straipsnis. Bylos perdavimas nagrinėti teisiamejame posėdyje

1. Teisėjas, susipažinęs su byla ir nustatęs, kad nėra kliūčių nagrinėti bylą teisme, bylą perduoda nagrinėti teisiamejame posėdyje.

2. Perduodant bylą nagrinėti teisiamejame posėdyje, ta pačia nutartimi gali būti išspręstas bylos išskyrimo ar bylų sujungimo klausimas.

3. Teisėjas, perduodamas bylą nagrinėti teisiamejame posėdyje, nutartyje suformuluoja sprendimą bylą perduoti nagrinėti teisiamejame posėdyje, nurodo kaltinamojo vardą ir pavardę, veiką, kurios padarymu jis kaltinamas, ir tą nusikalstamą veiką numatantį baudžiamąjį įstatymą, bylos nagrinėjimo laiką ir vietą, nusprendžia, kuriuos asmenis šaukti į teisiąjį posėdį kaip kaltinamąjį, jo atstovą pagal įstatymą, nukentėjusįjį, civilinį ieškovą, civilinį atsakovą ir jų atstovus, taip pat kaip liudytojus, ekspertus ir specialistus.

4. Be to, teisėjas ta pačia nutartimi išsprendžia gautus prašymus, taip pat nusprendžia dėl gynėjo paskyrimo, vertėjo iškvietimo, kardomosios priemonės, išskyrus suėmimą, ir kitų procesinių prievartos priemonių kaltinamajam paskyrimo, pakeitimo ar panaikinimo, neviešo bylos nagrinėjimo.

5. Dėl kardomosios priemonės – suėmimo paskyrimo, termino pratęsimo, pakeitimo ar panaikinimo teismas nusprendžia posėdyje vadovaudamasis šio Kodekso XI skyriaus nuostatomis. Teismo posėdyje dalyvauja prokuroras ir gynėjas. Suimtas kaltinamasis pristatomas į posėdį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

234 straipsnis. Bylos perdavimas pagal teisingumą, bylos išskyrimas, bylos nagrinėjimo atidėjimas

1. Byla perduodama pagal teisingumą laikantis šio Kodekso 224–229 straipsniuose nustatytų taisyklių.

2. Byla perduodama prokurorui, kai ikiteisminio tyrimo metu buvo surašytas iš esmės šio Kodekso 219 straipsnio reikalavimų neatitinkantis kaltinamasis aktas ir tai trukdo nagrinėti bylą.

3. Byla taip pat gali būti perduota prokurorui jo prašymu ikiteisminiam tyrimui papildyti. Teismas, perduodamas bylą prokurorui, nustato konkretų terminą pažeidimams pašalinti ar ikiteisminiam tyrimui papildyti. Pašalinęs pažeidimus ar papildęs ikiteisminį tyrimą, prokuroras bylą teismui perduoda šio Kodekso 218 ir 220 straipsniuose nustatyta tvarka.

4. Byla gali būti išskirta į kelias tais atvejais, jeigu tai padeda greičiau išnagrinėti išskirtas bylas.

5. Bylos nagrinėjimas atidedamas, kai:

1) kaltinamasis sužalotas arba suserga sunkia liga ir dėl to negali dalyvauti teisiame posėdyje, – kol jis pasveiks;

2) kaltinamojo buvimo vieta nežinoma, – kol ji taps žinoma, išskyrus atvejus, kai byla nagrinėjama šio Kodekso XXXII skyriuje nustatyta tvarka;

3) įstatymų numatytais atvejais kreipiamasi į Konstitucinį Teismą, – kol bus gautas Konstitucinio Teismo nutarimas;

4) įstatymų numatytais atvejais kreipiamasi į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją dėl Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo, – kol bus gautas šios institucijos preliminarus nutarimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1490](#), 2003-04-08, *Žin.*, 2003, Nr. 39-1765 (2003-04-25)

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-1732](#), 2003-09-16, *Žin.*, 2003, Nr. 92-4138 (2003-10-01)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

235 straipsnis. Bylos nutraukimas

1. Byla nutraukiama, kai yra šio Kodekso 3 straipsnio 1 dalyje numatytos aplinkybės, dėl kurių procesas negalimas, arba yra Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 36–40 ir 93 straipsniuose numatyti pagrindai atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės. Kai baudžiamoji byla nutraukiama, nutraukiamas ir procesinių prievartos priemonių taikymas, suimtas kaltinamasis nedelsiant paleidžiamas iš kardomojo kalinimo vietos, taip pat nusprendžiama dėl daiktinių įrodymų.

2. Bylos nutraukimo klausimai nagrinėjami teismo posėdyje. Šiame posėdyje dalyvauja prokuroras, kaltinamasis, gynėjas, nukentėjusysis ir jo atstovas. Jeigu kaltinamasis neturi pasirinkęs gynėjo, jį paskiria teisėjas. Jeigu bylą teisiame posėdyje turėtų nagrinėti trijų teisėjų kolegija, bylos nutraukimo klausimą turi spręsti ši kolegija.

3. Teismo posėdyje teisėjas padaro pranešimą svarstomu klausimu. Po to kalba prokuroras ir gynėjas. Teisę kalbėti šiame posėdyje taip pat turi kiti jame dalyvaujantys asmenys. Teisėjas ar teisėjų kolegija nutartį nutraukti bylą priima pasitarimų kambaryje. Posėdžio metu teismo posėdžio sekretorius rašo protokolą.

236 straipsnis. Šaukimai į teisiąją posėdį

1. Nagrinėjimo teisme dalyviai, taip pat liudytojai, ekspertai, specialistai ir vertėjai į teisiąją posėdį iškviečiami šaukimu. Šaukimo į teisiąją posėdį turinį nustato šio Kodekso 182 straipsnis.

2. Jeigu byloje daug nukentėjusiųjų ar civilinių ieškovų, apie bylos nagrinėjimo teisme laiką jiems gali būti pranešama per spaudą.

3. Jeigu numatoma, kad bylos nagrinėjimas teisme tęsis ilgai, teisėjas gali duoti patvarkymą šio straipsnio 1 dalyje nurodytus proceso dalyvius šaukti ne į posėdžio pradžią, o vėlesniam laikui.

237 straipsnis. Susipažinimas su baudžiamąja byla

1. Prokuroras, kaltinamasis, atstovas pagal įstatymą, gynėjas, taip pat nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai nuo bylos gavimo teisme dienos turi teisę susipažinti su papildomai gauta po kaltinamojo akto surašymo, o per teisėjo nustatytą terminą – ir su kita bylos medžiaga ir daryti jos išrašus ar kopijas.

2. Jeigu kaltinamasis suimtas, su šio straipsnio 1 dalyje nurodyta bylos medžiaga susipažįsta jo gynėjas. Gynėjas turi teisę daryti jos išrašus ar kopijas. Atsisakius gynėjo, susipažinti su bylos medžiaga, daryti jos išrašus ar kopijas turi teisę kaltinamasis. Neturinčiam gynėjo kaltinamajam gynėją paskiria teismas. Susipažinęs su minėta medžiaga ar padaręs jos išrašus ar kopijas, gynėjas apie bylos medžiagą informuoja kaltinamąjį ir apie tai praneša teismui.

3. Proceso dalyviai turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, daryti jos išrašus ar kopijas ir pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje numatytam terminui, jeigu tai netrukdo bylą nagrinėti teisme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

238 straipsnis. Prašymų nagrinėjimas

1. Teisėjas gautus proceso dalyvių ir kitų asmenų prašymus dėl leidimo dalyvauti nagrinėjant bylą, dėl civilinio ieškinio ir jo užtikrinimo priemonių, dėl papildomų įrodymų išreikalavimo ir kitus išnagrinėja sprendamas bylos perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje klausimą, o vėliau gautus prašymus – kai jie gaunami. Jeigu prašymai atmetami, dėl to priimama motyvuota nutartis. Šios nutarties nuorašai nedelsiant išsiunčiami prokurorui ir gynėjui.

2. Prašymai, kurie buvo atmesti, palikti nenagrinėti dėl motyvų nebuvimo ar gauti pavėluotai, gali būti pakartoti teisiamejame posėdyje.

3. Jeigu bylos perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje ar pasirengimo nagrinėti teisme metu patenkinamas prašymas apklausti liudytoją, kuriam reikėtų taikyti anonimiškumą, tai šiam liudytojui taikomas anonimiškumas ir jį apklausia ikiteisminio tyrimo teisėjas, laikydamasis šio Kodekso 201–204 straipsniuose nustatytų taisyklių. Dėl šių liudytojų šaukimo į teisiąją posėdį nusprendžia bylą nagrinėjantis teisėjas.

4. Jeigu bylos perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje ar pasirengimo nagrinėti teisme metu gaunamas prašymas taikyti liudytojui ar nukentėjusiajam dalinį anonimiškumą, teismas gali nutartimi taikyti dalinį anonimiškumą ir nustatyti įslaptinamų duomenų apimtį. Šiuo atveju šiame Kodekse numatyti proceso veiksmai atliekami ir bylos dokumentai surašomi šio Kodekso 199¹ straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

239 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo teisėjo veiksmai

1. Rengiančio bylą nagrinėti teisme teisėjo nutartimi ikiteisminio tyrimo teisėjas po bylos perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje atlieka šiuos veiksmus:

1) apklausia asmenį, kuris turi duoti parodymus teisme, jeigu yra duomenų, kad jis dėl ligos ar kitų svarbių priežasčių negalės dalyvauti teisiamejame posėdyje;

2) apklausia jaunesnį kaip aštuoniolikos metų liudytoją ar nukentėjusįjį, jeigu dėl apklausos teisiamejame posėdyje jam gali būti psichinė trauma ar kitokių sunkių pasekmių;

3) atlieka šio Kodekso XIV skyriaus antrajame, trečiajame, ketvirtajame ir penktajame skirsniuose numatytą proceso veiksmą ar organizuoja šio proceso veiksmo atlikimą, jeigu šių veiksmų atlikti teisme dėl kokių nors priežasčių neįmanoma arba tai labai apsunkintų bylos nagrinėjimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos apklausos atliekamos pagal šio Kodekso 184 ir 186 straipsniuose nustatytas taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

240 straipsnis. Bylos perdavimo ir nagrinėjimo teisiamejame posėdyje pradžios terminai

1. Dėl bylos perdavimo nagrinėti teisiame posėdyje teisėjas turi nuspręsti ne vėliau kaip per penkiolika dienų nuo bylos gavimo teisme, jeigu kaltinamasis yra suimtas, ir per vieną mėnesį, – jeigu kaltinamasis yra laisvėje.

2. Byla teisiame posėdyje turi būti pradėta nagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo teisėjo nutarties perduoti bylą nagrinėti teisiame posėdyje priėmimo.

3. Teismo pirmininkas arba Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos didelę apimtį ir sudėtingumą, šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus terminus gali pratęsti, tačiau ne daugiau kaip trisdešimt dienų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

XIX SKYRIUS BENDROSIOS NAGRINĖJIMO TEISME NUOSTATOS

241 straipsnis. Vadovavimas nagrinėjimui teisme

1. Bylos nagrinėjimui teisme vadovauja teismo posėdžio pirmininkas. Jį kolegialiai nagrinėjamos bylos skiria teismo pirmininkas arba Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas. Teisėjas, kuris bylą nagrinėja vienas, turi visas teismo posėdžio pirmininko teises ir pareigas.

2. Teismo posėdžio pirmininkas imasi visų įstatymų numatytų priemonių, kad būtų išsamiai ir nešališkai ištirtos bylos aplinkybės. Jis šalina iš nagrinėjimo teisme visa, kas nesusiję su byla ir kas nepagrįstai užtęsia bylos nagrinėjimą.

3. Jeigu kas nors iš dalyvaujančių nagrinėjant bylą teisme asmenų prieštarauja teismo posėdžio pirmininko veiksams, šie prieštaravimai įrašomi į teismo posėdžio protokolą.

242 straipsnis. Tiesioginis ir žodinis nagrinėjimas teisme

1. Pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas bylą, privalo tiesiogiai ištirti bylos įrodymus: apklausti kaltinamuosius, nukentėjusiuosius, liudytojus, išklausti į teismo posėdį pašauktų ekspertų ir specialistų išvadas bei paaiškinimus, apžiūrėti daiktinius įrodymus, balsu perskaityti protokolus ir kitus dokumentus.

2. Teisiame posėdyje apklausiami asmenys parodymus ir paaiškinimus duoda žodžiu.

3. Laikytis kitokios įrodymų tyrimo tvarkos, negu numatyta šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, galima tik išimtiniais įstatymų numatytais atvejais.

243 straipsnis. Nagrinėjimo teisme pertraukos

Teisiamasis posėdis iki bylos išnagrinėjimo negali būti pertrauktas, išskyrus poilsui, neatvykusių į posėdį asmenų pakartotiniam iškvietimui, naujų įrodymų išreikalavimui arba dėl kitų svarbių priežasčių daromas pertraukas.

244 straipsnis. Bylos nagrinėjimo atidėjimas

1. Kai bylos negalima nagrinėti tame teisiame posėdyje dėl to, kad kas nors iš šauktų asmenų neatvyko, bylos nagrinėjimas turi būti atidėtas.

2. Bylos nagrinėjimas taip pat atidedamas šio Kodekso 234 straipsnio 5 dalies 3, 4 punktuose ir 254 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais.

3. Jei bylos nagrinėjimas buvo atidėtas, nagrinėjimas teisme pradedamas iš pradžių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1490](#), 2003-04-08, *Žin.*, 2003, Nr. 39-1765 (2003-04-25)

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-1732](#), 2003-09-16, *Žin.*, 2003, Nr. 92-4138 (2003-10-01)

245 straipsnis. Asmenys, dalyvaujantys bylą nagrinėjant teisme

1. Bylos nagrinėjimas teisme vyksta posėdyje dalyvaujant teismo iškviestiems prokurorui, nukentėjusiajam ir jo atstovui, kaltinamajam, jo atstovui pagal įstatymą ir gynėjui, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui bei jų atstovams.

2. Nagrinėjant bylą teisme, gali dalyvauti keli prokurorai, vieną kaltinamąjį gali ginti keli gynėjai.

246 straipsnis. Kaltinamojo dalyvavimas bylą nagrinėjant teisme

1. Byla pirmosios instancijos teismo posėdyje nagrinėjama dalyvaujant kaltinamajam. Kaltinamajam atvykti į teismą privaloma. Nagrinėti bylą, kai nedalyvauja kaltinamasis, leidžiama tik tuo atveju, jeigu kaltinamasis yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje ir vengia atvykti į teismą.

2. Kai kaltinamasis šio straipsnio 1 dalyje numatytu atveju nedalyvauja teismo posėdyje, bylos nagrinėjimas vyksta bendra tvarka, išskyrus šio Kodekso XXXII skyriuje nustatytas išimtis.

247 straipsnis. Kaltinamojo neatvykimo pasekmės

Jei kaltinamasis neatvyko į teisiamąjį posėdį, daroma posėdžio pertrauka arba bylos nagrinėjimas atidedamas, išskyrus šio Kodekso 246 straipsnio 1 dalyje numatytą atvejį. Teismas turi teisę atvesdinti neatvykusį kaltinamąjį, taip pat paskirti jam kardomąją priemonę arba ją pakeisti griežtesne.

248 straipsnis. Kaltinamojo dalyvavimo teisiame posėdyje tvarka

1. Atvykęs į teisiamąjį posėdį kaltinamasis negali išeiti iš posėdžių salės, išskyrus pertraukoms skirtą laiką.

2. Kai byloje yra keli kaltinamieji, teismas gali laikinai leisti vienam ar keliems kaltinamiesiems, jų atstovams pagal įstatymą ir gynėjams nedalyvauti tiriant įrodymus, kurie nesusiję su šiais kaltinamaisiais. Be to, tiriant įrodymus, gali būti leista nedalyvauti nukentėjusiesiems, jų atstovams, civiliniams ieškovams bei civiliniams atsakovams, jų atstovams, ekspertams, specialistams.

3. Jeigu kaltinamasis, jau davęs parodymus, be teismo posėdžio pirmininko leidimo išeina iš posėdžių salės, teismas turi teisę baigti bylos nagrinėjimą teisme jam nedalyvaujant. Tačiau teismas gali pripažinti, kad kaltinamasis privalo toliau dalyvauti posėdyje. Šiuo atveju daroma teismo posėdžio pertrauka arba bylos nagrinėjimas atidedamas.

4. Jeigu kaltinamasis be svarbios priežasties išeina iš posėdžių salės arba kviečiamas vėliau neatvyksta į teisiamąjį posėdį, teismas turi teisę taikyti šio Kodekso 247 straipsnyje numatytas priemones.

249 straipsnis. Nepilnamečio kaltinamojo atstovo pagal įstatymą neatvykimo pasekmės

Nepilnamečio kaltinamojo atstovo pagal įstatymą neatvykimas nesustabdo bylos nagrinėjimo, jeigu teismas nepripažįsta, kad jo dalyvavimas būtinas.

250 straipsnis. Prokuroro ar gynėjo neatvykimo pasekmės

1. Jei neatvyko prokuroras ar gynėjas ir nėra galimybės tame posėdyje juos pakeisti, daroma teismo posėdžio pertrauka arba bylos nagrinėjimas atidedamas. Pakeisti į teisiamąjį posėdį neatvykusį gynėją leidžiama laikantis šio Kodekso 50 straipsnio reikalavimų.

2. Naujai įstojusiam į bylą prokurorui ar gynėjui turi būti duodama laiko pasirengti dalyvauti nagrinėjant bylą teisme.

251 straipsnis. Nukentėjusiojo ar jo atstovo neatvykimo pasekmės

Jei neatvyko nukentėjusysis ar jo atstovas, teismas nusprendžia, ar nagrinėti bylą, ar padaryti teismo posėdžio pertrauką, ar bylos nagrinėjimą atidėti, atsižvelgdamas į tai, ar galima be nukentėjusiojo ar jo atstovo išsamiai ištirti visas bylos aplinkybes ir apginti nukentėjusiojo interesus.

252 straipsnis. Civilinio ieškovo, civilinio atsakovo ar jų atstovo neatvykimo pasekmės

1. Jei neatvyko civilinis ieškovas ar jo atstovas, teismas civilinį ieškinį palieka nenagrinėtą. Šiuo atveju asmuo, dėl nusikalstamos veikos patyręs žalos, turi teisę pareikšti ieškinį civilinio proceso tvarka.

2. Teismas turi teisę nagrinėti civilinį ieškinį civiliniam ieškovui nedalyvaujant, jeigu pripažįstama, kad tai reikalinga, arba jeigu yra civilinio ieškovo prašymas nagrinėti ieškinį jam nedalyvaujant.

3. Civilinio atsakovo ar jo atstovo neatvykimas nesustabdo civilinio ieškinio nagrinėjimo.

253 straipsnis. Teismo nutartys

1. Nagrinėjimo teisme metu kilusius klausimus teismas išsprendžia nutartimis, prieš tai išklauses dalyvaujančių nagrinėjant bylą teisme asmenų nuomones.

2. Teismas nusprendžia, ar nutartis surašyti kaip atskirus dokumentus ir priimti pasitarimų kambaryje, ar jas priimti pačioje posėdžių salėje ir įrašyti į teismo posėdžio protokolą.

3. Bylos nagrinėjimo teisme metu priimamos nutartys turi būti paskelbtos balsu.

254 straipsnis. Bylos išskyrimas, bylų sujungimas ir nutraukimas ar perdavimas prokurorui

1. Teismas bylos nagrinėjimo teisme metu gali šio Kodekso 234 straipsnio 4 dalyje numatytu atveju bylą išskirti į kelias arba kelias bylas sujungti į vieną.

2. Kai byloje yra keli kaltinamieji, bylą galima išskirti ir atidėti dėl vieno kaltinamųjų ir nagrinėti toliau dėl kitų kaltinamųjų. Tačiau jeigu atskiras nagrinėjimas kenkia nagrinėjimo teisme išsamumui, visos bylos nagrinėjimas atidedamas.

3. Jeigu nagrinėjimo teisme metu nustatoma, kad surašytas iš esmės šio Kodekso 219 straipsnio reikalavimų neatitinkantis kaltinamasis aktas, ir tai trukdo nagrinėti bylą, byla perduodama prokurorui. Byla gali būti perduota prokurorui ir tuo atveju, jeigu yra jo prašymas papildyti ikiteisminį tyrimą. Teismas, perduodamas bylą prokurorui, nustato konkretų terminą pažeidimams pašalinti ar ikiteisminiam tyrimui papildyti. Pašalinęs pažeidimus ar papildęs ikiteisminį tyrimą, prokuroras bylą teismui perduoda šio Kodekso 218 ir 220 straipsniuose nustatyta tvarka.

4. Nagrinėjimo teisme metu, kai nustatomos šio Kodekso 3 straipsnio 1 dalies 2–9 punktuose numatytos aplinkybės, byla nutraukiama teismo nutartimi.

5. Nagrinėjimo teisme metu, kai nustatomi Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 36–40, 93 straipsniuose, 114 straipsnio 3 dalyje, 189¹ straipsnio 2 dalyje, 259 straipsnio 3 dalyje, 227 straipsnio 4 dalyje ir 291 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyti pagrindai atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės, byla nutraukiama nuosprendžiu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

255 straipsnis. Nagrinėjimo teisme ribos

1. Byla teisme nagrinėjama tik dėl tų kaltinamųjų ir tik dėl tų nusikalstamų veikų, dėl kurių ji perduota nagrinėti teisiama jame posėdyje.

2. Kaltinamasis negali būti nuteistas pagal kitą baudžiamąjį įstatymą, numatantį sunkesnę nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą, arba dėl nusikalstamos veikos, kurios faktinės aplinkybės iš esmės skiriasi nuo kaltinamajame akte išdėstytyjų, jeigu apie tokią galimybę teisiama jame posėdyje jam iš anksto nebuvo pranešta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

256 straipsnis. Kaltinime nurodytos veikos esminių faktinių aplinkybių ir jos kvalifikavimo pakeitimas teisme

1. Prokuroras, privatus kaltintojas ir nukentėjusysis turi teisę iki įrodymų tyrimo teisme pabaigos pateikti rašytinį prašymą kaltinime nurodytos veikos faktines aplinkybes pakeisti iš esmės skirtingomis. Šiame prašyme turi būti išdėstytos šios iš esmės skirtingos faktinės aplinkybės. Teismas, gavęs tokį prašymą, apie tai nedelsdamas praneša kaltinamajam. Šio prašymo nuorašai įteikiami nagrinėjimo teisme dalyviams.

2. Prokuroras, privatus kaltintojas ir nukentėjusysis turi teisę iki įrodymų tyrimo teisme pabaigos pateikti rašytinį prašymą pakeisti kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimą pritaikant baudžiamąjį įstatymą, numatantį sunkesnę nusikalstamą veiką. Teismas, gavęs tokį prašymą, taip pat kitais atvejais, kai yra pagrindas manyti, kad kaltinime nurodyta veika gali būti kvalifikuojama pagal baudžiamąjį įstatymą, numatantį sunkesnę nusikalstamą veiką, apie tokią galimybę nedelsdamas praneša nagrinėjimo teisme dalyviams. Minėto prašymo nuorašai įteikiami kaltinamajam, jo gynėjui ir kitiems nagrinėjimo teisme dalyviams. Išnagrinėjus baudžiamąją bylą, kaltinamasis gali būti pripažintas kaltu ir remiantis kaltinamajame akte pateiktu veikos kvalifikavimu.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais teismas praneša kaltinamajam ir jo gynėjui apie teisę prašyti pertraukos pasirengti gynybai. Patenkinęs tokį prašymą, teismas nustato konkretų pertraukos laiką.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos netaikomos, kai kaltinime nurodyta veika perkvalifikuojama pagal baudžiamąjį įstatymą, numatantį lengvesnį nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą, jeigu iš esmės nesikeičia faktinės nusikalstamos veikos aplinkybės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

257 straipsnis. Teismo veiksmai, kai paaiškėja, kad kaltinamasis gali būti padaręs kitą nusikalstamą veiką ar kad nusikalstamą veiką gali būti padaręs kitas asmuo

Jeigu nagrinėjimo teisme metu paaiškėja, kad kaltinamasis gali būti padaręs kitą nusikalstamą veiką, kuri nebuvo nurodyta kaltinamajame akte, taip pat kad nusikalstamą veiką gali būti padaręs kitas asmuo, teismas motyvuota nutartimi tai praneša prokurorui.

258 straipsnis. Teismo posėdžio tvarka

1. Teismui įeinant į posėdžių salę, taip pat išeinant iš jos, visi teismo posėdžių salėje esantys asmenys atsistoja.

2. Proceso dalyviai į teismą kreipiasi ir savo parodymus bei paaiškinimus duoda stovėdami. Jeigu kas nors iš proceso dalyvių yra ligotas, teismo posėdžio pirmininkas gali leisti jam kreiptis į teismą, duoti parodymus ar paaiškinimus sėdint.

3. Posėdžio tvarką teismo posėdžių salėje užtikrina teismo posėdžio pirmininkas.

259 straipsnis. Teismo posėdžio tvarką pažeidusiems asmenims taikomos priemonės

1. Kaltinamasis, kuris nepaisydamas teismo posėdžio pirmininko įspėjimo vėl pažeidžia posėdžio tvarką ar parodo nepagarbą teismui, teismo nutartimi gali būti laikinai arba visam laikui pašalintas iš posėdžių salės. Kai kaltinamajam įrodymų tyrimo metu leista grįžti į posėdžių salę, teismo posėdžio pirmininkas praneša apie jo nedalyvavimo metu tirtus įrodymus ir suteikia teisę duoti paaiškinimus dėl jų. Nuosprendis kaltinamajam paskelbiamas jo akivaizdoje arba perskaitomas tuoj po jo paskelbimo.

2. Prokuroras ar gynėjas, kurie po teismo posėdžio pirmininko įspėjimo vėl pažeidžia posėdžio tvarką ar parodo nepagarbą teismui, teismo nutartimi gali būti nušalinti nuo dalyvavimo nagrinėjant bylą teisme. Šiuo atveju bylos nagrinėjimas atidedamas arba daroma pertrauka tol, kol nušalintas prokuroras ar gynėjas bus pakeisti kitais.

3. Kiti nagrinėjimo teisme dalyviai, po teismo posėdžio pirmininko įspėjimo pakartotinai pažeidę posėdžio tvarką ar parodę nepagarbą teismui, gali būti pašalinti iš posėdžių

salės teismo nutartimi, o byloje nedalyvaujantys asmenys – teismo posėdžio pirmininko patvarkymu.

4. Nagrinėjimo teisme dalyviai ar nedalyvaujantys byloje asmenys, kurie nepaklūsta teismui arba teismo posėdžio pirmininko sprendimui juos nušalinti nuo bylos nagrinėjimo arba pašalinti iš posėdžių salės arba nors ir paklūsta, tačiau tai daro triukšmaudami ar rodydami kitokią nepagarbą teismui, gali būti tuoj pat nubausti bauda arba areštu remiantis šio Kodekso 163 straipsniu. Areštas negali būti paskirtas prokurorui ir gynėjui.

260 straipsnis. Garso ir vaizdo įrašymo priemonių naudojimo teisiame posėdyje tvarka

1. Teismo posėdžio metu naudoti kino ar televizijos kameras, fotoaparatus, taip pat kitas garso ir vaizdo įrašymo priemones neleidžiama.

2. Šias priemones proceso metu gali naudoti teismas posėdžiui užfiksuoti.

3. Nagrinėjimo teisme dalyviai, atlikdami savo procesines funkcijas, gali naudoti garso įrašymo priemones, kurios netrukdo teisiame posėdžiui.

4. Šiame straipsnyje nustatytą tvarką pažeidę asmenys teismo posėdžio pirmininko įspėjami arba pašalinami iš posėdžių salės, o nepaklususiems teismo posėdžio pirmininko sprendimui arba nors ir paklususiems, tačiau tai dariusiems triukšmaujant ar rodant kitokią nepagarbą teismui taikomos šio Kodekso 259 straipsnio 4 dalyje numatytos nuobaudos.

261 straipsnis. Teismo posėdžio protokolai

1. Teismo posėdžio protokole turi būti nurodoma: posėdžio vieta ir laikas (kada jis buvo pradėtas ir baigtas); teismo pavadinimas ir sudėtis, sekretorius, vertėjas, nagrinėjimo teisme dalyviai ir kiti teismo pašaukti asmenys; nagrinėjama byla; kaltinamajam paskirta kardomoji priemonė; kaltinamojo asmens duomenys; teismo veiksmai iš eilės, kaip jie buvo atliekami; nagrinėjimo teisme dalyvių, liudytojų, ekspertų ir kitų asmenų pareiškimai bei prašymai; nutartys, teismo priimtose pačioje posėdžių salėje; nuoroda apie nutarčių priėmimą pasitarimų kambaryje; kad kaltinamajam ir kitiems bylos nagrinėjimo teisme dalyviams išaiškintos jų teisės ir pareigos; kaltinamųjų, nukentėjusiųjų ir liudytojų parodymų turinys, šių asmenų pavardės, vardai ir gimimo metai, taip pat ekspertų ir specialistų išvadų turinys; teisiame posėdyje atliktų apžiūrų ir kitų įrodymų rinkimo bei tyrimo veiksmų rezultatai; turinys viso to, ką nagrinėjimo teisme dalyviai prašė įrašyti į protokolą; buvę teismo posėdžio salėje tvarkos pažeidimo faktai ir pažeidėjai, taip pat teismo posėdžio pirmininko patvarkymai pagal šio Kodekso 259 straipsnio 3 dalį; trumpas nagrinėjimo teisme dalyvių baigiamųjų kalbų turinys; trumpas kaltinamojo paskutinio žodžio turinys; nuoroda apie nuosprendžio paskelbimą ir nuosprendžio apskundimo tvarkos bei termino išaiškinimą.

2. Nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu asmenų parodymai, paaiškinimai arba pareiškimai ištisai arba atskiros jų dalys posėdžio pirmininko patvarkymu į teismo posėdžio protokolą įrašomi pažodžiui. Šiuo atveju asmenys, kurie nagrinėjant bylą teisme davė parodymus arba paaiškinimus, padarė pareiškimus arba pateikė prašymus, turi teisę perskaityti teismo posėdžio protokole savo parodymų, paaiškinimų, pareiškimų arba prašymų įrašus, prašyti papildyti protokolą, padaryti jame pataisas ir patvirtinti parašu protokolo įrašų tikrumą.

3. Teisiamasis posėdis gali būti stenografuojamas. Šiuo atveju iššifruota stenograma prilygsta teismo posėdžio protokolui.

4. Teismo posėdžio protokolai turi būti pasirašomi tuoj pat ir ne vėliau kaip per tris dienas po to, kai pasibaigia teisiamasis posėdis, o didelės apimties bylose – per septynias dienas po to, kai pasibaigia teisiamasis posėdis.

5. Protokolą pasirašo teismo posėdžio pirmininkas ir sekretorius.

6. Per tris dienas po teismo posėdžio protokolo pasirašymo nagrinėjimo teisme dalyviai gali su juo susipažinti ir pateikti savo pastabas, taip pat nurodyti jo neteisingumą ar neišsamumą. Pateiktas pastabas išnagrinėja teismo posėdžio pirmininkas ir, jeigu su jomis sutinka, patvirtina jų teisingumą bei prideda prie teismo posėdžio protokolo.

7. Jeigu teismo posėdžio pirmininkas nesutinka su pastabomis, jos pateikiamos nagrinėti teismo posėdyje, pastabos dėl trijų teisėjų kolegijos išnagrinėtų bylų – tiems patiems

teisėjams, kurie nagrinėjo bylą. Jeigu ta pati teismo sudėtis negalima, du teisėjai privalo būti iš bylą nagrinėjusiųjų. Į šį teismo posėdį kviečiami pastabas pateikę nagrinėjimo teisme dalyviai.

8. Išnagrinėjęs pastabas, teismas priima motyvuotą nutartį patvirtinti jų teisingumą arba jas atmesti. Pastabos dėl teismo posėdžio protokolo ir teismo priimta nutartis pridedamos prie protokolo.

XX SKYRIUS

PARENGIAMOJI TEISIAMOJO POSĖDŽIO DALIS

262 straipsnis. Teismo posėdžio pradžia

1. Paskirtu baudžiamajai bylai nagrinėti laiku teismo posėdžio pirmininkas pradeda teismo posėdį ir paskelbia, kokia byla bus nagrinėjama.

2. Posėdžio sekretorius, teismo posėdžio pirmininkui suteikęs žodį, praneša teismui, kas iš nagrinėjimo teisme dalyvių, liudytojų, ekspertų, specialistų bei vertėjų atvyko, taip pat nesančiųjų neatvykimo priežastis.

263 straipsnis. Pareigų išaiškinimas vertėjui

1. Teismo posėdžio pirmininkas išaiškina vertėjui pareigą išversti lietuvių kalbos nemokantiems proceso dalyviams parodymų, pareiškimų, teisme skaitomų dokumentų, taip pat pirmininko patvarkymų ir teismo sprendimų turinį. Be to, teismo posėdžio pirmininkas išpėja vertėją dėl šio Kodekso 163 straipsnyje numatytos atsakomybės už atsisakymą be svarbių priežasčių atlikti savo pareigą ir dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.

2. Po to anksčiau neprisiekęs vertėjas prisiekia ir po priesaikos tekstu pasirašo. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti vertėjo pareigas. Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti vertėjo pareigas.“

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-418](#), 2005-11-22, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5180 (2005-12-08)

264 straipsnis. Liudytojų pašalinimas iš teismo posėdžių salės

Atvykę liudytojai pašalinami iš teismo posėdžių salės. Teismo posėdžio pirmininkas imasi priemonių, kad teismo apklausti liudytojai teismo patalpose nesusižinotų su neapklaustais liudytojais.

265 straipsnis. Kaltinamojo asmenybės nustatymas

Teismo posėdžio pirmininkas nustato kaltinamojo asmenybę paklausdamas, koks jo vardas, pavardė, gimimo data, gimimo vieta, gyvenamoji vieta, užsiėmimas, išsilavinimas, šeiminė padėtis, teistumas, taip pat kitų duomenų, apibūdinančių kaltinamąjį asmenį.

266 straipsnis. Klausimo, ar galima nagrinėti bylą, kai į posėdį neatvyko kas nors iš šauktų asmenų, išsprendimas

1. Jeigu į teismo posėdį neatvyko kaltinamasis, jo atstovas pagal įstatymą, prokuroras ar gynėjas, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ar jų atstovas, teismas, vadovaudamasis šio Kodekso 246–252 straipsnių nuostatomis, nusprendžia, ar nagrinėti bylą toliau, ar jos nagrinėjimą atidėti.

2. Jeigu į teismo posėdį neatvyko liudytojas, ekspertas ar specialistas, teismas nusprendžia, ar nagrinėti bylą, ar ją atidėti, atsižvelgdamas į tai, ar galima be šių asmenų išsamiai ištirti visas bylos aplinkybes, arba padaro pertrauką šiems asmenims iškviesti.

3. Tuo atveju, kai teismas priėmė nutartį atidėti bylos nagrinėjimą ar padarė pertrauką, jis gali apklausti atvykusius liudytojus, ekspertus, specialistus, nukentėjusiuosius ir išklausti civilinius ieškovus, civilinius atsakovus ar jų atstovus. Vėliau į teismo posėdį apklausti

liudytojai, ekspertai, specialistai, civiliniai ieškovai, civiliniai atsakovai ar jų atstovai šaukiami tik būtinais atvejais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

267 straipsnis. Teismo sudėties paskelbimas

1. Teismo posėdžio pirmininkas paskelbia nagrinėjančių bylą teisėjų, ją nagrinėjant teisme dalyvaujančių prokurorų, gynėjų, atstovų, ekspertų, specialistų, vertėjų bei posėdžio sekretoriaus pavardes ir paklausia nagrinėjimo teisme dalyvių, ar jie pareiškia šiems asmenims nušalinimą.

2. Nušalinama pagal šio Kodekso 58, 59 ir 61 straipsniuose nustatytas taisykles.

268 straipsnis. Teisių ir pareigų išaiškinimas

Teismo posėdžio pirmininkas kaltinamajam, jo atstovui pagal įstatymą, nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams išaiškina šiame Kodekse nustatytas jų teises bei pareigas.

269 straipsnis. Pareigų ir teisių išaiškinimas ekspertui ir specialistui

1. Teismo posėdžio pirmininkas ekspertui ir specialistui išaiškina jų pareigas ir teises, taip pat juos įspėja dėl šio Kodekso 163 straipsnyje nustatytos atsakomybės už atsisakymą bei svarbių priežasčių atlikti savo pareigą ir dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingos išvados ir paaiškinimų pateikimą.

2. Po to anksčiau neprisiekęs ekspertas prisiekia ir po priesaikos tekstu pasirašo. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti eksperto pareigas. Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti eksperto pareigas.“

3. Specialistas prisiekia ir po priesaikos tekstu pasirašo. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti specialisto pareigas. Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu sąžiningai atlikti specialisto pareigas.“

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-418](#), 2005-11-22, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5180 (2005-12-08)

270 straipsnis. Prašymų pateikimas ir išsprendimas

1. Baigdamas parengiamąjį teismo posėdžio dalį, teismo posėdžio pirmininkas paklausia nagrinėjimo teisme dalyvių, ar jie turi prašymų šaukti naujus liudytojus, ekspertus ar išreikalauti kitus įrodymus. Nagrinėjimo teisme dalyvis, pateikęs prašymą, privalo nurodyti, kokioms aplinkybėms nustatyti reikalingi nauji įrodymai.

2. Teismas dėl kiekvieno prašymo priima nutartį. Prašymo atmetimas neatima iš asmens, kurio prašymas atmestas, teisės pateikti jį vėliau įrodymų tyrimo eigoje.

3. Teismas turi teisę savo iniciatyva nutarti iškviesti naujus liudytojus, ekspertus, specialistus, taip pat išreikalauti kitus įrodymus.

XXI SKYRIUS ĮRODYMŲ TYRIMAS

271 straipsnis. Įrodymų tyrimo pradžia

1. Įrodymų tyrimas pradamas kaltinamojo akto paskelbimu. Jį balsu perskaito prokuroras. Jeigu kaltinamasis aktas yra didelis, jo turinį prokuroras gali išdėstyti sutrumpintai, nurodydamas kaltinimo esmę.

2. Po to teismo posėdžio pirmininkas paklausia kaltinamąjį, ar šis supranta kaltinimą, reikiama atvejais išaiškina kaltinamajam to kaltinimo esmę ir paklausia, ar jis prisipažįsta kaltas. Kaltinamasis turi teisę motyvuoti savo atsakymą.

272 straipsnis. Kaltinamojo apklausa

1. Po kaltinamojo atsakymų dėl kaltinimo teismo posėdžio pirmininkas išaiškina jam teisę duoti paaiškinimus, atsakyti į klausimus ar atsisakyti tai daryti. Be to, pirmininkas paaiškina, kad kaltinamasis posėdyje turi teisę užduoti klausimų apklausiamiems asmenims ir duoti paaiškinimus dėl tiriamų įrodymų.

2. Jeigu nagrinėjant bylą teisme dalyvauja keli kaltinamieji ir jie pageidauja duoti parodymus, parodymų davimo eilę nustato teismas, atsiklausęs kaltinamųjų ir jų gynėjų nuomonės.

3. Kaltinamojo apklausa pradedama teismo posėdžio pirmininko pasiūlymu duoti parodymus apie kaltinimą ir kaltinamajam žinomas bylos aplinkybes.

4. Nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu arba teismo iniciatyva į jaunesnio kaip aštuoniolikos metų kaltinamojo apklausą gali būti kviečiamas valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas arba psichologas, kurie padeda apklausti nepilnametį atsižvelgdami į jo socialinę ir psichologinę brandą.

273 straipsnis. Sutrumpintas įrodymų tyrimas

1. Jeigu kaltinamasis, kuris nėra kaltinamas padaręs labai sunkų ar sunkų nusikaltimą, po kaltinamojo akto paskelbimo teismui pareiškė, kad prisipažįsta esąs kaltas ir pageidauja tuojau pat duoti parodymus bei sutinka, kad kiti įrodymai nebūtų tiriami, įrodymų tyrimas apklausus kaltinamąjį ir įvykdžius šio Kodekso 291 straipsnio reikalavimus gali būti nutrauktas, jei nusikalstamos veikos padarymo aplinkybės nekelia abejonių ir su tokiu sutrumpintu įrodymų tyrimu sutinka prokuroras ir gynėjas.

2. Kai keli kaltinamieji kaltinami padarę vieną ar kelias nusikalstamas veikas, sutrumpintą įrodymų tyrimą galima atlikti tik tuo atveju, jeigu šio straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos gali būti pritaikytos visiems kaltinamiesiems.

274 straipsnis. Laikinas kaltinamojo pašalinimas iš posėdžio salės

Jeigu yra pakankamas pagrindas manyti, kad kaltinamojo dalyvavimas kliudys kitam kaltinamajam, nukentėjusiajam ar liudytojui duoti teisingus parodymus, teismo nutartimi šis kaltinamasis gali būti laikinai pašalintas iš posėdžio salės. Šiuo atveju, kai kaltinamasis grįžta į teismo posėdžio salę, teismo posėdžio pirmininkas jam praneša duotų parodymų turinį ir suteikia galimybę užduoti klausimus apklausiamiems asmenims, taip pat dėl parodymų duoti savo paaiškinimus.

275 straipsnis. Klausimų uždavimas teisiamaajame posėdyje

1. Užduoti klausimus teisme apklausiamiems kaltinamiesiems, nukentėjusiesiems, liudytojams, ekspertams ir specialistams turi teisę prokuroras, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai, gynėjas, kaltinamojo atstovas pagal įstatymą ir kaltinamasis. Teismo leidimu kaltinamiesiems, nukentėjusiesiems, liudytojams klausimus gali užduoti ir ekspertas bei specialistas. Draudžiama užduoti atsakymą menančius klausimus.

2. Jeigu liudytojas yra pašauktas į teisiamąjį posėdį vieno iš nagrinėjimo teisme dalyvio prašymu, šis dalyvis tam liudytojui klausimus užduoda pirmas.

3. Teisėjai apklausiamiems asmenims turi teisę užduoti klausimus bet kuriuo įrodymų tyrimo metu.

4. Teisėjai ir teismo posėdžio pirmininko leidimu nagrinėjimo teisme dalyviai klausimus apklausiamiems asmenims užduoda tiesiogiai. Nagrinėjimo teisme dalyviams, kurie piktnaudžiauja šia teise, pirmininkas gali ją atimti ir leisti užduoti klausimus tik per jį.

5. Jaunesniems kaip aštuoniolikos metų nukentėjusiesiems ir liudytojams klausimai užduodami tik per teismo posėdžio pirmininką, o prireikus – per atstovą.

6. Teismo posėdžio pirmininkas atmeta klausimus, kurie nesusiję su byla.

276 straipsnis. Kaltinamojo, nukentėjusiojo ir liudytojo pirmiau duotų parodymų perskaitymas

1. Kaltinamojo, nukentėjusiojo ir liudytojo parodymai, duoti ikiteisminio tyrimo teisėjui arba pirmiau teisme, gali būti teisiame posėdyje balsu perskaitomi, taip pat perklausomi ir peržiūrimi tokių apklausų garso ir vaizdo įrašai, kai kaltinamasis, nukentėjusysis ar liudytojas:

1) yra miręs arba nedalyvauja teisiame posėdyje dėl svarbių priežasčių, o kaltinamojo nėra – dar ir šio Kodekso 246 straipsnyje numatytais atvejais;

2) atsisako arba vengia duoti parodymus, taip pat kai pareiškia, kad neprisimena aplinkybių, apie kurias anksčiau davė parodymus;

3) duoda teisiame posėdyje parodymus, kurie iš esmės skiriasi nuo parodymų, duotų ikiteisminio tyrimo metu ar pirmiau teisme.

2. Be to, teisiame posėdyje gali būti balsu perskaityti asmenų, apklaustų teisme atidėjus bylos nagrinėjimą ar padarius pertrauką šio Kodekso 243 ir 244 straipsniuose nustatyta tvarka, parodymai, taip pat liudytojo ar nukentėjusiojo, pagal teismo nutartį nepašauktų į teisiąjį posėdį dėl to, kad jiems buvo taikytas anonimiškumas arba kad jie neturi aštuoniolikos metų, parodymai, duoti ikiteisminio tyrimo teisėjui.

3. Nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu gali būti perklausomi ir peržiūrimi garso ir vaizdo įrašai. Prieš perklausant ir peržiūrint garso ir vaizdo įrašus, gali būti balsu perskaityti kaltinamojo, nukentėjusiojo ar liudytojo parodymai, esantys atitinkamame ikiteisminio tyrimo teisėjo atliktos apklausos ar teisiame posėdžio protokole.

4. Byloje esantiems įrodymams patikrinti gali būti perskaitomi ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar prokurorui duoti kaltinamojo, nukentėjusiojo ir liudytojo parodymai. Apklausa ikiteisminio tyrimo metu atlikęs pareigūnas teisme gali būti apklaustas kaip liudytojas.

5. Kai ankstesnis teismo nuosprendis ar nutartis yra panaikinti ar kitais atvejais, kai byla nagrinėjama teisme iš naujo, liudytojai ir nukentėjusieji, apklausti anksčiau šią bylą nagrinėjant teismo posėdyje, pakartotinai apklausai gali būti nekviečiami, o jų parodymai, duoti pirmiau teismo posėdžio metu, balsu perskaitomi, jeigu nagrinėjimo teisme dalyviai su tuo sutinka ir nepageidauja, kad liudytojai ir nukentėjusieji būtų pakartotinai apklausti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-1637](#), 2003-06-19, *Žin.*, 2003, Nr. 68-3070 (2003-07-09)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

277 straipsnis. Liudytojo priesaika

1. Prieš liudytojui duodant parodymus, teisiame posėdžio pirmininkas nustato jo asmens tapatybę, ar nėra aplinkybių, kliudančių duoti priesaiką, po to liudytojui išaiškina pilietinę priedermę ir pareigą teisingai papasakoti visa, kas jam žinoma byloje, ir įspėja dėl atsakomybės pagal šio Kodekso 163 straipsnį už atsisakymą arba vengimą duoti parodymus ir dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingus parodymus.

2. Liudytojas prisiekia teismui ir po priesaikos tekstu pasirašo. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, (vardas, pavardė), suvokdamas savo žodžių prasmę ir atsakomybę už juos, prisiekiu sakyti tik tiesą ir nieko nenuitylėti. Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), suvokdamas savo žodžių prasmę ir atsakomybę už juos, prisiekiu sakyti tik tiesą ir nieko nenuitylėti.“

3. Jeigu davęs priesaiką liudytojas antrą kartą apklausiamas nagrinėjant tą pačią bylą, jam prisiekti nebereikia. Teisiame posėdžio pirmininkas jam primena apie anksčiau duotą priesaiką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-418](#), 2005-11-22, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5180 (2005-12-08)

278 straipsnis. Neprisaišdinami asmenys

1. Teisme neprisaišdinami:

- 1) jaunesni kaip šešiolikos metų asmenys;
 - 2) kaltinamojo artimieji giminaičiai ir šeimos nariai.
2. Jeigu šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyti asmenys sutinka duoti parodymus, jie turi būti įspėti dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingus parodymus ir prisaikdinti.

279 straipsnis. Liudytojo apklausos tvarka

1. Liudytojai apklausiami po vieną; dar neapklausti liudytojai tuo metu nedalyvauja.
2. Teismo posėdžio pirmininkas išsiaiškina liudytojo santykius su kaltinamuoju bei nukentėjusiuoju ir pasiūlo liudytojui, kad šis praneštų teismui visa, kas jam žinoma dėl bylos aplinkybių, vengdamas dėstyti žinių, kurių šaltinio negali nurodyti.
3. Po to šio Kodekso 275 straipsnyje nustatyta tvarka liudytojui užduodami klausimai.
4. Apklausti liudytojai teismo posėdžių salėje lieka iki įrodymų tyrimo pabaigos. Teismas, išklauses nagrinėjimo teisme dalyvių nuomones, apklaustam liudytojui gali leisti išeiti iš teismo posėdžių salės ir nesibaigus įrodymų tyrimui.
5. Nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu ar teismo iniciatyva apklaustas liudytojas gali būti papildomai apklaustas.
6. Liudytojas, kuriam įstatymų nustatyta tvarka taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, gali būti apklausiamas garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo priemonėmis.
7. Liudytojas, kuriam taikomas dalinis anonimiškumas, apklausiamas šiame straipsnyje nustatyta tvarka. Teismo posėdžio pirmininkas imasi visų įstatymų numatytų priemonių, kad apklausiant liudytoją, kuriam taikomas dalinis anonimiškumas, nebūtų atskleisti įslaptinti asmens tapatybės duomenys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, Žin., 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

280 straipsnis. Nepilnamečio liudytojo apklausos ypatumai

1. Apklausiant jaunesnį kaip aštuoniolikos metų liudytoją, šaukiamas valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas arba psichologas, kurie padeda apklausti nepilnametį atsižvelgdami į jo socialinę ir psichologinę brandą. Prireikus dalyvauti apklausoje taip pat šaukiami nepilnamečio liudytojo tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą. Dalyvaujantys apklausoje valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas arba psichologas, nepilnamečio liudytojo tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą teismo posėdžio pirmininko leidimu gali užduoti liudytojui klausimų.
2. Jaunesnis kaip šešiolikos metų liudytojas po jo apklausos turi būti pašalinamas iš posėdžių salės, jeigu teismas nepripažįsta, kad jam likti salėje būtina.
3. Jei jaunesniam kaip aštuoniolikos metų liudytojui dėl apklausos teisme gali būti psichinė trauma ar kitokių sunkių pasekmių, į teismą į posėdį šis liudytojas nešaukiamas, o teisme balsu perskaitomi jo parodymai, duoti ikiteisminio tyrimo teisėjui.

281 straipsnis. Liudytojo naudojimasis užrašais ir dokumentais

1. Liudytojas, duodamas parodymus, gali naudotis užrašais tais atvejais, kai parodymai susiję su kokiais nors skaičiais ir kitokiais duomenimis, kuriuos sunku atsiminti. Šiuos užrašus teismo posėdžio pirmininko ar nagrinėjimo teisme dalyvių reikalavimu liudytojas turi pateikti jiems susipažinti.
2. Liudytojui leidžiama perskaityti turimus dokumentus, susijusius su duotais parodymais. Šie dokumentai pateikiami teismui bei nagrinėjimo teisme dalyviams ir teismo nutartimi gali būti pridėti prie bylos.

282 straipsnis. Liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, apklausos ypatumai

1. Teismas paveda prokurorui taip organizuoti liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, atvykimą į teismą, kad būtų užtikrintas jo anonimiškumas.

2. Liudytojas, kuriam taikomas anonimiškumas, apklausiamas neviešame teismo posėdyje sudarius akustines ir vizualines kliūtis, trukdančias kitiems nagrinėjimo teisme dalyviams nustatyti apklausiamo asmens tapatybę.

3. Jeigu teismo posėdžių salėje nėra galimybių sudaryti šio straipsnio 2 dalyje numatytas akustines ir vizualines kliūtis, liudytojas, kuriam taikomas anonimiškumas, apklausiamas ne teismo posėdžių salėje, o kitoje vietoje kitiems nagrinėjimo teisme dalyviams nedalyvaujant. Prieš tokio asmens apklausą kiti nagrinėjimo teisme dalyviai teisiamojo posėdžio pirmininkui raštu pateikia klausimus, kuriuos jie nori užduoti tam liudytojui. Taip apklausto liudytojo parodymus teisiamojo posėdžio protokole užrašo teisiamojo posėdžio pirmininkas arba vienas iš teisėjų. Šiuos parodymus teisiamojo posėdžio pirmininkas arba vienas iš teisėjų balsu perskaito teisiamajame posėdyje. Kitų nagrinėjimo teisme dalyvių pakartotiniai ir papildomi klausimai, kuriuos šie nori užduoti po to, kai apklausto liudytojo parodymus teisiamojo posėdžio pirmininkas arba vienas iš teisėjų balsu perskaitė teisiamajame posėdyje, užduodami ir į juos atsakoma šioje dalyje nustatyta tvarka.

4. Atskirais atvejais, kai liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, atvykimas į teismą keltų didelį pavojų jo, jo šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai ar laisvei, jis į teisiamąjį posėdį gali būti nekviečiamas, o teisme balsu perskaitomi jo parodymai, duoti šio Kodekso 203 straipsnyje nustatyta tvarka ikiteisminio tyrimo teisėjui. Kai yra šioje dalyje nurodyti pagrindai, liudytojas gali būti apklausiamas garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo priemonėmis sudarius akustines ir vizualines kliūtis.

283 straipsnis. Nukentėjusiojo apklausos tvarka

1. Kai reikia apklausti kelis nukentėjusiuosius, teismas nustato jų apklausų eilę.

2. Nukentėjusysis apklausiamas ir jo parodymai perskaitomi laikantis visų taisyklių, reglamentuojančių liudytojo apklausą ir liudytojo parodymų perskaitymą.

3. Jaunesnio kaip aštuoniolikos metų nukentėjusiojo apklausoje turi dalyvauti jo atstovas. Tokio amžiaus nukentėjusysis ir jo atstovas teismo nutartimi gali dalyvauti ne visą bylos nagrinėjimo laiką. Jei jaunesniam kaip aštuoniolikos metų nukentėjusiajam dėl apklausos teisme gali būti psichinė trauma ar kitokių sunkių pasekmių, nukentėjusysis teisiamajame posėdyje gali būti neapklausiamas. Šiuo atveju teisme turi būti balsu perskaitomi parodymai, nukentėjusiojo duoti ikiteisminio tyrimo teisėjui.

4. Nukentėjusysis, kuriam taikomas anonimiškumas, apklausiamas laikantis šio Kodekso 282 straipsnyje nustatytų taisyklių.

5. Nukentėjusysis, kuriam taikomas dalinis anonimiškumas, apklausiamas laikantis šio Kodekso 279 straipsnyje nustatytų taisyklių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

284 straipsnis. Specialisto dalyvavimas nagrinėjant bylą teisme ir specialisto apklausa

1. Jeigu ikiteisminio tyrimo metu pateikta specialisto išvada yra pakankamai aiški ir išsami, ji teismo posėdyje paskelbiama specialistui nedalyvaujant.

2. Specialistas į teismo posėdį šaukiamas apklausai tik tuo atveju, kai teismas nusprendžia, kad jo parodymai būtini specialisto išvadai paaiškinti ar papildyti.

3. Į teismo posėdį gali būti šaukiamas ir specialistas, nepateikęs išvados ikiteisminio tyrimo metu.

4. Specialistas apklausiamas laikantis liudytojų apklausos taisyklių.

285 straipsnis. Eksperto dalyvavimas bylą nagrinėjant teisme, jeigu ekspertizė buvo atlikta ikiteisminio tyrimo metu

Jeigu ekspertizė buvo atlikta ikiteisminio tyrimo metu ir teismui pateiktas ekspertizės aktas yra pakankamai aiškus ir išsamus, jis teismo posėdyje paskelbiamas ekspertui nedalyvaujant. Ekspertas į teismo posėdį šaukiamas apklausai tik tuo atveju, kai teismas

pripažįsta, kad jo parodymai būtini ekspertizės aktui paaiškinti ar papildyti. Ekspertas apklausiamas laikantis šio Kodekso 275 straipsnyje nustatytos klausimų uždavimo tvarkos.

286 straipsnis. Ekspertizės skyrimas ir darymas bylos nagrinėjimo teisme metu

1. Teismas turi teisę paskirti ekspertizę bylos nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu arba savo iniciatyva.

2. Bylos nagrinėjimo teisme dalyviai klausimus ekspertui pateikia raštu. Teisiamojo posėdžio pirmininkas šiuos klausimus perskaito balsu, po to teismas išklauso nagrinėjimo teisme dalyvių nuomonę dėl pateiktų klausimų. Nutartį dėl ekspertizės paskyrimo ir klausimų ekspertui pateikimo teismas priima pasitarimų kambaryje. Apsvarstęs pateiktus klausimus, teismas atmeta tuos, kurie nesusiję su byla arba nepriklauso eksperto kompetencijai, taip pat prireikus suformuluoja naujus klausimus. Nutartį paskirti ekspertizę paskelbia teisiamojo posėdžio pirmininkas ir įteikia ją ekspertui. Jeigu ekspertas teismo posėdyje nedalyvauja, priimtą nutartį teismas siunčia vykdyti ekspertizės įstaigai arba asmeniui, kuriam pavedama daryti ekspertizę. Kartu su nutartimi ekspertui perduodama arba siunčiama ekspertizei daryti reikalinga medžiaga. Prireikus teismas paveda prokurorui surinkti ekspertizei daryti reikalingą medžiagą.

3. Gavęs nutartį paskirti ekspertizę ir ištirti teikiamą medžiagą, ekspertas padaro ekspertizę ir surašo ekspertizės aktą. Ekspertas, manydamas, kad jam pateiktos medžiagos nepakanka išvada padaryti arba kad pateikti klausimai nepriklauso jo kompetencijai, surašo aktą, kad negalima pateikti išvados.

4. Ekspertas, darydamas ekspertizę nustatęs reikšmės bylai turinčių aplinkybių, dėl kurių jam nebuvo pateikta klausimų, turi teisę nurodyti jas ekspertizės akte.

5. Ekspertizės aktą arba eksperto aktą, kad negalima pateikti išvados, dalyvaujantis bylą nagrinėjant teisme ekspertas perskaito balsu teismo posėdyje ir ekspertizės aktas arba eksperto aktas pridedamas prie bylos. Nagrinėjimo teisme dalyviai gali žodžiu užduoti ekspertui klausimų norėdami išsiaiškinti ar papildyti ekspertizės aktą arba išsiaiškinti eksperto aktą, kad negalima pateikti išvados.

6. Ekspertizės įstaiga ar nedalyvaujantis bylą nagrinėjant teisme ekspertas ekspertizės aktą arba eksperto aktą, kad negalima pateikti išvados, nusiunčia teismui. Teisme gautas toks ekspertizės aktas arba eksperto aktas paskelbiamas ir ištiriamas laikantis šio Kodekso 290 straipsnyje nustatytų taisyklių.

7. Įvertinęs ekspertizės aktą kaip nepakankamai išsamų ar nepakankamai pagrįstą, teismas turi teisę paskirti naują ekspertizę ir pavesti ją daryti tam pačiam ar kitam ekspertui. Šiuo atveju ekspertui kartu su nutartimi paskirti naują ekspertizę pateikiamas ankstesnės ekspertizės aktas.

8. Kol daroma ekspertizė, gali būti, jeigu tai būtina, skelbiama bylos nagrinėjimo teisme pertrauka.

287 straipsnis. Teismo teisė atlikti bet kokią proceso veiksmą

Bylos nagrinėjimo metu teismas turi teisę atlikti bet kokią šio Kodekso XIV skyriaus antrajame, trečiajame, ketvirtajame ir penktajame skirsniuose numatytą proceso veiksmą. Jeigu šių veiksmų atlikti teisme dėl kokių nors priežasčių neįmanoma arba tai labai apsunkina bylos nagrinėjimą, teismas gali pavesti šiuos veiksmus atlikti ar organizuoti jų atlikimą prokurorui ar ikiteisminio tyrimo teisėjui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

288 straipsnis. Prokuroro teisė pateikti papildomus įrodymus

Įrodymų tyrimo metu prokuroras gali prašyti leisti jam pateikti papildomus įrodymus atliekant proceso veiksmus. Teismas, patenkindamas šį prokuroro prašymą, padaro bylos nagrinėjimo teisme pertrauką.

289 straipsnis. Daiktinių įrodymų apžiūra

1. Teisme apžiūrimi tie daiktiniai įrodymai, kuriuos būtina apžiūrėti teismo nuomone ar proceso dalyvių prašymu. Daiktinius įrodymus apžiūri teismas, taip pat jie parodomi nagrinėjimo teisme dalyviams. Prireikus daiktiniai įrodymai gali būti parodyti ir liudytojams ar ekspertui. Daiktinių įrodymų apžiūra tiek teismo iniciatyva, tiek nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu gali būti atliekama bet kuriuo įrodymų tyrimo metu. Asmenys, kuriems parodomi daiktiniai įrodymai, turi teisę atkreipti teismo dėmesį į bet kokias su apžiūra susijusias aplinkybes. Tai nurodoma teisiamojo posėdžio protokole.

2. Daiktinius įrodymus, kurių negalima pristatyti į teismą, teismas prireikus apžiūri daiktinių įrodymų buvimo vietoje laikydamasis šio straipsnio 1 dalyje nustatytų taisyklių.

290 straipsnis. Dokumentų perskaitymas ir apžiūra

1. Įrodymų tyrimo metu teisiamojo posėdžio pirmininkas paskelbia ikiteisminio tyrimo ir nagrinėjimo teisme metu gautus bei prie bylos pridėtus dokumentus, turinčius reikšmės bylai nagrinėti. Nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu ar teismo iniciatyva šie dokumentai gali būti apžiūrimi.

2. Įrodymų tyrimo teisme metu gali būti perklausomi ir peržiūrimi garso ar vaizdo įrašai, kurie buvo padaryti atliekant ikiteisminį tyrimą.

3. Tuo atveju, kai nagrinėjimo teisme dalyviai pareiškia, jog jie nepageidauja, kad dokumentai būtų skelbiami ir apžiūrimi, teisiamojo posėdžio pirmininkas gali apsiriboti tik šių dokumentų išvardijimu.

291 straipsnis. Įrodymų paskelbimas sutrumpinto jų tyrimo atveju

1. Sutrumpinto įrodymų tyrimo atveju teisiamojo posėdžio pirmininkas balsu perskaito kaltinamųjų, nukentėjusiųjų, liudytojų, ekspertų ir specialistų apklausų protokolus, surašytus ikiteisminio tyrimo ar anksčiau teisiamojo posėdžio metu, paskelbia byloje esančius dokumentus, supažindina su kitais įrodymais.

2. Tuo atveju, kai nagrinėjimo teisme dalyviai pareiškia, jog jie su visais ar dalimi byloje esančių įrodymų yra susipažinę ir nepageidauja, kad tai teisme būtų tirama ir skelbiama, teisiamojo posėdžio pirmininkas gali apsiriboti tik šių įrodymų išvardijimu.

292 straipsnis. Įrodymų tyrimo teisme pabaiga

1. Kai byloje esantys įrodymai ištirti, teisiamojo posėdžio pirmininkas paklausia nagrinėjimo teisme dalyvius, ar jie nori papildyti įrodymų tyrimą ir būtent kuo.

2. Kai išnagrinėti prašymai, jeigu jų buvo, ir reikiamais atvejais atlikti papildomi tyrimo veiksmai, teisiamojo posėdžio pirmininkas paskelbia, kad įrodymų tyrimas teisme baigtas.

XXII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS KALBOS IR KALTINAMOJO PASKUTINIS ŽODIS

293 straipsnis. Baigiamosios kalbos

1. Baigęs įrodymų tyrimą, teismas pradeda klausyti baigiamųjų kalbų.

2. Baigiamosios kalbos yra teisiamajame posėdyje dalyvaujančio byloje prokuroro, nukentėjusiojo arba jo atstovo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo arba jų atstovų, gynėjo arba gynėjo neturinčio kaltinamojo pasakytos kalbos.

3. Jeigu privataus kaltinimo byloje yra sujungti priešpriešiniai kaltinimai, baigiamųjų kalbų eiliškumą nustato teismas.

4. Baigiamajoje kalboje negalima remtis įrodymais, kurie nebuvo ištirti teisiamajame posėdyje.

5. Po to, kai nagrinėjimo teisme dalyviai pasako baigiamąsias kalbas, jie turi teisę pasakyti atsikirtimus ir pastabas dėl to, kas pasakyta pirmiau baigiamosiose kalbose. Paskutinis atsikirtimus ir pastabas pasako gynėjas, o jeigu šio nėra, – kaltinamasis.

6. Teismas negali apriboti baigiamųjų kalbų trukmės, bet teisiamojo posėdžio pirmininkas turi teisę nutraukti baigiamąją kalbą, jeigu ši aiškiai nesusijusi su nagrinėjama byla.

7. Pasakę baigiamąsias kalbas, nagrinėjimo teisme dalyviai gali raštu pasiūlyti teismui šio Kodekso 307 straipsnyje numatytų sprendimų formuluotę.

294 straipsnis. Kaltinamojo paskutinis žodis

1. Po baigiamųjų kalbų teisiamojo posėdžio pirmininkas suteikia kaltinamajam paskutinį žodį.

2. Klausimai kaltinamajam jo paskutinio žodžio metu neužduodami.

3. Teismas negali apriboti kaltinamojo paskutinio žodžio trukmės, bet teisiamojo posėdžio pirmininkas turi teisę sustabdyti kaltinamąjį, jei šis kalba apie aiškiai su byla nesusijusias aplinkybes.

295 straipsnis. Įrodymų tyrimo teisme atnaujinimas

1. Jeigu baigiamąsias kalbas pasakę asmenys arba kaltinamasis paskutiniu žodžiu praneša apie naujas aplinkybes, turinčias esminės reikšmės bylai, teismas nagrinėjimo teisme dalyvių prašymu arba savo iniciatyva gali atnaujinti įrodymų tyrimą.

2. Kai atnaujintas įrodymų tyrimas baigtas, vėl klausomos baigiamosios kalbos ir suteikiamas paskutinis žodis kaltinamajam.

296 straipsnis. Pranešimas apie nuosprendžio paskelbimą

Išklauses kaltinamojo paskutinį žodį ir nutaręs vietoje ar pasitarimų kambaryje, teismas praneša apie nuosprendžio paskelbimo laiką ir vietą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

XXIII SKYRIUS NUOSPRENDŽIO PRIĖMIMAS

297 straipsnis. Nuosprendžio priėmimas Lietuvos Respublikos vardu

Lietuvos Respublikos teismai nuosprendį priima Lietuvos Respublikos vardu.

298 straipsnis. Nuosprendžio priėmimo vieta

Nuosprendis priimamas pasitarimų kambaryje. Tuo metu šiame kambaryje gali būti tik teisėjai, kurie įeina į tą bylą išnagrinėjusio teismo sudėtį.

299 straipsnis. Teisėjų pasitarimo ir balsavimo tvarka

1. Kolegialiai nagrinėjamose bylose nuosprendžio priėmimo metu vyksta teisiamojo posėdžio pirmininko vadovaujamas teisėjų pasitarimas ir balsavimas. Nesutarimus dėl pasitarimo ir balsavimo tvarkos išsprendžia visos sudėties teismas.

2. Teisėjų pasitarimas ir balsavimas vyksta atskirai dėl kaltės įrodymo, nusikalstamos veikos kvalifikavimo, bausmės skyrimo ir kitų klausimų. Teisiamojo posėdžio pirmininkas spręstinus klausimus suformuluoja taip, kad į juos būtų galima atsakyti tik arba teigiamai, arba neigiamai.

3. Pirmas balsuoja mažiausią teisėjo darbo stažą turintis teisėjas. Teisiamojo posėdžio pirmininkas, nesvarbu, koks jo turimas teisėjo darbo stažas, balsuoja paskutinis.

4. Teisėjas, balsavęs prieš kaltinamojo pripažinimą kaltu, turi teisę susilaikyti nuo balsavimo dėl bausmės skyrimo. Tokiu atveju šio teisėjo balsas priskiriamas prie kaltinamajam palankesnės teisėjo nuomonės.

5. Nuosprendžio priėmimo metu klausimai išsprendžiami balsų dauguma, išskyrus dėl laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė kaltinamajam gali būti paskirta tik bendru sutarimu.

6. Teisėjas, kuris nuosprendžio priėmimo metu laikosi kitos nuomonės, turi teisę ją išdėstyti raštu. Atskiroji nuomonė skelbiant nuosprendį neskaitoma, bet pridedama prie bylos.

300 straipsnis. Įrodymų tyrimo teisme atnaujinimas

1. Teismas, nuosprendžio priėmimo metu nustatęs, kad neišsamiai ištirtos kai kurios bylos aplinkybės, gali atnaujinti įrodymų tyrimą šio Kodekso 295 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Įrodymų tyrimas taip pat atnaujinamas, teismui nustačius šio Kodekso 256 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

301 straipsnis. Įrodymai, kuriais pagrindžiamas nuosprendis

1. Teismas nuosprendį pagrindžia tik tais įrodymais, kurie buvo išnagrinėti teisiama jame posėdyje.

2. Apkaltinamasis nuosprendis negali būti pagrįstas vien tik nukentėjusiųjų ar liudytojų, kuriems taikomas anonimiškumas, parodymais. Šių asmenų parodymais galima pagrįsti apkaltinamąjį nuosprendį tik tuo atveju, kai juos patvirtina kiti įrodymai.

302 straipsnis. Nuosprendžio surašymas

1. Teismas, apsvaustęs ir išsprendęs nuosprendžiui priimti reikalingus klausimus, surašo nuosprendį.

2. Nuosprendį pasirašo visi jį priėmę teisėjai. Teisėjas, kuris laikosi kitos nuomonės, taip pat pasirašo nuosprendį.

3. Nuosprendžio ištaisymai turi būti pačiame nuosprendyje aptarti ir visų teisėjų pasirašyti.

4. Nuosprendis turi būti paskelbtas ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo pranešimo apie jo paskelbimo laiką ir vietą dienos, o jei byla sudėtinga ir didelės apimties, per teismo nustatytą įmanomai trumpiausią laiką, bet ne vėliau kaip per keturiasdešimt penkias dienas.

5. Bylą nagrinėję teisėjai iki nuosprendžio paskelbimo gali nagrinėti ir kitas bylas ar atlikti kitus proceso veiksmus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

303 straipsnis. Nuosprendžių rūšys

1. Teismo nuosprendis gali būti apkaltinamasis arba išteisinamasis. Be to, nuosprendžiu gali būti nutraukiama baudžiamoji byla.

2. Apkaltinamuoju nuosprendžiu kaltinamasis pripažįstamas kaltu dėl baudžiamajame įstatyme numatytos nusikalstamos veikos padarymo ir jam paskiriama bausmė.

3. Kai kaltinamasis iki nuosprendžio priėmimo suseraga sunkia nepagydoma liga, dėl kurios bausmę atlikti būtų per sunku, teismas, priimdamas apkaltinamąjį nuosprendį, gali atleisti nuteistąjį nuo bausmės atlikimo.

4. Teismas nuosprendžiu nutraukia baudžiamąją bylą, jeigu yra Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 36–40, 93 straipsniuose, 114 straipsnio 3 dalyje, 189¹ straipsnio 2 dalyje, 227 straipsnio 4 dalyje, 259 straipsnio 3 dalyje ir 291 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyti pagrindai atleisti kaltinamąjį nuo baudžiamosios atsakomybės.

5. Teismas priima išteisinamąjį nuosprendį, jeigu:

1) nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių;

2) neįrodyta, kad kaltinamasis dalyvavo padarant nusikalstamą veiką.

6. Jeigu išteisinamasis nuosprendis priimtas remiantis šio straipsnio 5 dalies 2 punktu, o nusikalstamą veiką padaręs asmuo lieka nenustatytas, teismas po nuosprendžio įsiteisėjimo bylą perduoda prokurorui, kad šis imtųsi priemonių tą nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui nustatyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

304 straipsnis. Įžanginė nuosprendžio dalis

Įžanginėje nuosprendžio dalyje nurodoma:

- 1) kad nuosprendis priimtas Lietuvos Respublikos vardu;
- 2) nuosprendžio priėmimo laikas ir vieta;
- 3) nuosprendį priėmusio teismo pavadinimas, teisėjų, posėdžio sekretoriaus, prokuroro, gynėjo, nukentėjusiojo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo ir jų atstovų, kaltinamojo atstovo pagal įstatymą, vertėjo vardai ir pavardės;
- 4) kaltinamojo vardas, pavardė, gimimo data ir vieta, asmens kodas, pilietybė, tautybė, gyvenamoji vieta, išsilavinimas, šeimninė padėtis, duomenys apie teistumą ir kitokie duomenys apie jį, turintys reikšmės bylai;
- 5) baudžiamasis įstatymas, numatantis nusikalstamą veiką, kurios padarymu kaltinamasis kaltinamas.

305 straipsnis. Aprašomoji nuosprendžio dalis

1. Apkaltinamojo nuosprendžio aprašomojoje dalyje išdėstoma:
 - 1) įrodyta pripažintos nusikalstamos veikos aplinkybės, t. y. nurodoma jos padarymo vieta, laikas, būdas, padariniai ir kitos svarbios aplinkybės;
 - 2) įrodymai, kuriais grindžiamos teismo išvados, ir motyvai, kuriais vadovaudamasis teismas atmetė kitus įrodymus;
 - 3) nusikalstamos veikos kvalifikavimo motyvai ir išvados;
 - 4) bausmės, baudžiamojo poveikio priemonės ar auklėjamojo poveikio priemonės skyrimo motyvai.
2. Apkaltinamojo nuosprendžio, kuriuo nuteistasis atleidžiamas nuo bausmės atlikimo, aprašomojoje dalyje nurodomos šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose numatytos aplinkybės, taip pat kokia sunkia nepagydoma liga, dėl kurios bausmę atlikti būtų per sunku, nuteistasis serga. Nuteistojo liga turi būti patvirtinta sveikatos priežiūros įstaigos pažyma arba ekspertų komisijos išvada. Jeigu atleidžiant nuo bausmės atlikimo skiriama baudžiamojo poveikio priemonė ar auklėjamojo poveikio priemonė, nuosprendžio aprašomojoje dalyje nurodomi tos priemonės skyrimo motyvai.
3. Išteisinamojo nuosprendžio aprašomojoje dalyje išdėstoma:
 - 1) kaltinimo, dėl kurio byla buvo perduota nagrinėti teisme, esmė;
 - 2) teismo nustatytos bylos aplinkybės;
 - 3) įrodymų įvertinimo motyvai;
 - 4) teismo išvados dėl kaltinamojo išteisinimo.
4. Nuosprendžio, kuriuo baudžiamoji byla nutraukiama, aprašomojoje dalyje nurodomos šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose numatytos aplinkybės, nusikalstamos veikos kvalifikavimas, taip pat atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindai ir motyvai. Jeigu nutraukiant baudžiamąją bylą skiriama baudžiamojo poveikio priemonė ar auklėjamojo poveikio priemonė, nuosprendžio aprašomojoje dalyje nurodomi tos priemonės skyrimo motyvai.
5. Aprašomojoje nuosprendžio dalyje turi būti nurodyti motyvai, pagrindžiantys sprendimą dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo.
6. Aprašomojoje nuosprendžio dalyje gali būti išdėstytos ir kitos svarbios aplinkybės bei sprendimų argumentai.

306 straipsnis. (Neteko galios nuo 2007 m. rugsėjo 1 d.)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

307 straipsnis. Rezoliucinė nuosprendžio dalis

1. Apkaltinamojo nuosprendžio rezoliucinėje dalyje nurodoma:
 - 1) kaltinamojo vardas ir pavardė;
 - 2) sprendimas pripažinti kaltinamąjį kaltu;
 - 3) baudžiamasis įstatymas, pagal kurį kaltinamasis pripažįstamas kaltu;

4) sprendimai dėl bausmės, baudžiamojo poveikio priemonės ar auklėjamojo poveikio priemonės, taip pat dėl suėmimo bei priverčiamosios medicinos priemonės įskaitymo į bausmės laiką, kai tam yra pagrindas;

5) sprendimas kaltinamąjį pripažinti pavojingu recidyvistu, jeigu teismas tai pripažįsta;

6) sprendimas dėl kardamosios priemonės nuteistajam, kol įsiteisės nuosprendis.

2. Tais atvejais, kai kelių nusikalstamų veikų padarymu kaltinamas kaltinamasis dėl vienu veikų padarymo pripažįstamas kaltu, o dėl kitų – ne, nuosprendžio rezoliucinėje dalyje turi būti tiksliai nurodoma, dėl kurių veikų padarymo jis nuteisiamas, dėl kurių išteisinamas.

3. Apkaltinamojo nuosprendžio, kuriuo kaltinamasis atleidžiamas nuo bausmės atlikimo, rezoliucinėje dalyje nurodomi šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodyti duomenys ir sprendimai, taip pat sprendimas skirti bausmę bei sprendimas atleisti nuteistąjį nuo jos atlikimo, sprendimas dėl procesinių prievartos priemonių panaikinimo, sprendimas dėl baudžiamojo poveikio priemonės ar auklėjamojo poveikio priemonės skyrimo, kai tam yra pagrindas.

4. Išteisinamojo nuosprendžio rezoliucinėje dalyje nurodoma:

1) kaltinamojo vardas ir pavardė;

2) sprendimas išteisinti kaltinamąjį ir išteisinimo pagrindas;

3) sprendimas dėl procesinių prievartos priemonių panaikinimo.

5. Nuosprendžio, kuriuo nutraukiama baudžiamoji byla, rezoliucinėje dalyje nurodoma:

1) atleisto nuo baudžiamosios atsakomybės asmens vardas ir pavardė;

2) sprendimas atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės;

3) sprendimas dėl baudžiamojo poveikio priemonės ar auklėjamojo poveikio priemonės skyrimo, kai tam yra pagrindas;

4) sprendimas dėl procesinių prievartos priemonių panaikinimo.

6. Nuosprendžio rezoliucinėje dalyje turi būti nurodomi sprendimai dėl:

1) nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo;

2) daiktinių įrodymų likimo;

3) proceso išlaidų atlyginimo.

7. Be to, nuosprendžio rezoliucinėje dalyje nurodoma nuosprendžio apskundimo tvarka ir terminai.

308 straipsnis. Nuosprendžio paskelbimas

1. Iš anksto praneštu laiku teismas ar vienas iš bylą nagrinėjusios kolegijos teisėjų grįžta į teismo posėdžių salę ir paskelbia nuosprendį perskaitydamas jo įžanginę ir rezoliucinę dalis arba visą nuosprendį. Paskelbus tik nuosprendžio įžanginę ir rezoliucinę dalis, teismas žodžiu turi paaiškinti priimto nuosprendžio motyvus, kuriuos gali papildyti perskaitydamas atskiras nuosprendžio dalis.

2. Nuosprendis skelbiamas visiems posėdžių salėje esantiems asmenims stovint, išskyrus šio Kodekso 258 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

3. Nuosprendis skelbiamas dalyvaujant kaltinamajam, jo gynėjui ir prokurorui, jeigu teismas nenusprendžia kitaip.

4. Teisėjas, paskelbęs nuosprendį, išaiškina nagrinėjimo teisme dalyviams nuosprendžio apskundimo tvarką ir terminus, o kaltinamajam – dar ir paskirtų bausmių vykdymo ypatumus.

5. Kai nuosprendžiu nuteistajam paskiriama reali arešto arba laisvės atėmimo bausmė, teisiamojo posėdžio pirmininkas privalo išsiaiškinti, ar nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą nuteistojo paleidimą į laisvę. Jeigu nukentėjusysis nedalyvavo teismo posėdyje, ši informacija turi būti išsiaiškinta per penkias dienas po nuosprendžio paskelbimo. Išsiaiškinti nebūtina, jeigu nukentėjusiojo gyvenamoji vieta nežinoma. Jeigu nukentėjusiųjų yra daug, pakanka šią informaciją išsiaiškinti per jų interesams atstovaujantį asmenį (asmenis). Jeigu nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą nuteistojo paleidimą į laisvę, teisiamojo posėdžio pirmininkas surašo pažymą. Įsiteisėjus nuosprendžiui, ši pažyma kartu su nuosprendžio nuorašu šio Kodekso 342 straipsnio nustatyta tvarka išsiunčiama bausmės vykdymo institucijai. Nuteistajam ir jo gynėjui neleidžiama susipažinti su šios pažymos turiniu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-636](#), 2006-06-01, *Žin.*, 2006, Nr. 68-2494 (2006-06-17)

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)
2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)
Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

309 straipsnis. Paleidimas iš suėmimo

1. Suimtą išteisintąjį ar nuteistąjį teismas nedelsdamas paleidžia iš suėmimo teismo posėdžių salėje, kai tokiam asmeniui:

- 1) paskelbia išteisinamąjį nuosprendį;
- 2) paskelbia nuosprendį, kuriuo nutraukiama baudžiamoji byla ir atleidžiama nuo baudžiamosios atsakomybės;
- 3) paskelbia apkaltinamąjį nuosprendį, kuriuo atleidžiama nuo bausmės atlikimo;
- 4) paskiria viešųjų darbų bausmę, baudą arba laisvės apribojimo bausmę;
- 5) paskiria areštą arba laisvės atėmimo bausmę, kurių trukmė neviršija atbūto suėmimo laiko;

- 6) paskiria areštą, atliekamą poilsio dienomis;
- 7) atideda nuosprendžio ar bausmės vykdymą.

2. Suimtą kaltinamąjį teismas nedelsdamas paleidžia iš suėmimo teismo posėdžių salėje taip pat tuo atveju, kai priimama nutartis nutraukti baudžiamąją bylą.

3. Iš suėmimo nepaleidžiamas asmuo, kuriam kardomoji priemonė – suėmimas paskirta kitoje byloje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

310 straipsnis. Nuosprendžio nuorašų įteikimas

1. Nuosprendžio nuorašai tuojau po paskelbimo įteikiami išteisintajam, nuteistajam ar asmeniui, kuriam byla nutraukta.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys nedalyvavo, kai buvo skelbiamas nuosprendis, ar jo nepriėmė tuojau po paskelbimo, nuosprendžio nuorašai jiems turi būti įteikti ar išsiųsti ne vėliau kaip per penkias dienas nuo nuosprendžio paskelbimo dienos.

3. Kitiems asmenims, dalyvavusiems bylą nagrinėjant teisme, nuosprendžio nuorašai jų prašymu įteikiami tuojau po nuosprendžio paskelbimo ar išsiunčiami per penkias dienas nuo tokio prašymo gavimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

VI DALIS

BYLŲ PROCESAS APELIACINĖS INSTANCIJOS TEISME

XXIV SKYRIUS

NEĮSITEISĖJUSIO NUOSPRENDŽIO AR NUTARTIES APSKUNDIMAS

311 straipsnis. Teismai, nagrinėjantys bylas apeliacine tvarka

1. Baudžiamąsias bylas dėl neįsiteisėjusio nuosprendžio ar nutarties apeliacine tvarka nagrinėja apygardų teismai kaip apeliacinė instancija ir Lietuvos apeliacinis teismas.

2. Apygardos teismas apeliacine tvarka nagrinėja apylinkės teisme išnagrinėtas bylas.

3. Lietuvos apeliacinis teismas apeliacine tvarka nagrinėja pirmąją instanciją apygardos teisme išnagrinėtas bylas.

312 straipsnis. Teisė apskusti teismo nuosprendį apeliacine tvarka

1. Apeliacinius skundus dėl neįsiteisėjusio nuosprendžio bet kokiais pagrindais ir motyvais turi teisę paduoti prokuroras, privatus kaltintojas, nuteistasis, asmuo, kuriam byla nutraukta, jų gynėjas ir atstovas pagal įstatymą, nukentėjusysis ir jo atstovas.

2. Išteisintasis, jo gynėjas ir atstovas pagal įstatymą turi teisę paduoti apeliacinius skundus dėl nuosprendžio tiek, kiek jis yra susijęs su išteisinimo motyvais ir pagrindu.

3. Civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai turi teisę paduoti apeliacinius skundus dėl nuosprendžio dalies, kuri yra susijusi su civiliniu ieškiniu.

4. Užstato davėjas, asmuo, kurio turtas ar jo vertę atitinkanti pinigų suma konfiskuoti, jų atstovas gali apskusti nuosprendį tik dėl šio sprendimo.

5. Nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjai turi teisę paduoti apeliacinį skundą tik tuo atveju, kai tai neprieštarauja raštu išreikštai nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, valiai.

6. Asmens, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, ir nepilnamečio nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjai gali paduoti apeliacinį skundą, nepaisydami nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, valios.

7. Apeliacinį skundą paduodančių atstovų pagal įstatymą nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, valia nesaisto.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

313 straipsnis. Nuosprendžio apskundimo tvarka ir terminai

1. Apeliacinis skundas dėl neįsiteisėjusio teismo nuosprendžio turi būti rašytinis ir apelianto pasirašytas. Apeliaciniame skunde turi būti nurodyta: apeliacinės instancijos teismo pavadinimas; byla, dėl kurios paduodamas skundas; skundžiamos nuosprendžio dalies esmė; nuosprendžio apskundimo pagrindai ir motyvai; apelianto prašymai.

2. Apeliacinis skundas paduodamas apeliacinės instancijos teismui per nuosprendį priėmusį teismą.

3. Apeliacinis skundas dėl teismo nuosprendžio gali būti paduodamas per dvidešimt dienų nuo nuosprendžio paskelbimo dienos.

4. Suimtam nuteistajam terminas apeliaciniam skundui paduoti skaičiuojamas nuo nuosprendžio nuorašo įteikimo jam dienos.

5. Teisiamajame posėdyje nedalyvavusiam kaltinamajam terminas apeliaciniam skundui paduoti skaičiuojamas nuo nuosprendžio nuorašo jam išsiuntimo dienos.

6. Per nustatytą nuosprendžiui apskusti terminą byla turi būti nuosprendį priėmusiame teisme ir šio Kodekso 312 straipsnyje nurodyti asmenys turi teisę teisme susipažinti su byla.

7. Praleidus terminą paduotas apeliacinis skundas grąžinamas apeliantui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

314 straipsnis. Nuosprendžio apskundimo termino atnaujinimo tvarka

1. Turintys teisę paduoti apeliacinį skundą asmenys, kurie dėl svarbių priežasčių praleido apskundimo terminą, turi teisę prašyti priėmusį nuosprendį teismą atnaujinti praleistą terminą.

2. Dėl praleisto termino atnaujinimo teismas ar teisėjas nusprendžia posėdyje. Į šį posėdį gali būti šaukiamas prašantis atnaujinti terminą asmuo paaiškinimams duoti.

3. Teismo ar teisėjo nutartis, kuria atmestas prašymas atnaujinti praleistą terminą, gali būti apskusta apeliacinės instancijos teismui. Šis teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą ar palikti nutartį nepakeistą.

4. Prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą negali būti paduotas, jei nuo nuosprendžio ar nutarties paskelbimo praėjo daugiau kaip šeši mėnesiai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

315 straipsnis. Apeliacinio skundo padavimo pasekmės

1. Jei yra paduotas apeliacinis skundas, nuosprendis nepradedamas vykdyti.

2. Nuosprendis gali būti pradėtas vykdyti tik tuo atveju, jeigu nuteistasis raštu pareiškia norą pradėti atlikti bausmę, kol byla bus išnagrinėta apeliacine tvarka.

316 straipsnis. Apeliacinio skundo atšaukimas

1. Apeliantas turi teisę apeliacinį skundą atšaukti.

2. Prokuroro paduotą skundą taip pat gali atšaukti aukštesnysis prokuroras. Gynėjas atšaukti savo skundą gali tik raštu suderinęs tai su nuteistuoju, išteisintuoju ar asmeniu, kuriam byla nutraukta. Suderinti nebūtina su asmeniu, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, ar su nepilnamečiu.

3. Prašymai dėl skundų atšaukimo gali būti paduoti iki teismo pranešimo posėdžių salėje apie nuosprendžio ar nutarties paskelbimo laiką ir vietą.

4. Jeigu nėra suėję šio Kodekso 313 straipsnyje nurodyti terminai, atšaukęs skundą apeliantas gali paduoti naują apeliacinį skundą. Tokiu atveju turi būti taikomos šio Kodekso 317 straipsnyje nustatytos taisyklės.

5. Atšaukus apeliacinį skundą, teismas palieka skundą nenagrinėtą ir teismo procesą nutraukia.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

317 straipsnis. Pranešimai apie paduotus apeliacinius skundus

1. Apie apeliacinio skundo padavimą bei apie teisę su juo susipažinti ir pateikti atsikirtimus nuosprendį priėmęs teismas praneša nuteistajam, išteisintajam, asmeniui, kuriam byla nutraukta, ir kitiems proceso dalyviams, su kurių interesais skundas susijęs. Jeigu skundas susijęs su nukentėjusiais ar civiliniais ieškovais, kurių baudžiamojoje byloje yra daug, pranešimai šiems asmenims gali būti nesiunčiami, o apie paduotą skundą ir apie galimybę su juo susipažinti bei pateikti atsikirtimus pranešama per spaudą ne vėliau kaip likus dešimčiai dienų iki nurodytos susipažinimo su paduotu skundu dienos.

2. Nuteistajam, išteisintajam ir asmeniui, kuriam byla nutraukta, išsiunčiamas prokuroro, privataus kaltintojo ar nukentėjusiojo, ar jo atstovo skundo nuorašas. Kitiems proceso dalyviams tokie nuorašai įteikiami jų prašymu.

3. Gauti atsikirtimai į skundą pridedami prie bylos arba persiunčiami apeliacinės instancijos teismui bylai papildyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

318 straipsnis. Pirmosios instancijos teismo nutarčių apskundimo tvarka

1. Apeliacine tvarka gali būti skundžiamos pirmosios instancijos teismo ar teisėjo nutartys nutraukti baudžiamąją bylą ir nutartys, priimtos išnagrinėjus bylą dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo.

2. Teismo nutartį nutraukti baudžiamąją bylą turi teisę apskusti šio Kodekso 312 straipsnyje nurodyti proceso dalyviai, o teismo nutartį, kuria išspręstas priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo klausimas, – šio Kodekso 404 straipsnyje nurodyti proceso dalyviai.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teismo nutartys skundžiamos šio Kodekso 313 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais.

4. Apeliaciniame skunde dėl nuosprendžio ar dėl nutarties, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, taip pat gali būti nurodyti prieštaravimai pirmosios instancijos teismo nutartims dėl bylos perdavimo nagrinėti teisiama jame posėdyje, dėl galimumo nagrinėti bylą, kai kas nors iš proceso dalyvių neatvyko, dėl pareiktų nušalinimų, dėl naujų įrodymų rinkimo, dėl proceso dalyvių prašymų nagrinėjimo, dėl pastabų teisiamojo posėdžio protokole bei tvarkos palaikymo teisiamojo posėdžio metu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

319 straipsnis. Bylos su gautu apeliaciniu skundu išsiuntimas bei pranešimas apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką

1. Pasibaigus apeliacinio skundo padavimo terminui, teismas per tris dienas išsiunčia bylą su gautais skundais ir atsikirtimais į juos apeliacinės instancijos teismui. Praėjus šiam terminui gauti atsikirtimai išsiunčiami apeliacinės instancijos teismui papildomai.

2. Pirmosios instancijos teismas turi pranešti proceso dalyviams apie bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka vietą ir laiką. Jei apeliacinis skundas paduotas remiantis nuteistojo padėti bloginančiais pagrindais, teismas išsiunčia reikalavimą pristatyti suimtą nuteistąjį į apeliacinės instancijos teismą. Laisvėje esančiam nuteistajam, išteisintajam ar asmeniui, kuriam byla nutraukta, išsiunčiami šaukimai. Jei nuteistasis, išteisintasis ar asmuo, kuriam byla nutraukta, laikinai išvykęs, šaukimas jam perduoti įteikiamas pasirašytinai kam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių asmenų arba nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, darbovietės administracijai.

3. Jeigu byloje yra daug nukentėjusiųjų ar civilinių ieškovų, apie bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme laiką jiems gali būti pranešama per spaudą. Šis pranešimas turi būti išspausdintas ne vėliau kaip likus dešimčiai dienų iki bylos nagrinėjimo teisme dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

XXV SKYRIUS APELIACINIS PROCESAS

320 straipsnis. Bylų apeliacinio nagrinėjimo bendrosios nuostatos

1. Bylos apeliacine tvarka nagrinėjamos tik tais atvejais, kai yra apeliacinių skundų, paduotų šio Kodekso 313 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais.

2. Bylas apeliacine tvarka teismo posėdyje nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

3. Teismas patikrina bylą tiek, kiek to prašoma apeliaciniuose skunduose, ir tik dėl tų asmenų, kurie padavė apeliacinius skundus ar dėl kurių tokie skundai buvo paduoti. Tačiau jeigu teismas, nagrinėdamas bylą, nustato esminių šio Kodekso pažeidimų, jis, nepaisydamas to, ar gautas dėl jų skundas, patikrina, ar tai turėjo neigiamos įtakos ne tik asmeniui, dėl kurio skundo nagrinėjama byla, bet ir kitiems skundų nepadavusiems nuteistiesiems.

4. Pabloginti nuteistojo ar išteisintojo, taip pat asmens, kuriam byla nutraukta, padėti apeliacinės instancijos teismas gali tik tuo atveju, kai dėl to yra prokuroro, privataus kaltintojo, nukentėjusiojo ir civilinio ieškovo skundai. Nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, padėtis negali būti pabloginta daugiau, negu to prašoma apeliaciniame skunde.

5. Jeigu apeliacinės instancijos teismas švelnina nuosprendį nuteistiesiems, kurie nuosprendį apskundė ar dėl kurių nuosprendis apskūstas, tai remdamasis pagrindais, taikytiniais ir kitiems nuteistiesiems, jis gali sušvelninti nuosprendį ir pastariesiems.

6. Apeliacinės instancijos teismas bylas nagrinėja viešai, išskyrus šio Kodekso 9 straipsnyje numatytus atvejus. Nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, taikomos šio Kodekso XIX skyriaus bendrosios nagrinėjimo teisme nuostatos, atsižvelgiant į šiame skyriuje numatytus ypatumus.

7. Nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, rašomas teismo posėdžio protokolas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

321 straipsnis. Bylos nagrinėjimo terminai

1. Apeliacinės instancijos teismas posėdyje bylą išnagrinėja pirmosios instancijos teismo nurodytą dieną. Pirmosios instancijos teismas negali skirti bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme anksčiau negu po vieno mėnesio nuo bylos su gautais skundais bei atsikirtimais į juos išsiuntimo apeliacinės instancijos teismui dienos.

2. Jeigu byla yra ypač sudėtinga ar kitais išimtiniais atvejais, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas, apygardos teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas gali paskirti bylą nagrinėti kitą dieną, negu nurodė pirmosios instancijos teismas, bet ne vėliau kaip po vieno mėnesio. Šiuo atveju proceso dalyviams pranešama apie bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme dieną.

322 straipsnis. Asmenys, dalyvaujantys nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teismo posėdyje

1. Nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, teismo posėdyje dalyvauja prokuroras ir gynėjas.
2. Šiame posėdyje turi teisę dalyvauti nuteistasis, išteisintasis, asmuo, kuriam paskirtos ar nepaskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, jų atstovai pagal įstatymą, nukentėjusysis, privatus kaltintojas, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai. Šių asmenų, jeigu jiems buvo laiku pranešta apie bylos nagrinėjimo laiką, neatvykimas nekliudo nagrinėti bylą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

323 straipsnis. Bylos parengimas nagrinėti teismo posėdyje

1. Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas, apygardos teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, gavę apeliacinį skundą, atsikirtimus į jį ir baudžiamąją bylą, ne vėliau kaip per tris dienas nuo skundo gavimo dienos patikrina, ar skundas atitinka šio Kodekso nustatytus reikalavimus. Apeliacinis skundas, surašytas nesilaikant nustatytų reikalavimų, grąžinamas apeliantui.

2. Jeigu apeliacinis skundas atitinka nustatytus reikalavimus, skundą gavusio teismo pirmininkas ar to teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas paskiria pranešėją.

3. Pranešėjas susipažįsta su apeliaciniu skundu, atsikirtimais į jį ir byla, jeigu reikia, nurodo šaukti į teismo posėdį liudytojus, nukentėjusiuosius, ekspertus, specialistus, išreikalauja papildomą medžiagą. Jeigu pranešėjas mano, kad nuteistojo ar išteisintojo dalyvavimas teismo posėdyje būtinas, apeliacinės instancijos teismas išsiunčia reikalavimą pristatyti suimtą nuteistąjį į teismą, o išteisintajam ar laisvėje esančiam nuteistajam – šaukimą.

4. Kai pranešėjas parengia bylą posėdžiui, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas, apygardos teismo pirmininkas arba Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas sudaro Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegiją ir vieną iš šių teisėjų patvirtina kolegijos pirmininku. Kolegijos teisėjai susipažįsta su apeliaciniu skundu, atsikirtimais į jį ir byla.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

324 straipsnis. Bylos nagrinėjimas apeliacinės instancijos teismo posėdyje

1. Kolegijos pirmininkas pradeda posėdį, paskelbia, kokia byla, dėl kieno apeliacinio skundo ir dėl kio teismo nuosprendžio nagrinėjama. Po to kolegijos pirmininkas patikrina, kas atvyko į posėdį, ar apie bylos nagrinėjimo laiką buvo pranešta asmenims, nurodytiems šio Kodekso 322 straipsnyje. Atvykę liudytojai iš teismo posėdžių salės pašalinami. Po to kolegijos pirmininkas paskelbia bylą nagrinėjančių teisėjų, dalyvaujančių posėdyje prokurorų, gynėjų, atstovų, ekspertų, specialistų, vertėjų ir posėdžio sekretoriaus vardus ir pavardes ir paklausia į posėdį atvykusius asmenis, ar šie turi pareiškimų dėl nušalinimo. Tokius pareiškimus teismas išnagrinėja šio Kodekso 57–59 ir 61 straipsniuose nustatyta tvarka. Teismas nusprendžia, ar galima nagrinėti bylą, jei kas nors iš proceso dalyvių neatvyko. Šis sprendimas priimamas vadovaujantis šio Kodekso 266 straipsnyje nustatytomis taisyklėmis.

2. Kolegijos pirmininkas atvykusiems į posėdį asmenims išaiškina jų teises ir pareigas ir paklausia, ar jie turi prašymų. Šie asmenys gali prašyti, kad teismas pakviestų į posėdį liudytojus, nukentėjusiuosius, ekspertus, specialistus ar išreikautų bylai nagrinėti reikalingą medžiagą. Dėl pareiktų prašymų teismas priima motyvuotą nutartį. Jeigu prašymui patenkinti reikia papildomai laiko, teismas gali padaryti bylos nagrinėjimo pertrauką.

3. Bylos nagrinėjimas iš esmės pradedamas vieno iš teisėjų pranešimu, kuriame jis išdėsto bylos esmę, pagrindines pirmosios instancijos teismo nuosprendžio išvadas, apeliacinių skundų ir atsikirtimų į juos motyvus. Proceso dalyviai gali prašyti pranešėją papildyti pranešimą.

4. Teismo iniciatyva arba proceso dalyvių prašymu gali būti perskaitytas pirmosios instancijos teismo nuosprendis ir kiti toje byloje priimti nuosprendžiai arba nutartys, taip pat pirmosios instancijos teismo teisiamojo posėdžio protokolas arba jo dalys.

5. Kai teismui pateikiama papildoma medžiaga, kolegijos pirmininkas ar kitas teisėjas ją balsu perskaito ir perduoda susipažinti proceso dalyviams, jeigu šie to prašo.

6. Apeliacinės instancijos teismas gali atlikti įrodymų tyrimą. Įrodymų tyrimas atliekamas ir atnaujinamas pagal šio Kodekso XXI skyriuje nustatytas taisykles. Prireikus įrodymų tyrimas gali būti atnaujintas ir baigiamųjų kalbų metu bei priimant nuosprendį ar nutartį.

7. Jeigu ikiteisminio tyrimo metu nenustatytos tokios aplinkybės, kurių nenustatė ir pirmosios instancijos teismas, o apeliacinės instancijos teismo posėdyje jas nustatyti sunku, apeliacinės instancijos teismas įpareigoja ikiteisminio tyrimo teisėją ar prokurorą organizuoti ar atlikti reikiamus tyrimo veiksmus. Kol šie veiksmai bus atlikti, jeigu reikia, gali būti padaryta bylos nagrinėjimo pertrauka.

8. Baigiamosios kalbos prasideda apelianų kalbomis. Jeigu yra prokuroro, privataus kaltintojo, nukentėjusiojo ar jo atstovo skundas, pirmiausia kalba šie asmenys, pirmas iš jų – padavęs skundą. Kitais atvejais pirmiausia kalba nuteistasis, išteisintasis, asmuo, kuriam byla nutraukta, jo gynėjas ir atstovas pagal įstatymą, pirmas iš jų – padavęs skundą. Po to baigiamąsias kalbas pasako kiti proceso dalyviai. Baigiamąsias kalbas pasakę proceso dalyviai turi teisę atsikirsti ir pasakyti pastabas dėl to, kas buvo pasakyta per pirmesnes kalbas. Paskutinis atsikerta ir pasako pastabas nuteistasis, išteisintasis, asmuo, kuriam byla nutraukta, arba jo gynėjas ar atstovas pagal įstatymą. Po baigiamųjų kalbų nuteistajam, išteisintajam ar asmeniui, kuriam byla nutraukta, suteikiamas paskutinis žodis.

9. Po baigiamųjų kalbų ir paskutinio žodžio teismas, nutaręs vietoje arba pasitarimų kambaryje, praneša apie nuosprendžio ar nutarties paskelbimo laiką ir vietą.

10. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio ar nutarties priėmimo, surašymo ir paskelbimo tvarką nustato šio Kodekso nuostatos, reglamentuojančios nuosprendžio priėmimo, surašymo ir paskelbimo tvarką pirmosios instancijos teisme.

11. Apeliacinės instancijos teismo nutarties ar nuosprendžio nuorašai tuojau po paskelbimo įteikiami apeliantui, taip pat išteisintajam, nuteistajam ar asmeniui, kuriam byla nutraukta, su kurių interesais susijęs apeliacinės instancijos teismo nuosprendis ar nutartis. Jeigu šie asmenys nedalyvavo skelbiant nuosprendį ar nutartį arba nuosprendžio ar nutarties nuorašo nepriėmė tuoj po paskelbimo, nuosprendžio ar nutarties nuorašai jiems turi būti įteikti ar išsiųsti ne vėliau kaip per penkias dienas nuo nuosprendžio ar nutarties paskelbimo. Kitiems asmenims, dalyvavusiems teismo posėdyje nagrinėjant apeliacinę bylą ar su kurių interesais susijęs apeliacinis skundas, nuosprendžio ar nutarties nuorašai įteikiami ar išsiunčiami jų prašymu per penkias dienas nuo prašymo gavimo dienos.

12. Lietuvių kalbos nemokančiam nuteistajam, išteisintajam ar asmeniui, kuriam byla nutraukta, per penkiolika dienų išsiunčiamas arba įteikiamas rašytinis nuosprendžio ar nutarties vertimas į jo gimtąją kalbą arba į kalbą, kurią jis moka.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

325 straipsnis. Skundų dėl pirmosios instancijos teismo nutarčių nagrinėjimo tvarka

1. Skundus dėl pirmosios instancijos teismo ar teisėjo nutarčių apeliacinės instancijos teismas nagrinėja teismo posėdyje šio Kodekso 323 ir 324 straipsniuose nustatyta tvarka.

2. Apeliacinės instancijos teismas skundus dėl nutarčių nagrinėja tik tiek, kiek jie susiję su asmenimis, dėl kurių skundai paduoti.

326 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo sprendimų, priimamų išnagrinėjus bylą, rūšys

1. Išnagrinėjęs bylą teismo posėdyje, dėl apskūsto nuosprendžio apeliacinės instancijos teismas priima nutartį:

1) atmesti apeliacinį skundą;

2) panaikinti nuosprendį ir nutraukti bylą šio Kodekso 327 straipsnio 1 punkte numatytais pagrindais;

3) pakeisti nuosprendį šio Kodekso 328 straipsnio 3 ir 4 punktuose numatytais pagrindais;

4) panaikinti nuosprendį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti teismui, jeigu bylą išnagrinėjo šališkas pirmosios instancijos teismas arba byla išnagrinėta pažeidžiant šio Kodekso 224 ir 225 straipsniuose nustatytas teisingumo taisykles, arba kai apeliacinės instancijos teisme paaiškėja, kad nuteistasis veikos padarymo metu sirgo ar iki nuosprendžio priėmimo pirmosios instancijos teisme susirgo psichikos liga ir jam turėjo būti taikomos priverčiamosios medicinos priemonės;

5) panaikinti nuosprendį ir perduoti bylą prokurorui, kai ikiteisminio tyrimo metu buvo surašytas iš esmės šio Kodekso 219 straipsnio reikalavimų neatitinkantis kaltinamasis aktas ir tai trukdo nagrinėti bylą.

2. Išnagrinėjęs bylą teismo posėdyje, dėl apskūsto nuosprendžio apeliacinės instancijos teismas priima nuosprendį:

1) panaikinti nuosprendį ir nutraukti bylą šio Kodekso 327 straipsnio 2 punkte numatytais pagrindais;

2) pakeisti nuosprendį šio Kodekso 328 straipsnio 1 ir 2 punktuose numatytais pagrindais.

3. Teismas turi teisę panaikinti ar pakeisti nuosprendį atskiriems nuteistiesiems arba dėl atskirų nusikalstamų veikų padarymo.

4. Išnagrinėjęs bylą teismo posėdyje, dėl apskūsto nuosprendžio apeliacinės instancijos teismas panaikina pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir priima naują nuosprendį šio Kodekso 329 straipsnyje numatytais pagrindais.

5. Išnagrinėjęs bylą teismo posėdyje, dėl apskūstos nutarties apeliacinės instancijos teismas priima nutartį:

1) atmesti apeliacinį skundą;

2) panaikinti nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui;

3) pakeisti nutartį;

4) perduoti bylą prokurorui, jeigu paaiškėja šio Kodekso 403 straipsnio 1 dalies 5 punkte numatytas pagrindas;

5) panaikinti nutartį ir priimti naują sprendimą.

6. (Neteko galios nuo 2007 rugsėjo 1 d.)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

327 straipsnis. Nuosprendžio panaikinimo ir bylos nutraukimo pagrindai

Apeliacinės instancijos teismas panaikina pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir nutraukia bylą, jeigu:

1) yra šio Kodekso 3 straipsnio 1 dalies 2–9 punktuose numatytos aplinkybės, dėl kurių baudžiamasis procesas negalimas;

2) yra Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 36–40, 93 straipsniuose, 114 straipsnio 3 dalyje, 189¹ straipsnio 2 dalyje, 227 straipsnio 4 dalyje, 259 straipsnio 3 dalyje ir 291 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyti pagrindai atleisti kaltinamąjį nuo baudžiamosios atsakomybės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

328 straipsnis. Nuosprendžio pakeitimo pagrindai

Apeliacinės instancijos teismas pakeičia pirmosios instancijos teismo nuosprendį, jeigu:

1) netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas;

2) neteisingai paskirta bausmė;

3) nuosprendyje išdėstytos teismo išvados neatitinka bylos aplinkybių;

4) netinkamai išspręsti kiti nuosprendžio klausimai.

329 straipsnis. Nuosprendžio panaikinimo ir naujo nuosprendžio priėmimo pagrindai

Pirmosios instancijos teismo nuosprendis panaikinamas ir priimamas naujas nuosprendis, jeigu:

1) pirmosios instancijos teismas priėmė apkaltinamąjį nuosprendį, o apeliacinės instancijos teismas teismo posėdyje padarė išvadą, jog neįrodyta, kad kaltinamasis dalyvavo padarant nusikalstamą veiką, arba nepadarė veiką, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių;

2) pirmosios instancijos teismas priėmė išteisinamąjį nuosprendį, o apeliacinės instancijos teismas teismo posėdyje padarė išvadą, jog reikia priimti apkaltinamąjį nuosprendį;

3) pirmosios instancijos teismas nuosprendžiu nutraukė baudžiamąją bylą, o apeliacinės instancijos teismas teismo posėdyje padarė išvadą, kad reikia priimti apkaltinamąjį arba išteisinamąjį nuosprendį;

4) pirmosios instancijos teismas padarė šio Kodekso 369 straipsnio 3 dalyje numatytą esminį šio Kodekso pažeidimą, išskyrus pažeidimus, numatytus šio Kodekso 326 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

330 straipsnis. Nuosprendžio priėmimas kelių skirtingų apeliacinio teismo sprendimų atveju

Jeigu byloje, kurioje buvo išnagrinėti su keliais nuteistaisiais susiję apeliaciniai skundai, dėl atskirų nuteistųjų yra pagrindas atmesti apeliacinį skundą, panaikinti nuosprendį ir nutraukti bylą, pakeisti nuosprendį arba priimti naują nuosprendį, visi sprendimai nurodomi viename nuosprendyje.

331 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio turinys

1. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendis surašomas laikantis šio Kodekso XXIII skyriaus pagrindinių nuostatų. Be to, apeliacinės instancijos teismo nuosprendyje nurodoma: pirmosios instancijos teismo pavadinimas, pirmosios instancijos teismo nuosprendžio priėmimo laikas ir rezoliucinės dalies turinys, pirmosios instancijos teismo nuosprendyje nurodytos apelianto ginčijamos bylos aplinkybės, apeliacinio skundo esmė.

2. Apeliacinės instancijos teismas, panaikindamas pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir priimdamas naują nuosprendį, nurodo apeliacinės instancijos teismo nustatytas bylos aplinkybes ir įrodymus, kurie yra pagrindas nuteistąjį pripažinti nekaltu ir jį išteisinti arba išteisintąjį pripažinti kaltu ir jį nuteisti, taip pat motyvus, kuriais vadovaudamasis atmeta arba kitaip įvertina apskųsto nuosprendžio įrodymus.

3. Jeigu pirmosios instancijos teismo nuosprendis panaikinamas ir byla nutraukiama, apeliacinės instancijos teismo nuosprendyje turi būti nurodomas bylos nutraukimo pagrindas.

4. Jeigu pirmosios instancijos teismo nuosprendis pakeičiamas, apeliacinės instancijos teismo nuosprendyje turi būti nurodomos išvados dėl baudžiamojo įstatymo taikymo ir bausmės skyrimo.

332 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo nutarties turinys

1. Apeliacinės instancijos teismo nutartis, priimta išnagrinėjus bylą, susideda iš įžanginės, aprašomosios ir rezoliucinės dalių.

2. Įžanginėje nutarties dalyje nurodoma: nutarties priėmimo laikas ir vieta; nutartį priėmusio teismo pavadinimas ir sudėtis; prokuroras ir kiti proceso dalyviai, dalyvavę nagrinėjant baudžiamąją bylą apeliacinės instancijos teismo posėdyje; apeliantas; apskųstą nuosprendį priėmusio teismo pavadinimas; pirmosios instancijos teismo nuosprendžio priėmimo laikas ir rezoliucinės dalies turinys.

3. Aprašomojoje nutarties dalyje trumpai išdėstomos apskųstame nuosprendyje nurodytos apelianto ginčijamos bylos aplinkybės, nurodoma apeliacinio skundo esmė,

nagrinėjant bylą apeliacine tvarka dalyvavusių proceso dalyvių prašymai, išdėstomos motyvuotos apeliacinės instancijos teismo išvados dėl apeliacinio skundo.

4. Rezoliucinėje nutarties dalyje nurodomas apeliacinės instancijos teismo sprendimas dėl apeliacinio skundo.

5. Jeigu apeliacinis skundas atmetamas, nutartyje turi būti nurodyti motyvai, paaiškinantys, kodėl skundas atmetamas, o nuosprendis pripažįstamas teisingu.

6. Jeigu apeliacinės instancijos teismas panaikina nuosprendį ir nutraukia bylą, nutartyje nurodomos konkrečios aplinkybės, dėl kurių procesas negalimas.

7. Jeigu apeliacinės instancijos teismas pakeičia pirmosios instancijos teismo nuosprendį, nutartyje turi būti nurodyti motyvai, kodėl nuosprendyje išdėstytos teismo išvados neatitinka bylos aplinkybių, arba kokie kiti nuosprendžio klausimai netinkamai išspręsti.

8. Jeigu apeliacinės instancijos teismas panaikina pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir perduoda bylą iš naujo nagrinėti teismui, nutartyje turi būti nurodyti motyvai, kodėl nuosprendis yra naikinamas, taip pat šio Kodekso 326 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytas pažeidimas, kurį turi ištaisyti pirmosios instancijos teismas.

9. Jeigu apeliacinės instancijos teismas panaikina pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir perduoda bylą prokurorui, nutartyje turi būti nurodyti motyvai, kodėl nuosprendis yra naikinamas, taip pat šio Kodekso 234 straipsnio 2 dalyje numatytas pažeidimas, kurį turi pašalinti prokuroras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

333 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio ar nutarties perdavimas vykdyti

1. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendis ar nutartis kartu su baudžiamąja byla, apeliaciniu skundu, atsikirtimais ir papildomai pateikta medžiaga ne vėliau kaip per septynias dienas nuo šių sprendimų paskelbimo dienos perduodami nuosprendį priėmusiam pirmosios instancijos teismui vykdyti.

2. Apeliacinės instancijos teismo išteisinamasis nuosprendis ir nuosprendis nutraukti bylą vykdomi nedelsiant. Apeliacinės instancijos teismo posėdyje dalyvavęs suimtas nuteistasis iš suėmimo paleidžiamas teismo posėdžių salėje. Jei suimtas nuteistasis nedalyvavo posėdyje, nuosprendžio, pagal kurį asmuo paleidžiamas iš suėmimo, nuorašas šio sprendimo priėmimo dieną išsiunčiamas tiesiogiai kalinimo vietos administracijai vykdyti. Kalinimo vietos administracija privalo per vieną dieną pranešti nuosprendį priėmusiam pirmosios instancijos teismui apie apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio įvykdymą.

3. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio ar nutarties nuorašas turi būti patvirtintas vieno iš bylą nagrinėjusių teisėjų parašu ir teismo antspaudu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

334 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio ar nutarties išsiuntimas Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai

Apeliacinės instancijos teismas savo nuosprendžio ar nutarties nuorašą išsiunčia Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, jeigu jis, panaikindamas ar pakeisdamas pirmosios instancijos teismo nuosprendį ar nutartį, konstatavo, kad ikiteisminio tyrimo metu buvo padaryta esminių šio Kodekso pažeidimų.

VII DALIS NUOSPRENDŽIO IR NUTARTIES VYKDYMAS

335 straipsnis. Nuosprendžio vykdymas

Pateikiamas vykdyti ir vykdomas tik įsiteisėjęs teismo nuosprendis.

336 straipsnis. Nuosprendžio įsiteisėjimas

1. Pirmosios instancijos teismo nuosprendis įsiteisėja, jei pasibaigus apeliacinio skundo padavimo terminui jis nėra apskųstas.

2. Jei paduotas apeliacinis skundas, pirmosios instancijos teismo nuosprendis įsiteisėja nuo apeliacinės instancijos teismo sprendimo paskelbimo dienos.

3. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendis ir nutartis įsiteisėja nuo jų paskelbimo dienos.

337 straipsnis. Nevykdytinas nuosprendis

Nepateikiamas vykdyti ir nevykdomas įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis, jeigu:

1) yra suėjusi Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 96 straipsnyje nustatyta apkaltinamojo nuosprendžio vykdymo senatis;

2) jo vykdymas atidėtas, kol pasibaigs teismo nustatytas nuosprendžio vykdymo atidėjimo terminas.

338 straipsnis. Nuosprendžio vykdymo atidėjimas

1. Nuosprendžio, kuriuo asmuo nuteistas viešaisiais darbais, laisvės apribojimu, areštu arba laisvės atėmimu, vykdymas gali būti tam tikram laikui atidėtas, kai yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) kai nuteistasis serga sunkia liga, kliudančia atlikti bausmę, – kol jis pasveiks;

2) kai nuteistoji pradėdant vykdyti nuosprendį yra nėščia, – ne ilgiau kaip vieneriems metams;

3) kai nuteistoji, kuriai tėvų valdžia neapribota, turi mažamečių vaikų, – iki jauniausiajam iš jų sueis treji metai;

4) kai nedelsiamas bausmės atlikimas nuteistajam ar jo šeimai gali lemti itin sunkias pasekmes dėl gaivalinės nelaimės, vienintelio darbingo šeimos nario sunkios ligos ar mirties arba kitokių nepaprastų aplinkybių, – teismo nustatomam, bet ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui.

2. Nuosprendžio vykdymas negali būti atidėtas asmenims, nuteistiems už sunkius ir labai sunkius nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 11 straipsnyje, taip pat asmenims, pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 27 straipsnį pripažintiems pavojingais recidyvistais.

3. Nuosprendžio vykdymas atidedamas nuosprendžiui įsiteisėjus. Nuosprendžio vykdymo atidėjimo klausimą nuteistojo, jo gynėjo, šeimos narių arba artimųjų giminaičių prašymu išsprendžia nuosprendį priėmęs teismas motyvuota nutartimi.

339 straipsnis. Bausmės vykdymo atidėjimas

1. Teismas, remdamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsniu, priimdamas nuosprendį gali nuspręsti bausmės vykdymą atidėti.

2. Atidėdamas bausmės vykdymą, teismas nuosprendyje nurodo bausmės atidėjimo trukmę ir nuteistajam paskirtus įpareigojimus.

340 straipsnis. Nedelstinas paskelbto nuosprendžio vykdymas

1. Išteisinamąjį nuosprendį, taip pat nuosprendį, kuriuo nuteistasis atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės ar bausmės atlikimo, vykdo pats teismas po to, kai paskelbia nuosprendį, išaiškina nuteistajam nuosprendžio esmę bei jo teises ir pareigas.

2. Suimtą išteisintąjį ar nuteistąjį teismas nedelsdamas paleidžia iš suėmimo teismo posėdžių salėje šio Kodekso 309 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais.

3. Nedelsiant vykdyti teismo paskelbtą nuosprendį privaloma visoms valstybės institucijoms bei asmenims ir tai negali būti trukdoma.

341 straipsnis. Leidimas šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams pasimatyti su nuteistuoju

Prieš pateikdamas nuosprendį vykdyti, teismas gali leisti suimto nuteistojo šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams jų prašymu pasimatyti su nuteistuoju.

342 straipsnis. Nuosprendžio pateikimas vykdyti

1. Įsiteisėjusį nuosprendį, išskyrus šio Kodekso 337 straipsnyje numatytus atvejus, pateikia vykdyti jį priėmęs teismas ne vėliau kaip per tris dienas nuo nuosprendžio įsiteisėjimo arba nuo bylos grąžinimo iš apeliacinės instancijos teismo dienos.

2. Patvarkymą vykdyti nuosprendį surašo teisėjas ir kartu su nuosprendžio nuorašu išsiunčia baudmės vykdymo institucijai ir nuosprendžio vykdymą kontroliuojančiam prokurorui. Jeigu nuosprendis buvo pakeistas nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, prie pirmosios instancijos teismo nuosprendžio nuorašo pridedamas apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio ar nutarties nuorašas.

3. Jeigu vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 63 ar 64 straipsniu nuteistajam paskirtos dvi bausmės, dokumentai išsiunčiami bausmės vykdyti privalančioms institucijoms.

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytais atvejais nuosprendis pateikiamas vykdyti:

1) dėl viešųjų darbų bausmės – pataisos inspekcijoms;
2) dėl baudos priverstinio išieškojimo – antstoliams;
3) dėl laisvės apribojimo bausmės – pataisos inspekcijoms;
4) dėl poilsio dienomis atliekamo arešto bausmės – areštinėms pagal Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos patvirtintą tvarką;

5) dėl arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmių – laisvės atėmimo vietai, kurioje laikomas nuteistasis, arba policijos įstaigai, kurios teritorijoje yra nuteistojo gyvenamoji vieta, jeigu nuteistajam iki nuosprendžio įsiteisėjimo nebuvo paskirta kardomoji priemonė – suėmimas;

6) dėl baudžiamojo poveikio priemonių – turto konfiskavimo ir išplėstinio turto konfiskavimo – antstoliams;

7) dėl baudžiamojo poveikio priemonės – teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo – pataisos inspekcijoms ir asmens darbovietės administracijai ir, jeigu šiam asmeniui atimta teisė užsiimti tam tikra veikla, – institucijai, išduodančiai leidimus tokiai veiklai;

8) dėl baudžiamojo poveikio priemonės – įmokos į Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondą – Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondo administratoriui;

9) dėl kitų baudžiamojo poveikio priemonių – pataisos inspekcijoms;

10) dėl auklėjamojo poveikio priemonės – atidavimo į specialią auklėjimo įstaigą taikymo nepilnamečiams specialios auklėjimo įstaigos administracijai;

11) dėl kitų auklėjamojo poveikio priemonių taikymo nepilnamečiams – pataisos inspekcijoms;

12) nuosprendis, kuriuo atidedamas paskirtos bausmės vykdymas, – pataisos inspekcijoms;

13) nuosprendis, kuriuo nuteistajam paskiriama bausmė už labai sunkų ar sunkų nusikaltimą, nusikalstamą veiką valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams ar korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, – bausmę vykdančiai institucijai ir nuteistojo darbovietės, kurioje jis dirbo arba ėjo pareigas nusikalstamos veikos padarymo metu, administracijai, jeigu nuteistasis toliau dirba arba eina pareigas toje darbovietėje.

5. Jeigu nuosprendžiu nuteistajam paskirta bausmė – bauda arba baudžiamojo poveikio priemonė – įmoka į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą, o nuteistasis ar turtas, į kurį gali būti nukreiptas išieškojimas, yra kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, teismas savo iniciatyva arba bausmę (baudžiamojo poveikio priemonę) vykdančios institucijos teikimu gali šią bausmę ar baudžiamojo poveikio priemonę perduoti vykdyti Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai. Lietuvos Respublikos teismų paskirtų piniginių sankcijų perdavimo vykdyti kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms taisyklės patvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)
Nr. [X-1368](#), 2007-12-13, *Žin.*, 2007, Nr. 140-5748 (2007-12-29)
Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)
Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)
Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

343 straipsnis. Priemonės pasirūpinti nuteistojo vaikais

Jeigu areštu ar laisvės atėmimu nuteistas asmuo turi vaikų iki aštuoniolikos metų, kurie lieka be reikalingos priežiūros, nuosprendį vykdyti pateikiantis teismas, jei tai nebuvo padaryta anksčiau, privalo juos atiduoti šeimos nariams, artimiesiems giminaičiams, kitiems asmenims ar įstaigoms globoti ar rūpintis ir apie tai turi pranešti nuteistajam.

344 straipsnis. Nuteistojo asmens turto apsauga

Nuosprendį vykdyti pateikiantis teismas, jeigu tai nebuvo padaryta anksčiau, privalo imtis priemonių nuteistojo būstui ir kitokiam turtui išsaugoti. Dėl to teismas, pateikdamas nuosprendį vykdyti, tuo pat metu siunčia atitinkamą rašytinį pavedimą turto buvimo vietos savivaldybės valdybai ir apie tai praneša nuteistajam.

345 straipsnis. Pirmosios instancijos teismo nutarties įsiteisėjimas ir jos vykdymas

1. Pirmosios instancijos teismo nutartis įsiteisėja ir vykdoma pasibaigus jos apskundimo terminui, jeigu ji nebuvo apskūsta. Jeigu dėl pirmosios instancijos teismo nutarties buvo paduotas skundas, bet nutartis nepanaikinama, ji įsiteisėja, kai apeliacinės instancijos arba kitoks teismas įstatymų nustatyta tvarka išnagrinėja skundą.

2. Pirmosios instancijos teismo nutartis, kuri negali būti skundžiama, įsiteisėja ir vykdoma po jos paskelbimo.

3. Nutartis pateikiama vykdyti šio Kodekso 342 straipsnyje nustatyta tvarka.

346 straipsnis. Nuosprendžio ir nutarties privalomumas

1. Įsiteisėję teismo nuosprendis ir nutartis yra privalomi visoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir pareigūnams, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms bei asmenims ir turi būti be prieštaravimų ir netrukdomai vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Atsakomybę už vengimą ar trukdymą įvykdyti teismo nuosprendį ar nutartį nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

3. Nuosprendžio pateikimą vykdyti ir jo vykdymą kontroliuoja prokuroras. Prokuroras pagal savo kompetenciją turi teisę išreikalausiti baudžiamąją bylą, kurioje vykdomas įsiteisėjęs teismo nuosprendis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

347 straipsnis. Kelių neįvykdytų nuosprendžių vykdymas

Kai nuteistajam yra kitų visiškai ar iš dalies neįvykdytų nuosprendžių, apie kuriuos nežinojo vėliausią nuosprendį priėmęs teismas, šis teismas pats ar kitas tos pačios pakopos arba aukštesnysis teismas pagal vėliausiojo nuosprendžio vykdymo vietą privalo priimti sprendimą, kokia tvarka bus vykdomos bausmės, numatytos visiškai ar iš dalies neįvykdytuose nuosprendžiuose.

348 straipsnis. Nuosprendžio vykdymo bendroji tvarka

1. Nuosprendį vykdyti gavusi institucija, įstaiga ar įmonė ne vėliau kaip kitą dieną praneša apie tai nuosprendį vykdyti pateikusiam teismui ir nuosprendžio vykdymą kontroliuojančiam prokurorui.

2. Arešto ir laisvės atėmimo bausmės vykdančios įstaigos turi pranešti nuosprendį priėmusiam teismui ir nuteistojo šeimai ar artimiesiems giminaičiams apie bausmės atlikimo vietą.

3. Įvykdžiusios šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus reikalavimus, nuosprendį vykdančios valstybės institucijos nuteistojo atžvilgiu veikia vadovaudamosi Lietuvos

Respublikos bausmių vykdymo kodeksu ir kitais bausmių, baudžiamojo poveikio priemonių ir auklėjamojo poveikio priemonių nepilnamečiams vykdymą reglamentuojančiais teisės aktais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

349 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirtas viešųjų teisių atėmimas, vykdymas. (neteko galios nuo 2011-07-05)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

350 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo atimta teisė dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla, vykdymas. . (neteko galios nuo 2011-07-05)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

351 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirti viešieji darbai, vykdymas

1. Nuosprendį paskelbęs teismas tuoj pat išaiškina nuteistajam paskirtos viešųjų darbų bausmės atlikimo tvarką, sąlygas bei jo teises ir pareigas.

2. Teismas bausmę vykdančios įstaigos teikimu viešųjų darbų bausmę gali pakeisti kita bausme arba atleisti nuteistąjį nuo šios bausmės atlikimo ir jam paskirti baudžiamojo poveikio priemonę Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 46 straipsnyje numatytais atvejais.

3. Viešųjų darbų bausmė pakeičiama šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

352 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirta bauda, vykdymas

1. Nuosprendį paskelbęs teismas tuoj pat išaiškina nuteistajam paskirtos bausmės savanoriško ir priverstinio įvykdymo tvarką, sąlygas, jo teises ir pareigas bei nustato terminą, per kurį turi būti savanoriškai sumokėta bauda.

2. Jeigu bauda nesumokama savanoriškai, ją priverstinai išieško antstolis pagal nuosprendį priėmusio teismo išduotą vykdomąjį raštą.

3. Teismas baudą gali pakeisti kita bausme Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47 straipsnyje numatytais atvejais.

4. Bauda kita bausme pakeičiama šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

353 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirtas laisvės apribojimas, vykdymas

1. Nuosprendį paskelbęs teismas tuoj pat išaiškina nuteistajam paskirtos laisvės apribojimo bausmės atlikimo tvarką, sąlygas bei jo teises ir pareigas.

2. Teismas laisvės apribojimo bausmę gali pakeisti kita bausme arba atleisti nuteistąjį nuo šios bausmės atlikimo ir jam paskirti baudžiamojo poveikio priemonę Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 48 straipsnyje numatytais atvejais.

3. Laisvės apribojimo bausmė pakeičiama šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

354 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirtas areštas, vykdymas

1. Nuosprendį paskelbęs teismas tuoj pat išaiškina nuteistajam paskirtos arešto bausmės atlikimo tvarką, sąlygas bei jo teises ir pareigas.

2. Teismas arešto atlikimo tvarką gali keisti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 49 straipsnyje numatytais atvejais.

3. Arešto atlikimo tvarka pakeičiama šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

355 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirtas terminuotas laisvės atėmimas, vykdymas

Nuosprendį paskelbęs teismas tuoj pat išaiškina nuteistajam paskirtos terminuoto laisvės atėmimo bausmės atlikimo tvarką, sąlygas bei jo teises ir pareigas.

356 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, vykdymas

Nuosprendį paskelbęs teismas tuoj pat išaiškina nuteistajam paskirtos laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės atlikimo tvarką, sąlygas bei jo teises ir pareigas.

357 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirta baudžiamojo poveikio priemonė, vykdymas

1. Nuosprendį, kuriuo paskirta ir baudžiamojo poveikio priemonė, paskelbęs teismas tuoj pat išaiškina nuteistajam paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės turinį ir terminą, jos atlikimo tvarką ir sąlygas, nuteistojo teises ir pareigas.

2. Nuosprendį paskelbęs teismas apie viešųjų teisių nuteistajam atėmimą po nuosprendžio įsiteisėjimo paskelbia specialiaame interneto tinklalapyje.

3. Jeigu uždraudimas naudotis specialia teise arba teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimas, arba viešųjų teisių atėmimas paskirtas kartu su laisvės atėmimo arba arešto bausme, šios baudžiamojo poveikio priemonės pradedamos vykdyti, kai nuteistasis atliko bausmę arba lygtinai atleidžiamas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, arba lygtinai paleidžiamas iš pataisos įstaigos, arba kai laisvės atėmimo bausmė pakeičiama švelnesne bausme. Pataisos įstaigos arba areštinės administracija ne vėliau kaip per 3 darbo dienas išsiunčia pranešimą apie nuteistojo paleidimą iš pataisos įstaigos arba areštinės uždraudimą naudotis specialia teise arba teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimą, arba viešųjų teisių atėmimą vykdančiai institucijai pagal nuteistojo gyvenamąją vietą.

4. Jeigu panaikinamas bausmės vykdymo atidėjimas arba lygtinis atleidimas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, arba laisvės atėmimo bausmės pakeitimas švelnesne bausme, arba lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigos ir nuteistasis pasiunčiamas į pataisos įstaigą, baudžiamojo poveikio priemonių – uždraudimo naudotis specialia teise arba teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo, arba viešųjų teisių atėmimo – vykdymas sustabdomas iki šio straipsnio 3 dalyje nustatytų pagrindų vykdyti šias baudžiamojo poveikio priemones atsiradimo.

5. Darbdavys, valstybės ar savivaldybės institucija, įstaiga ar įmonė, nevalstybinė organizacija ne vėliau kaip kitą darbo dieną po teismo nuosprendžio nuorašo gavimo Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka nutraukia darbo sutartį su nuteistuoju arba atleidžia jį iš valstybės tarnybos, jeigu nuteistasis dirba darbą arba eina pareigas, kurie uždrausti teismo nuosprendžiu, arba panaikina nuteistajam išduotą leidimą užsiimti tam tikra veikla ir ne vėliau kaip per 2 darbo dienas apie tai praneša nuosprendį priėmusiam teismui ir teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimą arba viešųjų teisių atėmimą vykdančiai institucijai pagal nuteistojo gyvenamąją vietą. Atlikusiam baudžiamojo poveikio priemonę – teisės užsiimti tam tikra veikla atėmimą – asmeniui leidimas užsiimti tam tikra veikla išduodamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta bendra tvarka.

6. Jeigu nuosprendžiu paskirta baudžiamojo poveikio priemonė – turto konfiskavimas arba išplėstinis turto konfiskavimas, nuosprendį paskelbęs teismas nuosprendžio nuorašą, konfiskuotino turto dokumentų nuorašus ir vykdomąjį raštą išsiunčia nuosprendžio vykdymo vietos antstoliui ir apie tai raštu praneša teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai.

7. Antstolis, perdavęs konfiskuotą turtą teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai, ne vėliau kaip per 3 dienas grąžina nuosprendį priėmusiam teismui vykdomąjį raštą su įrašu, kad turtas konfiskuotas.

8. Nuteistiesiems, kuriems paskirta baudžiamojo poveikio priemonė – turtinės žalos atlyginimas ar pašalinimas arba nemokami darbai, arba įmoka į Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondą, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 74 straipsnyje numatytais atvejais teismas vieną baudžiamojo poveikio priemonę gali pakeisti kita šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

358 straipsnis. Nuteisto asmens atleidimo nuo bausmės atlikimo arba bausmės vykdymo atidėjimo panaikinimo, arba bausmės vykdymo atidėjimo termino pratęsimo, arba įspėjimo dėl bausmės vykdymo atidėjimo galimo panaikinimo tvarka

1. Nuteistąjį, kuriam bausmės vykdymas atidėtas remiantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsniu, nuo bausmės atleidžia arba jam bausmės vykdymo atidėjimo terminą pratęsia, arba įspėja dėl bausmės vykdymo atidėjimo galimo panaikinimo, arba bausmės vykdymo atidėjimą panaikina ir nuteistąjį pasiunčia atlikti paskirtą bausmę nuteistojo gyvenamosios vietos apylinkės teismas nuteistojo elgesį kontroliuojančios institucijos teikimu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus klausimus teismas nagrinėja teismo posėdyje. Šiame posėdyje dalyvauja prokuroras ir nuteistojo elgesį kontroliuojančios institucijos atstovas. Į teismo posėdį šaukiamas nuteistasis arba jo atstovas pagal įstatymą ir gynėjas, tačiau šių asmenų neatvykimas nesustabdo klausimo nagrinėjimo.

3. Bylos nagrinėjimas pradedamas teisėjo pranešimu. Po to teismas išklauso atvykusius į posėdį asmenis.

4. Teismas nuteistąjį atleidžia nuo bausmės atlikimo arba bausmės vykdymo atidėjimo terminą pratęsia, arba įspėja dėl bausmės vykdymo atidėjimo galimo panaikinimo, arba panaikina bausmės vykdymo atidėjimą ir pasiunčia atlikti paskirtą bausmę motyvuota nutartimi. Nutarties nuorašas išsiunčiamas bylą nagrinėjusiam pirmosios instancijos teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

359 straipsnis. Nuteistojo atleidimas nuo bausmės atlikimo dėl ligos

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 76 straipsnyje numatytais atvejais nuteistąjį nuo bausmės atlikimo dėl ligos atleidžia teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu, remdamasis gydytojų komisijos išvada.

2. Teikimas atleisti nuteistąjį nuo bausmės atlikimo dėl ligos nagrinėjamas teismo posėdyje šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Jeigu asmuo susirgo psichine liga ir gali prireikti jam skirti priverčiamąsias medicinos priemones, teikimas nagrinėjamas šio Kodekso 402 ir 403 straipsniuose nustatyta tvarka.

360 straipsnis. Lygtinis atleidimas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, neatliktos laisvės atėmimo bausmės dalies pakeitimas švelnesne bausme ir lygtinis paleidimas iš laisvės atėmimo vietos

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 77 ir 94 straipsniuose numatytais atvejais nuteistąjį lygtinai nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą atleidžia ir neatliktą laisvės atėmimo bausmės dalį pakeičia švelnesne bausme teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu.

2. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse numatytais atvejais nuteistąjį laisvės atėmimo bausme lygtinai paleidžia iš laisvės atėmimo vietos teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu.

3. Nuteistajam, kuris lygtinai paleistas iš laisvės atėmimo vietos remiantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 157 straipsniu, lygtinį paleidimą iš laisvės atėmimo vietos panaikina ir nuteistąjį pasiunčia atlikti likusią bausmę nuteistojo gyvenamosios vietos apylinkės teismas pataisos inspekcijos teikimu.

4. Dėl lygtinio atleidimo nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, dėl neatliktos laisvės atėmimo bausmės dalies pakeitimo švelnesne bausme, dėl lygtinio paleidimo iš laisvės atėmimo vietos ir dėl lygtinio paleidimo iš laisvės atėmimo vietos panaikinimo teismas nusprendžia šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

361 straipsnis. Nuosprendžio vykdymo metu kylančių abejonių ir neaiškumų pašalinimas

1. Teismas nuosprendžio vykdymo metu turi teisę išspręsti dėl nuosprendžio kylančias abejones, jeigu jas išsprendus nepakeičiama nuosprendžio esmė.

2. Teismas turi teisę priimti sprendimus: panaikinti kardomąją priemonę tais atvejais, kai išteisinamajame nuosprendyje arba nuosprendyje, kuriuo kaltinamasis nuteistas ir nuo bausmės atlikimo atleistas, nenurodyta, kad kardomoji priemonė panaikinama; panaikinti priemonės civiliniam ieškiniui, turto konfiskavimui ar išplėstiniam turto konfiskavimui užtikrinti, jeigu šios priemonės išteisinamajame nuosprendyje ar nuosprendyje, kuriuo ieškinys atmetas arba turto konfiskavimas netaikomas, nepanaikintos; įskaityti kardomąjį kalinimą į bausmės atlikimo laiką, jeigu kardomasis kalinimas teismo nuosprendžiu neįskaitytas arba įskaitytas netiksliai; įskaityti atliktą bausmę, kai bausmė paskirta pagal kelis nuosprendžius, jeigu atliktoji bausmė teismo nuosprendžiu neįskaityta arba įskaityta netiksliai; taip pat sprendimus dėl nuosprendyje nepaskirtos ar netinkamai paskirtos bausmės vykdymo įstaigos rūšies; dėl daiktinių įrodymų, jeigu jų klausimas neišspręstas teismo nuosprendyje; dėl proceso išlaidų dydžio nustatymo ir jų paskirstymo, jeigu šie klausimai neišspręsti teismo nuosprendyje; dėl be priežiūros likusių nuteistojo vaikų likimo ir jų atidavimo artimiesiems giminaičiams, kitiems asmenims ar įstaigoms globoti ar rūpintis, jeigu šių klausimų teismas neišsprendė nuosprendyje; dėl darbo arba veiklos patikslinimo, jeigu nuosprendyje, kuriuo paskirta baudžiamojo poveikio priemonė – teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimas, tiksliai nenurodytas darbas arba veikla; dėl klaidingai nuosprendyje užrašyto nuteistojo vardo, pavardės ar kitų biografijos duomenų, taip pat rašybos ir aritmetinių klaidų ištaisymo ir kitokių netikslumų.

3. Teismas gali pašalinti po nuosprendžio priėmimo atsiradusius neaiškumus, jei pasikeitė aplinkybės iki jo įvykdymo. Teismas gali priimti sprendimą: dėl papildomai rasto nuteistojo iki nuosprendžio priėmimo įgyto turto, kurį pagal įstatymus reikia konfiskuoti, konfiskavimo; dėl daiktų ir reikmenų, kuriuos pagal teismo nuosprendį reikia konfiskuoti, sąrašo patikslinimo, jeigu nuosprendyje nurodyta, kad konfiskuojama nuteistajam priklausančio turto dalis, bei dėl kitokių neaiškumų.

4. Vykdant nuosprendį kylančias abejones ir neaiškumus teismas nagrinėja ir išsprendžia teismo posėdyje šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

362 straipsnis. Su nuosprendžio vykdymu susijusių klausimų išsprendimo tvarka

1. Klausimus dėl nuteistojo atleidimo nuo bausmės atlikimo dėl ligos pagal šio Kodekso 359 straipsnį, dėl viešųjų darbų pakeitimo kita bausme ar, atleidus nuo viešųjų darbų bausmės, baudžiamojo poveikio priemonės paskyrimo vietoj šios bausmės pagal šio Kodekso 351 straipsnį, dėl laisvės apribojimo bausmės pakeitimo kita bausme ar, atleidus nuo laisvės apribojimo bausmės, baudžiamojo poveikio priemonės paskyrimo vietoj šios bausmės pagal šio Kodekso 353 straipsnį, dėl arešto atlikimo tvarkos pakeitimo pagal šio Kodekso 354 straipsnį, dėl vienos baudžiamojo poveikio priemonės pakeitimo kita baudžiamojo poveikio priemone pagal šio Kodekso 357 straipsnį nagrinėja ir nutartimi išsprendžia nuteistojo bausmės atlikimo vietos apylinkės teismas. Teismo posėdyje dalyvauja išvadą apie nuteistojo sveikatos būklę pateikusių gydytojų komisijos atstovas, bausmę vykdančios institucijos atstovas ir prokuroras. Į posėdį reikiamais atvejais teismas gali šaukti ir nuteistąjį, tačiau jo neatvykimas klausimo sprendimo nesustabdo.

2. Klausimus dėl baudos nuteistajam pakeitimo kita bausme pagal šio Kodekso 352 straipsnį nagrinėja ir nutartimi išsprendžia nuosprendį priėmęs teismas. Klausimus dėl nuteistojo lygtinio atleidimo nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą bei neatliktos laisvės atėmimo bausmės dalies pakeitimo švelnesne bausme ir lygtinio paleidimo iš laisvės atėmimo vietos pagal šio Kodekso 360 straipsnį nagrinėja ir nutartimi išsprendžia bausmės atlikimo vietos apylinkės

teismas. Teismo posėdyje dalyvauja bausmę vykdančios institucijos atstovas. Į posėdį teismas šaukia nuteistąjį, prokurorą ir gynėją, tačiau šių asmenų neatvykimas klausimo sprendimo nesustabdo.

3. Klausimus dėl nuosprendžio vykdymo metu kylančių abejonių ir neaiškumų pagal šio Kodekso 361 straipsnį, taip pat klausimus, numatytus Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse, nagrinėja ir nutartimi išsprendžia nuosprendį priėmęs teismas. Į teismo posėdį reikiama atvejais teismas šaukia prokurorą, gynėją ir kitus proceso dalyvius, tačiau šių asmenų neatvykimas klausimo sprendimo nesustabdo.

4. Šiame straipsnyje numatytais atvejais klausimo nagrinėjimas pradedamas posėdžio pirmininko pranešimu. Po to teismas išklauso į posėdį atvykusius asmenis.

5. Nutartį teismas priima pasitarimų kambaryje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

362⁽¹⁾ straipsnis. Įstatymo, panaikinančio veikos nusikalstamumą, švelninančio bausmę arba kitokiu būdu lengvinančio veiką padariusio asmens teisinę padėtį, taikymo tvarka

1. Įstatymą, panaikinantį veikos nusikalstamumą, švelninantį bausmę arba kitokiu būdu lengvinantį veiką padariusio asmens teisinę padėtį, pagal nuteistojo, jo gynėjo prašymus, prokuroro, bausmės vykdymo institucijos teikimus taiko teismas, nagrinėjęs bylą pirmąja instancija.

2. Paduodant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus prašymus ar teikimus ir priimant teismo nutartis, vadovaujamasi Baudžiamojo kodekso 3 straipsnio nuostatomis.

3. Nagrinėjant prašymą ar teikimą, teismo posėdyje dalyvauja prokuroras. Dalyvauti šiame teismo posėdyje šaukiamas laisvėje esantis nuteistasis ir nuteistojo prašymu gynėjas. Laisvės atėmimo bausmę atliekantis nuteistasis į teismo posėdį šaukiamas prirėkus. Nuteistojo ir gynėjo neatvykimas į teismo posėdį nesustabdo bylos nagrinėjimo, jeigu teismas nepripažįsta, kad jiems dalyvauti būtina.

4. Teismas, nustatęs, kad prašymas ar teikimas yra pagrįstas, priima nutartį dėl atleidimo nuo bausmės, bausmės sušvelninimo, veikos perkvalifikavimo ar teistumo išnykimo. Jeigu skiriant bausmę baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu buvo vadovautasi Baudžiamojo kodekso 63 ar 64 straipsniais, teismas nustato naują subendrintą bausmę.

5. Teismas, nustatęs, kad prašymas ar teikimas nepagrįstas, priima nutartį prašymą ar teikimą atmesti.

6. Teismo nutartį turi teisę apskusti prokuroras, nuteistasis ir jo gynėjas. Nutartis skundžiama ir skundas nagrinėjamas šio Kodekso 364 straipsnyje nustatyta tvarka. Skundą išnagrinėjusio teismo nutartis yra neskundžiama.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

363 straipsnis. Teistumo laiko sutrumpinimo arba teistumo panaikinimo tvarka

1. Atlikusio bausmę asmens prašymą dėl teistumo laiko sutrumpinimo arba teistumo panaikinimo pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 97 straipsnį nagrinėja apylinkės teismas pagal atlikusio bausmę asmens gyvenamąją vietą.

2. Prašymą dėl teistumo laiko sutrumpinimo arba teistumo panaikinimo teismas nagrinėja teismo posėdyje, išreikalavęs nuosprendžio nuorašą arba teismo bylą, taip pat kitus reikiamus dokumentus, apibūdinančius atlikusį bausmę asmenį, jo darbinę veiklą ir elgesį. Teismo posėdyje turi dalyvauti pateikęs prašymą atlikęs bausmę asmuo.

3. Teistumo laiko sutrumpinimo arba teistumo panaikinimo klausimo nagrinėjimas pradedamas posėdžio pirmininko pranešimu. Po to teismas išnagrinėja turimus dokumentus, išklauso bausmę atlikusį asmenį.

4. Nutartį dėl teistumo laiko sutrumpinimo arba teistumo panaikinimo teismas priima pasitarimų kambaryje.

5. Jeigu teismas priima nutartį atmesti prašymą dėl teistumo laiko sutrumpinimo arba teistumo panaikinimo, pakartotinai šiuos klausimus teismas gali nagrinėti ne anksčiau kaip po vienerių metų nuo prašymo atmetimo.

364 straipsnis. Su nuosprendžio vykdymu susijusių nutarčių apskundimas ir skundų nagrinėjimas

1. Skundą dėl apylinkės teismo nutarties, susijusios su nuosprendžio vykdymu, nagrinėja apygardos teismas, dėl apygardos teismo nutarties – Lietuvos apeliacinis teismas.

2. Nutartis dėl šio Kodekso 361–363, 365 straipsniuose nurodytų klausimų gali apskųsti prokuroras, nuteistasis ir jo gynėjas, nepilnamečio nuteistojo atstovas pagal įstatymą, o kai klausimas susijęs su nuosprendžio vykdymu civilinio ieškinio atžvilgiu, – taip pat civilinis ieškovas ir civilinis atsakovas arba jų atstovai.

3. Skundas dėl apylinkės teismo nutarties paduodamas apygardos teismui, dėl apygardos teismo nutarties – Lietuvos apeliaciniam teismui per penkias dienas nuo skundžiamos nutarties priėmimo dienos. Suimtam nuteistajam šis terminas skaičiuojamas nuo nutarties nuorašo įteikimo jam dienos. Skundas paduodamas per nutartį priėmusį teismą. Skundą gavęs teismas per tris dienas perduoda jį kartu su medžiaga atitinkamam teismui.

4. Skundo padavimas sustabdo teismo nutarčių atidėti nuosprendžio vykdymą, atleisti nuteistąjį nuo bausmės atlikimo dėl ligos, lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą ir pakeisti neatliktą laisvės atėmimo bausmės dalį švelnesne bausme bei lygtinai paleisti nuteistąjį iš laisvės atėmimo vietos vykdymą.

5. Skundas turi būti išnagrinėtas apygardos teismo ar Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegijos posėdyje per septynias dienas nuo skundo gavimo apygardos teisme ar Lietuvos apeliaciniame teisme dienos.

6. Nagrinėjant skundą, teismo posėdyje gali dalyvauti prokuroras, skundą padavęs asmuo, taip pat nuteistasis ir jo gynėjas. Šių asmenų, jeigu jiems buvo laiku pranešta apie teismo posėdžio dieną, neatvykimas nesustabdo skundo nagrinėjimo. Jeigu skundu siekiama pabloginti nuteistojo padėtį, reikiamais atvejais suimtas nuteistasis pristatomas į teismą.

7. Skundą padavęs asmuo gali duoti paaiškinimus skundo argumentams patikslinti ir papildyti, taip pat pateikti su skundu susijusius dokumentus. Paaiškinimus dėl skundo turi teisę duoti posėdyje dalyvaujantys asmenys.

8. Išnagrinėjusi skundą, teisėjų kolegija pasitarimų kambaryje priima vieną iš šių nutarčių:

- 1) atmesti skundą ir palikti galioti teismo nutartį;
- 2) panaikinti teismo nutartį ir priimti dėl skundo naują sprendimą;
- 3) pakeisti teismo nutartį.

9. Apygardos teismo ir Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų kolegijos nutartis įsigalioja nuo jos priėmimo dienos ir yra neskundžiama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

365 straipsnis. Užsienio valstybių teismų nuosprendžių ir Tarptautinio baudžiamojo teismo sprendimų vykdymas

1. Užsienio valstybių teismų nuosprendžiai ir Tarptautinio baudžiamojo teismo sprendimai Lietuvos Respublikoje vykdomi pagal šio Kodekso VII dalies taisykles.

2. Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais atvejais užsienio valstybės teismo nuosprendžiu paskirtą bausmę suderina su Lietuvos Respublikos baudžiamųjų ir bausmių vykdymo įstatymų reikalavimais bausmės atlikimo vietos apylinkės teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu šio Kodekso 362 straipsnyje nustatyta tvarka.

365¹ straipsnis. Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos paskirtos piniginės sankcijos pripažinimas Lietuvos Respublikoje

1. Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos paskirtą piniginę sankciją pripažįsta pinigine sankcija nubausto fizinio asmens gyvenamosios vietos ar juridinio asmens buveinės vietos apylinkės teismas. Jeigu nubaustas fizinis asmuo neturi gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje arba juridinis asmuo neturi buveinės Lietuvos Respublikoje, tada piniginę sankciją pripažįsta turto ar pagrindinės jo dalies, į kurią gali būti nukreiptas išieškojimas, buvimo vietos apylinkės teismas.

2. Gavęs Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos sprendimą, kuriuo paskirta piniginė sankcija, apylinkės teismas per septynias dienas nuo sprendimo gavimo dienos rengia teismo posėdį. Į posėdį teismas šaukia nubaustą asmenį, jo gynėją ir prokurorą, tačiau šių asmenų neatvykimas klausimo nagrinėjimo nesustabdo. Klausimo nagrinėjimas pradedamas posėdžio pirmininko pranešimu. Po to teismas išklauso į posėdį atvykusius asmenis ir priima nutartį pripažinti piniginę sankciją arba nutartį atsisakyti pripažinti piniginę sankciją. Nutartį teismas priima pasitarimų kambaryje.

3. Teismas atsisako pripažinti piniginę sankciją, jeigu:

1) piniginė sankcijos vykdymas pažeistų pagrindines žmogaus teises ir laisves;

2) Lietuvos Respublikoje arba kitoje valstybėje, išskyrus sprendimą priėmusią valstybę, nubaustam asmeniui buvo priimtas sprendimas dėl tų pačių veikų ir tas sprendimas buvo įvykdytas;

3) piniginė sankcija paskirta dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą nėra laikoma nusikaltimu ar baudžiamuoju nusižengimu, išskyrus atvejus, kai piniginė sankcija paskirta dėl 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms 5 straipsnio 1 dalyje išvardytų nusikalstamų veikų;

4) piniginė sankcija paskirta dėl veikos, dėl kurios gali būti taikomi Lietuvos Respublikos baudžiamieji įstatymai, ir yra suėję Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 96 straipsnyje numatyti apkaltinamojo nuosprendžio vykdymo senaties terminai;

5) nubaustas asmuo pagal tarptautinės teisės normas ar Lietuvos Respublikos įstatymus naudojasi imunitetu nuo baudžiamosios jurisdikcijos;

6) nubaustas asmuo veikos padarymo metu nebuvo sulaukęs amžiaus, nuo kurio pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą galima baudžiamoji atsakomybė už jo padarytą nusikalstamą veiką;

7) piniginė sankcija buvo paskirta rašytinio proceso būdu ir pagal sprendimą priėmusios valstybės teisę nubaustas asmuo nebuvo asmeniškai ar per atstovą, kompetentingą pagal nubausto asmens nacionalinę teisę, informuotas apie savo teisę ginčyti bylą ir pasinaudojimo tokia teisių gynimo priemone terminus;

8) piniginė sankcija buvo paskirta žodinio proceso būdu, tačiau nedalyvaujant nubaustam asmeniui, išskyrus atvejus, kai šio straipsnio 3 dalies 10 punkte nurodytame liudijime pažymima, kad jis asmeniškai ar per atstovą, kompetentingą pagal nubausto asmens nacionalinę teisę, buvo informuotas apie procesą pagal sprendimą priėmusios valstybės teisę arba kad nubaustas asmuo buvo nurodęs, kad jis neginčija bylos;

9) piniginės sankcijos dydis yra mažesnis negu 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms 7 straipsnio 2 dalies h punkte numatyta suma;

10) nėra gautas 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms 4 straipsnyje numatytas liudijimas arba jis yra neišsamus, arba aiškiai neatitinka dėl nubausto asmens priimto sprendimo;

11) gauti dokumentai nėra išversti į lietuvių arba anglų kalbas.

4. Šio straipsnio 3 dalies 1, 4, 7, 8, 10 ir 11 punktuose numatytais atvejais teismas kreipiasi į Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingą instituciją su prašymu per teismo nustatytą terminą pateikti papildomą informaciją. Tokiu atveju teismas daro posėdžio pertrauką. Jeigu per nustatytą terminą reikalinga informacija nėra gaunama, teismas priima nutartį atsisakyti pripažinti piniginę sankciją.

5. Prireikus mokėtina suma teismo nutartimi konvertuojama pagal Lietuvos banko nustatytą konvertuojamos valiutos ir lito santykį, kuris galiojo piniginės sankcijos paskyrimo

metu. Tais atvejais, kai Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija paskyrė piniginę sankciją dėl veikos, padarytos ne šios valstybės teritorijoje, o dėl šios veikos gali būti taikomi Lietuvos Respublikos baudžiamieji įstatymai, teismas sumažina mokėtinos piniginės sankcijos dydį iki maksimalaus dydžio, numatyto už analogišką nusikalstamą veiką pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą.

6. Jeigu teismas nusprendžia atsisakyti pripažinti piniginę sankciją, apie šią nutartį ir jos motyvus nedelsiant informuojama Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija.

7. Teismo nutartį pripažinti piniginę sankciją ar atsisakyti pripažinti piniginę sankciją prokuroras, nubaustas asmuo ar jo gynėjas gali skųsti šio kodekso 364 straipsnio nustatyta tvarka.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1368](#), 2007-12-13, *Žin.*, 2007, Nr. 140-5748 (2007-12-29)

365² straipsnis. Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos paskirtos piniginės sankcijos vykdymas Lietuvos Respublikoje

1. Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos paskirta ir šio kodekso 365¹ straipsnio nustatyta tvarka pripažinta piniginė sankcija vykdoma pagal atitinkamus Lietuvos Respublikos įstatymus su šiame straipsnyje numatytais ypatumais.

2. Piniginės sankcijos vykdymą kontroliuoja ją pripažinęs apylinkės teismas.

3. Piniginė sankcija ar jos dalys, atsižvelgiant į jų pobūdį, turi būti sumokėtos į teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos, Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo arba nukentėjusiojo ar trečiųjų asmenų sąskaitas. Prireikus teismas nutartimi nustato, į kokių institucijų ar asmenų sąskaitas turi būti sumokėtos atitinkamos piniginės sankcijos dalys.

4. Jeigu nubaustas asmuo pateikia duomenų, kad visos piniginės sankcijos ar jos dalys sumokėtos kitoje valstybėje, teismas raštu kreipiasi į Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingą instituciją ir prašo nedelsiant pateikti visą būtiną informaciją. Gavęs Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos atsakymą, teismas išskaičiuoja išieškotas pinigines sankcijos dalis iš sumos, kuri turi būti išieškota Lietuvos Respublikoje. Prireikus gali būti šaukiamas teismo posėdis, kuriame turi teisę dalyvauti nubaustas asmuo, jo gynėjas ir prokuroras.

5. Piniginė sankcija gali būti pakeista kita bausme ar baudžiamojo poveikio priemone tik tais atvejais ir tokios apimtys, kokią 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms 4 straipsnyje numatytame liudijime iš anksto yra nurodžiusi piniginę sankciją paskyrusi Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija.

6. Nubaustas asmuo nuo visos ar dalies piniginės sankcijos vykdymo gali būti atleistas amnestijos ar malonės tvarka.

7. Gavęs Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos pranešimą, kuriuo atšaukiamas reikalavimas vykdyti paskirtą piniginę sankciją, teismas nedelsdamas priima nutartį nutraukti piniginės sankcijos vykdymą.

8. Apie piniginės sankcijos įvykdymą, apie visišką ar dalinį neįvykdymą, jos pakeitimą į kitas bausmes ar baudžiamojo poveikio priemones nedelsiant raštu informuojama Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1368](#), 2007-12-13, *Žin.*, 2007, Nr. 140-5748 (2007-12-29)

VIII DALIS BYLŲ PROCESAS KASACINĖS INSTANCIJOS TEISME

XXVI SKYRIUS ĮSITEISĖJUSIO NUOSPRENDŽIO AR NUTARTIES APSKUNDIMAS IR KASACINĖS BYLOS PARENGIMAS

366 straipsnis. Kasacinės instancijos teismas

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas kasacine tvarka nagrinėja bylas dėl įsiteisėjusių nuosprendžių ar nutarčių, priimtų pirmosios instancijos teismuose ir apeliacinės instancijos teismuose apeliacine tvarka.

2. Kasacinės bylas teismo posėdyje nagrinėja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų ar išplėstinė septynių teisėjų kolegija arba Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinė sesija.

367 straipsnis. Teisė apskusti teismo nuosprendį ar nutartį kasacine tvarka

1. Apskusti įsiteisėjusį teismo nuosprendį ar nutartį remiantis šio Kodekso 369 straipsnyje numatytais pagrindais turi teisę prokuroras, nukentėjusysis, jo atstovas, nuteistasis, išteisintasis, asmuo, kuriam byla nutraukta, jų gynėjas ir atstovas pagal įstatymą, asmuo, kuriam paskirtos ar nepaskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, jo gynėjas, atstovas pagal įstatymą, šeimos nariai ar artimieji giminaičiai, taip pat civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai, užstato davėjas, asmuo, kurio turtas ar jo vertę atitinkanti pinigų suma konfiskuoti, jų atstovas.

2. Nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjas turi teisę paduoti kasacinį skundą tik tuo atveju, kai tai neprieštarauja raštu pareikštai ginamojo valiai. Asmens, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, ir nepilnamečio gynėjai gali paduoti kasacinį skundą nepaisydami ginamojo valios. Civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai turi teisę apskusti nuosprendį ar nutartį tik dėl civilinio ieškinio. Užstato davėjas, asmuo, kurio turtas ar jo vertę atitinkanti pinigų suma konfiskuoti, jų atstovas gali apskusti nuosprendį ar nutartį tik dėl šio sprendimo.

3. Kasacine tvarka neskundžiami ir nenagrinėjami nagrinėjant bylą privataus kaltinimo tvarka priimti nuosprendžiai ar nutartys, taip pat apeliacine tvarka neskusti ir nenagrinėti nuosprendžiai ar nutartys. Kasacine tvarka apskusti įsiteisėjusį nuosprendį ar nutartį galima tik dėl tų klausimų, kurie buvo nagrinėti apeliacinės instancijos teisme.

4. Kasacine tvarka skundžiamos tik šio Kodekso 318 straipsnio 1 dalyje ir 326 straipsnio 1, 5 dalyse išvardytos nutartys.

5. Pakartotiniai kasaciniai skundai nepriimami ir nenagrinėjami. Pakartotiniu laikomas kasacinis skundas, kurį baudžiamojoje byloje tas pats proceso dalyvis paduoda antrą kartą po to, kai kasacinės instancijos teismas išnagrinėjo bylą, taip pat skundas, kurį išnagrinėjus bylą pagal nuteistojo ar išteisintojo, ar asmens, kuriam byla nutraukta, kasacinį skundą paduoda savo vardu pilnamečio nuteistojo ar išteisintojo, ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjas, arba skundas, kurį išnagrinėjus bylą pagal pilnamečio nuteistojo ar išteisintojo, ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjo skundą paduoda nuteistasis ar išteisintasis, ar asmuo, kuriam byla nutraukta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

368 straipsnis. Kasacinis skundas

1. Įsiteisėję teismo nuosprendis ar nutartis apskundžiami kasaciniu skundu.

2. Kasaciniame skunde turi būti nurodyta: kasacinio teismo pavadinimas; skundžiamas teismo nuosprendis ar nutartis; teisiniai argumentai, pagrindžiantys šio Kodekso 369 straipsnyje nurodytą apskundimo ir bylos nagrinėjimo kasacine tvarka pagrindų buvimą; kasatoriaus prašymas. Kasacinį skundą pasirašo kasatorius.

3. Kasatorius turi teisę raštu atšaukti skundą. Prokuroro paduotą skundą gali atšaukti ir aukštesnysis prokuroras. Gynėjas atšaukti savo skundą gali tik raštu suderinęs tai su nuteistuoju, išteisintuoju ar asmeniu, kuriam byla nutraukta. Suderinti nebūtina su asmeniu, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, ar nepilnamečiu asmeniu. Atšaukti kasacinį skundą leidžiama iki bylos nagrinėjimo teismo posėdyje pradžios. Jeigu atšaukus skundą nėra suėję šio Kodekso 370 straipsnyje nurodyti terminai, gali būti paduotas naujas kasacinis skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

369 straipsnis. Apskundimo ir bylos nagrinėjimo kasacine tvarka pagrindai

1. Įsiteisėję nuosprendis ar nutartis apskundžiami ir bylos nagrinėjamos kasacine tvarka, jeigu:

- 1) netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas;
- 2) padaryta esminių šio Kodekso pažeidimų.

2. Netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas yra tada, kai netinkamai pritaikytos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso bendrosios dalies normos, taip pat kai nusikalstamos veikos kvalifikuojamos ne pagal tuos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsnius, dalis ir punktus, pagal kuriuos tai reikėjo daryti.

3. Esminiais šio Kodekso pažeidimais laikomi tokie šio Kodekso reikalavimų pažeidimai, dėl kurių buvo suvaržytos įstatymų garantuotos kaltinamojo teisės ar kurie sukliudė teismui išsamiai ir nešališkai išnagrinėti bylą ir priimti teisingą nuosprendį ar nutartį.

370 straipsnis. Kasacinio apskundimo terminai

1. Apskūsti įsiteisėjusių nuosprendį ar nutartį leidžiama per tris mėnesius nuo jų įsiteisėjimo dienos.

2. Šio Kodekso 367 straipsnio 1 dalyje ir 404 straipsnyje nurodytiems asmenims, praleidusiems kasacinio skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujintas. Pareiškimas dėl praleisto kasacinio skundo padavimo termino atnaujinimo negali būti paduodamas praėjus daugiau negu vieneriems metams po nutarties ar nuosprendžio įsiteisėjimo. Dėl termino atnaujinimo sprendžia atrankos kolegija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

371 straipsnis. Kasacinio skundo padavimo tvarka

Dėl pirmosios instancijos ir apeliacinės instancijos teismų įsiteisėjusių nuosprendžių ir nutarčių kasaciniai skundai paduodami Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

372 straipsnis. Kasacinio skundo priėmimo tvarka

1. Gavęs kasacinį skundą, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas ar jų pavedimu Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjas patikrina, ar skundas nėra pakartotinis, ar jis paduotas nepraleidus šio Kodekso 370 straipsnio 1 dalyje numatyto termino, ar nėra draudimo skūsti teismo nuosprendį ar nutartį, numatyto šio Kodekso 367 straipsnio 3 dalyje, ar nutartis skundžiama kasacine tvarka pagal šio Kodekso 367 straipsnio 4 dalį. Pakartotinis kasacinis skundas, skundas, paduotas praleidus kasacinio skundo padavimo terminą, taip pat skundas, paduotas dėl nuosprendžio ar nutarties, kurie negali būti skundžiami kasacine tvarka, grąžinamas kasatoriui. Kasatoriui taip pat grąžinamas nepasirašytas kasacinis skundas.

2. Jeigu nėra šio straipsnio 1 dalyje numatyto pagrindo grąžinti skundą kasatoriui, išreikalaujama byla, kuri kartu su skundu perduodama Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko ar šio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko sudarytai trijų teisėjų atrankos kolegijai.

3. Atrankos kolegija rašytinio proceso tvarka sprendžia kasacinio skundo priėmimo klausimą. Kasacinis skundas laikomas priimtu, jeigu už jį balsavo bent vienas iš atrankos kolegijos narių. Teisėjo dalyvavimas atrankos kolegijoje, sprendžiant joje kasacinio skundo priėmimo klausimą, netrukdo jam nagrinėti bylą pagal tą kasacinį skundą.

4. Kasacinį skundą atsisakoma priimti, jeigu jis:

- 1) paduotas praleidus kasacinio skundo padavimo terminą ir nėra prašymo atnaujinti praleistą terminą arba prašymas jį atnaujinti yra atmestas;
- 2) paduotas dėl nuosprendžio ar nutarties, kurie kasacine tvarka negali būti skundžiami pagal šio Kodekso 367 straipsnio 3 ar 4 dalis;
- 3) neatitinka šio Kodekso 368 straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų;
- 4) aiškiai neatitinka šio Kodekso 369 straipsnyje numatytų pagrindų;

5) paduotas asmens, neturinčio teisės paduoti kasacinį skundą;

6) yra pakartotinis.

5. Kasacinio skundo priėmimo klausimas išsprendžiamas nutartimi. Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama. Jeigu kasacinį skundą atsisakoma priimti, nutartyje išdėstomi tokio sprendimo motyvai. Nepriimtas kasacinis skundas grąžinamas jį padavusiam asmeniui.

6. Jeigu kasacinį skundą atsisakoma priimti šio straipsnio 4 dalies 3, 4 punktuose nurodytais pagrindais, kasatorius, ištaisęs trūkumus, turi teisę iš naujo paduoti kasacinį skundą, nepažeisdamas šio Kodekso 370 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino. Toks kasacinis skundas nelaikomas pakartotiniu.

7. Išsprendus kasacinio skundo priėmimo klausimą, kasacinio skundo papildyti ar pakeisti negalima.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

373 straipsnis. Kasacinės bylos parengimas nagrinėti atrankos kolegijai priėmus kasacinį skundą

1. Kai atrankos kolegija priima kasacinį skundą, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas sudaro trijų teisėjų kolegiją, paskiria kolegijos pirmininką bei pranešėją ir suderinęs su pranešėju nustato bylos parengimo terminą. Prireikus teisėjas pranešėjas išreikalauja papildomą medžiagą.

2. Kolegijos teisėjai, susipažinę su kasaciniu skundu ir byla, nusprendžia, ar byla turi būti nagrinėjama žodinio proceso tvarka. Žodinio proceso tvarka kasacinė byla turi būti nagrinėjama šio Kodekso 374⁽²⁾ straipsnyje numatytais atvejais. Kitais atvejais kasacinė byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka. Kai teisėjų kolegija parengia kasacinę bylą ir nusprendžia dėl bylos nagrinėjimo tvarkos, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas paskiria kasacinės bylos nagrinėjimo datą.

3. Jei kasacinė byla turi būti nagrinėjama žodinio proceso tvarka, teisėjas pranešėjas nurodo šaukti į teismą šio Kodekso 375 straipsnyje išvardytus asmenis. Jeigu žodinio proceso tvarka nagrinėtinėje byloje kasacinis skundas paduotas remiantis nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, padėtį bloginančiais pagrindais, nuteistajam ar išteisintajam, ar asmeniui, kuriam byla nutraukta, nusiunčiamas kasacinio skundo nuorašas.

4. Šio Kodekso 378 straipsnio 4 dalyje numatytu atveju Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, kai atrankos kolegija priima kasacinį skundą, gali nuspręsti perduoti jį nagrinėti išplėstinei septynių teisėjų kolegijai ar Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

374 straipsnis. Teismo nuosprendžio ir nutarties vykdymo sustabdymas

Atrankos kolegija, priėmusi kasacinį skundą nagrinėti, arba teisėjų kolegija, kuriai pavesta nagrinėti kasacinę bylą, arba Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko ar šio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko paskirtas teisėjas nutartimi gali sustabdyti bet kurio Lietuvos Respublikos teismo nuosprendžio ir nutarties ar jų dalies vykdymą, iki byla bus išspręsta kasacinės instancijos teismo posėdyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

374⁽¹⁾ straipsnis. Kasacinės bylos nagrinėjimas rašytinio proceso tvarka

1. Kai yra šio Kodekso 373 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka priimtas sprendimas dėl kasacinės bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka ir paskirta kasacinės bylos nagrinėjimo data, teisėjas pranešėjas praneša kasatoriui, prokurorui ir proceso dalyviams, su kurių interesais kasacinis skundas susijęs, kad byla bus nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, bei bylą nagrinėsiančios teisėjų kolegijos sudėtį ir pasiūlo pateikti atsiliepimus į kasacinį skundą bei išaiškina teisę raštu pareikšti nušalinimus bei prašymus. Atsiliepimai į kasacinius skundus, pareiškimai dėl nušalinimo bei prašymai turi būti pateikti per trisdešimt dienų nuo pranešimo

apie bylos nagrinėjimą rašytinio proceso tvarka išsiuntimo dienos. Prokuroras privalo pateikti atsiliepimą į kasacinį skundą. Kitų proceso dalyvių atsiliepimų į kasacinį skundą nepateikimas nagrinėti bylą rašytinio proceso tvarka netrukdo.

2. Kasacinę bylą nagrinėjant rašytinio proceso tvarka, proceso dalyviai į teismo posėdį nekviečiami.

3. Išnagrinėjus bylą rašytinio proceso tvarka, nutartis priimama ir paskelbiama šio Kodekso 377 straipsnyje nurodyta tvarka. Apie nutarties paskelbimo laiką ir vietą kasatoriui, prokurorui ir proceso dalyviams, su kurių interesais kasacinis skundas susijęs, pranešama raštu likus ne mažiau kaip septynioms dienoms iki nutarties paskelbimo.

4. Rašytinio proceso tvarka bylą nagrinėjanti trijų teisėjų kolegija, vadovaudamasi šio Kodekso 374⁽²⁾ straipsniu, gali perduoti kasacinę bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

374⁽²⁾ straipsnis. Atvejai, kai kasacinė byla nagrinėjama žodinio proceso tvarka

Žodinio proceso tvarka kasacinė byla nagrinėjama, kai:

1) kasacinis skundas yra paduotas nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla yra nutraukta, padėtį bloginančiais pagrindais arba

2) byla perduota nagrinėti išplėstinei septynių teisėjų kolegijai ar Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai, arba

3) bylą pirmosios instancijos tvarka nagrinėjo apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teismo trijų teisėjų kolegija, arba

4) apeliacinės instancijos teismas šio Kodekso 329 straipsnio 1–3 punktuose numatytais atvejais yra panaikinęs pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir priėmęs naują nuosprendį, arba

5) trijų teisėjų kolegija nusprendžia, kad būtina išklausti proceso dalyvių žodinius paaiškinimus.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

XXVII SKYRIUS KASACINĖS BYLOS NAGRINĖJIMAS

375 straipsnis. Asmenys, dalyvaujantys teismo posėdyje nagrinėjant kasacinę bylą žodinio proceso tvarka

1. Nagrinėjant kasacinę bylą žodinio proceso tvarka, teismo posėdyje dalyvauja prokuroras. Posėdyje taip pat dalyvauja gynėjas, kurį pasikvietė nuteistasis, išteisintasis ar asmuo, kuriam byla nutraukta, arba kiti asmenys nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, sutikimu, arba gynėjas, pasikviestas asmens, kuriam paskirtos ar nepaskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, arba jo atstovo pagal įstatymą, arba jo šeimos narių ar artimųjų giminaičių. Suimtam nuteistajam pranešama apie teisę prašyti per septynias dienas nuo pranešimo gavimo dienos paskirti gynėją.

2. Nagrinėjant kasacinę bylą žodinio proceso tvarka, teismo posėdyje turi teisę dalyvauti taip pat šio Kodekso 367 straipsnio 1 dalyje išvardyti asmenys. Asmuo, kuriam paskirtos ar nepaskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, gali dalyvauti teismo posėdyje, jeigu pagal eksperto išvadą tam nekliudo jo liga.

3. Jeigu kasacinis skundas paduodamas remiantis nuteistojo ar išteisintojo padėtį bloginančiais pagrindais, suimtas nuteistasis turi būti pristatytas į teismą. Laisvėje esantis nuteistasis, išteisintasis ar asmuo, kuriam byla nutraukta, į teismo posėdį kviečiamas šaukimu. Jeigu nuteistasis, išteisintasis ar asmuo, kuriam byla nutraukta, laikinai išvykęs, šaukimas jam perduoti įteikiamas pasirašytinai kam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių asmenų arba nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, darbovietės administracijai. Asmenų, kuriems pranešta apie teismo posėdį, neatvykimas nekliudo nagrinėti bylą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

376 straipsnis. Teismo įgaliojimų nagrinėjant kasacinę bylą ribos

1. Nagrinėdamas kasacinę bylą, teismas teisės taikymo aspektu patikrina priimtus nuosprendžius ir nutartis, dėl kurių paduotas skundas.

2. Jeigu byloje nuteisti keli asmenys, teismas išnagrinėja bylą dėl to nuteistojo, su kuriuo susijęs paduotas skundas. Tačiau jeigu netinkamas baudžiamojo įstatymo pritaikymas ir esminiai šio Kodekso pažeidimai galėjo turėti įtakos ir kitiems nuteistiesiems, teismas patikrina, ar teisėtas nuosprendis ir kitiems nuteistiesiems, kurie nepadavė skundų.

3. Nagrinėdamas kasacinę bylą, teismas gali pritaikyti lengvesnę nusikalstamą veiką numatantį įstatymą arba nutraukti baudžiamąją bylą. Teismas turi teisę pritaikyti sunkesnę nusikalstamą veiką numatantį įstatymą tik tuo atveju, kai to prašoma paduotame skunde. Teismas gali sušvelninti arba sugriežtinti bausmę, jeigu neteisinga bausmė susijusi su netinkamu baudžiamojo įstatymo pritaikymu. Sugriežtinti bausmę teismas gali tuo atveju, kai dėl to paduotas skundas, tačiau jis neturi teisės sugriežtinti bausmę paskirdamas laisvės atėmimą iki gyvos galvos.

4. Pritaikydamas kitą baudžiamąjį įstatymą arba paskirdamas naują bausmę, teismas remiasi pirmosios instancijos ir apeliacinės instancijos teismų posėdžiuose išnagrinėtais įrodymais.

377 straipsnis. Kasacinės bylos nagrinėjimas žodinio proceso tvarka

1. Šio Kodekso 375 straipsnyje nurodytiems asmenims užtikrinama galimybė teisme susipažinti su kasaciniu skundu ir papildomai surinkta medžiaga.

2. Kasacinės instancijos teismas bylas nagrinėja viešame teismo posėdyje, išskyrus šio Kodekso 9 straipsnyje nurodytus atvejus.

3. Paskirtu bylai nagrinėti laiku kolegijos pirmininkas pradeda teismo posėdį ir paskelbia, kokia byla, dėl kieno kasacinio skundo ir dėl kokio teismo nuosprendžio ar nutarties nagrinėjama. Po to kolegijos pirmininkas patikrina, kas atvyko į posėdį, ar apie bylos nagrinėjimo laiką buvo pranešta šio Kodekso 375 straipsnyje nurodytiems asmenims. Kolegijos pirmininkas paskelbia bylą nagrinėjančių teisėjų ir dalyvaujančių posėdyje prokurorų, gynėjų, atstovų, vertėjų bei posėdžio sekretoriaus vardus ir pavardes ir paklausia į posėdį atvykusius asmenis, ar jie turi pareiškimų dėl nušalinimo. Tokius pareiškimus teismas išnagrinėja šio Kodekso 57–59 ir 61 straipsniuose nustatyta tvarka.

4. Kolegijos pirmininkas paklausia atvykusius į posėdį asmenis, ar jie turi prašymų. Dėl pareikštų prašymų teismas priima nutartį.

5. Vienas iš teisėjų savo pranešime išdėsto bylos esmę, nuosprendžio ar nutarties, taip pat kasacinio skundo turinį.

6. Po teisėjo pranešimo proceso dalyviai turi teisę duoti žodinius paaiškinimus. Jeigu yra prokuroro, nukentėjusiojo ar jo atstovo skundas, pirmiausia kalba šie asmenys, pirmas iš jų – padavęs skundą. Kitais atvejais pirmiausia kalba nuteistasis, išteisintasis ar asmuo, kuriam byla nutraukta, jo gynėjas ir atstovas pagal įstatymą, pirmas iš jų – padavęs skundą. Po to žodis suteikiamas nedavusiems paaiškinimų proceso dalyviams. Vėliau visiems proceso dalyviams suteikiama teisė duoti papildomus paaiškinimus. Paskutinis papildomus paaiškinimus duoda nuteistasis, išteisintasis ar asmuo, kuriam byla nutraukta, arba jo gynėjas ar atstovas pagal įstatymą.

7. Po paaiškinimų, teisėjams nutarus vietoje ar pasitarimų kambaryje, kolegijos pirmininkas praneša apie nutarties paskelbimo laiką ir vietą. Teisėjų kolegija, priimdama ir paskelbdama kasacinės instancijos teismo nutartį, vadovaujasi šio Kodekso 297–299, 302 ir 308 straipsniuose numatytais atitinkamomis nuostatomis.

8. Jeigu išnagrinėjus bylą kasacine tvarka nuteistasis turi būti paleistas iš laisvės atėmimo vietos, nutartis turi būti perduota vykdyti jos paskelbimo dieną.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

378 straipsnis. Bylos perdavimas nagrinėti išplėstinei septynių teisėjų kolegijai arba Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai

1. Trijų teisėjų kolegijos nagrinėjama kasacinė byla gali būti perduota nagrinėti išplėstinei septynių teisėjų kolegijai, jeigu tinkamas baudžiamojo ar baudžiamojo proceso įstatymo pritaikymas byloje reikštų naują teisės normos aiškinimą teismų praktikoje.

2. Trijų teisėjų kolegijos nagrinėjama kasacinė byla gali būti perduota nagrinėti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai, jeigu pritaikius byloje baudžiamąjį ar baudžiamojo proceso įstatymą byloje atsirastų pagrindas nukrypti nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

3. Byla išplėstinei septynių teisėjų kolegijai ar Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai perduodama teisėjų kolegijos nutartimi bet kurio teismo posėdžio metu. Ši nutartis paskelbiama posėdyje.

4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas gali perduoti bylą nagrinėti išplėstinei septynių teisėjų kolegijai ar Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai, kai šio Kodekso 373 straipsnyje nustatyta tvarka pranešėju paskirtas teisėjas, susipažinęs su kasaciniu skundu ir bylos medžiaga, numato, kad nagrinėjant kasacinę bylą gali būti priimti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyti sprendimai.

379 straipsnis. Bylos nagrinėjimas išplėstinės septynių teisėjų kolegijos posėdyje

1. Byla parengiama nagrinėti išplėstinės septynių teisėjų kolegijos posėdyje laikantis šio Kodekso 373 straipsnyje numatytų taisyklių ir nuostatos, kad išplėstinėje septynių teisėjų kolegijoje paprastai dalyvauja teisėjai, nagrinėję tą pačią bylą trijų teisėjų kolegijos posėdyje.

2. Byla išplėstinės septynių teisėjų kolegijos posėdyje nagrinėjama laikantis šio Kodekso 377 straipsnio reikalavimų.

3. Išplėstinės septynių teisėjų kolegijos posėdyje, remiantis šio Kodekso 378 straipsnio 2 dalyje numatytu pagrindu, byla gali būti perduota nagrinėti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai.

380 straipsnis. Bylos nagrinėjimas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinėje sesijoje

1. Byla Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinėje sesijoje nagrinėjama vadovaujantis šio Kodekso 377 straipsnio reikalavimais su šiame straipsnyje numatytomis išimtimis.

2. Plenarinė sesija yra teisėta, jeigu joje dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų.

3. Plenarinei sesijai pirmininkauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, o kai jo nėra, – šio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas. Kai nėra Aukščiausiojo Teismo pirmininko ir Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai pirmininkauja Aukščiausiojo Teismo pirmininko paskirtas šio skyriaus teisėjas.

4. Plenarinės sesijos nutartis priimama sesijoje dalyvaujančių teisėjų balsų dauguma. Jei balsai pasiskirsto po lygiai, lemia plenarinės sesijos pirmininko balsas.

5. Plenarinėje sesijoje priimtą nutartį pasirašo visi sesijoje dalyvavę teisėjai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

381 straipsnis. Teismo proceso nutraukimas, kasacinės bylos nagrinėjimo atidėjimas

1. Kasatoriui ar aukštesniajam prokurorui atšaukus skundą, teismas palieka skundą nenagrinėtą ir teismo procesą nutraukia. Kolegija posėdžio pradžioje gali proceso dalyvių

prašymu ar savo iniciatyva apsvarstyti, ar kasacinis skundas nagrinėtinas. Teismas šiuo klausimu priima nutartį.

2. Jeigu proceso dalyvis, kurio dalyvavimą žodiniame teismo posėdyje teismas pripažįsta būtinu, dėl ligos ar dėl kitos svarbios priežasties neatvyko į teismo posėdį, kasacinės bylos nagrinėjimas atidedamas.

3. Kasacinės bylos nagrinėjimas taip pat atidedamas, jei prireikia kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą, kad šis nuspręstų, ar įstatymas arba kitas teisės aktas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, arba jei prireikia kreiptis į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją preliminarus nutarimo Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1490](#), 2003-04-08, *Žin.*, 2003, Nr. 39-1765 (2003-04-25)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

382 straipsnis. Teismo, išnagrinėjusio kasacinę bylą, nutartys

Teismas, išnagrinėjęs kasacinę bylą, priima vieną iš šių nutarčių:

- 1) atmesti kasacinį skundą;
- 2) panaikinti nuosprendį bei paskesnes teismų nutartis ir bylą nutraukti;
- 3) panaikinti nuosprendį ir apeliacinės instancijos teismo nuosprendį ar nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teisme, jeigu bylą išnagrinėjo šališkas pirmosios instancijos teismas arba byla išnagrinėta pažeidžiant šio Kodekso 224 ir 225 straipsniuose nustatytas teisingumo taisykles;
- 4) panaikinti apeliacinės instancijos teismo nuosprendį ar nutartį ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo nuosprendį ar nutartį su pakeitimais ar be pakeitimų;
- 5) panaikinti apeliacinės instancijos teismo nuosprendį ar nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka;
- 6) pakeisti teismo nuosprendį ar nutartį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

383 straipsnis. Nuosprendžio ar nutarties panaikinimo ir pakeitimo kasacinės instancijos teisme pagrindai

Kasacinės instancijos teismas panaikina ir pakeičia nuosprendį ar nutartį vadovaudamasis šio Kodekso 369 straipsnyje nustatytais pagrindais.

384 straipsnis. Kasacinės instancijos teismo nutarties turinys

1. Kasacinės instancijos teismo nutartis susideda iš įžanginės, aprašomosios ir rezoliucinės dalių.

2. Įžanginėje dalyje nurodoma: nutarties priėmimo data ir vieta; nutartį priėmusio teismo pavadinimas ir sudėtis; prokuroras, gynėjas ir kiti nagrinėjant baudžiamąją bylą žodiniame kasacinės instancijos teismo posėdyje dalyvavę proceso dalyviai; kasatorius; apskųstą nuosprendį ar nutartį priėmusio teismo pavadinimas, nuosprendžio ar nutarties priėmimo data ir rezoliucinės dalies turinys; kasacinėje byloje dalyvavusių proceso dalyvių prašymai.

3. Aprašomojoje dalyje trumpai išdėstomos apskųstame nuosprendyje ar nutartyje nurodytos bylos aplinkybės, susijusios su kasaciniu skundu, pateikiama kasacinio skundo esmė, atsiliepimų į kasacinį skundą esmė, pateikiamos kasacinės instancijos teismo motyvuotos išvados dėl kasacinio skundo.

4. Rezoliucinėje dalyje nurodomas kasacinės instancijos teismo sprendimas dėl kasacinio skundo.

5. Jeigu kasacinis skundas atmetamas, nutartyje turi būti nurodyti motyvai, paaiškinantys, kodėl kasacinis skundas laikomas nepagrįstu, o apskųstas nuosprendis ar nutartis pripažįstami teisėtais.

6. Jeigu nuosprendis ar nutartis panaikinami ir byla nutraukiama, nutartyje turi būti nurodytas bylos nutraukimo pagrindas.

7. Jeigu nuosprendis ar nutartis panaikinami ir byla perduodama iš naujo nagrinėti teisme, nutartyje turi būti nurodyti konkretūs esminiai šio Kodekso pažeidimai arba motyvai, paaiškinantys, kuo pasireiškė netinkamas baudžiamojo įstatymo pritaikymas.

8. Jeigu nuosprendis ar nutartis pakeičiami, nutartyje turi būti nurodyta, kuo pasireiškė netinkamas baudžiamojo įstatymo pritaikymas, taip pat kokie šio Kodekso straipsniai buvo pažeisti.

9. Kasacinės instancijos teismo nutartį pasirašo visi kolegijos teisėjai.

10. Teisėjas, kuris nutarties priėmimo metu laikėsi kitos nuomonės, turi teisę ją išdėstyti raštu. Atskiroji nuomonė neskelbiama, bet pridedama prie bylos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

385 straipsnis. Kasacinės instancijos teismo nutarties nuorašų įteikimas

Kasacinės instancijos teismo nutarties nuorašai tuojau po paskelbimo įteikiami kasatoriui, taip pat išteisintajam, nuteistajam ar asmeniui, kuriam byla nutraukta, su kurių interesais susijusi kasacinės instancijos teismo nutartis. Jeigu šie asmenys nedalyvavo skelbiant nutartį arba jos nuorašo nepriėmė tuojau po paskelbimo, nutarties nuorašai jiems turi būti įteikti ar išsiųsti ne vėliau kaip per penkias dienas nuo nutarties paskelbimo. Kitiems asmenims, dalyvaujantiems teismo posėdyje nagrinėjant kasacinę bylą ar su kurių interesais susijęs kasacinis skundas, nutarties nuorašai įteikiami ar išsiunčiami jų prašymu per penkias dienas nuo prašymo gavimo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

386 straipsnis. Bylos nagrinėjimas, kai panaikintas pirmosios instancijos teismo nuosprendis arba apeliacinės instancijos teismo nuosprendis ar nutartis

1. Jei kasacinės instancijos teismas panaikino pirmosios instancijos teismo nuosprendį arba apeliacinės instancijos teismo nuosprendį ar nutartį, byla turi būti nagrinėjama bendra tvarka.

2. Kasacinės instancijos teismo nurodymai yra privalomi teisme iš naujo nagrinėjant bylą. Tačiau kasacinės instancijos teismas neturi teisės iš anksto nustatyti išvadų, kurias gali padaryti teismas iš naujo nagrinėdamas bylą.

3. Iš naujo nagrinėdamas bylą, pirmosios instancijos teismas ar apeliacinės instancijos teismas turi teisę sugriežtinti bausmę ar pritaikyti sunkesnę nusikalstamą veiką numatantį baudžiamąjį įstatymą tik tais atvejais, kai nuosprendis ar nutartis panaikinti dėl to, kad reikia pritaikyti sunkesnę nusikalstamą veiką numatantį įstatymą, taip pat kai po nuosprendžio panaikinimo iš naujo nagrinėdamas bylą teismas nustato aplinkybes, rodančias, kad kaltinamasis yra padaręs sunkesnę nusikalstamą veiką.

4. Iš naujo išnagrinėjus bylą, pirmosios instancijos teismo priimtas nuosprendis ar apeliacinės instancijos teismo nuosprendis ir nutartis gali būti skundžiami bendra tvarka.

IX DALIS

BAUDŽIAMOJO PROCESO YPATUMAI TIRIANT IR NAGRINĖJANT ATSKIRŲ KATEGORIJŲ BYLAS

XXVIII SKYRIUS

BYLŲ DĖL JURIDINIŲ ASMENŲ PADARYTŲ NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ PROCESAS

387 straipsnis. Procesio tvarka

1. Bylų dėl juridinių asmenų padarytų nusikalstamų veikų proceso tvarką nustato šio Kodekso bendrosios taisyklės su šio skyriaus straipsniuose numatytomis išimtimis.

2. Jeigu procesas dėl nusikalstamų veikų buvo pradėtas atskirai juridiniam asmeniui ir fiziniam asmeniui, tokios veikos turi būti tiriamos kartu. Šiais atvejais proceso veiksmai

atliekami ir sprendimai dėl juridinio asmens priimami vadovaujantis šio Kodekso bendrosiomis taisyklėmis ir išimtimis, kurias nustato šio skyriaus straipsniai, o dėl fizinio asmens – vadovaujantis šio Kodekso bendrosiomis taisyklėmis.

388 straipsnis. Traukтино baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovas

1. Traukтино baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovu gali būti juridinio asmens vadovas ar darbuotojas arba advokatas, juridinio asmens įgaliotas būti atstovu procese.

2. Kai pateikiamas įgaliojimas būti atstovu procese, ikiteisminio tyrimo pareigūnas priima nutarimą pripažinti asmenį juridinio asmens atstovu.

3. Jeigu juridinis asmuo paskiria atstovu netinkamą asmenį arba visai atstovo nepaskiria, ikiteisminio tyrimo pareigūnas turi teisę nutarimu paskirti juridinio asmens atstovą.

4. Juridinio asmens atstovas procese naudojasi visomis teisėmis, kurias šis Kodeksas suteikia įtariamajam ir kaltinamajam, taip pat atlieka šių proceso dalyvių pareigas.

389 straipsnis. Laikinos procesinės prievartos priemonės, taikomos juridiniam asmeniui

1. Juridiniam asmeniui gali būti paskirtos šios procesinės prievartos priemonės: laikinas juridinio asmens veiklos sustabdymas ir laikinas juridinio asmens veiklos apribojimas.

2. Juridinio asmens veiklą laikinai sustabdo ar laikinai apriboja prokuroro prašymu ikiteisminio tyrimo teisėjas ar teismas nutartimi.

3. Laikinas juridinio asmens veiklos sustabdymas ar laikinas juridinio asmens veiklos apribojimas skiriamas tuo atveju, jeigu traukтино baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens veikla gali sukliudyti netrukdomą baudžiamosios bylos procesą, taip pat gali pažeisti ūkininkavimo tvarką, padaryti žalos finansams, gamtai, visuomenės saugumui bei intelektinei nuosavybei.

4. Nutartyje laikinai sustabdyti juridinio asmens veiklą juridinis asmuo įpareigojamas laikinai nutraukti visą steigimo dokumentuose numatytą ūkinę, komercinę, finansinę ar profesinę veiklą ir uždaryti visus padalinius. Nutartyje nurodomas laikino juridinio asmens veiklos sustabdymo terminas. Prokuroro prašymu ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi šis terminas gali būti pratęstas.

5. Nutartyje laikinai apriboti juridinio asmens veiklą uždraudžiama juridiniam asmeniui užsiimti tam tikra steigimo dokumentuose numatyta veikla ir įpareigojama uždaryti tam tikrą juridinio asmens padalinį. Nutartyje nurodomas laikino juridinio asmens veiklos apribojimo terminas.

6. Nutartis, kuria laikinai sustabdoma juridinio asmens veikla ar laikinai apribojama juridinio asmens veikla, siunčiama antstoliui vykdyti.

7. Nutartis juridinio asmens atstovui paskelbiama pasirašytinai.

8. Juridinio asmens atstovas ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartis laikinai sustabdyti juridinio asmens veiklą ar laikinai apriboti juridinio asmens veiklą gali apskųsti aukštesniajam teismui per septynias dienas nuo nutarties gavimo dienos.

9. Ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartį neskirti laikino juridinio asmens veiklos sustabdymo ar laikino juridinio asmens veiklos apribojimo gali apskųsti prokuroras šio straipsnio 8 dalyje nustatytais terminais ir tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

390 straipsnis. Nuosprendžio priėmimas byloje, kurioje teisiami juridinis asmuo ir fizinis asmuo

1. Baudžiamojame byloje, kurioje patraukti baudžiamojon atsakomybėn ir teisiami juridinis asmuo ir fizinis asmuo, teismas priima vieną nuosprendį. Šio nuosprendžio rezoliucinėje dalyje atskirai išdėstomi teismo sprendimai dėl juridinio asmens ir dėl fizinio asmens.

2. Nuosprendį apeliacine tvarka turi teisę apskųsti nuteisto juridinio asmens atstovas ir nuteistas fizinis asmuo, taip pat kiti nagrinėjimo teisme dalyviai šio Kodekso 313 straipsnyje nustatyta tvarka.

391 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo juridinio asmens veikla apribojama ar juridinis asmuo likviduojamas, vykdymas

Nuosprendis, kuriuo juridinio asmens veikla apribojama ar juridinis asmuo likviduojamas, šio Kodekso 342 straipsnyje nustatyta tvarka pateikiamas antstoliui vykdyti.

XXIX SKYRIUS

PRIVERČIAMŲJŲ MEDICINOS PRIEMONIŲ TAIKymo PROCESAS

392 straipsnis. Priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo pagrindai

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 98 straipsnyje nustatytas priverčiamąsias medicinos priemones teismas taiko asmenims, teismo pripažintiems nepakaltinamais, taip pat asmenims, kuriems po nusikalstamos veikos padarymo ar bausmės paskyrimo sutriko psichika ir dėl to jie negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti.

2. Priverčiamosios medicinos priemonės gali būti taikomos asmenims, teismo pripažintiems ribotai pakaltinamais, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 18 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais.

3. Priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo proceso tvarką nustato šio Kodekso bendrosios taisyklės su šio skyriaus straipsniuose numatytais išimtimis.

393 straipsnis. Priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo proceso pradžios pagrindai

1. Bendra tvarka pradėtas procesas tampa priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo procesu, jeigu ikiteisminio tyrimo metu ar nagrinėjant bylą teisme nustatoma, kad asmuo nepakaltinamas ar ribotai pakaltinamas arba po nusikalstamos veikos padarymo jam sutriko psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti.

2. Priverčiamosios medicinos priemonės pradedamos taikyti ir tuo atveju, kai asmeniui po bausmės paskyrimo sutriko psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti.

394 straipsnis. Priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo proceso pradžia

1. Jeigu ikiteisminio tyrimo metu ar nagrinėjant bylą teisme nustatomos šio Kodekso 393 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, teisėjas ar teismas priima šiuos sprendimus:

1) ikiteisminio tyrimo pareigūnas perduoda tyrimo medžiagą prokurorui. Kai yra pagrindas, prokuroras užrašo rezoliuciją pradėti procesą taikyti priverčiamąsias medicinos priemones ir paveda ikiteisminio tyrimo įstaigai atlikti ikiteisminį tyrimą arba pats jį atlieka;

2) bylos nagrinėjimo teisme metu teisėjas ar teismas priima nutartį pradėti procesą taikyti priverčiamąsias medicinos priemones.

2. Jeigu šio Kodekso 393 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės nustatomos po bausmės paskyrimo, teismas priima šiuos sprendimus:

1) kol nuosprendis neįsiteisėjęs ir nepradėtas vykdyti, teismas perima bylą savo žinion ir nutaria pradėti procesą taikyti priverčiamąsias medicinos priemones;

2) kai nuosprendis jau vykdomas, bausmę vykdančios institucijos teikimu bausmės atlikimo vietos teismas, išreikalavęs baudžiamąją bylą, nutaria pradėti procesą taikyti priverčiamąsias medicinos priemones.

395 straipsnis. Įrodinėtinos aplinkybės

Proceso dėl nepakaltinamo ar ribotai pakaltinamo asmens padarytos veikos metu, taip pat proceso asmeniui, kuriam po nusikalstamos veikos padarymo sutriko psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti, metu turi būti įrodinėjama:

1) baudžiamojo įstatymo uždraustos veikos padarymo laikas, vieta, būdas ir kitos aplinkybės;

2) ar baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką padarė tas asmuo;

3) ar baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką padaręs asmuo praeityje yra sirgęs psichikos ligomis, kokio sunkumo ir pobūdžio psichikos liga asmuo sirgo veikos padarymo momentu, ikiteisminio tyrimo, bylos nagrinėjimo teisme metu ar po bausmės paskyrimo;

4) koks baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką padariusio asmens elgesys tiek prieš veikos padarymą, tiek ir po to;

5) baudžiamojo įstatymo uždrausta veika padarytos žalos pobūdis ir dydis.

396 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo tvarka

1. Pasiųsti asmenį teismo psichiatrijos ekspertizės leidžiama tik tuo atveju, kai yra pakankamai duomenų, rodančių, kad kaip tik šis asmuo padarė baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką, dėl kurios atliekamas tyrimas.

2. Jeigu dėl baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką padariusio asmens psichikos būklės negalima atlikti proceso veiksmų, kuriuose jis dalyvautų, ikiteisminio tyrimo pareigūnas dėl to surašo protokolą.

3. Šio Kodekso 393 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais gynėjo dalyvavimas būtinas nuo nutarties skirti psichiatrijos ekspertizę priėmimo momento, jeigu jis anksčiau nedalyvavo byloje bendrais pagrindais.

397 straipsnis. Ikiteisminio tyrimo pabaiga

1. Kai ikiteisminis tyrimas baigtas šio Kodekso 393 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais, prokuroras priima vieną iš šių nutarimų:

1) nutraukti bylą šio Kodekso 3 straipsnyje numatytais atvejais, – jei nustatomos aplinkybės, dėl kurių procesas negalimas;

2) perduoti bylą teismui, – jei nustatoma, kad yra pagrindas asmeniui taikyti priverčiamąsias medicinos priemones.

2. Jeigu asmens psichika yra sutrikusi ir byla buvo nutraukta šio straipsnio 1 dalies 1 punkto pagrindu, teismas prokuroro prašymu gali atiduoti ją šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams, ar kitiems asmenims globoti ir kartu tokiam sutrikusios psichikos asmeniui gali būti paskirtas medicininis stebėjimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

398 straipsnis. Nutarimas perduoti bylą teismui

1. Perduodamas bylą teismui, kad šis taikytų priverčiamąsias medicinos priemones, prokuroras surašo nutarimą.

2. Nutarime perduoti bylą teismui nurodoma: asmens, kuriam gali būti taikomos priverčiamosios medicinos priemonės, vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas, šeiminė padėtis, profesija, darbovietė ir prokuroro nuožūra – kiti duomenys; baudžiamojo įstatymo uždraustos veikos padarymo vieta, laikas, būdai, padariniai ir kitos esminės aplinkybės; duomenys apie nukentėjusįjį; pagrindas taikyti priverčiamąsias medicinos priemones.

3. Nutarimo perduoti bylą teismui ar nutarimo nutraukti bylą nuorašą prokuroras išsiunčia nukentėjusiajam ir gynėjui.

399 straipsnis. Teisėjo veiksmai teisiamajam posėdžiui parengti

1. Teisėjas, gavęs iš prokuroro bylą, perduoda ją nagrinėti teisiama jame posėdyje, apie tai praneša asmens, kurio byla nagrinėjama, atstovams pagal įstatymą arba šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams bei gynėjui ir prokurorui ir nurodo šaukti liudytojus, nukentėjusiuosius ir ekspertus.

2. Teisėjas turi teisę reikalauti, kad į teisiąją posėdį būtų pristatytas asmuo, kurio byla nagrinėjama, jeigu pagal eksperto išvadą tam nekliudo jo ligos pobūdis.

400 straipsnis. Nagrinėjimo teisme tvarka ir ribos

1. Bylos, kuri gauta šio Kodekso 398 straipsnyje nustatyta tvarka, nagrinėjimas teisme vyksta bendra tvarka.

2. Teisiamajame posėdyje turi būti apklausti nukentėjusieji bei liudytojai, patikrinti kitokie įrodymai, kad tas asmuo yra padaręs baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką, išklaudyta eksperto išvada dėl nepakaltinamumo ar riboto pakaltinamumo ir patikrintos kitos aplinkybės, turinčios esminės reikšmės sprendžiant dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo.

401 straipsnis. Bylos išsprendimas teisme

1. Teismas bylą išsprendžia nutartimi. Ji priimama pasitarimų kambaryje.
2. Priimdamas nutartį, teismas turi išspręsti šiuos klausimus:
 - 1) ar padaryta baudžiamojo įstatymo uždrausta veika;
 - 2) ar baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką padarė asmuo, kurio byla nagrinėjama;
 - 3) ar baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką tas asmuo padarė būdamas nepakaltinamas ar ribotai pakaltinamas;
 - 4) ar po nusikalstamos veikos padarymo tam asmeniui sutriko psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti ir ar tai nėra laikinas psichikos sutrikimas, dėl kurio reikia tik atidėti bylos nagrinėjimą;
 - 5) ar taikytina priverčiamoji medicinos priemonė ir būtent kokia.

402 straipsnis. Bylos nagrinėjimas ir išsprendimas teisme, kai asmens psichika sutriko po bausmės paskyrimo

1. Jeigu asmens psichika sutriko po bausmės paskyrimo, kol nuosprendis dar neįsiteisėjęs ir nepraėjus vykdyti, bylą nagrinėja nuosprendį priėmęs teismas.
2. Jeigu asmens psichika sutriko, kai nuosprendis jau vykdomas, bylą nagrinėja bausmės atlikimo vietos teismas.
3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytais atvejais teismas, išreikalavęs baudžiamąją bylą, priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo klausimą svarsto teisiamajame posėdyje. Jame turi dalyvauti prokuroras ir gynėjas. Teisiamajame posėdyje nustatomos aplinkybės, turinčios esminės reikšmės sprendžiant dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo: išklaudyta eksperto išvada apie psichinę nuteistojo būklę, kaip liudytojai apklausiami bausmės atlikimo įstaigos darbuotojai ir kiti asmenys, patikrinami kiti duomenys apie nuteistojo elgesį po bausmės paskyrimo.
4. Teismas, priimdamas nutartį, turi išspręsti šiuos klausimus:
 - 1) ar po bausmės paskyrimo nuteistajam sutriko psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti;
 - 2) ar nuteistajam taikytina priverčiamoji medicinos priemonė ir būtent kokia.

403 straipsnis. Teismo nutartys

1. Įnagrinėjęs bylą dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo, teismas priima vieną iš šių nutarčių:
 - 1) taikyti asmeniui priverčiamąją medicinos priemonę, – jeigu įrodyta, kad jis padarė baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką būdamas nepakaltinamas;
 - 2) atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės ir taikyti jam priverčiamąją medicinos priemonę, – jeigu įrodyta, kad jis padarė baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką būdamas ribotai pakaltinamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 18 straipsnyje nurodytu atveju;
 - 3) bylos nagrinėjimą ar bausmės vykdymą sustabdyti ir taikyti priverčiamąją medicinos priemonę, – jeigu įrodyta, kad po nusikalstamos veikos padarymo ar bausmės paskyrimo sutriko asmens psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti;
 - 4) nutraukti bylą ir netaikyti priverčiamosios medicinos priemonės, – jeigu įrodyta, kad pagal padarytos veikos pobūdį ir patologinę būseną asmuo nėra pavojingas visuomenei ir jam nereikia priverčiamosios medicinos priemonės;
 - 5) perduoti bylą iš naujo tirti, – jeigu nenustatyta, kad asmuo nepakaltinamas, arba jeigu psichikos sutrikimas nėra toks, dėl kurio nebūtų galima skirti bausmės;
 - 6) nutraukti bylą, – jeigu neįrodyta, kad asmuo padarė baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką, arba jeigu yra šio Kodekso 3 straipsnyje išvardytos aplinkybės, dėl kurių procesas negalimas.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose numatytais atvejais teismas, remdamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 98 straipsniu, gali taikyti vieną iš šių priverčiamųjų medicinos priemonių:

- 1) ambulatorinį stebėjimą pirminės psichikos sveikatos priežiūros sąlygomis;
- 2) stacionarinį stebėjimą bendro stebėjimo sąlygomis specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose;
- 3) stacionarinį stebėjimą sustiprinto stebėjimo sąlygomis specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose;
- 4) stacionarinį stebėjimą griežto stebėjimo sąlygomis specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose.

3. Nutraukdamas bylą ir asmeniui netaikydamas priverčiamosios medicinos priemonės, teismas gali perduoti jį šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams, ar kitiems asmenims globoti ar rūpintis ir kartu gali nustatyti jam medicininį stebėjimą.

4. Teismo nutartyje taip pat išsprendžiami šio Kodekso 307 straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodyti klausimai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-970](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 141-5401 (2006-12-28)

404 straipsnis. Asmenys, turintys teisę apskūsti teismo nutartį

Teismo nutartį taikyti priverčiamąją medicinos priemonę turi teisę apskūsti apeliacine ir kasacine tvarka asmuo, kurio byla buvo nagrinėjama, jo atstovas pagal įstatymą, šeimos nariai ar artimieji giminaičiai, gynėjas, nukentėjusysis, jo atstovas ir prokuroras. Apeliaciniai ir kasaciniai skundai paduodami ir nagrinėjami pagal šio Kodekso VI ir VIII dalyse nustatytas taisykles.

405 straipsnis. Priverčiamosios medicinos priemonės taikymo pratęsimas, jos rūšies pakeitimas ar panaikinimas

1. Taikydamas priverčiamąją medicinos priemonę, teismas nenustato jos taikymo laiko. Ji taikoma, kol asmuo pasveiksta arba pagerėja jo psichikos būklė bei išnyksta jo pavojingumas.

2. Teismas ne rečiau kaip kartą per šešis mėnesius privalo spręsti dėl priverčiamosios medicinos priemonės taikymo pratęsimo, rūšies pakeitimo ar panaikinimo.

3. Teismas išnagrinėja ir išsprendžia priverčiamosios medicinos priemonės taikymo pratęsimo, rūšies pakeitimo ar panaikinimo klausimus pagal sveikatos priežiūros įstaigos išvadą ir priima vieną iš šių nutarčių:

1) pratęsti priverčiamosios medicinos priemonės taikymą, – jeigu asmens sveikatos būklė nepasikeitė;

2) pakeisti pirmiau taikytos priverčiamosios medicinos priemonės rūšį, – jeigu asmens sveikatos būklė pasikeitė;

3) panaikinti taikytą priverčiamąją medicinos priemonę, – jeigu asmuo pasveiko ir išnyksta reikalas tokią priemonę taikyti.

4. Dėl priverčiamosios medicinos priemonės pratęsimo, rūšies pakeitimo ar panaikinimo sprendžia teismas pagal šios priemonės taikymo vietą. Sprendžiant šį klausimą, teismo posėdyje turi dalyvauti išvadą apie asmens sveikatos būklę pateikusios sveikatos priežiūros įstaigos atstovas. Teisėjas turi teisę reikalauti, kad į posėdį būtų pristatytas asmuo, kuriam pratęsiama, keičiama ar panaikinama priverčiamoji medicinos priemonė, jeigu pagal gydytojų komisijos išvadą tam neklaido jo ligos pobūdis. Apie posėdžio vietą ir laiką teismas privalo pranešti šio Kodekso 404 straipsnyje nurodytiems asmenims. Šių asmenų neatvykimas nagrinėti klausimą neklaido.

5. Priverčiamųjų medicinos priemonių taikymas pratęsiamas, jos pakeičiamos ar panaikinamos teismo nutartimi.

6. Teismo nutartis pratęsti, pakeisti ar panaikinti priverčiamąją medicinos priemonę turi teisę šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka apskūsti šio Kodekso 404 straipsnyje išvardyti asmenys.

406 straipsnis. Proceso atnaujinimas asmeniui, kuriam taikyta priverčiamoji medicinos priemonė

1. Jeigu asmenį, kuriam po nusikalstamos veikos padarymo ar bausmės paskyrimo sutriko psichika ir dėl to buvo taikyta priverčiamoji medicinos priemonė, gydytojų komisija pripažįsta pasveikusiu, teismas šio Kodekso 405 straipsnyje nustatyta tvarka priima nutartį panaikinti taikytą priverčiamąją medicinos priemonę ir nusprendžia, ar bylą perduoti ikiteisminiam tyrimui atlikti ar perduoti į teismą bendra tvarka, ar pasiūsti asmenį toliau atlikti bausmę.

2. Sveikatos priežiūros įstaigoje išbūtas laikas įskaitomas į suėmimo ir bausmės atlikimo laiką.

**XXX SKYRIUS
PRIVATAUS KALTINIMO BYLŲ PROCESAS**

407 straipsnis. Privataus kaltinimo bylos

Baudžiamųjų bylų dėl nusikalstamų veikų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 139 straipsnio 1 dalyje, 140 straipsnio 1 dalyje, 148, 152, 154, 155, 165, 168 straipsniuose, 187 straipsnio 1 ir 3 dalyse, 188, 313 straipsniuose, procesas pradedamas tik tuo atveju, kai yra nukentėjusiojo skundas ar jo teisėto atstovo pareiškimas. Šiose bylose ikiteisminis tyrimas neatliekamas, išskyrus šio Kodekso 409 straipsnyje numatytus atvejus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1637](#), 2003-06-19, *Žin.*, 2003, Nr. 68-3070 (2003-07-09)

408 straipsnis. Asmenys, turintys teisę paduoti skundą ar pareiškimą ir palaikyti kaltinimą teisme

1. Privataus kaltinimo bylose skundą paduoda ir kaltinimą teisme palaiko nukentėjusysis. Teisme jis įgyja privataus kaltintojo statusą.

2. Jeigu nukentėjusysis dėl nepilnametystės, fizinių ar psichinių trūkumų negali pasinaudoti visomis nukentėjusiojo teisėmis, paduoti pareiškimą ir palaikyti kaltinimą teisme gali jo teisėtas atstovas.

3. Jeigu procesas pradėtas dėl nukentėjusiojo teisėto atstovo pareiškimo, toks atstovas teisme įgyja privataus kaltintojo statusą ir kaltinimą teisme palaiko vienas arba kartu su nukentėjusiuoju.

409 straipsnis. Perėjimas iš privataus kaltinimo į valstybinį kaltinimą

1. Jeigu šio Kodekso 407 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos turi visuomeninę reikšmę ar jomis padaryta žala asmeniui, kuris dėl svarbių priežasčių negali ginti teisėtą savo interesų, prokuroras, nesvarbu, ar yra nukentėjusiojo skundas arba jo teisėto atstovo pareiškimas, dėl šių veikų privalo pradėti baudžiamąjį procesą.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės paaiškėja privataus kaltinimo bylos proceso metu, iki įrodymų tyrimo pradžios, prokuroras privalo pateikti teismui rašytinį pareiškimą, kad šioje byloje palaikys valstybinį kaltinimą. Šiuo atveju byla perduodama prokurorui. Ikiteisminis bylos tyrimas ir bylos nagrinėjimas teisme vyksta bendra tvarka.

3. Ikiteisminis tyrimas dėl nusikalstamų veikų, numatytų šio Kodekso 407 straipsnyje, atliekamas bendra tvarka, jeigu nusikalstamos veikos padarymu įtariamas asmuo nėra žinomas.

4. Jeigu nagrinėjant privataus kaltinimo bylą teisme paaiškėja, kad kaltinamasis padarė nusikalstamą veiką, dėl kurios turi būti palaikomas valstybinis kaltinimas, privataus kaltinimo procesas nutraukiamas ir bylos medžiaga perduodama prokurorui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1637](#), 2003-06-19, *Žin.*, 2003, Nr. 68-3070 (2003-07-09)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

410 straipsnis. Priešpriešinio skundo nagrinėjimas

1. Kaltinamasis privataus kaltinimo byloje iki įrodymų tyrimo teisme pradžios turi teisę paduoti skundą prieš nukentėjusįjį, kaltindamas jį nusikalstamos veikos, nagrinėjamos privataus kaltinimo tvarka, padarymu, jeigu ši veika yra susijusi su jam pareikštu kaltinimu. Jeigu tokie asmenys nesusitaiko, kaltinimai nagrinėjami vienoje byloje.

2. Nagrinėjant byloje priešpriešinius kaltinimus, pirmas užduoda klausimus, duoda paaiškinimus, pasako baigiamąją kalbą kaltinamasis, kuris pirmas padavė skundą. Jam pirmam suteikiamas ir paskutinis žodis.

411 straipsnis. Prisijungimas prie privataus kaltinimo

Privataus kaltinimo tvarka nagrinėjamose bylose asmenys, nukentėję nuo kaltinamojo nusikalstamų veikų, kurios susijusios su jau pareikštu privačiu kaltinimu, turi teisę iki įrodymų tyrimo teisme pradžios prisidėti prie jau nagrinėjamo kaltinimo. Jeigu tokie asmenys nesusitaiko, kaltinimai nagrinėjami vienoje byloje.

412 straipsnis. Nukentėjusiojo skundo ar teisėto atstovo pareiškimo turinys

1. Skundas ar pareiškimas privataus kaltinimo tvarka paduodamas raštu.

2. Skunde ar pareiškime turi būti nurodyta: teismo, kuriam teisminga byla, pavadinimas; nusikalstamos veikos, kuria kaltinamas asmuo, padarymo vieta, laikas, padariniai ir kitos esminės aplinkybės; duomenys, kurie patvirtina skunde ar pareiškime išdėstytas aplinkybes; nukentėjusiojo, nusikalstamos veikos padarymu įtariamo asmens bei liudytojų vardai, pavardės ir gyvenamoji vieta. Skundas turi būti pasirašytas nukentėjusiojo, o 408 straipsnio 2 dalyje numatytu atveju pareiškimas – nukentėjusiojo teisėto atstovo.

3. Šio straipsnio reikalavimų neatitinkantis skundas nepriimamas ir grąžinamas jį padavusiam asmeniui.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti reikalavimai taikomi ir nukentėjusiojo teisėto atstovo pareiškimui.

412⁽¹⁾ straipsnis. Atsisakymas pradėti privataus kaltinimo bylų procesą

1. Teisėjas, gavęs nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, atsisako pradėti privataus kaltinimo bylų procesą, jeigu skunde ar pareiškime nurodyti faktai apie nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi ar yra aiškos šio Kodekso 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės.

2. Atsisakydamas pradėti privataus kaltinimo bylų procesą, teisėjas priima nutartį.

3. Nutarties atsisakyti pradėti privataus kaltinimo bylų procesą nuorašas siunčiamas skundą ar pareiškimą padavusiam asmeniui.

4. Teisėjo nutartį atsisakyti pradėti privataus kaltinimo bylų procesą nukentėjusysis ar jo teisėtas atstovas turi teisę per septynias dienas nuo nutarties nuorašo gavimo apskūsti šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

413 straipsnis. Taikinamasis posėdis

1. Jeigu nėra šio Kodekso 412⁽¹⁾ straipsnio 1 dalyje numatytų pagrindų atsisakyti pradėti privataus kaltinimo bylų procesą, nukentėjusysis ir (ar) jo teisėtas atstovas, ir nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo šaukiami pas teisėją sutaukinti. Nusikalstamos veikos padarymu kaltinamam asmeniui kartu su šaukimu išsiunčiamas ir skundo nuorašas.

2. Taikinamasis posėdis prasideda teisėjo pranešimu apie nukentėjusiojo skundo ar jo teisėto atstovo pareiškimo turinį ir kvietimu susitaikyti. Po to pasisako nukentėjusysis ir (ar) jo teisėtas atstovas, ir nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo. Jeigu šie asmenys susitaiko, procesas dėl skundo nutraukiamas.

3. Nukentėjusysis ir (ar) jo teisėtas atstovas, ir nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo susitaikydami gali sudaryti sutartį dėl žalos atlyginimo. Pagal sutartį dėl žalos atlyginimo vėliau gali būti išduotas vykdomasis dokumentas.

4. Tiek pareikštas nuomones dėl susitaikymo, tiek sutartį dėl žalos atlyginimo taikinamojo posėdžio protokole pasirašo nukentėjusysis ir (ar) jo teisėtas atstovas, ir nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo.

5. Jeigu nukentėjusysis ir (ar) jo teisėtas atstovas, ir nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo nesusitaiko, teisėjas priima nutartį nukentėjusiojo skundą perduoti nagrinėti teisiamaajame posėdyje.

6. Jeigu nukentėjusysis ir (ar) jo teisėtas atstovas į taikinamąjį posėdį neatvyko be svarbios priežasties, laikoma, kad privatus kaltintojas kaltinimo atsisakė. Tokiu atveju procesas dėl skundo nutraukiamas.

7. Jeigu be svarbios priežasties į taikinamąjį posėdį neatvyksta nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo, teisėjas nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą perduoda nagrinėti teisiamaajame posėdyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

414 straipsnis. Teismo veiksmai iki teisiamaajo posėdžio

1. Teismo veiksmus po nukentėjusiojo skundo perdavimo nagrinėti teisiamaajame posėdyje iki teisiamaajo posėdžio nustato šio Kodekso XVIII skyriaus taisyklės su šiame straipsnyje numatytais išimtimis.

2. Jeigu byloje yra aplinkybių, kurių teismas negali savarankiškai nustatyti, teisėjas, priimdamas nutartį nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą perduoti nagrinėti teisiamaajame posėdyje, paveda prokurorui per nustatytą laikotarpį ištirti šias aplinkybes, o bylos nagrinėjimą tam laikui atideda.

3. Privataus kaltinimo byloje kaltinamajam ne vėliau kaip prieš tris dienas iki teisiamaajo posėdžio pradžios turi būti įteiktas nukentėjusiojo skundo ar jo teisėto atstovo pareiškimo nuorašas.

4. Dėl nukentėjusiojo skundo ar jo teisėto atstovo pareiškimo perdavimo nagrinėti teisiamaajame posėdyje nusprendžiama per dvidešimt dienų nuo skundo ar pareiškimo gavimo dienos, o byla teisiamaajame posėdyje pradeda nagrinėti ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo teisėjo nutarties skundą ar pareiškimą perduoti nagrinėti teisiamaajame posėdyje priėmimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

415 straipsnis. Privataus kaltinimo bylų nagrinėjimas teisme

1. Privataus kaltinimo bylų nagrinėjimas teisme vyksta pagal šio Kodekso V dalyje nustatytas taisykles su šio Kodekso 415–417 straipsniuose numatytais išimtimis.

2. Privatus kaltintojas turi šio Kodekso 34 straipsnyje numatytas teises.

3. Privataus kaltinimo byloje įrodymų tyrimas pradeda nusikalstamos veikos padarymu kaltinamojo skundo ar jo teisėto atstovo pareiškimo paskelbimu. Jį balsu perskaito privatus kaltintojas arba jo atstovas.

416 straipsnis. Kaltinimo atsisakymas

1. Privatus kaltintojas turi teisę iki baigiamųjų kalbų pabaigos atsisakyti kaltinimo arba susitaikyti su kaltinamuoju.

2. Jeigu privatus kaltintojas į teisiamaąjį posėdį neatvyksta be svarbios priežasties, laikoma, kad jis kaltinimo atsisako.

3. Jei privatus kaltintojas atsisakė kaltinimo arba su kaltinamuoju susitaikė, bylos procesas teismo nutartimi nutraukiamas.

417 straipsnis. Perėjimas iš valstybinio kaltinimo į privatų kaltinimą

1. Jeigu ikiteisminio tyrimo metu paaiškėja, kad įtariamojo veika turi šio Kodekso 407 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų požymių, tyrimą atliekantis pareigūnas išaiškina nukentėjusiajam šio teisę kreiptis į teismą privataus kaltinimo tvarka. Dėl šios nusikalstamos veikos bendra tvarka pradėtas ikiteisminis tyrimas nutraukiamas.

2. Bylą nagrinėjant teisme, kai yra pagrindas manyti, kad kaltinamojo veika gali būti perkvalifikuota iš nusikalstamos veikos, nagrinėjamos valstybinio kaltinimo tvarka, į nusikalstamą veiką, nagrinėjamą privataus kaltinimo tvarka, teisiamojo posėdžio pirmininkas iki įrodymų tyrimo pabaigos paklausia nukentėjusįjį, ar šis nesusitaikytų su kaltinamuoju, jei veika būtų perkvalifikuota pagal šio Kodekso 407 straipsnyje nurodytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsnius.

3. Kai yra galimybė perkvalifikuoti nusikalstamą veiką ir nukentėjusysis reikalauja, kad kaltinamasis būtų nuteistas už nusikalstamą veiką, nagrinėjamą privataus kaltinimo tvarka, teismas dėl šios veikos pasitarimų kambaryje priima nuosprendį, jei yra įstatymų numatytos kitos sąlygos.

XXXI SKYRIUS BYLŲ SUPAPRASTINTAS PROCESAS

PIRMASIS SKIRSNIS TEISMO BAUDŽIAMOJO ĮSAKYO PRIĖMIMO PROCESAS

418 straipsnis. Prokuroro teisė nuspręsti užbaigti procesą baudžiamuoju įsakymu

1. Dėl nusikalstamų veikų, už kurių padarymą gali būti skiriama tik bauda arba ši bausmė yra numatyta kaip alternatyvinė, nagrinėjimo teisme gali nebūti, o bausmė paskiriama teismo baudžiamuoju įsakymu. Teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo procesas taikomas tik tais atvejais, kai kaltininkas atlygina ar pašalina padarytą žalą, jeigu žala buvo padaryta, arba įsipareigoja tokią žalą atlyginti ar pašalinti.

2. Teisę surašyti baudžiamąjį įsakymą turi teisėjas, gavęs prokuroro pareiškimą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu.

3. Jei prokuroras ikiteisminio tyrimo metu nusprendžia kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ir kaltinamasis tam neprieštarauja, kaltinamasis aktas nerašomas. Šiuo atveju prokuroras surašo pareiškimą, kurį kartu su ikiteisminio tyrimo metu surinkta medžiaga išsiunčia teismui pagal teisingumą.

4. Prokuroras, priėmęs sprendimą užbaigti procesą teismo baudžiamuoju įsakymu, privalo apie tai pranešti nukentėjusiajam. Nukentėjusysis per septynias dienas nuo tokio pranešimo gavimo gali prokuroro sprendimą apskusti ikiteisminio tyrimo teisėjui. Skundas nagrinėjamas šio Kodekso 64 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, *Žin.*, 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

419 straipsnis. Prokuroro pareiškimo turinys

Prokuroro pareiškime dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu turi būti:

1) nurodyti kaltinamojo vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas, šeiminė padėtis, profesija, darbovietė ir prokuroro nuožiūra – kiti asmens duomenys;

2) trumpai aprašyta veika, dėl kurios padarymo kaltinamasis turi būti nubaustas baudžiamuoju įsakymu;

3) nurodytas baudžiamasis įstatymas, numatantis atsakomybę už padarytą nusikalstamą veiką;

4) išvardyti pagrindiniai duomenys, kuriais grindžiamas kaltinimas;

5) nurodytas siūlomos kaltinamajam skirti baudos dydis ir išdėstyta kaltinamojo nuomonė dėl to.

420 straipsnis. Teisėjo sprendimai

1. Teisėjas, gavęs prokuroro pareiškimą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ir ikiteisminio tyrimo metu surinktą medžiagą, ne vėliau kaip per septynias dienas turi priimti vieną iš šių sprendimų:

1) surašyti teismo baudžiamąjį įsakymą;

- 2) perduoti bylą nagrinėti teisme šio Kodekso 423 straipsnyje numatytais atvejais;
 - 3) nutraukti baudžiamąjį procesą šio Kodekso 424 straipsnyje numatytais atvejais.
2. Jeigu nukentėjusysis yra apskundęs prokuroro sprendimą užbaigti procesą teismo baudžiamuoju įsakymu, šio straipsnio 1 dalyje nurodytas terminas skaičiuojamas nuo skundo išnagrinėjimo dienos.

421 straipsnis. Teismo baudžiamojo įsakymo turinys

Teisėjo surašytame teismo baudžiamajame įsakyme turi būti:

- 1) nurodyti šio Kodekso 419 straipsnio 1–4 punktuose išvardyti duomenys;
- 2) sprendimas pripažinti kaltinamąjį kaltu;
- 3) nurodytas kaltinamajam skiriamos baudos dydis;
- 4) nurodyti sprendimai dėl turto konfiskavimo, dėl išplėstinio turto konfiskavimo, dėl uždraudimo naudotis specialia teise, dėl kardomosios priemonės kaltinamajam, kol įsiteisės teismo baudžiamasis įsakymas, dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo, dėl daiktinių įrodymų likimo, dėl proceso išlaidų atlyginimo;
- 5) pateiktas kaltinamojo teisės reikalauti bylą nagrinėti teisme išaiškinimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

422 straipsnis. Kaltinamojo teisė reikalauti surengti bylos nagrinėjimą teisme

1. Teisėjo surašytas teismo baudžiamasis įsakymas įteikiamas kaltinamajam, o jeigu kaltinamasis laikinai išvykęs, teismo baudžiamasis įsakymas jam perduoti įteikiamas pasirašytinai kam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių asmenų arba kaltinamojo darbovietės administracijai. Kaltinamasis, nesutikdamas su baudos paskyrimu teismo baudžiamuoju įsakymu, per keturiolika dienų nuo šio dokumento įteikimo dienos turi teisę paduoti teismui, surašiusiam tą teismo baudžiamąjį įsakymą, prašymą reikalaujamas surengti bylos nagrinėjimą teisme.

2. Jei kaltinamasis paduoda prašymą reikalaujamas surengti bylos nagrinėjimą teisme, teismo baudžiamasis įsakymas neįgyja teisinės galios. Jei kaltinamasis šia teise nepasinaudoja, teismo baudžiamasis įsakymas įsiteisėja ir vykdomas šio Kodekso nustatyta tvarka. Įsiteisėjęs teismo baudžiamasis įsakymas yra neskundžiamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

423 straipsnis. Bylos perdavimas nagrinėti teisme teisėjo iniciatyva

1. Nutartį perduoti bylą nagrinėti teisme teisėjas priima tuo atveju, kai bylos aplinkybės nėra pakankamai aiškos ir kilusias abejones galima pašalinti tik nagrinėjimo teisme metu.

2. Priėmęs šio straipsnio 1 dalyje nurodytą nutartį, teisėjas privalo prokuroro pareiškimo dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu nuorašą išsiųsti kaltinamajam.

424 straipsnis. Proceso nutraukimas

1. Nutartį nutraukti baudžiamąjį procesą teisėjas priima nustatęs, kad yra aplinkybių, dėl kurių procesas negalimas. Priėmęs nutartį nutraukti procesą, teisėjas apie tai privalo pranešti kaltinamajam, nukentėjusiajam ir prokurorui. Prokuroras ir nukentėjusysis turi teisę per septynias dienas nuo pranešimo apie nutarties priėmimą gavimo apskusti teisėjo nutartį nutraukti procesą aukštesniajam teismui.

2. Jei aukštesnysis teismas, išnagrinėjęs skundą, panaikina nutartį nutraukti procesą, kitas to paties teismo, kurio priimta nutartis panaikinta, teisėjas privalo priimti vieną iš šio Kodekso 420 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose numatytų sprendimų.

425 straipsnis. Bylos nagrinėjimas teisme kaltinamojo reikalavimu ar teisėjo iniciatyva

1. Gavęs kaltinamojo prašymą su reikalavimu surengti bylos nagrinėjimą teisme, teismas bylos nagrinėjimą privalo surengti ne vėliau kaip po dešimties dienų nuo prašymo gavimo dienos. Bylos nagrinėjimas teisme teisėjo iniciatyva turi būti surengtas praėjus ne mažiau kaip trimis dienoms ir ne daugiau kaip dešimčiai dienų nuo prokuroro pareiškimo dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu nuorašo įteikimo kaltinamajam.

2. Kaltinamojo reikalavimu ar teisėjo iniciatyva surengtas nagrinėjimas teisme vyksta pagal šio Kodekso V dalyje nustatytas taisykles, išskyrus tai, kad nagrinėjimo teisme metu vietoj kaltinamojo akto skaitymo kaltinimo esmę prokuroras išdėsto remdamasis pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu.

3. Bylą nagrinėja tas pats teismas, kuriam prokuroras buvo išsiuntęs pareiškimą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu, tačiau jei bylos nagrinėjimas teisme buvo surengtas kaltinamojo reikalavimu, nagrinėjant bylą negali dalyvauti teismo baudžiamąjį įsakymą surašęs teisėjas.

4. Teismas, išnagrinėjęs bylą ir pripažinęs kaltinamąjį kaltu, gali paskirti kitos rūšies ar dydžio bausmę, negu buvo paskirta teismo baudžiamuoju įsakymu. Jeigu baudžiamasis įstatymas tai numato, gali būti paskirta ir laisvės atėmimo bausmė. Jeigu netinkamas baudžiamojo įstatymo pritaikymas ir esminiai šio Kodekso pažeidimai galėjo turėti įtakos ir kitiems kaltinamiesiems, nepadavusiems prašymų, teismas patikrina, ar pagrįstas ir teisėtas baudžiamasis įsakymas ir dėl šių kaltinamųjų. Vadovaujantis šios dalies nuostatomis, nepadavusių prašymų surengti bylos nagrinėjimą teisme kaltinamųjų teisinė padėtis negali būti pasunkinama.

5. Teismo priimtas nuosprendis gali būti apskųstas bendra tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

ANTRASIS SKIRSNIS PAGREITINTAS PROCESAS

426 straipsnis. Prokuroro teisė nuspręsti užbaigti baudžiamąją bylą pagreitinto proceso tvarka

1. Jei nusikalstamos veikos padarymo aplinkybės yra aiškos, o baudžiamoji byla dėl tos veikos padarymo turi būti nagrinėjama apylinkės teisme, prokuroras veikos padarymo dieną arba ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo veikos padarymo dienos gali kreiptis į teismą, kuriam ta byla teisinga, su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka.

2. Prokuroras šio straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju kaltinamojo akto nesurašo ir gali teismui nepateikti jokios ikiteisminio tyrimo medžiagos. Įteikti pareiškimo dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka į teismą prokuroras privalo atvykti per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą terminą. Prokuroras privalo užtikrinti, kad kartu atvyktų kaltinamasis, visi reikalingi liudytojai ir kiti proceso dalyviai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

427 straipsnis. Prokuroro pareiškimo turinys

1. Prokuroro pareiškime dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka turi būti nurodyta kaltinamojo vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas, šeiminių padėtis, profesija, darbovietė, duomenys apie ankstesnį teistumą ir prokuroro nuožiūra – kiti asmens duomenys; trumpai aprašyta padaryta nusikalstama veika; nurodytas baudžiamasis įstatymas, numatantis atsakomybę už tą veiką; išvardyti pagrindiniai duomenys, kuriais grindžiamas kaltinimas.

2. Vieną pareiškimo dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka egzempliorių prokuroras privalo įteikti kaltinamajam.

428 straipsnis. Teismo veiksmai, kai atvyksta prokuroras su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka

1. Kai prokuroras su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka atvyksta į apylinkės teismą, teisme tuoj pat rengiamas posėdis. Šio posėdžio pradžioje prokuroras

paskelbia savo pareiškimą. Po to teisėjas paklausia kaltinamojo, ar jis supranta prokuroro pareiškimą kaltinimą ir ar sutinka būti tuoj pat teisiamas, ar nori, kad bylos nagrinėjimas teisme vyktų vėliau. Prašymą bylos nagrinėjimą teisme surengti vėliau kaltinamasis gali motyvuoti tik tuo, kad jam reikia laiko pasirengti gynybai. Pateikdamas tokį prašymą, kaltinamasis turi nurodyti, kiek jam reikia laiko pasirengti gynybai.

2. Išlausęs prokuroro, nukentėjusiojo, kaltinamojo, gynėjo nuomones, teisėjas priima vieną iš šių sprendimų:

- 1) surengti bylos nagrinėjimą teisme tuoj pat;
- 2) surengti bylos nagrinėjimą teisme kitą dieną;
- 3) atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti sprendimai įrašomi į teismo posėdžio protokolą ir yra neskundžiami.

429 straipsnis. Prokuroro pareiškimo dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka atmetimas arba gražinimas

1. Teisėjas sprendimą atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka priima šiais atvejais:

- 1) kai nustato, kad yra praleistas šio Kodekso 426 straipsnyje numatytas terminas;
- 2) kai nustato, kad byla yra teisinga apygardos teismui.

2. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais prokuroro pareiškimas dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka atmetas, prokuroras iš naujo perduoti bylą į teismą gali tik surašęs kaltinamąjį aktą. Toliau procesas vyksta bendra tvarka.

3. Teisėjas priima nutartį gražinti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka tuomet, kai prokuroras neužtikrina kaltinamojo atvykimo į teismą. Tokiu atveju, jeigu nėra pasibaigęs šio Kodekso 426 straipsnio 1 dalyje numatytas terminas, prokuroras vėl gali kreiptis į teismą su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

430 straipsnis. Teismo veiksmai, kai nuspręsta nagrinėjimą teisme surengti kitą dieną

1. Jei kaltinamasis, motyvuodamas tuo, kad jam reikia laiko pasirengti gynybai, nesutinka, kad bylos nagrinėjimas vyktų tuoj pat, teisėjas privalo paskirti kitą bylos nagrinėjimo teisme dieną. Šiuo atveju nagrinėjimas teisme turi būti rengiamas praėjus terminui, kurio kaltinamasis prašė pasirengti gynybai, tačiau ne vėliau kaip po dvidešimties dienų. Konkrečią bylos nagrinėjimo teisme dieną teisėjas paskiria išlausęs visų proceso dalyvių nuomones.

2. Tame pačiame posėdyje, kai paskiria naują bylos nagrinėjimo teisme dieną, teisėjas prokuroro, kitų proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva apklausia į teismą atvykusius liudytojus ar nukentėjusiuosius, o kaltinamojo sutikimu – ir jį patį. Apklausti liudytojai ir nukentėjusieji vėliau bylos nagrinėjimo teisme metu apklausiami tik tuo atveju, kai to motyvuotai prašo kas nors iš proceso dalyvių arba to prireikia teismui. Nagrinėjantis bylą teismas, manydamas, kad prašymu apklausti liudytojus ar nukentėjusįjį siekiama vilkinti procesą, gali prašymo netenkinti.

3. Prokuroro prašymu ar savo iniciatyva teisėjas gali nuspręsti kaltinamajam paskirti kardomąją priemonę – suėmimą šio Kodekso XI skyriuje nustatytais pagrindais ir tvarka.

4. Į teismą atvykusiems proceso dalyviams, kurie turi būti šaukiami vėliau dalyvauti tą bylą nagrinėjant teisme, teisėjas turi įteikti šaukimus.

431 straipsnis. Gynėjo dalyvavimo pagreitintame procese ypatumai

Jeigu iki atvykimo į teismą nusikalstamos veikos padarymu įtariamas asmuo neturėjo pasikvietęs gynėjo ar gynėjas jam nebuvo pakviestas arba jeigu gynėjas, kurį buvo pasikvietęs nusikalstamos veikos padarymu įtariamas asmuo ar kurį šiam asmeniui buvo pakvietęs ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras, dėl užimtumo ar kitų svarbių priežasčių negali atvykti į teismą, kaltinamąjį gina teismo paskirtas gynėjas. Tokiam gynėjui turi būti sudarytos

sąlygos iki teismo posėdžio pradžios susitikti su ginamuoju ir susipažinti su teismui pateikta medžiaga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

432 straipsnis. Bylos nagrinėjimas teisme

1. Bylos nagrinėjimas teisme pagreitinoto proceso tvarka vyksta laikantis šio Kodekso V dalyje nustatytų taisyklių, tik vietoj kaltinamojo akto prokuroras perskaito savo pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka.

2. Teismas, bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad bylos aplinkybės nėra pakankamai aiškios, priima nutartį grąžinti bylą prokurorui. Ši nutartis yra neskundžiama. Tokiu atveju turi būti laikomasi šio Kodekso 429 straipsnio 2 dalyje nustatytos procedūros.

3. Išnagrinėjus bylą pagreitinoto proceso tvarka priimtas nuosprendis ir nutartys skundžiami bendra tvarka.

XXXII SKYRIUS

BYLŲ PROCESAS KALTINAMAJAM NEDALYVAUJANT

433 straipsnis. Bylos nagrinėjimas kaltinamajam nedalyvaujant

Byla nedalyvaujant kaltinamajam gali būti nagrinėjama šio Kodekso 246 straipsnyje numatytu atveju. Klausimą, ar galima nagrinėti bylą nedalyvaujant kaltinamajam, teisėjas išsprendžia rengdamas bylą nagrinėti teisme. Jei bylos nagrinėjimo teisme metu paaiškėja, kad nedalyvaujant kaltinamajam teisingai išspręsti bylą neįmanoma, bylos nagrinėjimas atidedamas.

434 straipsnis. Bylos nagrinėjimo kaltinamajam nedalyvaujant tvarka

Byla kaltinamajam nedalyvaujant nagrinėjama laikantis šio Kodekso V dalyje nustatytų taisyklių su šiose skyriuose numatytomis išimtimis.

435 straipsnis. Kaltinamojo teisės į gynybą užtikrinimas

Nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant, visais atvejais gynėjo dalyvavimas būtinas. Bylos nagrinėjimo teisme metu kaltinamojo interesus gina teismo paskirtas gynėjas, jei kaltinamasis nėra iš anksto pasirinkęs gynėjo ar gynėjo nepakviečia kaltinamojo artimieji gimineičiai ar šeimos nariai.

436 straipsnis. Bylos nagrinėjimo kaltinamajam nedalyvaujant ypatumai

1. Nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant, įrodymų tyrimo teisme pradžioje, po to, kai prokuroras šio Kodekso 271 straipsnyje nustatyta tvarka perskaito kaltinamąjį aktą, gynėjui suteikiama galimybė pareikšti savo nuomonę dėl kaltinimo. Proceso dalyviai gali prašyti gynėją savo poziciją patikslinti.

2. Nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant, negali būti pasinaudota šio Kodekso 273 straipsnyje numatyta galimybe atlikti sutrumpintą įrodymų tyrimą, nors bylos medžiagoje yra užfiksuotas kaltinamojo prisipažinimas, kurio gynėjas neginčija.

3. Nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant, po baigiamųjų kalbų gynėjui suteikiama galimybė pasakyti baigiamąjį žodį. Po to teismas iš karto išsprendžia priimti nuosprendžio.

437 straipsnis. Išnagrinėjus bylą kaltinamajam nedalyvaujant priimto nuosprendžio įteikimas ir vykdymas

1. Išnagrinėjus bylą kaltinamajam nedalyvaujant priimtas nuosprendis įteikiamas kaltinamojo gynėjui. Nuo nuosprendžio įteikimo gynėjui momento prasideda terminas, per kurį nuosprendis įsiteisėja.

2. Priimtas ir įsiteisėjęs nuosprendis iki nuteistojo sulaikymo ar jo pristatymo ekstradicijos tvarka ar pagal Europos arešto orderį vykdomas tik tiek, kiek jį įmanoma įvykdyti be nuteistojo.

Straipsnio pakeitimai:

438 straipsnis. Išnagrinėjus bylą kaltinamajam nedalyvaujant priimto nuosprendžio apskundimo tvarka

1. Nuteistasis, kurio byla buvo nagrinėjama jam nedalyvaujant, turi teisę paduoti apeliacinį skundą ir praėjus tokio skundo padavimo terminams, taip pat pareikšti, kad jis dalyvaus nagrinėjant bylą apeliacine tvarka. Jei nuosprendis jau pradėtas vykdyti, turintis teisę apeliacine tvarka nagrinėti tą bylą teismas savo iniciatyva ar nuteistojo arba jo gynėjo prašymu gali priimti nutartį sustabdyti nuosprendžio vykdymą.

2. Jei šio straipsnio 1 dalyje numatytą skundą padavęs nuteistasis, kuris yra laisvas, be svarbios priežasties neatvyksta į bylos nagrinėjimą apeliacine tvarka, apeliacinės instancijos teismas gali nagrinėti bylą nuteistajam nedalyvaujant arba apeliacinį procesą nutraukti.

3. Apeliacinės instancijos teismas, gavęs nuteistojo, kuris nedalyvavo nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme, skundą, privalo pakartotinai atlikti tuos pirmosios instancijos teisme atliktus įrodymų tyrimo veiksmus, kurių metu nagrinėtais įrodymais buvo grindžiamas apkaltinamasis nuosprendis, jei nuteistasis apeliaciniame skunde nesutinka su tų įrodymų vertinimu. Pakartotinai šie įrodymų tyrimo veiksmai turi būti atliekami nepaisant to, ar byla jau buvo nagrinėjama pagal kitų proceso dalyvių skundus. Pagal nuteistojo skundą pradėto apeliacinio proceso metu priimtas nuosprendis ar nutartis kasacine tvarka gali būti skundžiami bendra tvarka.

4. Kiti proceso dalyviai nuosprendį ir nutartis gali apskųsti šio Kodekso 313 straipsnyje nustatyta tvarka.

X DALIS

ŽEMESNIŲJŲ TEISMŲ NUTARČIŲ APSKUNDIMAS AUKŠTESNIESIEMS TEISMAMS IR SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

439 straipsnis. Žemesniųjų teismų nutarčių apskundimas aukštesniesiems teismams

1. Bylos nagrinėjimo teisme dalyviai bei kiti asmenys turi teisę šioje Kodekso dalyje nustatyta tvarka apskųsti žemesniųjų teismų bylos parengimo nagrinėti ar teisiamajame posėdyje priimtas nutartis, taip pat šio Kodekso numatytais atvejais – kitas teismų priimtas nutartis aukštesniesiems teismams, išskyrus atvejus, kai šis Kodeksas numato specialią atskirų teismo nutarčių apskundimo tvarką.

2. Šioje Kodekso dalyje nustatyta tvarka neskundžiamos teismų nutartys dėl bylos perdavimo nagrinėti teisiamajame posėdyje, dėl galimumo nagrinėti bylą, kai kas nors iš proceso dalyvių neatvyko, dėl pareikštų nušalinimų, dėl naujų įrodymų rinkimo, dėl proceso dalyvių prašymų nagrinėjimo, dėl pastabų teisiamojo posėdžio protokole bei tvarkos palaikymo teisiamojo posėdžio metu, dėl įrodymų tyrimo teisme atnaujinimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

440 straipsnis. Žemesniųjų teismų nutarčių apskundimo aukštesniesiems teismams tvarka

1. Bylos nagrinėjimo teisme dalyviai turi teisę paduoti aukštesniajam teismui skundus dėl žemesniojo teismo nutarties, jeigu mano, kad žemesniojo teismo nutartimi pažeistos jų teisės ir teisėti interesai. Skundus gali paduoti ir kiti proceso dalyviai, taip pat byloje nedalyvaujantys asmenys, kuriems buvo taikytos šio Kodekso 163 straipsnyje numatytos prievartos priemonės.

2. Skundas dėl apylinkės teismo nutarties paduodamas apygardos teismui, dėl apygardos teismo nutarties – Lietuvos apeliaciniam teismui per septynias dienas nuo nutarties gavimo dienos. Skundas paduodamas per nutartį priėmusį teismą. Skundą gavęs teismas per penkias dienas jį kartu su nutarties nuorašu ir kita medžiaga perduoda aukštesniajam teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

441 straipsnis. Skundo nagrinėjimo aukštesniajame teisme tvarka

1. Aukštesniojo teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas skundą paskiria nagrinėti teisėjui ar trijų teisėjų kolegijai ir vieną iš šių teisėjų patvirtina kolegijos pirmininku. Jeigu skundžiamą nutartį priėmė apylinkės teismas arba apygardos teisme vienas teisėjas, skundą nagrinėja apygardos teismo arba Lietuvos apeliacinio teismo vienas teisėjas; jeigu nutartį apygardos teisme priėmė teisėjų kolegija, skundą nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija.

2. Aukštesniajame teisme skundas turi būti išnagrinėtas per septynias dienas nuo skundo gavimo šiame teisme dienos.

3. Skundas nagrinėjamas teismo posėdyje, kuriame gali dalyvauti prokuroras ir skundą padavęs asmuo. Jeigu skundą paduoda suimtas kaltinamasis ar nuteistasis, teisme dalyvauja jų gynėjai. Šių asmenų, jeigu jiems buvo laiku pranešta apie teismo posėdžio dieną, neatvykimas nekliudo nagrinėti skundą.

4. Skundą padavęs asmuo arba suimto kaltinamojo ar nuteistojo gynėjai gali duoti paaiškinimus skundo argumentams patikslinti ar papildyti, taip pat pateikti su skundu susijusius dokumentus.

442 straipsnis. Aukštesniojo teismo sprendimai, priimti išnagrinėjus skundą

1. Išnagrinėjęs skundą, aukštesniojo teismo teisėjas ar teisėjų kolegija pasitarimų kambaryje priima vieną iš šių nutarčių:

- 1) atmesti skundą ir palikti galioti teismo nutartį;
- 2) panaikinti teismo nutartį ir priimti dėl skundo naują sprendimą;
- 3) pakeisti teismo nutartį.

2. Apygardos teismo ar Lietuvos apeliacinio teismo nutartis dėl skundo įsigalioja nuo jos priėmimo dienos ir yra neskundžiama.

XI DALIS

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS ATNAUJINIMAS

XXXIII SKYRIUS

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS ATNAUJINIMAS DĖL NAUJAI PAAIŠKĖJUSIŲ APLINKYBIŲ

443 straipsnis. Įsiteisėjusio teismo nuosprendžio ar nutarties panaikinimas dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių

1. Įsiteisėjęs teismo nuosprendis ar nutartis gali būti panaikinti dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių, kurios nurodytos šio Kodekso 444 straipsnyje.

2. Įsiteisėjusį nuosprendį ar nutartį panaikina ir bylas dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių atnaujiną Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija.

444 straipsnis. Naujai paaiškėjusios aplinkybės, dėl kurių galima atnaujinti baudžiamąją bylą

1. Naujai paaiškėjusios aplinkybės, dėl kurių galima panaikinti nuosprendį ar nutartį ir atnaujinti baudžiamąją bylą, yra šios:

1) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatytas liudytojo ar nukentėjusiojo parodymų arba ekspertizės akto melagingumas, taip pat kitų įrodymų, kuriais paremtas nuosprendis ar nutartis, netikrumas;

2) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyta, kad nagrinėdami bylą teisėjai nusikalstamai piktnaudžiavo;

3) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyta, kad atlikdami ikiteisminį tyrimą pareigūnai nusikalstamai piktnaudžiavo ir dėl to buvo priimtas neteisėtas ir nepagrįstas nuosprendis;

4) kitokios aplinkybės, kurios teismui nebuvo ir negalėjo būti žinomos priimant nuosprendį ar nutartį, nors ikiteisminis tyrimas bei bylos nagrinėjimas teisme buvo atliktas

išsamiai, ir kurios vienos ar kartu su anksčiau nustatytomis aplinkybėmis įrodo, kad nuteistasis yra nekaltas arba kad jis padarė lengvesnę ar sunkesnę nusikalstamą veiką negu ta, už kurią jis nuteistas, taip pat kurios įrodo, kad išteisintasis arba asmuo, kurio byla nutraukta, yra kaltas.

2. Kai šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose išvardytiems asmenims negalima priimti nuosprendžio, nes kaltinamasis miręs arba suėjo baudžiamosios atsakomybės senaties terminai, naujai paaiškėjusios aplinkybės nustatomos atliekant tyrimą šio Kodekso 446 ir 447 straipsniuose nustatyta tvarka.

445 straipsnis. Baudžiamosios bylos atnaujinimo dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių terminai

Baudžiamoji byla dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių gali būti atnaujinama ne vėliau kaip per vienerius metus nuo naujų aplinkybių paaiškėjimo dienos.

446 straipsnis. Proceso dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių pradžia

1. Pareiškimą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių prokurorui gali paduoti nuteistasis, išteisintasis, jų gynėjai ir atstovai pagal įstatymą, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai.

2. Su apylinkių teismų įsiteisėjusiais nuosprendžiais susijusius asmenų pareiškimus dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių nagrinėja apylinkės vyriausiasis prokuroras, su apygardos teismų nuosprendžiais ir nutartimis susijusius pareiškimus – apygardos vyriausiasis prokuroras, su Lietuvos apeliacinio teismo nuosprendžiais ir nutartimis bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartimis susijusius pareiškimus – Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras.

3. Prokuroras, manydamas, kad gali būti bent viena iš šio Kodekso 444 straipsnyje numatytų aplinkybių, savo iniciatyva, taip pat proceso dalyvių prašymu priima nutarimą pradėti procesą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių ir, remdamasis šio Kodekso taisyklėmis, pats atlieka tų aplinkybių tyrimą arba paveda tai padaryti ikiteisminio tyrimo įstaigai.

4. Prokuroras, neradęs pagrindo pradėti procesą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių, priima nutarimą atsisakyti pradėti procesą. Apie tokį prokuroro nutarimą pranešama suinteresuotiems asmenims ir išaiškinama teisė apskųsti nutarimą aukštesniajam prokurorui. Šio prokuroro nutarimą suinteresuotas asmuo gali apskųsti šio Kodekso 447 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka ir terminais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

447 straipsnis. Prokuroro veiksmai baigus tirti naujai paaiškėjusias aplinkybes

1. Kai naujai paaiškėjusios aplinkybės baigiamos tirti ir yra pagrindas atnaujinti bylą, prokuroras tyrimo medžiagą ir savo išvadą perduoda Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkui.

2. Jeigu nėra pagrindo atnaujinti bylą, prokuroras savo nutarimu procesą nutraukia. Apie šį nutarimą pranešama suinteresuotiems asmenims, taip pat jiems išaiškinama teisė apskųsti prokuroro nutarimą. Prokuroro nutarimas per penkias dienas nuo pranešimo apie jį gavimo gali būti apskųstas aukštesniajam prokurorui, o aukštesniojo prokuroro nutarimas per tris dienas – apylinkės teismui, jeigu skundą nagrinėjo apygardos vyriausiasis prokuroras, arba Vilniaus apygardos teismui, jeigu skundą nagrinėjo Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras. Teismas skundą nagrinėja atitinkamai taikydamas šio Kodekso 64 straipsnio nuostatas. Išnagrinėjusio skundą teismo nutartis gali būti skundžiama šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, *Žin.*, 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

448 straipsnis. Baudžiamosios bylos atnaujinimo dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių teisme tvarka

1. Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme bylos atnaujinimo dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių klausimą nagrinėja ir išsprendžia Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų, anksčiau nedalyvavusių nagrinėjant šią bylą (išskyrus atvejį, kai byla buvo nagrinėta Lietuvos

Aukščiausiojo Teismo plenarinėje sesijoje), kolegija. Šią kolegiją sudaro Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas arba Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas. Jis paskiria pranešėją ir vieną iš teisėjų patvirtina kolegijos pirmininku.

2. Teisėjų kolegija teismo posėdyje nagrinėja prokuroro išvadą ir tyrimo medžiagą. Prireikus gali būti išreikalauta byla, kurioje priimtas naikintinas nuosprendis ar nutartis.

3. Teismo posėdyje dalyvauja prokuroras. Šio Kodekso 446 straipsnio 1 dalyje nurodytam asmeniui, padavusiam pareiškimą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių, pranešama apie teismo posėdžio vietą ir laiką, tačiau jo neatvykimas nekliudo nagrinėti bylą.

4. Paskirtu laiku kolegijos pirmininkas pradeda teismo posėdį, paskelbia, kokia prokuroro išvada ir dėl kokio teismo nuosprendžio ar nutarties ji turi būti nagrinėjama. Po to kolegijos pirmininkas patikrina, kas atvyko į posėdį, paskelbia teismo sudėtį. Jeigu kyla nušalinimo klausimas, teismas jį išsprendžia šio Kodekso nustatyta tvarka.

5. Bylos nagrinėjimas prasideda teisėjo pranešimu, kuriame jis išdėsto prokuroro išvados esmę, nuosprendžio ar nutarties turinį.

6. Po teisėjo pranešimo paaiškinimus duoda prokuroras.

7. Išklausęs paaiškinimus, teismas, nutaręs vietoje arba pasitarimų kambaryje, praneša apie nutarties paskelbimo laiką ir vietą. Nutartis priimama ir paskelbiama vadovaujantis šio Kodekso 297–299, 302 ir 308 straipsniuose numatytais atitinkamomis nuostatomis.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

449 straipsnis. Teismo nutartys dėl prokuroro išvados baudžiamajai bylai atnaujinti

1. Teismas, išnagrinėjęs prokuroro išvadą ir tyrimo medžiagą, gali priimti vieną iš šių nutarčių:

1) panaikinti teismo nuosprendį ar nutartį, atnaujinti bylą ir perduoti ją iš naujo tirti ar iš naujo nagrinėti teisme;

2) panaikinti teismo nuosprendį ar nutartį ir nutraukti bylą;

3) atsisakyti atnaujinti bylą.

2. Teismas, priėmęs nutartį panaikinti teismo nuosprendį ar nutartį, atnaujinti bylą ir perduoti ją iš naujo tirti ar iš naujo nagrinėti teisme, turi teisę sustabdyti bet kurio Lietuvos Respublikos teismo priimto nuosprendžio ar nutarties vykdymą.

450 straipsnis. Procesas atnaujinus baudžiamąją bylą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių

Jeigu baudžiamoji byla atnaujinama dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių, ikiteisminis tyrimas atliekamas ir nagrinėjimas teisme vyksta, taip pat paskesnis nuosprendis skundžiamas bendra tvarka.

XXXIV SKYRIUS

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS ATNAUJINIMAS DĖL AIŠKIAI NETINKAMO BAUDŽIAMOJO ĮSTATYMO PRITAIKYMO

451 straipsnis. Baudžiamosios bylos atnaujinimo dėl aiškiai netinkamo baudžiamojo įstatymo pritaikymo pagrindai

Baudžiamosios bylos, kurios išnagrinėtos arba paliktos nenagrinėtos kasacinės instancijos teisme, taip pat kurių nuosprendžio ar nutarties nebuvo galima apskūsti arba jie nebuvo apskūsti kasacine tvarka, atnaujinamos, jeigu pagal nuosprendžiuose ir nutartyse nurodytas aplinkybes yra pagrindas manyti, jog akivaizdžiai netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas ir dėl to reikia:

1) panaikinti apkaltinamąjį nuosprendį bei paskesnes teismų nutartis ir baudžiamąją bylą nutraukti;

2) nuteistojo nusikalstamą veiką perkvalifikuoti pagal kitą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso specialiosios dalies straipsnį, jo dalį ar punktą, numatantį lengvesnę nusikalstamą veiką;

3) ištaisius padarytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 63–65 straipsnių taikymo pažeidimus, sumažinti nuteistajam paskirtą subendrintą bausmę;

4) nuteistąjį atleisti nuo bausmės, nes suėjo senaties terminas;

5) ištaisius netinkamą amnestijos akto taikymą, nuteistąjį atleisti nuo bausmės arba ją sumažinti.

452 straipsnis. Teisė paduoti pareiškimą dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo

1. Paduoti pareiškimą Lietuvos Aukščiausiam Teismui dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo šio Kodekso 451 straipsnyje nustatytais pagrindais turi teisę nuteistasis, jo atstovas pagal įstatymą ir gynėjas, taip pat Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas šiuo klausimu teisėjų kolegijai turi teisę paduoti teikimą. Pareiškimą ar teikimą dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo galima paduoti tik tol, kol nuteistasis baigs atlikti paskirtą bausmę arba kol baigsis laikas, kuriam atidėtas bausmės vykdymas, arba kol baigsis laikas, kuriam nuteistasis lygtinai atleistas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą.

2. Pakartotiniai pareiškimai bei teikimai dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo nepriimami ir nenagrinėjami.

453 straipsnis. Sprendimo dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo priėmimas

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, nustatę, kad gautas pareiškimas nepasirašytas, paduotas praleidus šio Kodekso 452 straipsnio 1 dalyje nustatytus terminus, yra pakartotinis arba jame netinkamai nurodyti šio Kodekso 451 straipsnyje numatyti pagrindai, pareiškimą grąžina jį padavusiam asmeniui. Tinkamai surašytas pareiškimas gali būti vėl paduotas.

2. Jeigu pareiškimas atitinka šio Kodekso reikalavimus, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas priima nutartį perduoti pareiškimą Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijai.

3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija per vieną mėnesį nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodytos nutarties priėmimo dienos, o kai yra pagrindas manyti, jog nuteistąjį reikia paleisti iš laisvės atėmimo vietos, – nedelsdama nutartimi išsprendžia klausimą, ar reikia baudžiamąją bylą atnaujinti.

4. Atnaujinta byla perduodama nagrinėti:

1) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegijai, jeigu ji buvo nagrinėta pirmosios instancijos ir apeliacinės instancijos arba tik pirmosios instancijos teismuose;

2) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus išplėstinei septynių teisėjų kolegijai, jeigu ji buvo nagrinėta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegijoje. Išplėstinėje septynių teisėjų kolegijoje negali dalyvauti teisėjas, dalyvavęs nagrinėjant bylą kasacinės instancijos teisme;

3) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai, jeigu ji buvo nagrinėta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus išplėstinėje septynių teisėjų kolegijoje.

5. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija, nusprendusi atnaujinti baudžiamąją bylą, ta pačia nutartimi gali sustabdyti toje byloje priimtų nuosprendžių ir nutarčių vykdymą.

454 straipsnis. Atnaujintos baudžiamosios bylos nagrinėjimas

1. Nagrinėjant atnaujintą baudžiamąją bylą, teismo posėdyje dalyvauja prokuroras ir gynėjas. Į teismo posėdį gali būti iškviesti nuteistasis, jo atstovas pagal įstatymą, nukentėjusysis ir jo atstovas. Šių asmenų, jei jiems buvo tinkamai pranešta apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką, neatvykimas nekliudo išnagrinėti bylą.

2. Bylos nagrinėjimo pradžioje kolegijos pirmininkas paklausia bylos nagrinėjimo dalyvių, ar šie nereiškia nušalinimų teisėjams, prokurorui, gynėjui, vertėjui ar teismo posėdžių sekretoriui. Dėl pareikštų nušalinimų sprendžiama šio Kodekso 57–59 ir 61 straipsniuose nustatyta tvarka.

3. Vienas iš teisėjų savo pranešime išdėsto bylos esmę, priimtų byloje teismo sprendimų, taip pat pareiškimo ar teikimo dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo turinį.

4. Po teisėjo pranešimo išklausomos į posėdį atvykusių asmenų kalbos. Pirmiausia žodis suteikiamas pareiškimą padavusiam asmeniui.

5. Teismas, išklausęs kalbas, nutaręs vietoje arba pasitarimų kambaryje, praneša apie nutarties paskelbimo laiką ir vietą. Nutartis priimama ir paskelbiama vadovaujantis šio Kodekso 297–299, 302 ir 308 straipsniuose numatytais atitinkamomis nuostatomis.

6. Jeigu nuteistasis turi būti paleistas iš laisvės atėmimo vietos, visa nutartis turi būti surašyta ir perduota vykdyti jos paskelbimo dieną.

7. Teismo posėdyje rašomas teismo posėdžio protokolas.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

455 straipsnis. Teismo, išnagrinėjusio bylą, nutartys

Teismas, išnagrinėjęs bylą, priima vieną iš šių nutarčių:

- 1) atmesti pareiškimą ar teikimą dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo;
- 2) panaikinti nuosprendį bei paskesnes teismų nutartis ir bylą nutraukti;
- 3) panaikinti apeliacinės bei kasacinės instancijos teismų sprendimus ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo nuosprendį ar nutartį (su pakeitimais arba be pakeitimų);
- 4) panaikinti kasacinės instancijos teismo nutartį ir palikti galioti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nuosprendžius bei nutartis (su pakeitimais arba be pakeitimų);
- 5) pakeisti teismų nuosprendžius ar nutartis.

XXXV SKYRIUS

BAUDŽIAMOSIOS BYLOS ATNAUJINIMAS DĖL JUNGTINIŲ TAUTŲ ŽMOGAUS TEISIŲ KOMITETO ARBA EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMO SPRENDIMŲ

Skyriaus pavadinimas keistas:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

456 straipsnis. Baudžiamosios bylos atnaujinimo dėl Jungtinių Tautų žmogaus teisių komiteto arba Europos žmogaus teisių teismo sprendimų pagrindai

Lietuvos Respublikos teismų išnagrinėtos baudžiamosios bylos gali būti atnaujintos, kai Jungtinių Tautų žmogaus teisių komitetas pripažįsta, kad sprendimas nuteisti asmenį yra priimtas pažeidžiant Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą ar jo papildomus protokolus, arba Europos žmogaus teisių teismas pripažįsta, kad sprendimas nuteisti asmenį yra priimtas pažeidžiant Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ar jos papildomus protokolus, jeigu pažeidimai pagal pobūdį ir sunkumą kelia pagrįstų abejonių dėl asmens nuteisimo ir besitęsiantys pažeidimai gali būti ištaisyti tik atnaujinus nuteistojo bylą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

457 straipsnis. Teisė kreiptis dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo

1. Prašymą atnaujinti baudžiamąją bylą šio Kodekso 456 straipsnyje numatytu pagrindu gali pateikti asmuo, kurio atžvilgiu byloje buvo padaryta Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių paktą ar jo papildomų protokolų arba Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos ar jos papildomų protokolų pažeidimų, jo teisių perėmėjas, šių asmenų įgaliotas atstovas ar Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras.

2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas teikimu gali reikalauti atnaujinti bylą ir tuo atveju, kai nėra šio straipsnio 1 dalyje nurodyto prašymo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

458 straipsnis. Prašymo ar teikimo dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo padavimas

1. Prašymas ar teikimas atnaujinti baudžiamąją bylą kartu su Jungtinių Tautų žmogaus teisių komiteto sprendimu arba Europos žmogaus teisių teismo galutiniu sprendimu ir jų vertimais į lietuvių kalbą paduodami Lietuvos Aukščiausiam Teismui.

2. Prašymas ar teikimas paduodamas per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai priimtas Jungtinių Tautų žmogaus teisių komiteto sprendimas arba Europos žmogaus teisių teismo sprendimas yra ar tampa galutinis.

3. Pakartotinis prašymas ar teikimas dėl to paties asmens ir tuo pačiu pagrindu negali būti paduodamas ir nagrinėjamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

459 straipsnis. Sprendimas dėl prašymo ar teikimo priimtumo ir baudžiamosios bylos atnaujinimo

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas patikrina, ar prašymas dėl bylos atnaujinimo pateiktas nepažeidžiant šio Kodekso 457 straipsnio 1 dalies ir 458 straipsnio reikalavimų, taip pat ar nėra atnaujintas bylos nagrinėjimas Europos žmogaus teisių teisme. Jeigu tokių pažeidimų yra arba bylos nagrinėjimas Europos žmogaus teisių teisme atnaujintas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas prašymą grąžina jo pateikėjui. Tinkamai pateiktas prašymas ar teikimas perduodamas trijų teisėjų kolegijai spręsti dėl jo priimtumo pagal šio Kodekso 456 straipsnio reikalavimus. Teisėjų kolegija dėl prašymo ar teikimo priimtumo nusprendžia ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo šio prašymo ar teikimo perdavimo kolegijai dienos.

2. Teisėjų kolegija, išnagrinėjusi prašymo ar teikimo dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo priimtumo klausimą, priima vieną iš šių nutarčių:

1) prašymą ar teikimą atmesti kaip nepagrįstą ir baudžiamosios bylos neatnaujinti;

2) prašymą ar teikimą perduoti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui ar kitai kompetentingai institucijai;

3) prašymą ar teikimą priimti ir baudžiamąją bylą atnaujinti.

3. Priėmusi šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytą nutartį, teisėjų kolegija perduoda bylą nagrinėti:

1) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegijai, jeigu byla nebuvo nagrinėta kasacine tvarka. Šiuo atveju bylą gali nagrinėti ta pati teisėjų kolegija, kuri atnaujino baudžiamąją bylą;

2) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinei sesijai, jeigu byla buvo nagrinėta kasacine tvarka.

4. Teisėjų kolegija, nusprendusi atnaujinti baudžiamąją bylą, ta pačia nutartimi gali sustabdyti toje byloje priimtų nuosprendžių ir nutarčių vykdymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

460 straipsnis. Atnaujintos baudžiamosios bylos nagrinėjimas

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos ar plenarinės sesijos posėdis atnaujintai baudžiamajai bylai nagrinėti surengiamas per kiek įmanoma trumpesnę laiką nuo nutarties atnaujinti baudžiamąją bylą priėmimo.

2. Teismo posėdyje turi teisę dalyvauti asmuo, pateikęs prašymą atnaujinti baudžiamąją bylą. Posėdyje dalyvauja prokuroras ir gynėjas. Apie posėdį pranešama nuteistajam, nukentėjusiajam ir jų atstovams pagal įstatymą. Jeigu bylos atnaujinimo pagrindas yra susijęs su klausimais, išspręstais kasacinėje nutartyje, apie tai pranešama visiems asmenims, turėjusiems

teisę dalyvauti nagrinėjant bylą kasacine tvarka. Asmenų, jei jiems buvo tinkamai pranešta apie atnaujintos bylos nagrinėjimo vietą ir laiką, neatvykimas nekliudo išnagrinėti bylą.

3. Bylos nagrinėjimo pradžioje pranešėju paskirtas teisėjas išdėsto bylos esmę, teismų sprendimų, prašymo ar teikimo atnaujinti baudžiamąją bylą turinį. Po teisėjo pranešimo žodis suteikiamas prašymą atnaujinti baudžiamąją bylą padavusiam asmeniui. Po to teismas žodį suteikia kitiems nagrinėjant bylą dalyvaujantiems asmenims. Prašymą atnaujinti bylą pateikęs asmuo turi teisę paskutinis duoti papildomus paaiškinimus.

4. Teismas, išklausęs nagrinėjant bylą dalyvaujančių asmenų kalbas ir papildomus paaiškinimus, nutaręs vietoje arba pasitarimų kambaryje, praneša apie nutarties paskelbimo laiką ir vietą. Nutartis priimama ir paskelbiama vadovaujantis šio Kodekso 297–299, 302 ir 308 straipsniuose numatytais atitinkamomis nuostatomis.

5. Jeigu, išnagrinėjus atnaujintą bylą, nuteistasis turi būti paleistas iš laisvės atėmimo vietos, nutartis perduodama vykdyti jos paskelbimo dieną.

6. Teismo posėdyje rašomas teismo posėdžio protokolas.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

461 straipsnis. Teismo, išnagrinėjusio atnaujintą baudžiamąją bylą, nutartys

1. Teismas, išnagrinėjęs atnaujintą baudžiamąją bylą, priima vieną iš šių nutarčių:

1) atmesti prašymą ar teikimą atnaujinti baudžiamąją bylą ir palikti galioti teismų nuosprendžius ir paskesnes teismų nutartis;

2) panaikinti nuosprendį bei paskesnes teismų nutartis ir bylą nutraukti;

3) panaikinti nuosprendį bei paskesnes teismų nutartis ir perduoti bylą iš naujo tirti arba iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teisme;

4) panaikinti apeliacinės instancijos teismo nuosprendį ar nutartį ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo nuosprendį (su pakeitimais arba be pakeitimų);

5) panaikinti apeliacinės instancijos teismo nuosprendį ar nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka;

6) panaikinti kasacinę nutartį ir priimti naują nutartį;

7) pakeisti teismų nuosprendžius ar nutartis.

2. Teismas, išnagrinėjęs atnaujintą baudžiamąją bylą, gali teismų nuosprendžius ar nutartis panaikinti iš dalies.

3. Šiame straipsnyje nurodytos teismo nutartys yra galutinės ir neskundžiamos.

Lietuvos Respublikos
baudžiamojo proceso kodekso
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2001 m. kovo 15 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2001/220/TVR dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose (OL 2004 m. specialusis leidimas, 19 skyrius, 4 tomas, p. 72).

2. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 19 skyrius, 6 tomas, p. 34).

3. 2003 m. liepos 22 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2003/577/TVR dėl turto arba įrodymų arešto aktų vykdymo Europos Sąjungoje (OL 2004 m. specialusis leidimas, 19 skyrius, 6 tomas, p. 185).

4. 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms (OL 2005 L 76, p. 16).

Kodeksas papildytas priedu:

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, Žin., 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

Priedo pakeitimai:

Nr. [X-636](#), 2006-06-01, Žin., 2006, Nr. 68-2494 (2006-06-17)

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

Nr. [X-1368](#), 2007-12-13, Žin., 2007, Nr. 140-5748 (2007-12-29)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1490](#), 2003-04-08, Žin., 2003, Nr. 39-1765 (2003-04-25)

TEISMŲ ĮSTATYMO, ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO, CIVILINIO PROCESO KODEKSO, BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

Pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1732](#), 2003-09-16, Žin., 2003, Nr. 92-4138 (2003-10-01)

TEISMŲ ĮSTATYMO, ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO, CIVILINIO PROCESO KODEKSO, BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO KETVIRTOJO SKIRSNIO 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1496](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1734 (2003-04-24)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO, PATVIRTINTO 2002 M. KOVO 14 D. ĮSTATYMU NR. IX-785, 21, 48, 50, 52, 127, 142, 143, 151, 158, 161, 163, 165, 212, 217, 232, 233, 234, 237, 244, 254, 255, 256, 266, 276, 287, 303, 318, 319, 322, 323, 326, 327, 329, 332, 342, 351, 353, 362, 375, 380, 397, 421, 440, 458, 459 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI KODEKSO PAPILDYMO 362(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. gegužės 1 d.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1637](#), 2003-06-19, Žin., 2003, Nr. 68-3070 (2003-07-09)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 151, 168, 186, 276, 407, 409 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1993](#), 2004-01-29, Žin., 2004, Nr. 25-761 (2004-02-14)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 154 STRAIPSNIO PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2170](#), 2004-04-27, Žin., 2004, Nr. 72-2493 (2004-04-30)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 1, 51, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 122, 437 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI KODEKSO PAPILDYMO 17(1), 69(1), 71(1), 77(1) STRAIPSNIAIS IR PRIEDU ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2336](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4276 (2004-07-24)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 65, 94, 103, 109, 139, 151, 154, 158, 168, 181, 218, 220, 225, 232, 237, 239, 240, 306, 313, 346, 360, 364, 370, 377, 403, 409, 418, 421, 422, 425, 426, 429, 446, 456,

457, 458 STRAIPSNIŲ IR XXXV SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 10, 11, 12, 14, 15, 16 ir 17 straipsniai įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

Šio įstatymo įsigaliojimą ir įgyvendinimą nusako:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2337](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4277 (2004-07-24)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 65, 94, 103, 109, 139, 151, 154, 158, 168, 181, 218, 220, 225, 232, 237, 239, 240, 306, 313, 346, 360, 364, 370, 377, 403, 409, 418, 421, 422, 425, 426, 429, 446, 456, 457, 458 STRAIPSNIŲ IR XXXV SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2553](#), 2004-11-09, Žin., 2004, Nr. 171-6307 (2004-11-26)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 120, 121, 126 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 132(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-81](#), 2005-01-20, Žin., 2005, Nr. 18-575 (2005-02-08)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 50, 51, 103, 104, 106, 118, 361 IR 431 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. gegužės 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-418](#), 2005-11-22, Žin., 2005, Nr. 143-5180 (2005-12-08)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 210, 263, 269 IR 277 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-636](#), 2006-06-01, Žin., 2006, Nr. 68-2494 (2006-06-17)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO, BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO IR KARDOMOJO KALINIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio skirsnio 2 straipsnį, įsigalioja nuo 2006 m. liepos 1 d.

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-970](#), 2006-12-12, Žin., 2006, Nr. 141-5401 (2006-12-28)

BAUDŽIAMOJO KODEKSO IR BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-971](#), 2006-12-12, Žin., 2006, Nr. 141-5402 (2006-12-28)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 165 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1236](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 81-3312 (2007-07-21)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 37, 40, 44, 46, 48, 53, 55, 56, 62, 63, 64, 65, 70, 73, 80, 82, 90, 93, 108, 110, 111, 130, 131, 132, 139, 140, 141, 142, 151, 154, 160, 161, 166, 167, 168, 171, 178, 186, 199, 212, 214, 217, 225, 232, 233, 234, 254, 256, 276, 287, 296, 300, 302, 303, 308, 310, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 319, 320, 324, 326, 327, 329, 333, 342, 358, 367, 368, 370, 372, 373, 374, 375, 377, 380, 381, 382, 384, 385, 409, 413, 414, 439, 447, 448, 454, 460 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, 306 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS, KODEKSO PAPILDYMO 41(1), 77(2), 80(1), 374(1), 374(2), 412(1) STRAIPSNIAIS IR KODEKSO PRIEDO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. rugsėjo 1 d., išskyrus šias išimtis:

- 1) Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymo 3, 4, 5, 14, 16, 33, 37, 74, 91, 94 straipsniai įsigalioja nuo šio įstatymo paskelbimo dienos;
- 2) Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymo 1, 75–90 straipsniai įsigalioja nuo 2008 m. sausio 1 d.;
- 3) Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymo 41 straipsnis įsigalioja nuo 2009 m. sausio 1 d.

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1368](#), 2007-12-13, Žin., 2007, Nr. 140-5748 (2007-12-29)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 342 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI KODEKSO PAPILDYMO 17(2), 365(1), 365(2) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 7 straipsnį, įsigalioja 2008 m. kovo 1 d.

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1493](#), 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1842 (2008-04-30)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 50, 51 IR 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 1 ir 2 straipsniai įsigalioja 2009 m. sausio 1 d.

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1014](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 113-5742 (2010-09-25)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO PAPILDYMO 3(1) STRAIPSNIU IR 18, 21, 38, 55, 64, 78, 81, 102, 112, 121, 125, 134, 135, 136, 137, 142, 151, 157, 168, 170, 176, 178, 181, 342, 348, 389, 418, 440 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 31 straipsnį, įsigalioja 2010 m. spalio 1 d.

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1200](#), 2010-12-02, Žin., 2010, Nr. 145-7440 (2010-12-11)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 91, 94, 151, 198, 199, 212, 216, 238, 254, 279, 283, 303, 327, 342, 357, 361, 421 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR KODEKSO PAPILDYMO 170(1), 199(1) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

18.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1240](#), 2010-12-16, Žin., 2010, Nr. 157-7974 (2010-12-31)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 220 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

19.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1269](#), 2010-12-23, Žin., 2010, Nr. 157-7981 (2010-12-31)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 181, 187, 188, 218, 220 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

20.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1264](#), 2010-12-23, Žin., 2011, Nr. 2-37 (2011-01-06)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 165 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2011 m. vasario 1 d.

21.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1473](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 81-3960 (2011-07-05)

BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 212, 309, 342, 357, 361 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 349, 350 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO 85 STRAIPSNIO 3 DALIES (2000 M. RUGSĖJO 19 D. REDAKCIJA), 139 STRAIPSNIO 2, 3 DALIŲ (2000 M. RUGSĖJO 19 D. RED.), LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 306 STRAIPSNIO (2004 M. LIEPOS 8 D. RED.), 308 STRAIPSNIO (2006 M. BIRŽELIO 1 D. RED.) 2 DALIES (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 324 STRAIPSNIO 12, 13 DALIŲ (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 377 STRAIPSNIO (2004 M. LIEPOS 8 D. RED.) 9 DALIES (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 448 STRAIPSNIO 7 DALIES (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 454 STRAIPSNIO 5, 6 DALIŲ (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 460 STRAIPSNIO 4, 5 DALIŲ (2002 M. KOVO 14 D. RED.), LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 268 STRAIPSNIO 3 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 285 STRAIPSNIO 2, 5 DALIŲ (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 286 STRAIPSNIO 1 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 288 STRAIPSNIO 4 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 289 STRAIPSNIO 2 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 303 STRAIPSNIO 2 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 320 STRAIPSNIO 2 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 325 STRAIPSNIO 2, 3 DALIŲ (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 358 STRAIPSNIO 2, 3 DALIŲ (2002 M. VASARIO 28 D. RED.) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, TAIP PAT DĖL PAREIŠKĖJO - SEIMO NARIŲ GRUPĖS PRAŠYMO IŠTIRTI, AR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO 119 STRAIPSNIO 2 DALIES 1 PUNKTAS (2002 M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA), 119 STRAIPSNIO 5 DALIS (2002 M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA), 120 STRAIPSNIO (2003 M. SAUSIO 21 D. REDAKCIJA) 1 PUNKTAS (2002 M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA), LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO 2003 M. VASARIO 19 D. DEKRETAS NR. 2067 "DĖL APYGARDOS TEISMO TEISĖJO ĮGALIOJIMŲ PRATĖSIMO", LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO 2003 M. BIRŽELIO 18 D. DEKRETAS NR. 128 "DĖL APYGARDŲ TEISMŲ SKYRIŲ PIRMININKŲ SKYRIMO" TA APIMTIMI, KURIA NUSTATYTA, KAD VILNIAUS APYGARDOS TEISMO TEISĖJAS KONSTANTAS RAMELIS SKIRIAMAS ŠIO TEISMO CIVILINIŲ BYLŲ SKYRIAUS PIRMININKU, NEPRIĖŠTARAUJA LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušra Bodin (2011-07-05)

aubodi@lrs.lt